

MÜESSİR

MÜESSİR
İDARİ YARGI ÖN SINAVI (İYÖS)
DENEMELERİ

ÇÖZÜM KİTAPÇIĞI

Kuram Kitap, Umuttepe Yayınları'nın tescilli markasıdır.

MÜESSİR İYÖS DENEMELERİ

Dr.Barış Küçük
Dr.Yaşar Mirzaoğlu
Metin Aydın
Gökhan Aksoy
Ünal Aydın
Ebru Çorbacıoğlu
Hamza Parlak
Umut Hakan Erdem
Emir Kudubeş

1. Baskı: Eylül 2024

© Bu kitabın her türlü yayın hakkı ®Kuram Kitap'a aittir. Yayınevinin yazılı izni olmadan, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz.

Yayın Yönetmeni: Mustafa Bulut

Sayfa Tasarımı: Sanem Hande Bayramoğlu

Kapak Tasarımı: Sanem Hande Bayramoğlu

Baskı-Cilt: Oğul Matbaacılık-Cafer Hayta

Maltepe Mah. Davutpaşa cad. Güven İş Merkezi B Blok No: 83/301-302

Zeytinburnu-İstanbul Tel: (0212) 567 20 77 Matbaa Sertifika No: 27591

Kuram Kitap®

Kadıköy Mah. Ziyagökalp Cad. No:56/A

İzmit-KOCAELİ

Tel: (0262) 325 03 24

www.konsekitap.com

www.umuttepeyayinlari.com

e-posta: umuttepeyayinlari@yahoo.com

kuramkitap@gmail.com

Online Satış:

www.konsekitap.com

ÇÖZÜM - 1

ÇÖZÜM 1:

1924 Anayasasında 1928 yılında yapılan değişiklikle "Devletin dini İslam'dır." hükmü Anayasadan çıkarılmıştır. Bununla birlikte "Dini emirleri TBMM yerine getirir." hükmü ile milletvekilleri ve Cumhurbaşkanı'nın yemin metninden "vallahı" kelimesi Anayasadan çıkarılmıştır.

1924 Anayasası döneminde yapılan değişiklikleri yıllara göre aşağıdaki tablodan inceleyebilirsiniz:

1928	→ "Devletin dini İslam'dır." hükmü Anayasa'dan çıkarılmıştır. → "Dini emirleri TBMM yerine getirir." hükmü Anayasa'dan çıkarılmıştır. → Milletvekilleri ve Cumhurbaşkanı'nın yemin metninden "vallahı" kelimesi Anayasa'dan çıkarılmıştır.
1930	→ Kadınlara belediye seçimlerine katılma (seçme - seçilme) hakkı verilmiştir. (Belediye Kanunu ile)
1933	→ Kadınlara muhtarlık seçimlerine katılma (seçme - seçilme) hakkı verilmiştir. (Köy Kanunu ile)
1934	→ Kadınlara milletvekili genel seçimlerinde seçme ve seçilme hakkı verilmiştir. (Genel oy ilkesi) ¹ → Seçmen yaşı 18'den 22'ye çıkarılmıştır.
1937	→ CHP programında yer alan altı ilke Anayasa'ya eklenmiştir. (Cumhuriyetçilik, milliyetçilik, laiklik, halkçılık, devletçilik, inkılapçılık) → "Tarikat" kelimesi Anayasadan çıkarılmıştır.
1945	→ Anayasanın dili sadeleştirilmiştir. 24 Aralık 1952'de tekrar orijinal haline döndürülmüştür.
1946	→ Çok partili siyasi hayata geçilmiştir. Tek dereceli seçim sistemi benimsenmiştir. (1946 yılındaki bu değişiklikler Anayasa ile değil, kanunla gerçekleşmiştir.)
1950	→ Gizli oy açık sayım döküm ilkesi kabul edilmiştir. (1950 yılındaki bu değişiklik Anayasa ile değil, kanunla gerçekleşmiştir.) → Yüksek Seçim Kurulu Kurulmuştur. (Milletvekili Seçim Kanunu ile) (DİKKAT! YSK ilk kez 1961 Anayasası ile Anayasal organ olmuştur.) → İlk kez seçimlerin hakim gözetim ve denetimi altında yapılması ilkesi benimsenmiştir. (Milletvekili Seçim Kanunu ile)

CEVAP: B

ÇÖZÜM 2:

1982 Anayasası'nın 2. maddesi Cumhuriyetin nitelikleri başlığını taşımaktadır. Buna göre;

II. Cumhuriyetin nitelikleri

Madde 2 – Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir.

Egemenliğin kayıtsız şartsız Millete ait olması ise Anayasa'da "Egemenlik" başlığı altında düzenlenmiştir.

CEVAP: B

ÇÖZÜM 3:

Anayasa'ya göre; temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın² yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak **kanunla** sınırlandırılabilir.

Bu sınırlamalar;

- Anayasanın sözüne ve ruhuna
- Demokratik toplum düzeninin gereklerine
- Laik cumhuriyetin gereklerine
- Ölçülülük ilkesine aykırı olmaz.

DİKKAT

İlk kez 1971 yılı Anayasa değişikliği ile gelen ve 1982 Anayasası'nın ilk halinde de yer verilen "genel sınırlama sebepleri, **2001 yılı Anayasa değişikliği kaldırılmıştır.**

Yine 2001 yılı Anayasa değişikliği ile sınırlamanın hakların özüne dokunulmaksızın, laik cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkelerine uygun olarak sınırlandırılabilmesi hükmü eklenmiştir.

Anayasa'ya göre yukarıda gördüğümüz üzere temel hak ve hürriyetler **ancak kanunla** sınırlandırılabilir. Yani idarenin düzenleyici işlemleri ile temel hak ve hürriyetler sınırlandırılmaz.

Fakat Anayasa'nın 104. maddesi olağan dönemde sosyal ve ekonomik hakların Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile düzenlenebilmesine imkan tanımaktadır. Bununla beraber olağanüstü hal ve savaş hallerinde çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ile de çekirdek haklar hariç tüm temel hak ve hürriyetler düzenlenebilecektir.

Bu maddede yer alan ilkelerin tarihsel sürecini aşağıdaki tablodan inceleyebilirsiniz.

1 Kadınlar bu hakkını ilk defa 8 Şubat 1935 tarihinde yapılan seçimlerde kullanmıştır. Bu seçimde 17 kadın milletvekili seçilmiştir. Aynı yasama döneminde yapılan ara seçimde 1 kadın milletvekili daha seçilmiştir. Dolayısıyla Meclisin 5. Yasama döneminde (1935-1939) 18 kadın milletvekili Mecliste yer almıştır.

2 "Özüne dokunmama" ilk kez 1961 Anayasasında yer almıştır. 1982 Anayasasının ilk halinde yer verilmeyen "özüne dokunmama" ölçütü 2001 yılı Anayasa değişikliği ile 1982 anayasasına eklenmiştir.

Genel sınırlandırma sebepleri	1961 Anayasası'na 1971 yılında eklenmiştir. 1982 Anayasasının ilk halinde de yer alan genel sınırlandırma sebepleri 2001 yılında yapılan Anayasa değişikliği ile kaldırılmıştır.
Hakkın özüne dokunmama ilkesi	İlk kez 1961 Anayasasında yer almıştır. 1982 Anayasasının ilk halinde yer verilmeyen özüne dokunmama ilkesi 2001 yılında yapılan değişikliklerle Anayasa'ya girmiştir.
Anayasanın sözüne ve ruhuna uygun olma	Hem 1961 Anayasası'nda hem de 1982 Anayasası'nda yer almıştır.
Sınırlamanın kanunla yapılacağı	Hem 1961 Anayasası'nda hem 1982 Anayasası'nda yer almıştır.
Ölçülülük ilkesi	İlk kez 2001 yılında yapılan değişikliklerle Anayasa'ya eklenmiştir.
Laik cumhuriyetin gereklerine aykırı olmama	2001 yılında yapılan değişikliklerle Anayasa'ya eklenmiştir.
Demokratik toplum düzeninin gereklerine aykırı olmama	İlk kez 1982 Anayasasının ilk halinde yer almıştır.
Ancak kanunla	1961 Anayasası'nda yer almıştır. 1982 Anayasası'nın ilk halinde "kanunla sınırlanabilir" ifadesi 2001 yılında yapılan değişikliklerle "ancak kanunla sınırlanabilir" şeklinde değiştirilmiştir.

HAKKIN ÖZÜNE DOKUNMA

Bir hakkın kullanılmasını imkansız hale getiren veya aşırı derecede güçleştiren sınırlamalar hakkın özüne dokunmuş olacaktır.³

Görüldüğü üzere temel hak ve ödevlerin sınırlanmasında sosyal devlet ilkesine aykırı olmama gibi hüküm Anayasada düzenlenmemiştir.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 4:

1982 Anayasası'na göre, olağanüstü hallerde Cumhurbaşkanı, olağanüstü halin gerekli kıldığı konularda, OHAL Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir. Kanun hükümündeki bu kararname Resmî Gazetede yayımlanır, aynı gün Meclis onayına sunulur.

Savaş ve mücbir sebeplerle Türkiye Büyük Millet Meclisinin toplanamaması hâli hariç olmak üzere; olağanüstü hal sırasında çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnameleri **3 AY İÇİNDE** Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülür ve karara bağlanır. **Aksi halde olağanüstü hallerde çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamesi kendiliğinden yürürlükten kalkar.**

CEVAP: C

ÇÖZÜM 5:

1982 Anayasası'na göre, Meclis çalışmalarına özürsüz veya izinsiz olarak bir ay içerisinde toplam beş birleşim günü katılmayan milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesine, durumun Meclis Başkanlık Divanınca tespit edilmesi üzerine, Genel Kurulca üye tamsayısının salt çoğunluğunun oyuyla (301) karar verilebilir.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 6:

1982 Anayasası'na göre,

- Üyelerin görev süresi 12 yıldır. (2010 Anayasa değişikliği)
- Bir kimse iki defa Anayasa Mahkemesi üyesi olarak seçilemez.
- Anayasa Mahkemesi üyeleri 65 yaşını doldurunca emekliye ayrılır.
- Zorunlu emeklilik yaşından önce görev süresi dolan üyelerin başka bir görevde çalışmaları ve özlük işleri kanunla düzenlenir.
- Anayasa Mahkemesi üyeleri asli görevleri dışında hiçbir resmi ve özel görev alamazlar.

Anayasa Mahkemesi Başkanı	Anayasa Mahkemesi kendi üyeleri arasından gizli oyla ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile dört yıl için bir başkan seçer.
Anayasa Mahkemesi Başkanvekilleri	Anayasa Mahkemesi kendi üyeleri arasından gizli oyla ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile dört yıl için 2 başkanvekilli seçer.
Bunların görev süresi 4 yıldır. Süresi bitenler yeniden seçilebilirler.	

Anayasa Mahkemesinin başkan ve başkanvekillerinin Anayasa Mahkemesi Genel Kurulunun tarafından kendi üyeleri arasında seçtiğine dikkat etmek gerekir.

Üyeliğin Sona Ermesi:

Bir üyenin;

- ↳ Hakimlik mesleğinden çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı kesin hüküm giymesi halinde üyeliği **kendiliğinden** sona erer.
- ↳ Görevini sağlık bakımından yerine getiremeyeceğinin kesin olarak anlaşılması halinde de üyelik, **Anayasa Mahkemesi üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ile** sona erer.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 7:

1982 Anayasasına göre kararnameler ve yönetmelikler, yayımdan sonraki bir tarih belirlenmemişse, **RESMÎ GAZETE-DE YAYIMLANDIKLARI GÜN** yürürlüğe girer.

CEVAP: A

³ Ergun Özbudun, Türk Anayasa Hukuku, s. 42

ÇÖZÜM 8:

Bir siyasi partinin temelli kapatılmasına beyan veya faaliyetleriyle sebep olan kurucuları dahil üyeleri, Anayasa Mahkemesinin temelli kapatmaya ilişkin kesin kararının Resmî Gazetede gerekçeli olarak yayımlanmasından başlayarak beş yıl süreyle bir başka partinin kurucusu, üyesi, yöneticisi ve deneticisi olamazlar.

CEVAP: C**ÇÖZÜM 9:**

1982 Anayasası'na göre;

- Anayasa Mahkemesinin kararları kesindir.
- İptal kararları gerekçesi yazılmadan açıklanamaz.
- Anayasa Mahkemesi bir kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin tamamını veya bir hükümünü iptal ederken, **KANUN KOYUCU GİBİ HAREKETLE, YENİ BİR UYGULAMAYA YOL AÇACAK BİÇİMDE HÜKÜM TESİS EDEMEZ.**
- Kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi veya Türkiye Büyük Millet Meclisi içtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez.
- İptal kararının yürürlüğe girişinin ertelendiği durumlarda, Türkiye Büyük Millet Meclisi, iptal kararının ortaya çıkardığı hukuki boşluğu dolduracak kanun teklifini öncelikle görüşüp karara bağlar.
- İptal kararları geriye yürümez.
- Anayasa Mahkemesi kararları Resmî Gazetede hemen yayımlanır ve yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlar.

CEVAP: C**ÇÖZÜM 10:**

1982 Anayasası'na göre;

- Bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır.
- Anayasa Mahkemesi, işin kendisine gelişinden başlamak üzere **BEŞ AY İÇİNDE** kararını verir ve açıklar. Bu süre içinde karar verilmezse mahkeme davayı yürürlükteki kanun hükümlerine göre sonuçlandırır. Ancak, Anayasa Mahkemesinin kararı, esas hakkındaki karar kesinleşinceye kadar gelirse, mahkeme buna uymak zorundadır.

CEVAP: C**ÇÖZÜM 11:**

İdare hukukuna dair Anayasal ilke ve esaslar şunlardır:

- İdarenin kanuniliği ilkesi
- Merkezden yönetim ilkesi
- Yerinden yönetim ilkesi
- Yetki genişliği
- İdarenin bütünlüğü
- Kanunsuz emir
- İdarenin mali sorumluluğu

Yetkide paralellik ise Anayasal ilkeler arasında yer almaz.

CEVAP: D**ÇÖZÜM 12:**

Bakan Yardımcıları, bakanın emrinde ve onun yardımcısı olup bakanlık hizmetlerini bakan adına ve bakanın direktif ve emirleri yönünde, bakanlığın amaç ve politikalarına, kalkınma planlarına ve yıllık programlara, stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine, mevzuat hükümlerine uygun olarak düzenler ve yürütür. Bu amaçla bakanlık teftiş kurulu hariç bakanlık kuruluşlarına gereken emirleri verir ve bunların uygulanmasını gözetir ve sağlar.

Bakan yardımcıları yukarıda belirtilen hizmetlerin yürütülmesinden **BAKANA KARŞI SORUMLUDUR.**

Bakan yardımcıları istisnai memur statüsündedir.

CEVAP: C**ÇÖZÜM 13:**

Açıklanan irade (usulü) sayısı bakımından işlemler basit işlem, kolektif işlem ve karma işlem olarak kategorilendirilebilir.

BASİT İŞLEM	Tek bir iradenin açıklanması ile meydana gelen işlemlere basit işlem denir.
KOLEKTİF İŞLEM	Birden fazla iradenin aynı anda ve aynı yönde açıklanması ile meydana gelen işlemlerdir. İPUCU: Sınavlarda kolektif işlemi "kurul, encümen, komisyon, heyet vb." ifadelerden yakalayabilirsiniz.
KARMA İŞLEM	Aynı yönde, aynı konu ve aynı amaca dönük olarak birden fazla iradenin <u>belli bir sıra izlenerek</u> açıklanması sonucu meydana gelen işlemlerdir

Belediye encümeninin aldığı karar, birden fazla kişinin aynı anda (yani biraraya gelerek) aldığı bir karar olması sebebiyle açıklanan irade sayısı bakımından kolektif işlemdir.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 14:

Yetki unsurundaki sakatlıklar şunlardır:

- Yetki gaspı
- Yetki tecavüzü
- Ağır ve bariz yetki tecavüzü
- Fonksiyon (görev) gaspı

SAKATLIK TÜRÜ	TANIMI	YAPTIRIMI
YETKİ GASPI	İdareye tamamen yabancı, idarenin ve kamusal makamların dışındaki yabancı kişi ya da makamların idare adına işlem yapması halinde bu " yetki gaspı " olacaktır. Kişi bakımından yetkisizlik türüdür.	YOKLUK
YETKİ TECAVÜZÜ	Bir idari makam başka bir idari makamın görev alanına giren bir konuda işlem yapmışsa bu yetki tecavüzünü oluşturur. Konu ve zaman yönünden yetkisizlik türüdür.	İPTAL EDİLEBİLİRLİK
AĞIR VE BARİZ YETKİ TECAVÜZÜ	Bir yetki tecavüzü olmakla birlikte, buradaki hukuka aykırılık çok ağır ve açıkça ortadadır. Yani uzman olmayan bir kişi dahi işlemin sakat olduğunu kolaylıkla fark edebilir. Konu ve yer bakımından ortaya çıkabilen bir yetkisizlik türüdür.	YOKLUK
FONKSİYON (GÖREV) GASPI	İdarenin TBMM'nin veya yargı organlarının görev sahasına giren bir konuda işlem tesis etmesi durumunda ortaya çıkar. Konu bakımından yetkisizlik türüdür.	YOKLUK

Milletvekili dokunulmazlığı ancak TBMM tarafından yapılabilir. Dolayısıyla Cumhurbaşkanının, bir milletvekilinin dokunulmazlığını kaldırma kararı "fonksiyon (görev) gaspı"dır.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 15:

Ruhsat (izin) usulü, idarenin tek yanlı vereceği izinle bir kamu hizmetinin özel kişi tarafından görülmesi usulüdür. Bu usulde idare ve özel kişi arasında herhangi bir sözleşme yoktur.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 16:

Kamu mallarına ilişkin hukuki esas ve usuller şunlardır:

- Kamu malları DEVİR VE FERAĞ EDİLEMEZ.
- Kamu malları HACZEDİLEMEZ.
- Kamu malları KAZANDIRICI ZAMANAŞIMIYLA KAZANILAMAZ.
- Taşınmaz kamu mallarının TAPUYA TESCİL ZORUNLULUĞU YOKTUR.
- Kamu malları KAMULAŞTIRILAMAZ.
- Vergi, harç, resim ve benzeri mali yükümlülüklere tabi değildir.
- Özel korumaya tabidir.
- Kamu mallarından doğan hukuki uyuşmazlıklar idari yargıda çözülür.

Kamu mallarından genel ve özel olmak üzere iki tür yararlanma söz konusudur. Kamu malları kural olarak herkese açıktır ve herhangi bir izne gerek olmadan herkes tarafından kullanılır. Buna genel yararlanma denir. Ancak bazı şartlar altında kamu mallarından özel yararlanma da mümkündür.

Kamu mallarından özel yararlanma izne tabidir. Özel kullanım ücretli ve geçicidir.

CEVAP: A

ÇÖZÜM 17:

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda belirtilen ilana çıkma süreleri şöyledir:

- Açık ihale usulü ile yapılacak olanların ilanları, ihale tarihinden en az 40 gün önce,
- Belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılacak olanların ön yeterlilik ilanları, son başvuru tarihinden en az 14 gün önce,
- Pazarlık usulü ile yapılacak olanların ilanları, ihale tarihinden en az 25 gün önce,

Kamu İhale Bülteninde en az bir defa yayımlanmak suretiyle yapılır.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 18:

Kamu yararı alanlar ve onaylayanları bir tablo üzerinde inceleyelim:

Kimin Yararına	Kamu Yararı Kararı Alan	Kamu Yararı Kararını Onay Mercii
Taksitli kamulaştırmalar	İlgili bakanlık	-
Köy (İlçeye bağlı)	İhtiyar heyeti	Kaymakam
Köy (İle bağlı)	İhtiyar heyeti	Vali
Belediye	Belediye encümeni	Vali /Kaymakam
İl özel idaresi	İl encümeni	Vali
İlde Devlet yararına	İl idare kurulu	Vali

Üniversite	Yönetim kurulu	Rektör
YÖK	Yükseköğretim Kurulu	Kurul Başkanı
TRT	Yönetim Kurulu	Genel Müdür
Atatürk Dil ve Tarih Yüksek Kurumu	Yönetim Kurulu	Yüksek Kurum Başkanı
Aynı ilçede birden çok köy yararına	İlçe idare kurulu	Vali
Aynı ilçede birden çok belediye yararına	İlçe idare kurulu	Vali
Bir il sınırları içindeki birden çok ilçeye bağlı köyler yararına	İl idare kurulu	Vali
Bir il sınırları içindeki birden çok ilçeye bağlı belediyeler yararına	İl idare kurulu	Vali
Ayrı illere bağlı birden çok kamu tüzel kişileri yararına	Cumhurbaşkanı	-
Birden çok ilde Devlet yararına	Cumhurbaşkanı	-
Diğer kamu kurumları	Yetkili organ (Yönetim Kurulu veya idare meclisi veya yetkili idare organı)	İlgili bakan
Özel kişi (gerçek veya tüzel) yararına	Denetimine tabi olunan mercii (köy, belediye, özel idare gibi)	Vali
Onaylı imar planı adına	-	-
Bakanlık onaylı proje – plan hizmetleri içim	-	-

- Kamu kurumları yararına kamulaştırmalarda yönetim kurulu veya idare meclisi, bunların olmaması halinde yetkili idare organları kamu yararı kararı alır.
- Gerçek kişiler yararına kamulaştırmalarda bu kişilerin, özel hukuk tüzel kişileri yararına kamulaştırmalarda ise; yönetim kurulları veya idare meclislerinin, yoksa yetkili yönetim organlarının başvuruları üzerine gördükleri hizmet bakımından denetimine bağlı oldukları köy, belediye, özel idare veya bakanlık karar alır.

- **Cumhurbaşkanı veya bakanlıklar tarafından verilen kamu yararı kararlarının ayrıca onaylanması gerekmez.**
- Onaylı imar planına veya ilgili bakanlıklarca onaylı özel plan ve projesine göre yapılacak hizmetler için ayrıca kamu yararı kararı alınmasına ve onaylanmasına gerek yoktur. Bu durumlarda yetkili icra organınca kamulaştırma işlemine başlanıldığını gösteren bir karar alınır.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 19:

Devlet memurlarını görevlerin gerektirdiği niteliklere ve mesleklere göre sınıflara ayrılırlar.

657 sayılı Kanun'a göre devlet memurları şu 12 sınıfa ayrılmaktadır:

1. Genel idare hizmetleri sınıfı
2. Teknik hizmetleri sınıfı
3. Sağlık hizmetleri ve yardımcı sağlık hizmetleri sınıfı
4. Eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfı
5. Avukatlık hizmetleri sınıfı
6. Din hizmetleri sınıfı
7. Emniyet hizmetleri sınıfı
8. Jandarma hizmetleri sınıfı
9. Sahil güvenlik hizmetleri sınıfı
10. Yardımcı hizmetler sınıfı
11. Mülki idare amirliği hizmetleri sınıfı
12. Milli istihbarat hizmetleri sınıfı

Jandarma Hizmetleri ile sahil Güvenlik Hizmetleri sınıfları 2016 yılında 668 sayılı KHK ile eklenmiştir.

CEVAP: B

ÇÖZÜM 20:

- Görevden uzaklaştırma, Devlet kamu hizmetlerinin gerektirdiği hallerde, görevi başında kalmasında sakınca görülecek Devlet memurları hakkında alınan ihtiyati bir tedbirdir.
- Görevden uzaklaştırma tedbiri, soruşturmanın herhangi bir safhasında da alınabilir.
- Görevinden uzaklaştırılan Devlet memurları hakkında görevden uzaklaştırmayı izleyen 10 iş günü içinde soruşturmaya başlanması şarttır.
- Memuru görevden uzaklaştırdıktan sonra memur hakkında derhal soruşturmaya başlamayan, keyfi olarak veya garaz veya kini dolayısıyla bu tasarrufu yaptığı, yaptırılan soruşturma sonunda anlaşılacak amirler, hukuki, mali ve cezai sorumluluğa tabidirler.
- Haklarında mahkemelerce cezai kovuşturma yapılan Devlet memurları da Devlet Memurları Kanunu'nda sayılan görevden uzaklaştırmaya yetkili kişiler tarafından görevden uzaklaştırılabilirler.
- Görevden uzaklaştırılan ve görevi ile ilgili olsun veya olmasın herhangi bir suçtan tutuklanan veya gözaltına alınan memurlara bu süre içinde **aylıklarının üçte ikisi ödenir**. Bu gibiler bu Kanunun öngördüğü **sosyal hak ve yardımlardan faydalanmaya devam ederler**.
- Memurun göreve iadesi halinde bunların aylıklarının kesilmiş olan üçte biri kendilerine ödenir ve görevden uzakta geçirdikleri süre, derecelerindeki kademe ilerlemesinde ve bu sürenin derece yükselmesi için gerekli en az bekleme süresini aşan kısmı, üst dereceye yükselmeleri halinde, bu derecede kademe ilerlemesi yapılmak suretiyle değerlendirilir.

- Soruşturma sonunda disiplin yüzünden memurluktan çıkarma veya cezai bir işlem uygulanmasına lüzum kalmayan Devlet memurları için alınmış olan görevden uzaklaştırma tedbiri, 138 inci maddedeki yetkililerce (Müfettişler tarafından görevden uzaklaştırılanlar hakkında atamaya yetkili amirlerce) derhal kaldırılır.
- Görevden uzaklaştırma; bir disiplin kovuşturması icabından olduğu **takdirde en çok 3 ay** devam edebilir. Bu süre sonunda hakkında bir karar verilmediği takdirde memur görevine başlatılır.
- Bir ceza kovuşturması icabından olduğu takdirde görevinden uzaklaştırmaya yetkili amir (Müfettişlerin görevinden uzaklaştırdıkları memurlar hakkında atamaya yetkili amir) ilgilinin durumunu her iki ayda bir inceleyerek görevine dönüp dönmemesi hakkında bir karar verir ve ilgiliye de yazı ile tebliğ eder.

Memurun göreve tekrar başlatılması zorunlu olan haller:

Soruşturma veya yargılama sonunda yetkili mercilerce:

- Haklarında memurluktan çıkarmadan başka bir disiplin cezası verilenler;
- Yargılamanın men'ine veya beraatine karar verilenler;
- Hükümden evvel haklarındaki kovuşturma genel af ile kaldırılanlar;
- Görevlerine ve memurluklarına ilişkin olsun veya olmasın memurluğa engel olmayacak bir ceza ile hükümlü olup cezası ertelenenler;

Bu kararların kesinleşmesi üzerine haklarındaki görevden uzaklaştırma tedbiri kaldırılır.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 21:

Yetki genişliği, merkeze ait bir yetkinin, merkezi idarenin taşra örgütünde yer alan vali tarafından, merkeze danışmadan kullanılmasıdır.

1982 Anayasası'na göre, "İllerin idaresi yetki genişliği esasına dayanır (m. 126/2)."

Yetki genişliği, merkezden yönetimin sakıncalarını gidermek ve hizmetlerin taşrada gecikmeksizin yerine getirilmesini sağlamak üzere valiye tanınan bir yetkidir. Sadece vali tarafından kullanılır.

Yetki genişliği, merkezden yönetimin yumuşatılmış halidir.

Yetki genişliğinde, merkezin atadığı bir kamu görevlisi olan valinin yetkileri genişlemektedir.⁴

4 Kemal Gözler, Devletin Genel Teorisi, s. 134

DİKKAT!

Yetki Genişliğinin Özelliği:

- Kullanılan yetki merkeze aittir.
- Vali bu yetkiyi merkez adına kullanır.
- Bu yetki bir **milli kamu hizmetinin ifası için** kullanılır.
- Yetkinin kullanılmasıyla ilgili tüm gelir ve giderler merkeze aittir.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 22:

İlgili Cumhurbaşkanlığı kararnamesine göre, bakanlıklarda sayısı 15'i geçmemek üzere bakan müşaviri istihdam edilebilir.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 23:

Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı'nın birimleri şunlardır:

- Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğü
- Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğü
- Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü
- Destek ve Mali Hizmetler Genel Müdürlüğü
- Koruma Hizmetleri Genel Müdürlüğü

CEVAP: D

ÇÖZÜM 24:

B, C, D ve E seçeneklerinde verilen idareler 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli (II) sayılı cetvelde yer alır. Ancak, Diyanet İşleri Başkanlığı I sayılı cetvelde genel bütçe kapsamındaki idareler arasında düzenlenmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun ekli cetvellerindeki idareleri gözden geçirmek sınav açısından oldukça faydalıdır. Ancak bu sorunun cevabında II sayılı Cetvelin tamamen bilinmesine gerek yoktur. Şöyle ki, II sayılı cetvelle özel bütçeli idarelerin düzenlendiğini yani bunların hepsinin kendine has kamu tüzel kişiliği olduğunu bilmek bu sorunun çözümü için yeterlidir. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın genel idare içinde yer aldığı yani kamu tüzel kişiliğini haiz olmadığı bir kamu sınavına hazırlanan tüm arkadaşlarımızca bilinmesi elzem bir bilgidir. Dolayısıyla bu bilgiden hareketle bu soru çözülebilir.

DİKKAT!

Anayasa m. 136: "Genel idare içinde yer alan Diyanet İşleri Başkanlığı, laiklik ilkesi doğrultusunda, bütün siyasi görüş ve düşüncülerin dışında kalarak ve milletçe dayanışma ve bütünleşmeyi amaç edinerek, özel kanununda gösterilen görevleri yerine getirir."

Görüldüğü üzere Diyanet İşleri Başkanlığı'nın genel idare içinde yer aldığı Anayasa tarafından açıkça düzenlenmiştir. Dolayısıyla Diyanet İşleri Başkanlığı'na kanunla tüzel kişilik vermenin imkânı bulunmamaktadır.

CEVAP: A

ÇÖZÜM 25:

MGK, Cumhurbaşkanının başkanlığında, Cumhurbaşkanı yardımcılarını, Adalet, Milli Savunma, İçişleri, Dışişleri Bakanları, Genel Kurmay Başkanı, Kara, Deniz ve Hava kuvvetleri komutanlarından kurulur (Anayasa m. 118/1).

Gündemin özelliğine göre Kurul toplantılarına ilgili bakan ve kişiler çağrılıp görüşleri alınabilir (Anayasa m. 118/2).

Anayasa'ya göre Milli Güvenlik Kurulu; Devletin milli güvenlik siyasetinin tayini, tespiti ve uygulanması ile ilgili alınan **tavsiye kararları** ve gerekli koordinasyonun sağlanması konusundaki **görüşlerini** Cumhurbaşkanına bildirir. Kurulun, Devletin varlığı ve bağımsızlığı, ülkenin bütünlüğü ve bölünmezliği, toplumun huzur ve güvenliğinin korunması hususunda alınmasını zorunlu gördüğü tedbirlere ait kararlar **Cumhurbaşkanınca değerlendirilir** (Anayasa m. 118/3).

Milli Güvenlik Kurulunun gündemi; Cumhurbaşkanı yardımcılarını ve Genelkurmay Başkanının önerileri dikkate alınarak Cumhurbaşkanınca düzenlenir (Anayasa m. 118/4).

Cumhurbaşkanı katılmadığı zamanlar Milli Güvenlik Kurulu Cumhurbaşkanını yardımcısının başkanlığında toplanır (Anayasa m. 118/5).

Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin teşkilatı ve görevleri Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir (Anayasa m. 118/6).

MGK ÜYELERİ

- Cumhurbaşkanı
- Cumhurbaşkanı Yardımcıları
- Adalet Bakanı
- Milli Savunma Bakanı
- İçişleri Bakanı
- Dış İşleri Bakanı
- Genelkurmay Başkanı
- Kara Kuvvetleri Komutanı
- Hava Kuvvetleri Komutanı
- Deniz Kuvvetleri Komutanı

Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin Teşkilat ve Görevleri Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine göre;

- Kurul, iki ayda bir toplanır. Gerektiğinde Kurul, doğrudan Cumhurbaşkanının çağrısı ile de toplanır.
- Genel Sekreter toplantılara katılır, fakat oylamaya katılamaz.
- Kurul toplantıları Cumhurbaşkanının başkanlığında yapılır. Cumhurbaşkanının katılmadığı zamanlar Kurula Cumhurbaşkanı yardımcısı başkanlık eder.
- Kurul toplantılarına üyeler dışında, gündemin özelliğine göre ilgili bakan ve kişiler de çağrılarak bilgi ve görüş alınabilir.
- Kurulun gündemi Cumhurbaşkanı tarafından düzenlenir. Cumhurbaşkanı yardımcılarını, kurul üyesi bakanlar ile diğer bakanlar ve Genelkurmay Başkanının gündeme girmesini istedikleri konular Genel Sekreter vasıtasıyla Cumhurbaşkanına iletilir.
- Kurul, kararlarını çoğunlukla alır. Eşitlik halinde Kurul Başkanının bulunduğu taraf çoğunluğu sağlamış sayılır.
- Kurul toplantılarında yapılan görüşmeler, usulüne uygun şekilde tutanakla tespit edilir.
- Kararların asılları ve görüşme tutanakları Genel Sekreterlikte saklanır. Tutanaklar ve görüşmeler açıklanamaz ve yayımlanamaz. Kurul Kararları, Kurulun vereceği karara göre açıklanabilir veya yayımlanabilir.
- Genel Sekreter, Cumhurbaşkanına karşı sorumludur.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 26:

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'na göre il genel meclisinin yetki ve görevleri şunlardır:

- Stratejik plân ile yatırım ve çalışma programlarını, il özel idaresi faaliyetlerini ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve karara bağlamak.
- **Bütçe ve kesinhesabı kabul etmek**, bütçede kurumsal kodlama yapılan birimler ile fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.
- Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyeleri hariç İl çevre düzeni plânı ile **belediye sınırları dışındaki alanların imar plânlarını görüşmek ve karara bağlamak**.
- **Borçlanmaya karar vermek**.
- Bütçe içi işletmeler ile Türk Ticaret Kanunu'na tâbi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek.

- Taşınmaz mal alımına, satımına, trampa edilmesine, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın akar haline getirilmesine izin; üç yıldan fazla kiralınmasına ve süresi 25 yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynı hak tesisine karar vermek.
- **ŞARTLI bağışları kabul etmek.**
- İl özel idaresi adına imtiyaz verilmesine ve il özel idaresi yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına, il özel idaresine ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek.
- Encümen üyeleri ile ihtisas komisyonları üyelerini seçmek.
- İl özel idaresi tarafından çıkarılacak yönetmelikleri kabul etmek.
- Norm kadro çerçevesinde il özel idaresinin ve bağlı kuruluşlarının kadrolarının ihdas, iptal ve değiştirilmesine karar vermek.
- Yurt içindeki ve yurt dışındaki mahallî idareler ve mahallî idare birlikleriyle karşılıklı işbirliği yapılmasına karar vermek.
- Diğer mahallî idarelerle birlik kurulmasına, kurulmuş birliklere katılmaya veya ayrılmaya karar vermek.

İl genel meclisi ŞARTLI bağışları kabul eder, şartsız bağışları kabul etme yetkisi valiyeye aittir.

CEVAP: A

ÇÖZÜM 27:

2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Bölge idare mahkemesi başkanlar kurulu" başlıklı 3/C maddesinin 4-c fıkrasına göre; "**Benzer olaylarda, bölge idare mahkemesi dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında veya farklı bölge idare mahkemeleri dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında aykırılık veya uyuşmazlık bulunması hâlinde; resen veya ilgili bölge idare mahkemesi dairelerinin ya da istinaf yoluna başvurma hakkı bulunanların bu aykırılığın veya uyuşmazlığın giderilmesini gerekçeli olarak istemeleri üzerine, istemin uygun görülmesi hâlinde kendi görüşlerini de ekleyerek Danıştaydan bu konuda karar verilmesini istemek**" bölge idare mahkemesi başkanlar kurulunun görevleri arasında sayılmıştır.

Aynı maddenin 5. fıkrasına göre ise; "**Dördüncü fıkranın (c) bendine göre yapılacak istemler, konusuna göre idari veya Vergi Dava Daireleri Kuruluna** iletilir. İlgili dava daireleri kurulunca üç ay içinde karar verilir. Aykırılık veya uyuşmazlığın giderilmesine ilişkin olarak bu fıkra uyarınca verilen kararlar kesindir."

Bu düzenlemelere göre; aynı bölge idare mahkemesinin farklı dava daireleri arasında veya farklı bölge idare mahkemelerinin dava daireleri arasında benzer konulara ilişkin çıkan içtihat farklılıkları Danıştay'ın ilgili dava dairesi kurulu (Danıştay İdari Dava Dairesi Kurulu ya da Danıştay Vergi Dava Dairesi Kurulu) tarafından karara bağlanır. Bölge

idare mahkemelerinin dava daireleri arasındaki bu içtihat farklılığına ilişkin Danıştay'dan karar verilmesini ise **Bölge İdare Mahkemesi Başkanlar Kurulu** ister.

Buna göre İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi ile 4. Dava Dairesi arasındaki benzer olaya ilişkin bir içtihat farklılığı **Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu** tarafından karara bağlanacaktır.

NOT: 2576 sayılı Kanun'un 3/1. maddesine göre Bölge idare mahkemeleri;

- başkanlık,
- başkanlar kurulu,
- daireler,
- bölge idare mahkemesi adalet komisyonu ve
- müdürlüklerden oluşur. Yani Danıştay'ın aksine bölge idare mahkemelerinde (idare/vergi) dava daireleri kurulları bulunmamaktadır. B şıkkı öğrencilerin dikkatini ölçmek için konulmuştur.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 28:

Kişiler, kendileri ile alakalı bir konuda bir idari işlemin yapılmasını ilgili idarelerden her zaman isteyebilir. İlgili idareler bu talebi kabul edebileceği gibi ret de edebilir. İdarelerin böyle bir talebi açık bir şekilde kabul veya reddetmesi halinde **SARİH** bir idari işlemden söz edilir. Ancak idarelerin, kendisine yapılan talepler karşısında sessiz kalması, bu talebe olumlu veya olumsuz herhangi bir cevap vermemesi de mümkündür. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari makamların sükutu" başlıklı 10. maddesine göre;

"1. İlgililer, haklarında idari davaya konu olabilecek bir işlem veya eylemin yapılması için idari makamlara başvurabilirler.

2. **Otuz gün** içinde bir cevap verilmezse istek **reddedilmiş** sayılır. İlgililer otuz günün bittiği tarihten itibaren **dava açma süresi içinde**, konusuna göre Danıştaya, idare ve vergi mahkemelerine dava açabilirler. Otuz günlük süre içinde idarece verilen **cevap kesin değilse** ilgili bu cevabı, isteminin reddi sayarak dava açabileceği gibi, kesin cevabı da bekleyebilir. Bu takdirde dava açma süresi işlemez. Ancak, bekleme süresi **başvuru tarihinden itibaren dört ayı** geçemez. Dava açılmaması veya davanın süreden reddi hallerinde, otuz günlük sürenin bitmesinden sonra yetkili idari makamlarca cevap verilirse, cevabın tebliğinden itibaren altmış gün içinde dava açabilirler."

Bu düzenlemeye göre idareler, kendilerine yapılan bir başvuruya ilişkin 30 gün içinde olumlu veya olumsuz bir cevap vermez ise talebi **reddetmiş** sayılır. Bu durumda **ZİMNİ** bir ret işleminden söz edilir.

NOT: idarelerin, kendilerine yapılan bir talep karşısında sessiz kalmaları halinde, **kural olarak** talebi zimnen **reddetmiş** kabul edilir. Ancak bazı kanunlarda bu kurala bazı istisnalar getirilmiştir. Örneğin 3194 sayılı İmar Kanunu'nun yapı kullanma iznini düzenleyen 30. maddesine göre; "**Belediyeler, valilikler mal sahiplerinin müracaatlarını**

en geç otuz gün içinde neticelendirmek mecburiyetindedir. Aksi halde bu müddetin sonunda yapının tamamının veya biten kısmının **kullanılmasına izin verilmiş sayılır.**"

CEVAP: E

ÇÖZÜM 29:

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 14. maddesinde ilk inceleme konuları, 15. maddesinde ise ilk inceleme üzerine mahkemelerce verilmesi gereken kararlar düzenlenmiştir. Kanunun 14. maddesine göre; "Dilekçeler, Danıştayda daire başkanının görevlendireceği bir tetkik hâkimi, idare ve vergi mahkemelerinde ise mahkeme başkanı veya görevlendireceği bir üye tarafından:

- Görev ve yetki,
- İdari merci tecavüzü,
- Ehliyet,
- İdari davaya konu olacak kesin ve yürütülmesi gereken bir işlem olup olmadığı,
- Süre aşımı,
- Husumet,
- 3 ve 5 inci maddelere uygun olup olmadıkları,

Yönlerinden sırasıyla incelenir."

İlk inceleme üzerine hangi durumlarda dilekçenin reddine karar verileceği ise kanunun 15/1-d maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre; dava dilekçesinin kanunun 3. ve 5. maddelerine uygun olarak hazırlanmadığının ve davanın avukat olmayan vekil tarafından açıldığının tespit edilmesi halinde mahkeme dilekçenin reddine karar verir.

Davanın süresinde açılmadığının ve dava açan kişinin dava açma ehliyetinin olmadığı tespit edilmesi halinde dilekçenin değil **davanın reddine** karar verilmesi gerekmektedir.

CEVAP: B

ÇÖZÜM 30:

İvedi yargılama usulü, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 20/A maddesinde, merkezi ve ortak sınavlara ilişkin yargılama usulü ise 20/B maddesinde düzenlenmiştir. Bu maddelerde yer alan düzenlemelere göre;

- Dava açma süresi**; ivedi yargılama usulüne tabi davalarda **30 gün**, merkezi ve ortak sınavlara ilişkin yargılama usulüne tabi davalarda **10 gündür**.
- Dilekçeler üzerinde ilk inceleme süresi**; hem ivedi yargılama usulüne tabi davalar hem de merkezi ve ortak sınavlara ilişkin yargılama usulüne tabi davalar bakımından **7 gündür**.
- Temyiz süresi**; ivedi yargılama usulüne tabi davalarda **15 gün**, merkezi ve ortak sınavlara ilişkin yargılama usulüne tabi davalarda **5 gündür**.

NOT: ORTAK NOKTALAR: Her iki yargılama usulünde de yürütmenin durdurulması talep edilebilir, ancak yürütmenin durdurulması talebine ilişkin verilen kararlara itiraz edilemez.

Her iki yargılama usulünde de mahkemeler tarafından verilen nihai kararlara karşı doğrudan temyiz kanun yoluna başvurulabilir, istinaf kanun yoluna başvurulamaz.

CEVAP: A

ÇÖZÜM 31:

Uyuşmazlık Mahkemesi, adli ve idari yargı kolu arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını çözer. Danıştay, bölge idare mahkemesi, vergi mahkemesi, idare mahkemesi idari yargı kolu içinde yer alır. Yargıtay, bölge adliye mahkemesi, ceza ve hukuk mahkemeleri adli yargı kolu içindedir. Anayasa Mahkemesi ile diğer mahkemeler arasında uyuşmazlık çıkması mümkün değildir; çünkü Anayasa Mahkemesinin kararı esas alınır. Bölge adliye mahkemesi ve vergi mahkemesi farklı yargı kolları arasında yer aldığı için bunların arasındaki uyuşmazlıklar Uyuşmazlık Mahkemesi'nde çözülür.

CEVAP: A

ÇÖZÜM 32:

İptal davası, idari işlemlere karşı açılabilir. Eğer şıklarda tavsiye ya da görüş gibi icrai olmayan bir işlem olsaydı iptal davasına konu olmayacaktı. Ancak şıklardaki idari işlemlerin tamamı icrai niteliktedir. Cumhurbaşkanlığı kararnameleleri her ne kadar idari işlem niteliğinde olsalar da Anayasa hükmü uyarınca bunlara karşı doğrudan **Anayasa Mahkemesi**'nde iptal davası açılabilir.

CEVAP: B

ÇÖZÜM 33:

Kararda hüküm fıkrasındaki hesap hataları, kararın düzeltilmesi sebebidir. Diğer seçenekler ise yargılamanın yenilenmesi sebeplerindedir.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 34:

İlk derece mahkemesi olarak Danıştay'da görülen davalarda verilen yürütmenin durdurulması kararlarına karşı yedi gün içerisinde yürütmenin durdurulması kararının düzeltilmesi istemiyle Danıştay İdari Dava Daireleri Kuruluna itiraz edilir.

CEVAP : C

ÇÖZÜM 35:

Hakim, gerçek (açık) boşluk durumunda hukuk yaratabilirken, hukuk boşluğunda ise doğrudan hukuk yaratır. Hakim yarattığı hukukun özellikleri şunlardır:

- Kendisi kanun koyucu olsaydı nasıl bir kural koyardı düşüncesiyle karar verir.
- Genel ve soyut bir kural koyar.
- Bağlayıcı değildir (sadece o somut olay içindir).

- Kanun hükmü niteliği taşımaz.
- Kuvvetler ayrılığına ters düşmez.
- Üst yargı denetimine tabidir.
- Kıyas yolundan yararlanılır.
- Bireysel çıkar ile toplumsal çıkar arasında denge kurarak karar verilir.

Atıf yolu ise hakimın takdir yetkisinden yararlanılan bir yoldur.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 36:

Ayırt etme gücüne sahip küçük veya ayırt etme gücüne sahip kısıtlı sınırlı ehliyetsizdir. Sınırlı ehliyetsizler genel manada kendisini borç altına sokmayan işlemleri tek başlarına yapabilirler. Tek başına yapabildiği işlemler şunlardır:

- Alacaklı sıfatıyla kefalet sözleşmesi
- Başkasının temsilcisi olma
- Karşılıksız kazandırmayı kabul etme
- Şahsa sıkı sıkıya bağlı hakları kullanma (dikkat bozucu niteliktekileri yapabilir)
- İrade açıklamasında bulunma
- Serbest malları kullanma
- Vesayet makamının izin verdiği işle ilgili işlemleri yapma

Tanıma işlemini ise yasal temsilcinin rızası olmadan yapamaz.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 37:

Evlenmeye engel derecede hısımlık ilişkisi bulunan kişiler kanunda açıkça belirtilmiştir. Buna göre aşağıdaki kişiler arasında evlenme yasaktır:

- Üstsoy ile altsoy arasında;
- kardeşler arasında;
- amca, dayı, hala ve teyze ile yeğenleri arasında,
- Kayın hısımlığı meydana getirmiş olan evlilik sona ermiş olsa bile, eşlerden biri ile diğerinin üstsoy veya altsoy arasında,
- Evlât edinen ile evlâtlığın veya bunlardan biri ile diğerinin altsoy ve eşi arasında

Evlât edinen ile evlâtlığın alt soyunun birbiriyle evlenmesi hususunda bir yasak yoktur.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 38:

Eşlerden biri, evlilik birliğinden doğan yükümlülüklerini yerine getirmemek maksadıyla diğerini terk ettiği veya haklı bir sebep olmadan ortak konuta dönmediği takdirde ayrılık, en az altı ay sürmüş ve bu durum devam etmekte ve istem üzerine hâkim veya noter tarafından yapılan ihtar sonuçsuz kalmış ise; terk edilen eş, boşanma davası açabilir. Diğerini ortak konutu terk etmeye zorlayan veya haklı bir

sebeplere dayanarak ortak konuta dönmeyi engelleyen eş de terk etmiş sayılır. Davaya hakkı olan eşin istemi üzerine hâkim veya noter, esasını incelemeyen yapacağı ihtarda terk eden eşe iki ay içinde ortak konuta dönmesi gerektiği ve dönmemesi hâlinde doğacak sonuçlar hakkında uyarıda bulunur. Bu ihtar gerektiğinde ilân yoluyla yapılır. Ancak, boşanma davası açmak için belirli sürenin dördüncü ayı bitmedikçe ihtar isteminde bulunulamaz ve ihtardan sonra iki ay geçmedikçe dava açılmaz.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 39:

Bir taşınırın mülkiyetini nakleden kimse özel bir hukuki ilişkiye dayanarak o şeyin zilyetliğini korursa, mülkiyet hükmen teslim yoluyla teslimsiz geçmiş olur. Ancak, bu işlem üçüncü kişileri zarara sokmak veya taşınır rehni kullarından kurtulmak için yapılmışsa, mülkiyetin nakli sonuç doğurmaz. Somut olayda Adem, X Galerisinden mülkiyeti devralmış ancak tadilat nedeniyle (yani özel bir hukuki ilişkiye dayanarak) eşyanın zilyetliğini bir süre daha galeride bırakmıştır; dolayısıyla hükmen teslim söz konusu olmuştur.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 40:

İntifa hakkı, taşınır, taşınmazlar, haklar veya bir malvarlığı üzerinde kurulabilir. Aksine düzenleme olmadıkça bu hak, sahibine, konusu üzerinde tam yararlanma yetkisi sağlar. İntifa hakkı, taşınırlarda zilyetliğin devri, alacaklarda alacağın devri, taşınmazlarda tapu kütüğüne tescil ile kurulur. İntifa hakkı, konusunun tamamen yok olması ve taşınmazlarda tescilin terkinde; yasal intifa hakkı, sebebinin ortadan kalkması ile sona erer. Sürenin dolması veya hak sahibinin vazgeçmesi ya da ölümü gibi diğer sona erme sebepleri, taşınmazlarda malike terkinde isteme yetkisi verir. İntifa hakkı, gerçek kişilerde hak sahibinin ölümü; tüzel kişilerde kararlaştırılan sürenin dolması, süre kararlaştırılmamışsa kişiliğin ortadan kalkmasıyla sona erer. Tüzel kişilerin intifa hakkı, en çok yüz yıl devam edebilir. İntifa hakkı sahibi, zararın kendi kusurundan ileri gelmediğini ispat etmedikçe, malın yok olmasından veya değerinin azalmasından sorumludur. İntifa hakkı sahibi, yararlanması için gerekli olmadığı hâlde tükettiği şeyleri tazmin etmekle yükümlüdür. İntifa hakkı sahibi, malın olağan kullanılması sonucunda meydana gelen değer azalmalarından sorumlu değildir. Sözleşmede aksine hüküm yoksa veya durum ve koşullardan hak sahibince şahsen kullanılması gerektiği anlaşılmıyorsa, intifa hakkının kullanılması başkasına devredilebilir. Ancak dikkat etmek gerekir ki kullanım hakkı devredilebilir; hakkın kendisi devredilemez ve mirasçılara geçmez.

CEVAP: D

MÜESSİR DENEMELERİ

MÜESSİR DENEMELERİ

ÇÖZÜM 41:

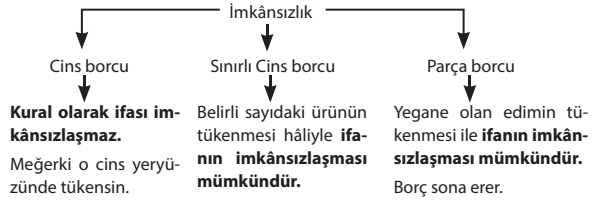
Resmî vasiyetname, iki tanığın katılmasıyla resmî memur tarafından düzenlenir. Resmî memur, sulh hâkimi, noter veya kanunla kendisine bu yetki verilmiş diğer bir görevli olabilir. Mirasbırakan, arzularını resmî memura bildirir. Bunun üzerine memur, vasiyetnameyi yazar veya yazdırır ve okuması için mirasbırakana verir. Vasiyetname, mirasbırakan tarafından okunup imzalanır. Memur, vasiyetnameyi tarih koyarak imzalar. Vasiyetnameye tarih ve imza konulduktan hemen sonra mirasbırakan, vasiyetnameyi okuduğunu, bunun son arzularını içerdiğini memurun huzurunda iki tanığa beyan eder. Tanıklar, bu beyanın kendi önlerinde yapıldığını ve mirasbırakanı tasarrufa ehil gördüklerini vasiyetnameye yazarak veya yazdırarak altını imzalarlar. Vasiyetname içeriğinin tanıklara bildirilmesi zorunlu değildir. Fiil ehliyeti bulunmayanlar, bir ceza mahkemesi kararıyla kamu hizmetinden yasaklılar, okur yazar olmayanlar, mirasbırakanın eşi, üstsoy ve altsoy kan hısımları, kardeşleri ve bu kişilerin eşleri, resmî vasiyetnamenin düzenlenmesine memur veya tanık olarak katılamazlar. Resmî vasiyetnamenin düzenlenmesine katılan memura ve tanıklara, bunların üstsoy ve altsoy kan hısımlarına, kardeşlerine ve bu kişilerin eşlerine o vasiyetname ile kazandırmada bulunulamaz. Resmî vasiyetnameyi düzenleyen memur, vasiyetnamenin aslını saklamakla yükümlüdür.

CEVAP: B**ÇÖZÜM 42:**

Mirasbırakan, sadece vasiyetnameyle bir veya birden çok vasiyeti yerine getirme görevlisi atayabilir. Vasiyeti yerine getirme görevlisinin, göreve başladığı sırada fiil ehliyetine sahip olması gerekir. Vasiyeti yerine getirme görevlisine sulh hâkimi tarafından bu görevi bildirilir; bildirim tarihinden başlayarak onbeş gün içinde kabul edilmediği sulh hâkimine bildirilmezse, görev kabul edilmiş sayılır. Vasiyeti yerine getirme görevlisi hizmetinin karşılığında uygun bir ücret isteyebilir. Birden çok vasiyeti yerine getirme görevlisinin atanmış olması hâlinde, tasarruftan veya işin niteliğinden aksi anlaşılmadıkça bunlar görevi birlikte yürütürler. Bunlardan biri görevi kabul etmez veya edemez ya da herhangi bir sebeple görevi sona ererse, mirasbırakanın tasarrufundan aksi anlaşılmadıkça diğerleri göreve devam eder. Mirasbırakan, tasarrufunda aksini öngörmüş veya sınırlı bir görev vermiş olmadıkça vasiyeti yerine getirme görevlisi, mirasbırakanın son arzularının yerine getirilmesi için gerekli bütün işlemleri yapmakla görevli ve yetkilidir. Terekenin paylaşılması için plan hazırlamak da görevleri arasındadır.

CEVAP: A**ÇÖZÜM 43:**

Cins borcunda edim, sadece cinsi ile/nev'i ile/türü ile belirtilip, başkaca ayıncı hiçbir özelliği belirtilmez. Aynı özellikte sayılamayacak kadar çok ürün vardır. Örneğin, Volvo marka otomobil, bir Arap atı ya da 5 adet yumurta böyledir. **Parça borcunda** ise edim, onu diğerlerinden ayıracak özellikleri ile belirtilmiştir. Mezkûr edim **tekleştirilmiş, özelleştirilmiş, yeganeleştirilmiş, biricik hâle** getirilmiştir. Örneğin, 61 TS 1967 plaka sayılı otomobil, Cristiano Ronaldo'nun 2018 yılındaki şampiyonlar ligi finalinde giydiği forma böyledir. **Sınırlı cins ediminde** ise edim, ne cins edimi kadar çok sayıda ne de parça edimi kadar özelleştirilmiştir. Sınırlı cins ediminde bir **stok, kota, sınır, limit, kontenjan** bulunmaktadır. Örneğin, Demir Yaman'ın deposundaki 10 ton pamuğun 3 tonu böyledir. Mezkûr edimlerin ifasının imkânsızlaşmış imkânsızlaşmaması hususu önemlidir:

Bu bilgiler ışığında E seçeneğindeki ifade bir parça borcunun konusunu oluşturmaz.

CEVAP: E**ÇÖZÜM 44:**

Bir kişi, kendisine iade edileceği düşüncesiyle alacağını bir başkasına devretmiş veya belirli bir amaç için kullanılacağı düşüncesiyle malını bir başkasına devretmişse inançlı işlem söz konusudur. İnançlı işlem, hukuk geçerli bir işlemdir. İnançlı işlem ile kurulan sözleşmeye, sözleşmenin diğer tarafı uygun hareket etmez ise de 3. kişi hakkın sahibi olur. Ancak bu hâlde, inançlı işlem yapan taraf, sözleşmeye aykırı hareket eden taraftan uğradığı zararların tazminini isteyebilir. **Bununla beraber Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı uyarınca, inançlı işlemin varlığı ancak yazılı delil ile ispat edilecektir.** Bu bilgiler ışığında, soruda Ferit, maliki olduğu daireyi Seyran'a, borcunu ödedikten sonra iade etmesi amacıyla, buna inanarak devretmiştir. Dolayısıyla burada **inançlı işlem** vardır.

CEVAP: C**ÇÖZÜM 45:**

Temsilci, genel yetkisi çerçevesinde bazı işlemleri yapabilirse de bazı hâllerde temsilcinin bir işlemi gerçekleştirebilmesi için temsil olunan tarafından kendisine özel yetki verilmesi gerekir. Temsilcinin özel yetkisi olmadan yapamayacağı işlemler şunlardır:

- Dava açma
- Sulh olma
- Hakeme başvurma
- İflâs isteme
- İflâsın ertelenmesini isteme
- Konkordato isteme
- Kambiyo taahhüdünde bulunma
- Bağış yapma (taşınır veya taşınmaz için geçerli)
- Kefil olma
- Taşınmazı devretme ve bir hak ile sınırlama

CEVAP: B

ÇÖZÜM 46:

6098 sayılı TBK m.49/1 hükmüne göre, kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür. Buna göre, haksız fiil sorumluluğu için şu koşulların bir arada bulunması gerekir:

- Haksız eylem
- Zarar
- İlliyet bağı
- Kusur

Mezkûr koşullardan illiyet bağı, **haksız eylem ile oluşan zarar arasındaki neden – sonuç ilişkidir**. Bir olayda **illiyet bağı yok ise, kişiye sorumluluk yüklenemez**. İlliyet türleri şunlardır:

- **Ortak illiyet:** Birden fazla eylemden hiçbirini **zararlı sonucu meydana getirmeye tek başına elverişli değildir**. Mezkûr eylemler ancak bir araya gelmeleri hâlinde zararlı sonucu oluşturur. Eylemi gerçekleştirenlerden her biri zarardan müteselsil sorumludur.
- **Yarışan illiyet:** Birden fazla eylemden **her biri zararlı sonucu aynı zamanda ve fakat birbirinden bağımsız olarak tek başına meydana getirmeye elverişlidir**. Eylemi gerçekleştirenlerden her biri zarardan müteselsil sorumludur.
- **Önüne geçen(farazi) illiyet:** Eylemler arasında öncelik – sonralık ilişkisi vardır. Zararlı sonucu meydana getirmeye elverişli olan eylemin önünde zararı meydana getiren diğer eylemin geçmesi hâlidir. **Bu hâlde, zararlı sonucu meydana getiren eylem olmasaydı sonraki eylem de zararı meydana getirirdi faraziyesi vardır**. Zarar sonucundan yalnızca zararlı önceki eylemi gerçekleştiren kişi sorumludur.
- **Seçimlik illiyet:** Zararlı sonucu meydana getirmeye elverişli birden çok eylem olmasına rağmen, zararı hangi eylemin gerçekleştirdiği **tespit edilememekte, bilinmemektedir**. Bu hâlde **“delil yetersizliği”** durumu söz konusudur. Dolayısı ile zarardan kimse sorumlu tutulmaz.

Tüm bu bilgiler ışığında, **Laz Ziya'nın eylemi ve Hüseyin Ağa'nın eylemi, Testere Necmi'nin ölümüne tek başına yol açacak elverişliliğe sahip olmamak ile mezkûr iki**

eylem ancak bir araya gelmeleri halinde zararlı sonuca yol açabildikleri için, ortak illiyetin varlığı söz konusudur.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 47:

Bir sözleşmenin hüküm ifa etmesi veya ortadan kalkması, ileride gerçekleşip gerçekleşmeyeceği belirsiz bir olguya bırakılmış ise, **sözleşme koşula bağlanmış olur**. Türk borçlar hukukunda koşul türleri şu şekildedir:

Geciktirici koşul	Bozucu koşul
Bir sözleşmenin hüküm ifade etmesi, İleride gerçekleşip gerçekleşmeyeceği bilinmeyen bir olguya bırakılmıştır.	Bir sözleşmenin sona ermesi, önceden gerçekleşip gerçekleşmeyeceği bilinmeyen bir olguya bırakılmıştır.
Örneğin, hâkimlik sınavını kazanırsan sana 100.000 TL bağışlarım.	Örneğin, Hâkimlik atanmam İstanbul'a yapılırsa Ev boşaltılacaktır.
Sözleşme hüküm ve sonuçlarını koşulun gerçekleşmesiyle doğurur.	Sözleşme hüküm ve sonuçlarını kurulduğu andan itibaren doğurur. Koşulun gerçekleşmesi ile sözleşmenin hüküm ve sonuçları geleceğe etkili olarak sona erer.

İradi koşul	Tesadüfi koşul	Karma koşul
Koşulun gerçekleşmesi sözleşmenin taraflarından birinin irade ve fiiline bağlıdır.	Koşulun gerçekleşmesi sözleşmenin taraflarından birinin iradesi dışındaki olaylara bağlıdır.	Koşulun gerçekleşmesi hem sözleşmenin taraflarından birinin iradesine hem de diğer durum ve olaylara bağlıdır.
Örneğin, ofisine mobilya satın almak isteyen Ünal'a, mobilyacının “Şu mobilyayı alırsan dilsiz uşak hediye ederim” demesi.	Örneğin, 2 yıl içinde 3. Havaalanının temeli atılırsa evimi sana bağışlarım.	Adnan'ın kızı Nihal'e “Behlül ile evlenirsen Riva'daki taş evi bağışlayacağım” demesi

Olumlu koşul	Olumsuz koşul
Koşulda olumsuz ekleri “-me, -ma” yoktur.	Koşulda olumsuz ekleri “-me, -ma” vardır.
“Sınıfı geçersen, 1 yıl içinde okul binası yapılırsa”	“İş hacmi azalmazsa, enflasyon oranı Değişmezse”

CEVAP: B

ÇÖZÜM 48:

6098 sayılı TBK m.169/1 hükmüne göre, müteselsil alacaklılık, borçlunun, alacaklılardan her birine borcun tamamını isteme hakkını tanıdığı(örneğin, eşlerin bankada birlikte tasarruf hesabı açması) veya kanunun belirlediği durumlarda(örneğin, kiralayan ve kiracının alt kiracıdan kiralananı sözleşmeye uygun kullanmasını istemesi)doğar. Borçlu,

müteselsil alacaklılardan **kural olarak** ister birine isterse hepsine birden ifa ile borcundan kurtulur. **Ancak, müteselsil alacaklılardan biri, borçluya karşı dava açmış veya takip başlatmış ise, borçlu ifayı yalnızca mezkûr alacaklıya karşı yaparak borcundan kurtulur. Aksi kararlaştırılmadıkça veya alacaklılar arasındaki hukuki ilişkinin niteliğinden anlaşılmadıkça, alacaklılardan her birinin edim üzerindeki hakları eşittir.** Kendisine düşen **paydan fazlasını elde eden alacaklı, bu fazlalığı payını alamamış olan diğer alacaklılara ödemekle yükümlüdür.** Mezkûr paylaşımı yaparken, **basiretli vekil gibi** hareket etmelidir.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 49:

6098 sayılı TBK m.146 hükmüne göre; kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, her alacak **10 yıllık zamanaşımına** tabidir.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 50:

Sözleşme yapılırken bir kimsenin vermiş olduğu bir miktar para kural olarak **bağlanma parası** sayılır. Bağlanma parasına ilişkin olarak şu özelliklerin bilinmesi faydalı olacaktır:

- Sözleşme kurulurken verilir.
- Sözleşmenin kurulduğuna kanıt olsun diye verilir.
- Aksine sözleşme veya yerel âdet olmadıkça, esas alacaktan düşülür.
- Herhangi bir geçerlilik şekil şartı yoktur. Asıl sözleşme şekle tabi olsa dahi bağlanma parası için şekil şartı aranmaz.
- Asıl alacağa ferî bir haktır. Bu sebeple asıl sözleşme bir sebepten dolayı geçersiz ise bağlanma parası da geçersiz olur ve sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre geri istenebilir.

CEVAP: A

ÇÖZÜM 51:

Kollektif şirketin ticaret unvanı, bütün ortakların veya ortaklardan en az birinin adı ve soyadıyla şirketi ve türünü gösterecek bir ibareyi içerir. Adi veya sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin ticaret unvanı, komandite (sınırsız sorumlu) ortaklardan en az birinin adı ve soyadıyla şirketi ve türünü gösterecek bir ibareyi içerir. Anonim, limited ve kooperatif şirketler, işletme konusu gösterilmek ve kanundaki diğer şartları taşımak şartıyla, ticaret unvanlarını serbestçe seçebilirler. Ticaret unvanlarında, "anonim şirket", "limited şirket" ve "kooperatif" kelimelerinin bulunması şarttır. Bu şirketlerin ticaret unvanında, gerçek bir kişinin adı veya soyadı yer aldığı takdirde, şirket türünü gösteren ibareler, baş harflerle veya başka bir şekilde kısaltma yapılarak yazılamaz.

CEVAP: B

ÇÖZÜM 52:

Haksız rekabet sebebiyle müşterileri, kredisi, meslekî itibarı, ticari faaliyetleri veya diğer ekonomik menfaatleri zarar gören veya böyle bir tehlikeyle karşılaşabilecek olan kimse; Aşağıdaki davaları açabilir.

- a) Fiilin haksız olup olmadığının tespiti
- b) Haksız rekabetin menî (önlenmesi - zamanaşımına uğramaz)
- c) Haksız rekabetin sonucu olan maddi durumun ortadan kaldırılması, haksız rekabet yanlış veya yanıltıcı beyanlarla yapılmışsa bu beyanların düzeltilmesi ve tecavüzün önlenmesi için eğer zorunlu ise, haksız rekabetin işlenmesinde etkili olan araçların ve malların imhası
- d) Kusur varsa zarar ve ziyanın tazmini (maddi- manevi tazminat)

CEVAP: C

ÇÖZÜM 53:

Adi ortaklık en az iki gerçek veya tüzel kişi tarafından, yasadışı olmayan her türlü ekonomik amaç için kurulabilir.

CEVAP : B

ÇÖZÜM 54:

Bir ticari işletmeyi ticaret unvanı altında işletmek amacıyla, sınırlı ve sınırsız sorumlu şeklinde iki tip ortak barındıran şirket türü komandit şirkettir. Komandit şirketler, adi komandit şirket ve sermayesi paylara bölünmüş (hisseli) komandit şirket olmak üzere, kendi içinde de ikiye ayrılır.

CEVAP : B

ÇÖZÜM 55:

Genel yetkili mahkeme, davalı gerçek veya tüzel kişinin davanın açıldığı tarihteki yerleşim yeri mahkemesidir. Ayrıca, kanunda, davalının, davanın açıldığı tarihteki yerleşim yeri esas alınarak, davalının daha sonra yerleşim yerini değiştirmesi hâlinde, mahkemenin yetkisinin bundan etkilenmesi ve yetkisiz hâle gelmesi söz konusu değildir. (HMK 6.md)

Davalı birden fazla ise dava, bunlardan birinin yerleşim yeri mahkemesinde açılabilir. Ancak, dava sebebine göre kanunda, davalıların tamamı hakkında ortak yetkiyi taşıyan bir mahkeme belirtilmişse, davaya o yer mahkemesinde bakılır. Birden fazla davalının bulunduğu hâllerde, davanın, davalılardan birini sırf kendi yerleşim yeri mahkemesinden başka bir mahkemeye getirmek amacıyla açıldığı, deliller veya belirtilerle anlaşılırsa, mahkeme, ilgili davalının itirazı üzerine, onun hakkındaki davayı ayırarak yetkisizlik kararı verir. (HMK 7.md)

Memur, işçi, öğrenci, asker gibi, bir yerde geçici olarak oturanlara karşı açılacak alacak veya taşınır mal davaları için, orada bulunmaları uzunca bir süre devam edebilecekse, buldukları yer mahkemesi de yetkilidir. (HMK 8.md)

CEVAP : C

ÇÖZÜM 56:

Hâkimin bir davaya ancak, taraflardan birinin talebi üzerine bakabileceği, tarafın da bir davayı açmak, takip etmek ve sona erdirmekte de serbesttir. Bu husus medeni usûl hukukunda "tasarruf ilkesi" olarak bilinmektedir. (HMK 24.md)

CEVAP : A**ÇÖZÜM 57:**

Adli tatile tabi olan dava ve işlerde, bu Kanunun tayin ettiği sürelerin bitmesi tatil zamanına rastlarsa, bu süreler ayrıca bir karara gerek olmaksızın adli tatilin bittiği günden itibaren bir hafta uzatılmış sayılır. (HMK 104.md)

CEVAP : C**ÇÖZÜM 58:**

Davacı, hüküm kesinleşinceye kadar, ancak davalının açığı rızası ile davasını geri alabilir. (HMK 123.md)

CEVAP : E**ÇÖZÜM 59:**

Taraflar, kanunda belirtilen süre ve usûle uygun olarak ispat hakkına sahiptir. Hukuka aykırı olarak elde edilmiş olan deliller, mahkeme tarafından bir vakianın ispatında dikkate alınmaz. Kanunun belirli delillerle ispatını emrettiği hususlar, başka delillerle ispat olunamaz. Bir vakianın ispatı için gösterilen delilin caiz olup olmadığına mahkemece karar verilir. (HMK 189.md)

CEVAP : B**ÇÖZÜM 60:**

Hâkimler hakkındaki yasaklılık ve ret sebepleriyle ilgili kurallar, bilirkişiler bakımından da uygulanır. (HMK 272.md) Buna göre bilirkişinin görev yapmakla yasaklı olduğu davalar şunlardır:

- Kendisine ait olan veya doğrudan doğruya ya da dolayısıyla ilgili olduğu davada.
- Aralarında evlilik bağı kalksa bile eşinin davasında.
- Kendisi veya eşinin altsoy veya üstsoyunun davasında.
- Kendisi ile arasında evlatlık bağı bulunanın davasında.
- Üçüncü derece de dâhil olmak üzere kan veya kendisini oluşturan evlilik bağı kalksa dahi kayın hisimliliği bulunanların davasında.
- Nişanlısının davasında.
- İki taraftan birinin vekili, vasisi, kayıymı veya yasal danışmanı sıfatıyla hareket ettiği davada.

CEVAP : D**ÇÖZÜM 61:**

Kanun neticeyi meydana getirecek hareketler arasında bir ayırım yapar ve ayırımı da bir sonuca bağlar. Suç neticesine giden olaylar bir dizgi haline getirildiğinde, suç en sağda tamamlanmış olur. Sol taraftan kalanların hepsi "HAZIRLIK

HAREKETLERİ"dir. Suç hazırlık hareketlerinin sona erdiği İCRA HAREKETİNİN başladığı an işlenmiş olur.

- Ani suçlarda; hareketin yapıldığı an,
- Kesintisiz suçlarda; kesintinin gerçekleştiği an,
- Teşebbüs suçlarında; son icra hareketinin yapıldığı an,
- Zincirleme suçlarda; son suçun yapıldığı an,
- İhmal suçlarında; yapılması gereken fiilin yapılmadığı an, suçun gerçekleştiği andır.

CEVAP : D**ÇÖZÜM 62:**

Ceza kanununda kanunilik ilkesinden kaynaklı olarak geçmiş yürümezlik kuralı uygulanır kural bu olmakla birlikte bunun istisnası sonradan yürürlüğe giren kanunun lehe bir düzenleme getirmesidir. Dolayısıyla sonradan yürürlüğe giren norm önceden var olan norma ilişkin failin lehe düzenleme getirmişse sonraki lehe kanun geçmişe yürür. Ancak bazı kanunlarda sonra yapılan düzenleme failin lehine olsa bile geçmişe yürümez bunlardan biri de infaz kanunudur.

İnfaz rejimine ilişkin hükümler derhal uygulanır. Bu nedenle infaz hükümlerinde yapılan değişiklik, kanun yürürlüğe girdiği an gerçekleşen bütün infazlara uygulanır. Dolayısıyla hüküm kesinleştiği andan hangi infaz kanunu yürürlükteyse artık ceza bu infaz kanununa göre yerine getirilir ancak infaz kanununda derhal uygulama ilkesinin uygulanmasıyla birlikte bunun üç istisnasının olduğu kabul edilmektedir. Dolayısıyla bu üç konuda lehe kanunun geçmişe yürümesi ilkesi uygulanır. Bu konular; tekrür, hapis cezasının ertelenmesi ve koşullu salıverme (şartlı tahliyedir).

CEVAP : C**ÇÖZÜM 63:**

Faile birden fazla ceza verilmesini gerektiren hukuksal ihlallerin ortaya çıkması durumunda, bu cezaların nasıl toplanacağını gösteren yöntem gerçek içtima denir. Birden fazla ihlal söz konusu olup da bunların suçların içtima durumlarından biriyle kaynaşmaması durumunda, kural, gerçekleşen ihlal sayısına faile ceza verilmesidir. Yani ne kadar fiil o kadar suç, ne kadar suç o kadar cezadır. Zincirleme suçtan söz edebilmek için oluşan birden fazla suçun hepsinin "aynı suç" olması gerekir. Oluşan suçlar birbirinden farklı ise zincirleme suçtan söz edilemez. Örneğin, işlenmiş olan bir suçun delillerini gizlemek ya da yok etmek için bir öldürme suçu işlenirse gerçek içtima gündeme gelir. Bu gibi durumda oluşan her iki suçtan dolayı ayrı ayrı ceza alır.

CEVAP : D**ÇÖZÜM 64:**

Bir suçtan dolayı kanunda gösterilen süreler içinde dava açılmaması veya davanın sona erdirilmemesi (hükümün kesinleşememe hali) halinde dava zaman aşımı gündeme

gelir. Kanunun açıkça ayrık tuttuğu suçlar HARIÇ (işkence gibi), bütün suçlar dava zamanaşımına tabiidir. Dava zamanaşımının durması hükümleri TCK md. 67/1'de düzenlenmiştir.

Bir suçla ilgili olarak;

- Şüpheli veya sanıklardan birinin savcı huzurunda ifadesinin alınması veya sorguya çekilmesi,
- Şüpheli veya sanıklardan biri hakkında tutuklama kararının verilmesi,
- Suçla ilgili olarak iddianame düzenlenmesi,
- Sanıklardan bir kısmı hakkında da olsa, mahkûmiyet kararı verilmesi, Halinde, dava zamanaşımı kesilir.

Dava zamanaşımı kesildiğinde, zamanaşımı süresi yeniden işlemeye başlar. Dava zamanaşımını kesen birden fazla nedenin bulunması halinde, zamanaşımı süresi son kesme nedeninin gerçekleştiği tarihten itibaren yeniden işlemeye başlar. Kesilme halinde, zamanaşımı süresi ilgili suçla ilişkin olarak Kanunda belirlenen sürenin en fazla yarısına kadar uzar. Kolluk tarafından alınan ifade zamanaşımı süresini kesmez, Cumhuriyet savcısı tarafından alınan ifade zamanaşımını keser.

CEVAP : A

ÇÖZÜM 65:

Kamu düzenin bir gereği olan görev kavramı 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu madde 3'te işlenmiştir. Bu göre mahkemelerin görevleri ancak **kanunla tayin edilebilir.**

Davaya bakan mahkeme, görevli olup olmadığına ko-
vuşturma evresinin her aşamasında re'sen karar verebilir. CMK 6 madde hükmü saklıdır.

Görev konusunda mahkemeler arasında uyumsuzluk çıktığında, görevli mahkemeyi **ortak yüksek görevli mahkeme belirler.**

İddianamenin kabulünden sonra; işin, davayı gören mahkemenin görevini aştığı veya dışında kaldığı anlaşılırsa, **mahkeme bir kararla işi görevli mahkemeye gönderir.**

Adli yargı içerisindeki mahkemeler bakımından verilen görevsizlik kararlarına karşı **itiraz yoluna gidilebilir.**

Duruşmada suçun hukukî niteliğinin değiştiğinden bahisle görevsizlik kararı verilerek dosya alt dereceli mahkemeye gönderilemez. Yenilenmesi mümkün olmayanlar dışında, görevli olmayan hâkim veya mahkemece yapılan işlemler hükümsüzdür.

Tüm bu bilgiler ışında B şıkkı yanlıştır. Dikkat görev kavramını yetki kavramıyla karıştırmayın.

CEVAP : B

ÇÖZÜM 66:

Yakalanabileceği veya suç delillerinin elde edilebileceği hususunda makul şüphe varsa; şüphelinin veya sanığın üstü, eşyası, konutu, işyeri veya ona ait diğer yerler aranabilir.

Hâkim kararı üzerine veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının, Cumhuriyet savcısına ulaşamadığı hallerde ise kolluk amirinin yazılı emri ile kolluk görevlileri arama yapabilirler. Ancak, konutta, işyerinde ve kamuya açık olmayan kapalı alanlarda arama, hâkim kararı veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının yazılı emri ile yapılabilir. Kolluk amirinin yazılı emri ile yapılan arama sonuçları Cumhuriyet Başsavcılığına derhal bildirilir.

Arama karar veya emrinde;

- Aramanın nedenini oluşturan fiil,
- Aranılacak kişi, aramanın yapılacağı konut veya diğer yerin adresi ya da eşya,
- Karar veya emrin geçerli olacağı zaman süresi,

Açıkça gösterilir.

Arama sonucunda ne ele geçirileceği arama karar veya emrinde YER ALMAZ.

CEVAP : C

ÇÖZÜM 67:

Tanıklık kurumu, bir kimsenin geçmişte yaşanan bir hadiseye ilgili olarak beş duyusuyla elde ettiği bilgi ve görgüyü "mahkeme huzurunda" anlatması olarak tanımlanır. Tanık bir kamu görevini yerine getirmekte ve bunun bilinci ile hareket etme zaruryeti içindedir.

Bazı durumlarda tanıklar, tanıklıktan çekinme haklarını kullanabilmektedir. (1) Aşağıdaki kimseler tanıklıktan çekinebilir:

- Şüpheli veya sanığın nişanlısı.
- Evlilik bağı kalmasa bile şüpheli veya sanığın eşi.
- Şüpheli veya sanığın kan hısımlığından veya kayın hısımlığından üstsoy veya altsoyu.
- Şüpheli veya sanığın üçüncü derece dahil kan veya ikinci derece dahil kayın hısımları.
- Şüpheli veya sanıkla aralarında evlâtlık bağı bulunanlar.
- Yaş küçüklüğü, akıl hastalığı veya akıl zayıflığı nedeniyle tanıklıktan çekinmenin önemini anlayabilecek durumda olmayanlar, kanunî temsilcilerinin rızalarıyla tanık olarak dinlenebilirler. Kanunî temsilci şüpheli veya sanık ise, bu kişilerin çekinmeleri konusunda karar veremez.
- Tanıklıktan çekinebilecek olan kimselere, dinlenmeden önce tanıklıktan çekinebilecekleri bildirilir. Bu kimseler, dinlenirken de her zaman tanıklıktan çekinebilirler.

CEVAP : D

ÇÖZÜM 68:

Hâkim kararı olmaksızın yapılan elkoyma işlemi, yirmi-dört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. **Hâkim, kararını elkoymadan itibaren kırksekiz saat içinde açıklar**; aksi hâlde elkoyma kendiliğinden kalkar.

CEVAP : B**ÇÖZÜM 69:**

Dar mükellefiyete tabi gelir vergisi mükellefleri ticari kazançlar, gerçek usulde tespit edilmiş zirai kazançlar ve tevkif suretiyle vergilendirilmemiş gayrimenkul sermaye iratları için yıllık beyanname verebilirler.

Ayrıca, dar mükellefiyete tabi gelir vergisi mükelleflerinin yıllık beyanname ile bildirmeye mecbur olmadıkları kazanç ve iratlardan, vergisi tevkif suretiyle alınmamış olanların bildirilmesi ise münferit beyanname ile mümkündür.

CEVAP : D**ÇÖZÜM 70:**

Aşağıda yazılı kimseler serbest meslek erbabı sayılır:

- Gümrük Komisyoncuları, borsa ajan ve acenteleri, noterler
- Serbest meslek erbabını bir araya getirerek, teşkilat kurmak veya bunlara sermaye temin etmek suretiyle veya sair suretlerle serbest meslek kazancından hisse alanlar.
- Serbest meslek faaliyetinde bulunan kollektif ve adi şirketlerde ortaklar, adi komandit şirketlerde ise komanditeler
- Dava vekilleri, müşavirler, kurumlar ve tüccarlarla serbest meslek erbabının ticari ve mesleki işlerini takip edenler ve konser veren müzik sanatçıları
- Çevirmenlik, doktorluk, mali danışmanlık, muhasebecilik, veterinerlik, ressamlık, şairlik gibi meslekleri icra edenler
- Vergi Usul Kanununun 155 inci maddesinde belirtilen şartlardan en az ikisini taşıyan ebe, sünnetçi, sağlık memuru, arzuhalci, rehber gibi mesleki faaliyette bulunanlar
- Tahkim işlerinde hakemlik yapanlar
- Sigortalı sayılan hekimler ile tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olan kişiler

Buna göre spor müsabakalarında görev alan hakemlerin kazancı serbest meslek kazancı değil ücrettir.

CEVAP : D**ÇÖZÜM 71:**

Takvim yılı içinde memleketi terk edenlerin beyannameleri memleketi terki takip eden 15 gün, ölüm hâlinde, ölüm tarihinden itibaren 4 ay içinde verilir. (GVK 92.md.)

CEVAP : B**ÇÖZÜM 72:**

Kanuni veya iş merkezi Türkiye'de bulunan kurumlar vergisi mükellefleri tam mükellef olarak vergilendirilirken, kanuni ve iş merkezlerinin her ikisi de Türkiye'de bulunmayan (Türkiye dışında bulunan) kurumlar vergisi mükellefleri ise dar mükellef olarak vergilendirilir.

CEVAP : E**ÇÖZÜM 73:**

28/11/2017 tarihli kanun değişikliği ile "bilinen adresler" konusunda kanun maddesinde değişikliğe gidilmiş olup son haliyle bilinen adresler aşağıdaki şekildedir: (VUK 101 md.)

- * Mükellef tarafından işe başlamada bildirilen adresler
- * Adres değişikliğinde bildirilen adresler
- * Yoklama fişinde tespit edilen adresler
- * İlgilinin imzası bulunmak şartıyla yetkili memurlar tarafından tespit edilen adresler
- * ADRES YERLEŞİM SİSTEMİNDE BULUNAN YERLEŞİM YERİ ADRESİ (MERNİS adresi)

Buna göre, yapılan değişiklik ile MERNİS sistemindeki adres bilinen adres olarak kabul edilmiş; daha önce bilinen adres olarak kabul edilen işi bırakmada bildirilen adres, vergi beyannamesinde bildirilen adres, vergi mahkemesindeki dilekçelerde gösterilen adres, tahrir varakalarında gösterilen adresler artık kanunen "bilinen adres" olarak kabul edilmemektedir.

CEVAP : A**ÇÖZÜM 74:**

Aşağıda yazılı resmî makamlar ile gerçek ve tüzel kişiler, her ay bilgisi dâhiline girdiği ölüm vakaları ile intikalleri ertesi ayın 15'inci günü akşamına kadar vergi dairesine bildirmeye mecburdur: (VUK 150.md.)

- Sulh hâkimi, icra, nüfus ve tapu memuru
- Yabancı memleketlerdeki Türk konsolosları veya konsolosluk görevini yapanlar
- Mahalle veya köy muhtarları
- Banka, bankerler ve şirketler ile emanet kabul eden gerçek ve tüzel kişiler

Buna göre yoklama memurlarının ölüm vakaları ile intikalleri bildirme yükümlülüğü yoktur.

CEVAP : E**ÇÖZÜM 75:**

Vergi alacağının doğduğu takvim yılını takip eden yılın başından başlayarak beş yıl (5) içinde tarh ve mükellefe tebliğ edilmeyen vergiler tarh (tahakkuk) zamanaşımına uğrar.

Tarh (Tahakkuk) zamanaşımında başlangıç tarihi için baz alınan unsur vergiyi doğuran olayın meydana gelmesidir. Süre bu olayı takip eden yıldan başlar.

CEVAP : B

ÇÖZÜM 76:

İşe başlama bildirimleri, işe başlama tarihinden itibaren on gün içinde yapılır. (VUK 168.md.)

CEVAP : A**ÇÖZÜM 77:**

Yoklama yapmaya yetkili kimseler şunlardır: (VUK 128. md.)

- Vergi dairesi müdürleri
- Yoklama memurları
- Yetkili makamlar tarafından yoklama işi ile görevlendirilenler
- Vergi incelemesine yetkili olanlar
- Gelir uzmanları

Devlet Gelir Uzmanı ile Gelir Uzmanı farklı kadrolardır ve Devlet Gelir Uzmanı, Vergi Usul Kanunu'nda yoklama yapmaya yetkili memurlar arasında sayılmamıştır.

CEVAP : D**ÇÖZÜM 78:**

Her vergi kanununda o verginin ne zaman ödeneceğine dair hükümler mevcuttur.

Ancak, Vergi Usul Kanunu'nda bazı özel ödeme zamanları belirlenmiştir. Bunlar:

- İkmalen, re'sen ve idarece tarh ve tahakkuk ettirilen vergiler ile bunlara bağlı kesilen cezalarda, vergiler taksit zamanlarından evvel tahakkuk etmişse taksit süreleri içinde; taksit süreleri kısmen veya tamamen geçtikten sonra tahakkuk etmişse; geçmiş taksitler, tahakkuk tarihinden başlayarak 1 ay içinde ödenir.
- Memleketi terk ve ölüm gibi mükellefiyetin kalkmasını mucip haller dolayısıyla beyan üzerine tarh olunan vergiler, beyanname verme süreleri içinde ödenir. Memleketi terk edenlerin, ölenlerin veya benzeri haller dolayısıyla mükellefiyetleri kalkanların ikmalen, re'sen veya idarece tarh olunan vergileri tahakkuk tarihinden başlayarak 1 ay içinde ödenir.
- Vergi Mahkemesi'nde dava açma dolayısıyla 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27. maddesi gereğince tahsili durdurulan vergilerden taksit süreleri geçmiş olanlar, vergi mahkemesi kararına göre hesaplanan vergiye ait ihbarnamenin tebliği tarihinden itibaren 1 ay içinde ödenir.
- Uzlaşma halinde vergi ve cezalar, uzlaşma vaki olduğu takdirde, uzlaşma tutanağı vergi ve cezaların ödeme zamanlarından önce ilgiliye tebliğ edilmişse kanuni ödeme zamanlarında;
- ödeme zamanları kısmen veya tamamen geçtikten sonra tebliğ edilmişse ödeme

süreleri geçmiş olanlar uzlaşma tutanağının tebliğinden itibaren 1 ay içinde ödenir.

CEVAP : D**ÇÖZÜM 79:**

Değerleme, vergi matrahlarının hesaplanmasıyla ilgili iktisadi kıymetlerin takdir ve tespitidir. (VUK 258.md.)

CEVAP : B**ÇÖZÜM 80:**

Genel Usulsüzlük, Vergi Usul Kanunu'nda ikiye ayrılır: I. derece usulsüzlükler ve II. derece usulsüzlükler.

Aşağıdaki eylemlerin gerçekleşmesi hâlinde I. derece usulsüzlük suçu işlenmiş olur ve mükellefe usulsüzlük (genel usulsüzlük) cezası kesilir. (VUK 352.md.)

I. derece usulsüzlükler:

- Vergi ve harç beyannamelerinin süresinde verilmemiş olması
- Tutulması mecburi olan defterlerden herhangi birinin tutulmamış olması
- Defter kayıtlarının ve bunlarla ilgili vesikaların doğru bir vergi incelemesi yapılmasına imkân vermeyecek derecede noksan, usulsüz veya karışık olması
- Çiftçiler tarafından 245 inci madde hükmüne göre muhtar ve ihtiyar heyetlerince yapılan davete müddetinde icabet edilmemesi
- Vergi Usul Kanunu'na ait elektronik ortamdakiler de dahil olmak üzere kayıt nizamına ait hükümlerine uyulmamış olması (Her incelemede inceleme tarihine kadar aynı takvim yılı için tespit edilen usulsüzlükler tek fiil sayılır)
- İşe başlamanın zamanında bildirilmemesi
- Tasdiki mecburi olan defterlerden herhangi birinin tasdik işleminin yaptırılmamış olması
- Veraset ve intikal vergisine ilişkin beyanname süresinde verilmediği zaman mükellefe 15 günlük bir süre tanınır. Bu süre içinde yine beyanname verilmezse tebliğ edilmek şartıyla bir 15 gün süre daha verilir. Bu süreler içinde beyanname verilirse vergi ziyayı olmamış sayılır. Ancak, ikinci 15 günlük ek sürenin içinde beyanname verilmesi I.derece usulsüzlük sebebidir.

Bu durumda, işe başlama bildirimini vergi idaresine bildirmeyen mükellefin eylemi genel usulsüzlük (I. derece usulsüzlük) suçunu oluşturur.

CEVAP : C**ÇÖZÜM 81:**

Vergi alacağının ve genel ifadesiyle amme alacaklarının güvence altına alınmasına yönelik tedbirler ile tahsiline ilişkin hükümler 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'da düzenlenmiştir.

CEVAP : B

ÇÖZÜM 82:

Vergi mahkemeleri:

- Genel bütçeye, il özel idareleri, belediye ve köylere ait vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davaları,
- (a) bendindeki konularda 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunundaki vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezalarının uygulanmasına ilişkin davaları,
- Diğer kanunlarla verilen işleri çözümler.

CEVAP : E**ÇÖZÜM 83:**

Kamu mallarının özellikleri şunlardır:

- Kamu malları satılamaz ve kamulaştırılamaz.
- Kamu malları üzerinde ipotek gibi medeni hukuk işlemleri yapılamaz.
- Kamu malları haciz edilemez
- Kamu mallarına zamanaşımı ile sahip olunamaz.
- Kamu malları vergi gibi mali yükümlülüklerin dışında tutulmuştur.
- Kamu mallarının korunması için özel kurallar getirilmiştir. Kamu malına zarar verenler, özel mülke zarar verenlerden daha çok ceza görürler.
- Kamu mallarının hepsinin tapu kütüğüne yazılması gerekmez. Bunların içinde sınırlı bir bölümü tapu kütüğünde yazılıdır.

CEVAP : D**ÇÖZÜM 84:**

Wagner Sürekli Artış Kanunu, sosyal, ekonomik ve siyasi yapısı ne olursa olsun, hizmetler merkez ve yerel yönetim kuruluşları arasında nasıl bölünmüş bulunursa bulunsun, her ülkede kamu giderlerinin sürekli bir şekilde arttığını ileri sürmektedir.

Alman ekonomist Adolph Wagner, kamu giderlerinde sürekli bir artış olduğunu, çeşitli ülkelerde XIX. yüzyılda yaptığı incelemeler sonucunda belirlemiştir.

Bu genel eğilime bağlı olarak; "kamu giderlerinde sürekli artış kanunu" olarak nitelendirdiği bir bilimsel sonuca ulaşmıştır. Wagner, varlığını ileri sürdüğü bu kanunu devletin ekonomik ve sosyal yapı içerisindeki rolünde ortaya çıkan değişmelere bağlamıştır.

- Toplumların sürekli olarak sosyal yönden gelişme istekleriyle ilgili baskılar ve bunun sonucu olarak, özel ve kamu ekonomisinin büyüklüğünde oransal olarak değişme ortaya çıkmıştır.
- Wagner, kamu giderlerinin milli hasıladan daha hızlı yükseldiğini belirlemiştir. Çeşitli istatistiki veriler göz önünde tutularak yapılan analizlerde, aynı paralelde sonuçlar bulunmuştur. Wagner, gözlemlerini; gelişmiş batı ülkeleri ile ilgili çalışma sonuçlarına dayandırmış ve bu artışın nedeni olarak, sanayileşme, sosyal gelişmeler ve alt yapının

geliştirilmesi amacıyla ortaya çıkan devlet faaliyetlerindeki büyüme zorunluluğunu görmüştür.

- Sözü edilen şartların oluşması durumunda kamu harcamalarına olan talebin gelir esnekliğinin 1'den büyük olacağını ileri sürmüştür.
- Bu durumun devam etmesi halinde sosyalist ekonomiye doğru doğal bir gidişin ortaya çıkacağı sonucuna varmıştır. Adolph Wagner'den sonra, kamu giderlerinin artışı konusu çeşitli teorisyenler tarafından incelenmiştir.

Bunlar arasında; Henry Carter Adams, Francesco Nitti, Solomon Fabricant, Richard Musgrave, A. Peacock ve J. Wi-seman belirtilebilir.

CEVAP : B**ÇÖZÜM 85:**

Mutlak Yansıma – Diferansiyel Yansıma ayrımı:

Mutlak yansıma, diğer vergiler ve kamu harcamaları sabitken, belli bir vergideki artışın gelir dağılımı üzerindeki etkisini ifade etmektedir. Diferansiyel yansıma, kamu harcamaları sabitken belli bir verginin bir diğer vergi ile değiştirilmesi durumunda gelir dağılımında meydana gelen değişimin etkisini ifade etmektedir.

CEVAP : B**ÇÖZÜM 86:**

Otomatik stabilizatörler, bir iradi müdahaleye gerek kalmaksızın herhangi bir istikrarsızlığı düzeltmek adına mali sistemin içine yerleştirilmiş maliye politikası araçlarıdır. Otomatik stabilizatörler vergiler ya da kamu harcamaları olabileceği gibi ekonominin kendi dinamikleri içinde de ortaya çıkabilir.

Ancak her vergi otomatik stabilizatör özelliği göstermez. Bunun için bazı koşullar vardır. Bunlar;

- Vergi, genel olmalı her çeşit kazancı vergilendirmelidir.
- Vergi artan oranlı olmalıdır.
- Vergiden muafiyet ya da istisna gibi uygulamalar minimum olmalıdır.
- Verginin kaynakta kesinti yoluyla tahsiline ağırlık verilmelidir.
- Mükellefler gelir dilimlerinden birinde yoğunlaşmalıdır.

Bu özellikler taşıyan ve stabilizatörlük etkisi en yüksek olan vergi gelir vergisidir.

Örneğin gelir artarken vergi hasılatı da artacağından aşırı genişlemenin etkisini bastıran gelir vergisi, gelir azalırken vergi hasılatı

da azalacağından aşırı daralmayı da önler.

CEVAP : A

ÇÖZÜM 87:

Maliye politikasının amaçları ülke koşullarına ve siyasal iktidarların tercihlerine bağlı olmakla beraber, genel olarak;

- Kaynak ve gelir dağılımındaki etkinlik sağlamak,
- Ekonomik istikrarı sağlamak,
- Ekonomik büyümeyi hızlandırmak ve
- Ekonomik kalkınmayı sağlamaktır.

Ekonomik istikrar fiyat istikrarını ve tam istihdamı içinde barındırır. Tam istihdamın sağlanması ile kastedilen aşırı istihdam değil, emek arzı ve emek talebinin dengelendiği noktada ülkede iş arayan kişilerin kalmadığı tam istihdam durumudur.

CEVAP : D**ÇÖZÜM 88:**

Üretim faktörleri temelde dört tanedir ve bunları üretimden aldıkları paylar ile şöyle sıralayabiliriz:

- Emek .....Ücret
- Doğal Kaynaklar.....Rant
- Sermaye ..... Faiz
- Girişimci ..... Kar

CEVAP : D**ÇÖZÜM 89:**

Tam Rekabet Piyasası, rekabetin mükemmel olduğu ideal piyasadır.

Tam rekabet piyasası koşulları şunlardır:

1. Atomisite: Piyasada çok sayıda alıcı ve satıcının olmasıdır. Bu koşul piyasa fiyatını tek başına etkileyemeyecek sayıda alıcı ve satıcı olması şeklinde de ifade edilebilir.
2. Homojenlik: Piyasada satılan malların özdeş yani, kalite farklılığı taşıyamaması anlamına gelir. Bu koşuldan anlaşılması gereken bütün gömleklerin beyaz olması değildir. Elbette ki, piyasada farklı renk ve modellerde gömlek olabilir. Burada kast edilen gömlekler arasında kalite farkı olmamasıdır.
3. Mobilite: Piyasaya giriş ya da piyasadan çıkışın serbest olması anlamına gelen bu koşul, firmaların giriş – çıkış hareketlerine herhangi bir engel konulmayacağını ifade eder.
4. Şeffaflık: Açıklık ya da tam bilgi anlamına gelen bu koşul, piyasadaki üretici ve tüketicilerin piyasadaki mal ve hizmetler hakkında her türlü bilgiye sahip olmaları anlamına gelir. Diğer bir ifade ile bilginin asimmetrik değil simetrik olduğunu gösterir.
5. Tek Fiyat: Piyasa fiyatı tektir ve piyasaya yeni giren firmalar bu fiyatı yüklenmek zorundadır. Daha açık bir ifadeyle, firmaların malları için daha yüksek ya da daha düşük fiyat belirleme şansları yoktur. Eğer düşük

fiyat belirlerlerse bunun anlamı kesinlikle zarar edecekleri olur. Çünkü bu piyasada uzun dönem dengesi kurulduğunda fiyat ortalama maliyete eşit olacaktır, yani bunun altındaki fiyat firmanın zarar etmesi anlamına gelecektir. Eğer yüksek fiyat belirlerse de satış yapması mümkün olmayacaktır çünkü piyasada aynı kalitedeki mal daha düşük fiyata hali hazırda satılmaktadır ve tam bilgi vardır.

CEVAP : B**ÇÖZÜM 90:**

Enflasyon: Fiyatlar genel düzeyindeki sürekli ve kalıcı artıştır.

Deflasyon: Fiyatlar genel seviyesinin sürekli düşmesidir.

Dezenflasyon: Fiyatlar genel düzeyindeki artış oranının azalmasıdır. Diğer bir ifade ile enflasyondaki artış oranının azalmasıdır.

Reflyasyon: Deflasyon içindeki veya deflasyona kaymakta olan bir piyasanın tekrar dengeye getirilmesidir. Enflasyona neden olmaksızın istihdam hacminin artırılmasına yönelik çabaları kapsar.

Stagnasyon: Ekonomik durgunluktur. Toplam talepte meydana gelen daralmalar sonucunda ortaya çıkar.

Stagflasyon: Stagnasyon ve enflasyon kelimelerinin birleştirilmesinden oluşur ve en bilindik tanımla enflasyon içinde durgunluk olarak bilinir. Dünya stagflasyonla 1970'li yıllarda karşılaşmıştır.

Taksflasyon: İngilizce vergi anlamına gelen (tax) ve enflasyon kavramlarının birleştirilmesi ile oluşturulan bir kavramdır. Aşırı vergileme sebebiyle oluşan fiyat yükselmelerini ifade eder.

CEVAP : D**ÇÖZÜM 91:**

LM eğrisi bir ekonomideki para talebi (L) ile para arzının (M) eşit olduğu faiz (i) ve reel gelir bileşimlerini gösterir. Diğer bir ifade ile para piyasasındaki denge LM eğrisi üzerinden incelenir. Eğrinin sağa kayması ise aynı faiz düzeyinde daha yüksek reel gelir elde edilmesini ifade eder. Buradan hareketle LM eğrisini sağa kaydıran unsurları şöyle sıralayabiliriz;

- Genişletici para politikası
- Para arzının artması
- Para talebinin azalması
- Fiyatlar genel düzeyinin düşmesi (para arzını arttırır, para talebini azaltır!)
- Beklenen enflasyondaki artış
- Paranın dolaşım hızındaki artış
- Kredi kartı kullanımındaki artış
- Servet azalışı (Para talebini azaltır!)
- Para ikamesindeki artış (Yerli paraya talebi azaltır!)

CEVAP : D

ÇÖZÜM 92:

Friksiyonel işsizlik ile yapısal işsizliğin toplamı olarak ifade edilen doğal işsizlik oranı şu sebeplerle artabilir;

1. Demografik Değişimler (göç vb.)
2. Yanlış uygulanan kamu politikaları
3. Yapısal İşsizliğin Artması
- Doğal işsizlik oranını azaltan sebepler ise;
1. Emek piyasasında bilgi paylaşımını arttırmak
2. Eğitim programları düzenlemek
3. İş bulma imkanlarını kolaylaştırmak
4. Çalışmayı teşvik edici politikalar izlemek
5. Devleti iş bulmada son başvuru kaynağı yapmak olarak sıralanabilir

CEVAP : E**ÇÖZÜM 93:**

Yüksek Çevre Kurulunun görevleri şunlardır:

- a) Etkin bir çevre yönetiminin sağlanması için hedef, politika ve strateji belirlemek.
- b) Sürdürülebilir kalkınma ilkesi çerçevesinde ekonomik kararlara çevre boyutunun dahil edilmesine imkân veren hukukî ve idarî tedbirleri belirlemek.
- c) Birden fazla bakanlık ve kuruluşu ilgilendiren çevre konularına ilişkin uyumsuzluklarda nihai kararı vermek.

CEVAP: E**ÇÖZÜM 94:**

Ülke ve dünya ölçeğinde ekolojik önemi olan, çevre kirlenmeleri ve bozulmalarına duyarlı toprak ve su alanlarını, biyolojik çeşitliliğin, doğal kaynakların ve bunlarla ilgili kültürel kaynakların gelecek kuşaklara ulaşmasını emniyet altına almak üzere gerekli düzenlemelerin yapılabilmesi amacıyla, Özel Çevre Koruma Bölgesi olarak tespit ve ilan etmeye, bu alanlarda uygulanacak koruma ve kullanma esasları ile plân ve projelerin hangi bakanlıkça hazırlanıp yürütüleceğini belirlemeye Cumhurbaşkanı yetkilidir.

CEVAP: A**ÇÖZÜM 95:**

3194 sayılı İmar Kanunu'na göre ifade edilen plan Nazım İmar Planıdır. Nazım imar planı, varsa bölge planlarının mekâna ilişkin genel ilkelerine ve varsa çevre düzeni planlarına uygun olarak hali hazır haritalar üzerine, yine varsa kadastral durumu işlenmiş olarak çizilen ve arazi parçalarının; genel kullanım biçimlerini, yerleşme alanlarının gelişme yön ve büyüklüklerini, nüfus yoğunlukları ve eşiklerini, ulaşım sistemlerini göstermek ve uygulama imar planlarının hazırlanmasına esas olmak üzere düzenlenen, plan hükümleri ve raporuyla beraber bütün olan plan şeklinde tanımlanır.

CEVAP: C**ÇÖZÜM 96:**

3194 sayılı İmar Kanunu'na göre Belediyeler; imar planlarının yürürlüğe girmesinden en geç 3 ay içinde, bu planı tatbik etmek üzere 5 yıllık imar programlarını hazırlarlar.

CEVAP: C**ÇÖZÜM 97:**

Babil kralının isminden gelen Hammurabi hukuk kodları Babillilere aittir. Kent devletinden imparatorluğa geçişteki kuralları ele alır. Hammurabi kanunları Babil hükümdarlarının hangi toplumsal gruplara dayandığını gösteren bir belge niteliğindedir.

CEVAP: B**ÇÖZÜM 98:**

Klasik Sosyolojik Yaklaşımların belli başlı temsilcileri şunlardır:

- Claude Henri Saint Simon
- Auguste Comte
- Karl Marx
- Emile Durkheim
- Max Weber

CEVAP: A**ÇÖZÜM 99:**

Doğal hukuk, insanlar tarafından konulan kuralların insan aklı, insan doğası ya da Tanrısal düzen aracılığıyla elde edilen doğal hukuk ilkelerine, bir başka deyişle, adalete uygun olması gerektiği fikrini savunan bir hukuk okuludur.

CEVAP: A**ÇÖZÜM 100:**

Hukuki pozitivistizmin genel özellikleri şunlardır:

- Hukuki pozitivistizmin temeli, herhangi bir kanunun geçerliliğinin objektif olarak doğrulanabilir bir kaynağa kadar takip edilebilir olduğu görüşüne dayanır.
- Hukuki pozitivistizm, hukukta belirlilik ve kesinliğin sağlanabileceğini savunur.
- Pozitivist yaklaşımda önemli olan, bir kuralın var olup olmadığıdır, eğer bir kural mevcut ise uygulanacaktır, uygulanmak zorundadır. Bu bağlamda kuralın içeriğine bakılmaz: "Kural, kuraldır" ve gözetilmesi gereken yalnızca kurala uyulup uyulmadığıdır; kurala uyulmalı, uyulmazsa gereği yapılmalıdır.
- Hukuki pozitivistizme göre hukukun yasalâşmış hali ile hukukun ahlaki olarak olması gereken halinin ayrı tutulması gerekir. Başka bir deyişle, "olması gereken" (ahlaki olarak arzu edilen) ile "olan" (bilfiil var olan) arasında açık bir ayırım yapılmalıdır.
- Hukuksal pozitivist yaklaşım içerisinde, bir hukuk kuralını ya da normunu, hukuksal kılan şey, söz konusu kural ya da normun o hukuk düzeninde öngörülen usule uyularak çıkartılmış olmasıdır.
- Hukuku var eden, yine insanlar tarafından öngörül-müş yasa koyma kurallarına uygun olarak konulmuş olmasıdır.

CEVAP: B

ÇÖZÜM -2

ÇÖZÜM 1:

Cumhurbaşkanı Anayasa'da belirtilen sebeplerin varlığı halinde yurdun tamamında veya bir bölgesinde, süresi 6 ayı geçmemek üzere olağanüstü hal ilan edebilir. Olağanüstü hal ilanı kararı, verildiği gün Resmî Gazetede yayımlanır ve aynı gün Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulur. Türkiye Büyük Millet Meclisi tatilde ise derhal toplantıya çağırılır; **Meclis gerekli gördüğü takdirde OLAĞANÜSTÜ HALİN SÜRESİNİ KISALTABİLİR, UZATABİLİR VEYA OLAĞANÜSTÜ HALİ KALDIRABİLİR.** (Anayasa m. 119) (III numaralı öncül doğrudur.)

Savaş, seferberlik veya **olağanüstü hallerde, milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler ihlal edilmemek kaydıyla**, durumun gerektirdiği ölçüde **temel hak ve hürriyetlerin kullanılması kısmen veya tamamen durdurulabilir** veya bunlar için Anayasada öngörülen güvencelere aykırı tedbirler alınabilir (Anayasa m. 15). (I numaralı öncül doğrudur.)

Olağanüstü hallerde illerin yönetimi askeri makamlara geçmez. (II numaralı öncül yanlıştır.)

CEVAP: C

ÇÖZÜM 2:

1982 Anayasası'na göre, çalışma şartları bakımından özel olarak korunacaklar şunlardır:

- Küçükler
- Kadınlar
- Bedeni ve ruhi yetersizliği olanlar

DİKKAT!

Çalışma şartları bakımından özel olarak korunacaklar 1982 Anayasası'nda "çalışma şartları ve dinlenme hakkı (m. 50)" başlığı altında düzenlenmiştir. Bunu, sosyal güvenlik bakımından korunması gerekenlerle (m. 60) karıştırmamak gerekir.

Anayasa'ya göre, sosyal güvenlik bakımından korunması gerekenler ise şunlardır:

- Harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri
- Malül ve gaziler
- Sakatlar
- Yaşlılar
- Korunmaya muhtaç çocuklar

CEVAP: A

ÇÖZÜM 3:

1982 Anayasası'na göre, Cumhurbaşkanlığı makamının herhangi bir nedenle boşalması halinde, 45 gün içinde Cumhurbaşkanı seçimi yapılır.

CEVAP: B

ÇÖZÜM 4:

1982 Anayasası'na göre, Hakimler ve Savcılar Kuruluna bağlı Genel Sekreterlik kurulur.

Genel Sekreter, birinci sınıf hâkim ve savcılardan Kurulun teklif ettiği üç aday arasından **Kurul Başkanı tarafından atanır.**

CEVAP: A

ÇÖZÜM 5:

Seçeneklerde verilen hakların tamamı Anayasada siyasi hak ve ödevler başlığı altında yer almaktadır. Bu haklardan çoğu sadece Türk vatandaşlarına tanınmış haklardır. Ancak bunlar arasında vergi ödevi ile dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı sadece Türk vatandaşlarına tanınmış haklar arasında yer almaz.

Vergi, herkes için bir ödevdir.

Anayasa "vatandaşlar ve karşılıklılık esası gözetilmek kaydıyla Türkiye'de ikamet eden yabancılar kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikayetleri hakkında, yetkili makamlara ve Türkiye Büyük Millet Meclisine yazı ile başvurma hakkına sahiptir." diyerek dilekçe hakkını sadece vatandaşlara değil, yabancılar içinde bir hak olarak tanımıştır. Ancak burada yabancıların dilekçe hakkından yararlanabilmesi için **karşılıklılık** ve **Türkiye'de ikamet şartlarının** aranmasına dikkat edilmesi gerekir.

Yine Anayasa, "herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir." Bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkını sadece vatandaşlara değil **herkese** tanımıştır.

CEVAP: B

ÇÖZÜM 6:

1982 Anayasası'na göre, Türkiye Büyük Millet Meclisi, üye tamsayısının beşte üç çoğunluğuyla (360) seçimlerin yenilenmesine karar verebilir.

DİKKAT!

Seçimlerin yenilenmesi ile ilgili hükümler Anayasa'da "yürütme" bölümünde yer almaktadır.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 7:

1982 Anayasası'na göre,

- Kurulun Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilecek üyeliklerine ilişkin başvurular, Meclis Başkanlığına yapılır.
- Başkanlık, başvuruları **Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona** gönderir.
- Komisyon her bir üyelik için üç adayı, üye tamsayısının üçte iki çoğunluğuyla belirler. Birinci oylamada aday belirleme işleminin sonuçlandırılmaması halinde ikinci oylamada üye tamsayısının beşte üç çoğunluğu aranır. Bu oylamada da aday belirlene-

mediği takdirde, her bir üyelik için en çok oyu alan iki aday arasında ad çekme usulü ile aday belirleme işlemi tamamlanır.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 8:

2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu'na göre, seçimin başlangıcı oy verme gününden geriye doğru hesaplanacak 60 günlük sürenin ilk günüdür.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 9:

Kanunların, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasaya şekil ve esas bakımlarından uygunluğu Anayasa Mahkemesi tarafından denetlenir. Anayasa Mahkemesi, Anayasa değişikliklerini ise sadece şekil bakımından inceler ve denetler.

İptal davasını aşağıdaki tablo üzerinden inceleyecek olursak;

TABLO: İptal Davası Açma Yetkisi ve Süresi

DAVA KONUSU NORM	ŞEKİL YÖNÜNDEN	ESAS YÖNÜNDEN
Anayasa Değişikliği	<ul style="list-style-type: none"> Cumhurbaşkanı TBMM üye tam sayısının en az 1/5'i 10 gün içinde 	DENETLENEMEZ.
Kanun	<ul style="list-style-type: none"> CB TBMM üye tam sayısının 1/5'i 10 gün içinde 	<ul style="list-style-type: none"> CB TBMM üye tam sayısının 1/5'i TBMM'de en fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubu 60 gün içinde
Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi⁵	<ul style="list-style-type: none"> TBMM üye tam sayısının 1/5'i TBMM'de en fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubu 60 gün içinde 	<ul style="list-style-type: none"> TBMM üye tam sayısının 1/5'i TBMM'de en fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubu 60 gün içinde
TBMM İçtüzüğü	<ul style="list-style-type: none"> CB TBMM üye tam sayısının 1/5'i TBMM'de en fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubu 60 gün içinde 	<ul style="list-style-type: none"> CB TBMM üye tam sayısının 1/5'i TBMM'de en fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubu 60 gün içinde

Tabloda da görüldüğü üzere kanunlarla ilgili şekil bozukluğuna dayalı iptal davası iptal davası açma süresi yayımlandığı tarihten itibaren **10 gündür.**

5 Cumhurbaşkanın, Cumhurbaşkanlığı kararnamesine karşı iptal davası açmasında Kanun'da herhangi bir engel yoktur. Ancak Cumhurbaşkanın tek başına geri alabileceği, değiştirebileceği ve hatta kaldırabileceği bir işleme karşı iptal davası açmasına lüzum bulunmamaktadır. Bununla birlikte her ne kadar Anayasa'nın iptal davasını düzenleyen 150. maddesinde Cumhurbaşkanın iptal davası açabileceği arasında sayılsa da, Cumhurbaşkanının görev ve yetkilerini düzenleyen Anayasa'nın 104. maddesinde Cumhurbaşkanının kanun ve TBMM İçtüzüğüne karşı iptal davası açabileceği düzenlenmiştir. Şahsi kanaatim ÖSYM'nin sınavda Cumhurbaşkanının Cumhurbaşkanlığı kararnamesine karşı iptal davası açıp açamayacağı üzerinde durmayacağı yönündedir.

Ancak kanunların esas bakımından ayrırlılığı iddiasıyla dava açılması için süre kanun Resmi Gazete'de yayımlandığı günden itibaren 60 gündür.

Bununla birlikte, Anayasa'ya göre, Kanunların şekil bakımından denetlenmesi, son oylamanın, öngörülen çoğunlukla yapıp yapılmadığı; Anayasa değişikliklerinde ise, teklif ve oylama çoğunluğuna ve ivedilikle görüşülemeyeceği şartına uyulup uyulmadığı hususları ile sınırlıdır.

Sürelerin başlangıcının yayım tarihi olduğuna dikkat etmek gerekir Yürürlüğe girip girmemesi önemli değildir.

DİKKAT:

Olağanüstü hallerde ve savaş hallerinde çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin şekil ve esas bakımından Anayasaya ayrırlılığı iddiasıyla, Anayasa Mahkemesinde dava açılmaz.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 10:

Somut norm denetimi Anayasada, "Anayasaya ayrırlılığın diğer mahkemelerde öne sürülmesi" başlığı altında düzenlenmiştir. Buna göre;

Bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasaya ayrı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü ayrırlılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır. (Görüldüğü üzere bu yol sadece kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesi için işletilebilecektir. A şıkkı yanlıştır.)

Mahkeme, tarafların öne sürdüğü Anayasaya ayrırlılık iddiasını ciddi görmezse bu iddia, temyiz merciince esas hükümle birlikte karara bağlanır. (Tarafların Anayasaya Mahkemesine doğrudan başvurma hakları yoktur. B şıkkı yanlıştır.)

Anayasa Mahkemesi, işin kendisine gelişinden başlamak üzere beş ay içinde kararını verir ve açıklar. (C şıkkı yanlıştır.)

Bu süre içinde karar verilmezse mahkeme davayı yürürlükteki kanun hükümlerine göre sonuçlandırır. Ancak, Anayasa Mahkemesinin kararı, esas hakkındaki karar kesinleşinceye kadar gelirse, mahkeme buna uymak zorundadır. (D şıkkı)

Anayasa Mahkemesinin işin esasına girerek verdiği red kararının Resmî Gazetede yayımlanmasından sonra on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasaya ayrırlılığı iddiasıyla tekrar başvuruda bulunulamaz. (E şıkkı yanlıştır.)

CEVAP: C

ÇÖZÜM 11:

İdarenin kamu yararı amacıyla giriştiği bir faaliyetin belirli kişileri zarara uğratması halinde, bu zararın herhangi bir kusuru olmasa dahi, fedakârlığın denkleştirilmesi (kamu külfetleri karşısında eşitlik) ilkesi gereğince idarece karşılanması gerekir.

Verilen örnekte idare kamu yararı amacıyla yol çalışması yaptığı ve herhangi bir kusuru olmaksızın hizmetin gereğince yaptığı işlemlerden bir kişinin zarar gördüğü anlaşılmaktadır. Bu durumda ilgili kişinin zararı kamu külfeti karşısında eşitlik ilkesi gereğince karşılanmalıdır.

CEVAP: B

ÇÖZÜM 12:

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, memurlar, sözleşmeli personel ve işçiler olmak üzere 3 tür istihdam biçimi kabul etmiş, bunların dışında personel çalıştırılmayacağını hükme bağlamıştır.

DİKKAT!

Geçici personel 2017 yılında yapılan değişikliklerle Kanun'dan çıkarılmıştır.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 13:

Bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren **15 GÜN İÇİNDE BİLGİ EDİNME DEĞERLENDİRME KURULUNA** itiraz edebilir.

Kurul, bu konudaki kararını **30 İŞ GÜNÜ** içinde verir.

Kurum ve kuruluşlar, Kurulun istediği her türlü bilgi veya belgeyi **15 İŞ GÜNÜ** içinde vermekle yükümlüdürler.

DİKKAT!

KURULA İTİRAZ, BAŞVURU SAHİBİNİN İDARİ YARGIYA BAŞVURMA SÜRESİNİ DURDURUR.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 14:

Köy veya belde belediyesi iken mahalleye dönüşen ve büyükşehir belediyesi sınırları içinde bulunup sosyo-ekonomik durumu, şehir merkezine uzaklığı, belediye hizmetlerine erişebilirliği, mevcut yapılaşma durumu ve benzeri hususlar dikkate alınarak **İLGİLİ İLÇE BELEDİYE MECLİSİNİN KARARI VE TEKLİFİ ÜZERİNE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE MECLİSİNİN EN GEÇ 90 GÜN İÇİNDE ALACAĞI KARAR** ile kırsal yerleşim özelliği taşıdığı tespit edilen mahalleler, kırsal mahalle kabul edilir.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 15:

Görevleriyle ilgili bir suç nedeniyle haklarında soruşturma veya kovuşturma açılan belediye organları veya bu organların üyeleri, kesin hükme kadar İçişleri Bakanı **tarafından görevden uzaklaştırılabilir.**

Görevden uzaklaştırma kararı **iki ayda bir gözden geçirilir.** Devamında kamu yararı bulunmayan görevden uzaklaştırma kararı kaldırılır.

6 Gözler, a.g.e, s. 80

Görevden uzaklaştırılanlar hakkında; kovuşturma açılması, kamu davasının düşmesi veya beraat kararı verilmesi, davanın genel af ile ortadan kaldırılması veya görevden düşürülmeyi gerektirmeyen bir suçla mahkûm olunması durumunda görevden uzaklaştırma kararı kaldırılır.

Görevden uzaklaştırılan belediye başkanına, görevden uzak kaldığı sürece aylık ödeneğinin üçte ikisi ödenir ve bu süre içinde diğer sosyal hak ve yardımlardan yararlanmaya devam eder.

CEVAP: A

ÇÖZÜM 16:

Yerinden yönetim en genel tanımıyla, bazı kamu hizmetlerinin devlet dışındaki, merkezi idarenin hiyerarşisine tabi olmayan kamu tüzel kişilerin yürütülmesidir.⁶

Yerinden yönetim siyasal ve yönetsel olmak üzere kendi içinde ikiye ayrılır.

Siyasal yerinden yönetim, federal devlet sistemidir. Yani yasama ve yürütmeden oluşan siyasal egemenliğin il, kanton, eyalet vb. yerel yönetim birimleriyle paylaşılmasıdır.

Yönetsel yerinden yönetim (yetki göçürümü) ise, kamu hizmetlerine ilişkin karar verme, uygulama ve hizmet sunumu ile ilgili yetki ve görevlerin, merkezi yönetimin hiyerarşisi dışında, **ayrı tüzel kişiliğe sahip, yönetsel ve mali özerkliği olan** yerel yönetim kuruluşlarına devredilmesidir.

DİKKAT!

Türkiye'de uygulanan yerinden yönetim, yönetsel (idari) yerinden yönetimdir.

Yerinden yönetimin genel özellikleri şunlardır:

- Kendilerine ait kamu tüzel kişilikleri vardır.
- Yönetsel özerkliğe sahiptirler.
- Merkezden ayrı karar organları vardır.
- Mali özerkliğe sahiptirler.
- Merkezin vesayet denetimine tabidirler.
- Kendilerine ait mal varlıkları vardır.
- Kendi personelleri vardır.
- Kamu tüzel kişiliğine sahip oldukları için yönetmelik çıkarabilirler.
- Re'sen icra yetkisine kural olarak sahiptirler.

Yerinden yönetimler merkezin hiyerarşisine tabi değildirler.

CEVAP: A

ÇÖZÜM 17:

İl özel idaresi, il halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organları seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişisidir.

İl Özel İdaresi, merkezi idare örgütünün taşra örgütü olan **ilin kurulmasını öngören kanun ile kurulur** ve ilin kaldırılmasıyla tüzel kişiliği sona erer.

İl özel idaresinin Anayasa'da dayanağı ise 1982 Anayasasının 127. maddesinde geçen şu ifadedir: "Mahalli idareler, il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları **kanunda** belirtilen ve **KARAR ORGANLARI SEÇMENLER TARAFINDAN SEÇİLE-REK OLUŞTURULAN** kamu tüzelkişileridir."

Burada il ile kastedilen "il özel idaresi"dir. Ancak şunu da söylemek gerekir Anayasa'da "il özel idaresi" kavramı geçmez. Ancak bu maddede kastedilen şey il genel idaresi değil, bir mahalli idare birimi olan il özel idaresidir (Gözler – Kaplan, İdare Hukuku Dersleri, 2019)

İl genel meclisi İl özel idaresinin karar organıdır (5302 sayılı Kanun, m. 9)

Vali, il özel idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisidir (5302 sayılı Kanun, m. 29)

C seçeneğinde verilen ifade yanlıştır. 12.11.2012 tarih ve 6360 sayılı yeni On Dört İlde Büyükşehir Belediyesinin Kurulmasına İlişkin Kanunla, büyükşehir belediyesinin olduğu illerde il özel idareleri kaldırılmıştır. Yani şu anda (Mayıs 2021) 30 büyükşehir belediyesi olduğu ilde il özel idaresi yoktur.

DİKKAT!

İl özel idaresi ile il genel idaresini birbirine karıştırmamak gerekir. Her ikisinin de coğrafi sınırı aynı olmakla birlikte, il özel idaresi il sınırları içinde yaşayan halkın mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulmuşken; il genel idaresi, merkezi idarenin üstlenmiş olduğu ve tüm ülke düzeyinde yürüttüğü hizmetlerin il sınırları içinde de yürütülmesi amacıyla kurulmuştur.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 18:

Genel İdari kolluk makamları şunlardır:

- Cumhurbaşkanı
- İçişleri Bakanı
- Vali
- Kaymakam

CEVAP: D

ÇÖZÜM 19:

Bir kamu hizmetinin, o hizmeti üstlenen kamu idaresi niteliğindeki kamu tüzel kişilerince bizzat görülmesi usulü, "emanet usulü"dür.

CEVAP: A

7 Valilik ve Kaymakamlık Birimleri Teşkilat, Görev ve Çalışma Yönetmeliğine göre vali, ilde Devletin ve Cumhurbaşkanının temsilcisi ve idari yürütme vasıtasıdır. (28.07.2018 tarihli değişiklik)

8 Gözler, a.g.e., s. 170

9 İlgili kararnamede belirtilen en az 4 yıllık yüksek öğrenim yapmış olmak; Kamuda ve/veya sosyal güvenlik kurumlarına tabi olmak kaydıyla uluslararası kuruluşlar ile özel sektörde veya serbest olarak en az beş yıl çalışmış olmak şartları istisnai memurlar için UYGULANMAZ.

10 Bu kural ilgili kararnamede I sayılı cetvelde yer alanlar için geçerlidir. Vali de I sayılı cetvelde yer almaktadır. Söz konusu hüküm şu şekildedir: "Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine ekli (I) sayılı cetvelde yer alanların görev süresi, atandıkları tarihte görevde bulunan Cumhurbaşkanının görev süresini geçemez. Cumhurbaşkanının görevi sona erdiğinde, bunların görevi de sona erer. Ancak bunlar, yerlerine atama yapılmaya kadar görevlerine devam eder. Görev süreleri sona erenler, yeniden atanabilir. Bunlar, görev süreleri sona ermeden de Cumhurbaşkanınca görevden alınabilir."

ÇÖZÜM 20:

İstisnai memurlar, 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun **ATANMA, SINAVLAR, KADEME İLERLEMESİ VE DERECEYE YÜKSELMESİNE** ilişkin hükümleriyle **bağlı olmaksızın** tahsis edilmiş derece aylığı ile atanan memurlardır.

CEVAP: B

ÇÖZÜM 21:

Vali, il genel idaresinin en üst hiyerarşik amiridir. Taşra teşkilatında yetki genişliğinin tek sahibidir.

Vali ilde Cumhurbaşkanının temsilcisi ve idari yürütme vasıtasıdır.⁷ (5442 sayılı Kanun m. 9)

İl İdaresi Kanununda yapılan değişiklikle valinin Devletin temsilcisi olduğu ibaresi kaldırılmıştır. Ancak, Valilik ve Kaymakamlık Birimleri Teşkilat, Görev ve Çalışma Yönetmeliğine göre vali, ilde Devletin ve Cumhurbaşkanının temsilcisi ve idari yürütme vasıtasıdır.

Valiler, ilin genel idaresinden Cumhurbaşkanına karşı sorumludur. Dolayısıyla Cumhurbaşkanı valiler üzerinde hiyerarşi yetkisine sahiptir. Bununla beraber, Cumhurbaşkanını yardımcıları ve bakanlar, görevlerine ait işleri için valilere **re'sen** emir ve talimat verirler. Dolayısıyla bir bakanın kendi görev alanıyla ilgili valiye emir ve talimat vermesi için bunu Cumhurbaşkanına iletmesi gerekmez; kendisi doğrudan emir ve talimat verebilir.⁸

- İl genel idaresinin başıdır.
- **CUMHURBAŞKANI KARARI** ile atanır.
- Valilik, istisnai bir memurluktur.

3 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine göre, vali olarak atanabilmek için 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48. maddesinde sayılan genel şartları taşımak yeterlidir.⁹

- 3 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine göre; valinin görev süresi Cumhurbaşkanının görev süresinden fazla olamaz. Cumhurbaşkanının görevi sona erdiğinde, valinin de görevi sona erer. Görevi sona erenler yeniden atabilir. Görev süreleri dolmadan önce de Cumhurbaşkanı tarafından görevden alınabilir. Cumhurbaşkanının görevi sona erdiğinden bunların da görevi sona erer. Ancak, yerlerine atama yapılmaya kadar görevlerine devam ederler.¹⁰
- **İlde yetki genişliği kullanır.**
- **İldeki en üst hiyerarşik amiridir.** (Askeri ve adli teşkilat hariç.)

- Vali, kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ve diğer mevzuatın ilanını ve uygulanmasını sağlamak ve talimat ve emirleri yürütmekle görevlidir.
- Vali genel emir çıkarabilir.
- İldeki tüm merkezi idare örgütlerinin ve personelinin başıdır. İldeki en üst hiyerarşik amirdir. Dolayısıyla merkezi yönetimin tüm görevlilerine (askeri ve yargısal organlar hariç) emir verme ve bunları denetleme yetkisine sahiptir.
- Askeri ve adli kurumlara emir veremez. (Bunlar valinin hiyerarşisi dışındadır.)
- Vali il sınırları içindeki genel ve özel bütün kolluk kuvvet ve teşkilatlarının amiridir. (suç işlenmesini önlemek, kamu düzen ve güvenliğini sağlamak için gereken tedbirleri alır.)
- Vali gerektiğinde askeri birliklerden yardım isteyebilir.
- Yabancı konsoloslar ile hukuki ilişkiler kurabilir.
- Yerinden yönetim kuruluşları üzerinde vesayet yetkisi kullanabilir.
- Vali, ceza ve tevkif evlerinin muhafazasını ve Cumhuriyet savcısıyla birlikte hükümlü ve tutukluların sağlık şartlarını gözetim ve denetimi altında bulundurur.
- Vali, kamu düzeni veya güvenliğinin olağan hayatı durduracak veya kesintiye uğratacak şekilde bozulduğu ya da bozulacağına ilişkin ciddi belirtilerin bulunduğu hâllerde 15 günü geçmemek üzere ildeki belirli yerlere girişi ve çıkışı kamu düzeni ya da kamu güvenliğini bozabileceği şüphesi bulunan kişiler için sınırlayabilir; belli yerlerde veya saatlerde kişilerin dolaşmalarını, toplanmalarını, araçların seyirlerini düzenleyebilir veya kısıtlayabilir ve ruhsatlı da olsa her çeşit silah ve merminin taşınması ve naklini yasaklayabilir.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 22:

İlçelerin kurulması, kaldırılması, ad ve merkezlerinin belirlenmesi ve değiştirilmesi KANUNLA olur.

İl ve ilçe sınırlarının değiştirilmesi; bir köyün veya kasabanın başka bir il ve ilçeye bağlanması; mühim mevki ve tabii arazi adlarının değiştirilmesi **CUMHURBAŞKANI ONAYI** ile olur.

CEVAP: A

ÇÖZÜM 23:

Sayıştay Kanunu'na göre;

- Sayıştay dairelerinin ilamları; a) Kanuna aykırılık, b) Yetkiyi aşmak, c) Hesap yargılaması usullerine riayet etmemek, gibi sebeplerle, ilgililer tarafından temyiz olunabilir.

- Sayıştay dairelerince verilen ilamlar Sayıştay Temyiz Kurulunda temyiz olunur.
- Sayıştay Temyiz Kurulunca verilen kararlar kesindir.
- Temyiz süresi ilamın ilgiliye tebliğinden itibaren 60 gündür.

Temyiz sürecine ilişkin detay bilgiler:

- Temyiz dilekçesiyle buna ekli evrak karşı tarafa tebliğ olunur. Cevap süresi tebliğden itibaren 30 gündür. Bu cevaplar temyiz edene tebliğ olunur. Temyiz eden buna 15 gün içinde cevap verir. Bu cevaplar da karşı tarafa tebliğ olunur. Buna da 15 gün içinde cevap verilir.
- Cevaplar alındıktan sonra veya taraflardan biri süresi içinde karşılık vermediği takdirde temyiz incelemesi yapılarak karara bağlanır.
- Taraflar dilekçelerinde duruşma istediklerini belirtmişlerse veya Temyiz Kurulu lüzum görürse tarafları davet ederek savunmalarını dinler ve açıklama isteyebilir. Sorumlular diğer ilgililer ile birlikte açıklamalarda bulunabilirler. Taraflara diğer ilgililer ile birlikte açıklama verilir. Taraflardan yalnız biri gelirse onun açıklamaları dinlenir; hiçbiri gelmezse duruşma açılmaz, inceleme evrak üzerinde yapılır.
- Temyiz Kurulu temyiz olunan hükmü olduğu gibi veya düzelterek tasdik eder, bozar ya da Kurul üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu ile kaldırır. Bozma halinde evrak yeniden karara bağlanmak üzere o kararı veren daireye gönderilir.
- Daire ilk kararında ısrar eder ve bu ısrar üzerine temyiz olunarak tekrar Temyiz Kurulunca bozma kararı verilirse daire bu karara uymak zorundadır.
- Temyiz Kurulunun tazmin hükmünün kaldırılmasına ilişkin kararları, temyiz konusu ilam maddesindeki bütün sorumluları kapsar.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 24:

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Cumhurbaşkanlığına bağlı, özel bütçeli, **KAMU TÜZEL KİŞİLİĞİNE SAHİP**, idari ve mali açıdan özerk aşağıdaki ofisler kurulmuştur:

- Dijital Dönüşüm Ofisi
- Finans Ofisi
- İnsan Kaynakları Ofisi
- Yatırım Ofisi

Ofislerin merkezi Ankara'dadır. Ofisler gerekli görmesi halinde yurtiçinde ve yurtdışında çalışma bürosu açabilir.

Ofis başkanı Cumhurbaşkanlığı kararıyla atanır.

Ofisin kadroları Cumhurbaşkanlığı kararı ile belirlenir.

Ofis başkanı olabilmek için;

- 657 sayılı Kanununun 48 inci maddesinde sayılan genel şartları taşımak.
- En az dört yıllık yükseköğrenim mezunu olmak.
- Kamuda ve/veya sosyal güvenlik kurumlarına tabi olmak kaydıyla uluslararası kuruluşlar ile özel sektörde veya serbest olarak en az 5 yıl çalışmış olmak

Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanı, Kamu Dijital Dönüşüm Lideridir.

Ofislerin, kamu tüzel kişiliği olduğuna dikkat edilmelidir.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 25:

Anayasa'ya göre, "Merkezi idare, mahalli idareler üzerinde, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahiptir."

Dolayısıyla bize Anayasa'nın 127. maddesine göre idari vesayet ilişkisi sorulduğunda "merkez" – "mahalli idare" aramamız gerekir.

Bu türden bir ilişki A seçeneğinde verilmiştir.

B, C ve D seçeneklerinde yer alanlar arasındaki ilişki de idari vesayettir. Ancak yukarıda da belirtildiği üzere bunlar Anayasa'nın verdiği idari vesayet tanıma uymamaktadır.

E seçeneğinde verilen ilişki ise hiyerarşidir.

CEVAP: A

ÇÖZÜM 26:

Vali kanun ve diğer mevzuat hükümleri ile il genel meclisi kararlarına aykırı gördüğü encümen kararının bir sonraki toplantıda tekrar görüşülmesini isteyebilir. Encümen, kararında ısrar ederse karar kesinleşir.

Bu takdirde, vali, kesinleşen encümen kararının uygulanmasını durdurur ve idari yargı mercilerine yürütmeyi durdurma talebi ile birlikte **10 (ON) GÜN İÇİNDE** başvurur.

İtiraz Danıştayca en geç 60 (ALTMİŞ) GÜN İÇİNDE karara bağlanır.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 27:

İdari yargı kolunda Danıştay, Bölge İdare Mahkemesi, İdare Mahkemesi ve Vergi Mahkemesi olmak üzere toplam 4 tane yargı yeri bulunmaktadır. "İlk derece mahkemesi" kavramı ise bir uyuşmazlığın dava ile çözümlenmesi aşamasında ilk başvuru yapılan mahkeme, yani bir uyuşmazlığın esasını ilk elden çözümlene yetkisi olan mahkeme anlamına gelmektedir.

Danıştay, idari yargı kolunun temyiz mercii olup idari yargı kolundaki en yüksek dereceli yargı yeridir. Bununla birlikte gerek 2575 sayılı Danıştay Kanunu'nda (24. madde) gerekse de diğer kanunlarda bazı idari davaların ilk derece mahkemesi olarak Danıştay'da görüleceği düzenlenmiştir.

Buna göre Danıştay 5. Dairesi'nin (teyiz incelemesi yapmak dışında) ilk derece mahkemesi sıfatıyla yargılama yapma yetkisi de bulunmaktadır.

Bölge idare mahkemeleri ise idari yargı kolunun istinaf mahkemeleridir. Danıştay'ın aksine **bölge idare mahkemelerinin ilk derece mahkemesi sıfatıyla yargılama yapma yetkisi bulunmamaktadır.** Yani idari bir davanın doğrudan bölge idare mahkemelerinde açılması mümkün değildir.

İdare mahkemesi ile vergi mahkemeleri ise idari yargı kolunun ilk derece mahkemeleridir. Dolayısıyla İstanbul 8. İdare Mahkemesi'nin de ilk derece mahkemesi sıfatıyla yargılama yetkisi bulunmaktadır.

NOT: İdari yargı kolunda ilk derece mahkemesi sıfatıyla yargılama yetkisi bulunan Danıştay ile vergi mahkemesi **özel görevli ilk derece mahkemesidir.** Yani bu mahkemelerin ilk derece mahkemesi sıfatıyla hangi davalara bakacağı kanunlarda **sınırlı bir şekilde** sayılmıştır. Dolayısıyla Danıştay ile vergi mahkemesinin, kanunda sayılan davalar dışındaki idari davalara ilk derece mahkemesi sıfatıyla bakması mümkün değildir.

İdare mahkemesi ise idari yargı kolunun **genel görevli ilk derece mahkemesidir.** Yani ilk derece mahkemesi sıfatıyla Danıştay'ın ve vergi mahkemesinin görev alanına girmeyen bütün idari davalar idare mahkemesinin görev alanına girmektedir.

CEVAP: B

ÇÖZÜM 28:

Yetki, bir idari davanın coğrafi olarak hangi yerdeki görevli mahkemede açılması gerektiğini belirleyen usul kuralıdır. Yetki kuralları, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 32 ve devamı maddelerinde düzenlenmiştir. Kanunun 32. maddesine göre; "*bu Kanunda veya özel kanunlarda yetkili idare mahkemesinin gösterilmemiş olması halinde, yetkili idare mahkemesi, dava konusu olan idari işlemi veya idari sözleşmeyi yapan idari merciin bulunduğu yerdeki idare mahkemesidir.*" Yani idari yargılama usulünde **genel yetkili** idare mahkemesi, **dava konusu olan idari işlemi veya idari sözleşmeyi yapan idari merciin bulunduğu yerdeki idare mahkemesidir.**

Kanunun 33 ve devamı maddelerinde özel yetki kuralları düzenlenmiştir. Bir idari davanın hangi yerdeki idare mahkemesinde açılması gerektiğine ilişkin özel bir yetki kuralının düzenlenmiş olması halinde davanın genel yetkili idare mahkemesinde açılması mümkün değildir. (Yani özel yetki kuralı genel yetki kuralını ilga eder).

Kanunun kamu görevlileri ile ilgili davalarda yetki kuralını düzenleyen 33. maddesine göre;

"1. Kamu görevlilerinin atanması ve nakilleri ile ilgili davalarda yetkili mahkeme, kamu görevlilerinin yeni veya eski görev yeri idare mahkemesidir.

2. Kamu görevlilerinin görevlerine son verilmesi, emekli edilmeleri veya görevden uzaklaştırılmaları ile ilgili davalarda yetkili mahkeme, kamu görevlisinin son görev yaptığı yer idare mahkemesidir.

3. Kamu görevlilerinin görevle ilişkisinin kesilmesi sonucu doğurmayan disiplin cezaları ile ilerleme, yükselme, sicil,

intibak ve diğer özlük ve parasal hakları ve mahalli idarelerin organları ile bu organların üyelerinin geçici bir tedbir olarak görevden uzaklaştırılmalarıyla ilgili davalarda yetkili mahkeme ilgilinin görevli bulunduğu yer idare mahkemesidir."

Olayda bir kamu görevlisinin tayinine ilişkin işleme karşı açılan bir iptal davası sorulmaktadır. Buna göre bu davanın P'nin eski görev yeri ile yeni görev yerinde bulunan idare mahkemelerinde açılması mümkündür.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 29:

İdari dava dilekçeleri üzerinde yapılacak olan ilk incelemenin hangi sıraya göre yapılması gerektiği 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 14. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre; "Dilekçeler, Danıştayda daire başkanının görevlendireceği bir tetkik hakimi, idare ve vergi mahkemelerinde ise mahkeme başkanı veya görevlendireceği bir üye tarafından:

- Görev ve yetki,
- İdari merci tecavüzü,
- Ehliyet,
- İdari davaya konu olacak kesin ve yürütülmesi gereken bir işlem olup olmadığı,
- Süre aşımı,
- Husumet,
- 3 ve 5 inci maddelere uygun olup olmadıkları, Yönlerinden sırasıyla incelenir."

CEVAP: D

ÇÖZÜM 30:

Yürütmenin durdurulması kurumu, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre;

"1. Danıştayda veya idari mahkemelerde dava açılması dava edilen idari işlemin yürütülmesini durdurmaz.

2. Danıştay veya idari mahkemeler, idari işlemin uygulanması halinde telifisi güç veya imkânsız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda, davalı idarenin savunması alındıktan veya savunma süresi geçtikten sonra gerekçe göstererek yürütmenin durdurulmasına karar verebilirler. **Uygulanmakla etkisi tükenecek olan idari işlemlerin yürütülmesi, savunma alındıktan sonra yeniden karar verilmek üzere, idarenin savunması alınmaksızın da durdurulabilir.** Ancak, kamu görevlileri hakkında tesis edilen atama, naklen atama, görev ve unvan değişikliği, geçici veya süreklî görevlendirmelere ilişkin idari işlemler, uygulanmakla etkisi tükenecek olan idari işlemlerden sayılmaz (...)

7. Yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verilen kararlar; Danıştay dava dairelerince verilmişse konusuna göre İdari veya Vergi Dava Daireleri Kurullarına, bölge idare mahkemesi kararlarına karşı en yakın bölge idare mahkemesine, idare

ve vergi mahkemeleri ile tek hakim tarafından verilen kararlara karşı bölge idare mahkemesine kararın tebliğini izleyen günden itibaren yedi gün içinde bir defaya mahsus olmak üzere itiraz edilebilir. İtiraz edilen merciler, dosyanın kendisine gelişinden itibaren yedi gün içinde karar vermek zorundadır. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir. (...)"

Kanunun 27. maddesinde yer alan bu düzenlemelere göre Danıştay daireleri tarafından verilen yürütmenin durdurulması kararlarına karşı ilgili dava dairesi kuruluna itiraz edilmesi mümkün olup bu itirazın kararın tebliğini izleyen günden itibaren **7 gün içinde** yapılması gerekmektedir. Aynı şekilde yürütmenin durdurulması talebine ilişkin idare mahkemesi tarafından verilen kararlara karşı da **7 gün** içinde bölge idare mahkemesine itiraz edilebilir.

Yürütmenin durdurulması kararları, kural olarak davalı idarenin savunması alındıktan sonra verilir. Ancak uygulanmakla etkisi tükenecek olan işlemlerin yürütmesi, davalı idarenin savunması alındıktan sonra yeniden karar verilmek üzere, davalı idarenin savunması alınmadan da durdurulabilir.

CEVAP: A

ÇÖZÜM 31:

İhaleye ilişkin işlemler idari işlem niteliğindedir ve bu işlemlere karşı iptal davaları idare mahkemesinde açılır. İvedi yargılama usulüne tabi olan bu dava 30 gün içinde açılmalıdır.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 32:

İdari Yargılama Usulü Kanunu'na göre, 25.000 TL'yi (2024 yılı için 270.000 TL) aşan tam yargı ve vergi davaları ile bütün iptal davalarında duruşma açılması, taraflardan birinin talebi üzerine **zorunludur**.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 33:

İdari yargılama usulünde bir davanın hangi mahkemede açılması gerektiği "görev" ve "yetki" kuralları ile tespit edilir. Bir davanın konusu itibarıyla hangi tür mahkemede açılması gerektiğini belirleyen kurallara "**görev**" kuralları denir. Görevli mahkeme belirlendikten sonra bu davanın coğrafi olarak hangi yerdeki görevli mahkemede açılması gerektiği ise "yetki" kuralları ile tespit edilir.

CEVAP: A

ÇÖZÜM 34:

Danıştay Dava Daireleri Kurulları ve Bölge İdare Mahkemesi, hiçbir zaman ilk derece mahkemesi değildir. Danıştay 1. Dairesi de yargılama yapmaz, idari kararlar alır. Danıştay'ın 2, 4, 5, 6, 8, 10'uncu daireleri İdari dava daireleridir; 3, 7, 9'uncu daireleri vergi dava daireleri olup bazı davalar için temyiz mercii bazı davalar için **özel görevli ilk derece mahkemesi** olarak görev yaparlar.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 35:

Dürüstlük kuralının uygulandığı alanlar şunlardır:

- Hakların kullanılması
- Borçların ifası
- Sözleşme öncesi ilişkiler
- Sözleşmelerin kurulması, yorumlanması, tamamlanması, değişen koşullara uyarlanması
- Sözleşmedeki ikincil hususların belirlenmesi
- Kanunun yorumlanması
- Hukuktaki boşlukların doldurulması
- Kanuna karşı hilenin önlenmesi

Sözleşmedeki asli (birincil) unsurların belirlenmesinde ise dürüstlük kuralı uygulanmaz.

CEVAP: A**ÇÖZÜM 36:**

Sınırlı ehliyetliler kısıtlanması için yeterli sebep bulunmamakla beraber korunması bakımından fiil ehliyetinin sınırlandırılması gerekli görülen ergin bir kişiye aşağıdaki işlerde görüşü alınmak üzere bir yasal danışman atanmış kişilerdir:

- Dava açma ve sulh olma,
- Taşınmazların alımı, satımı, rehnedilmesi ve bunlar üzerinde başka bir aynı hak kurulması,
- Kıymetli evrakın alımı, satımı ve rehnedilmesi,
- Olağan yönetim sınırları dışında kalan yapı işleri,
- Ödünç verme ve alma,
- Ana parayı alma,
- Bağışlama,
- Kambiyo taahhüdü altına girme,
- Kefil olma.

Bu işlemler dışındaki işlemleri ise onay olmadan tek başına yapabilirler.

CEVAP: B**ÇÖZÜM 37:**

Eşlerden biri, diğer eşin açık rızası bulunmadıkça, aile konutu ile ilgili kira sözleşmesini feshedemez, aile konutunu devredemez veya aile konutu üzerindeki hakları sınırlandırmaz. Rızayı sağlayamayan veya haklı bir sebep olmadan kendisine rıza verilmeyen eş, hâkimin müdahalesini isteyebilir. Aile konutu olarak özgülenen taşınmaz malın maliki olmayan eş, tapu kütüğüne konutla ilgili gerekli şerhin verilmesini tapu müdürlüğünden isteyebilir. Aile konutu eşlerden biri tarafından kira ile sağlanmışsa, sözleşmenin tarafı olmayan eş, kiralayana yapacağı bildirimle sözleşmenin tarafı hâline gelir ve bildirimde bulunan eş diğeri ile müteselsilen sorumlu olur.

CEVAP: D**ÇÖZÜM 38:**

Aşağıdaki kişiler vasilığı kabul etmeyebilirler:

- Altmış yaşını doldurmuş olanlar,
- Bedensel engelleri veya sürekli hastalıkları sebebiyle bu görevi güçlüklerle yapabilecek olanlar,

- Dörtten çok çocuğun velisi olanlar,
- Üzerinde vasilik görevi olanlar,
- Cumhurbaşkanı, cumhurbaşkanı yardımcısı, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ve bakanlar, hâkimlik ve savcılık mesleği mensupları.

İlgili vesayet dairesi hakimi ise kaçınabilecek olanlar arasında değil, atanamayacak olanlar arasında yer alır.

CEVAP: B**ÇÖZÜM 39:**

Eşya birliği bağımsız olarak da bir eşya niteliği taşıyan ancak bir araya geldiğinde işlevsel bir bütünlük oluşturan şeylere verilen isimdir. Takım elbise eşya birliğine örnek teşkil ederken, diğer seçeneklerde yer alan eşyalar bileşik eşyaya örnektir.

CEVAP: E**ÇÖZÜM 40:**

Zilyet, her türlü gasp veya saldırıyı kuvvet kullanarak defedebilir. Zilyet, rızası dışında kendisinden alınan şeyi taşınmazlarda el koyanı kovarak, taşınırlarda ise eylem sırasında veya kaçarken yakalananın elinden alarak zilyetliğini koruyabilir. Ancak, zilyet durumun haklı göstermediği derecede kuvvet kullanmaktan kaçınmak zorundadır. Zilyet bulunduğu bir şeyi gasbeden kimse, o şey üzerinde üstün bir hakka sahip olduğunu iddia etse bile onu geri vermekle yükümlüdür. Davalı, o şeyi davacıdan geri almasını gerektirecek üstün bir hakka sahip olduğunu derhâl ispat ederse onu geri vermekten kaçınabilir. Dava, şeyin geri verilmesine ve zararın giderilmesine yönelik olur. Saldırıda bulunan, şey üzerinde bir hak iddia etse bile; zilyetliği saldırıya uğrayan, ona karşı dava açabilir. Dava, saldırının sona erdirilmesine, sebebinin önlenmesine ve zararın giderilmesine yönelik olur. Gasp ve saldırıdan dolayı dava hakkı, zilyedin fiili ve failini öğrenmesinden başlayarak iki ay ve her hâlde fiilin üzerinden bir yıl geçmekle düşer.

CEVAP: E**ÇÖZÜM 41:**

Miras hukukumuzda zümre sistemi esastır ve üç zümre vardır. Birinci zümrede alt soy, ikinci zümrede ana baba ve bunların alt soyu, üçüncü zümrede ise büyükanne büyükbaba ve bunların alt soyu vardır. Eş ise zümrelerde yer almaz, her zümre ile birlikte mirasçı olabilir. Öndeki zümrede mirasçı varsa arkadaki zümreler mirastan pay alamaz. Zümrelerin kendi içerisinde de kök içinde halefiyet prensibi geçerlidir. Evlatlık da birinci zümre içerisinde yer alır. Büyükanne ve büyükbabanın mirasçılığı için birinci ve ikinci zümrede mirasçı bulunmaması yeterlidir; eş mirasçı olsa da büyükanne ve büyükbaba ile mirası paylaşacaktır.

CEVAP: E**ÇÖZÜM 42:**

Mirasbırakan, bir kimseye onu mirasçı atmaksızın belirli bir mal bırakma yoluyla kazandırmada bulunabilir. Belirli mal bırakma, ölüme bağlı tasarrufla bir kimseye tereke-deki bir malın mülkiyetinin veya terekenin tamamı ya da bir kısmı üzerinde intifa hakkının kazandırılmasına yönelik

olabileceği gibi; bir kimse lehine tereke değeri üzerinden bir edimin yerine getirilmesinin, bir iradın bağlanması veya bir kimsenin bir borçtan kurtarılmasının, mirasçılar veya belirli mal bırakılanlara yüklenmesi suretiyle de olabilir. Bırakılan belirli mal terekede bulunmadığı takdirde, tasarruftan aksi anlaşılmadıkça, ölüme bağlı tasarrufu yerine getirmekle yükümlü olanlar borçtan kurtulurlar. Bırakılan belirli mal, mirasın açılması anındaki durumuyla teslim olunur; yarar ve hasar, mirasın açılması anında kendisine belirli mal bırakılana geçer. Tasarrufu yerine getirme ile yükümlü olan kimse, mirasın açılmasından sonra bırakılan belirli mala yaptığı harcamalar ve mala verdiği zararlardan dolayı, vekâletsiz iş görenin haklarına sahip ve borçlarıyla yükümlü olur. Tereke mevcudunu veya tasarrufu yerine getirme yükümlüsüne yapılan kazandırmayı ya da saklı payı zedeleyen tasarrufların orantılı olarak tenkisi istenebilir. Tasarrufu yerine getirme yükümlüsü, mirasçılığı veya kendisine bırakılan kazandırmayı reddetmiş ya da miras-bırakandan önce ölmüş veya mirastan yoksun kalmış olsa bile tasarruf yürürlükte kalır; yerine getirme borcu, bu durumlardan yararlananlara geçer. Yasal veya atanmış mirasçı, mirası reddetmiş olsa bile lehine yapılmış bir tasarrufun yerine getirilmesini isteyebilir.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 43:

Bir kişinin zor durumda kalmasından, düşüncesizliğinden veya deneyimsizliğinden kaynaklı olarak sömürülmesi hâli aşırı yararlanma(gabin) halidir. Aşırı yararlanmanın oluşabilmesi için subjektif unsurlardan en az biri ile objektif unsurun bir arada bulunması gerekir:

Aşırı yararlanma	
Sübjektif unsur	Objektif unsur
<ul style="list-style-type: none"> Zor durumda kalma(-müzayaka) Düşüncesizlik(hafiflik) Deneyimsizlik(tecrübesizlik) 	<ul style="list-style-type: none"> Karşılıklı edimler arasında açık oransızlık

Bu bilgiler ışığında, **aşırı yararlanmanın objektif unsuru karşılıklı edimler arasında açık oransızlık hâlidir.**

CEVAP: B

ÇÖZÜM 44:

Kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür. Buna göre, haksız fiil sorumluluğu için şu koşulların bir arada bulunması gerekir:

- Haksız eylem
- Zarar
- İllyet bağı
- Kusur

Zarar gören, **zararını ve zarar verenin kusurunu ispat yükü altındadır.** Uğranılan zararın miktarı **tam olarak is-**

pat edilemiyorsa hâkim, olayların olağan akışını ve zarar görenin aldığı önlemleri göz önünde tutarak, zararın miktarını hakkaniyete uygun olarak belirler. Hâkim, tazminatın kapsamını ve ödenme biçimini, durumun gereğini ve özellikle kusurun ağırlığını göz önüne alarak belirler. Tazminat aynen veya nakden tazmin olarak giderilebilir. **Tazminatın irat biçiminde ödenmesine hükmedilirse, borçlu güvence göstermekle yükümlüdür.** Zarar görenin ölüm veya bedensel zararı sınırlı sayıda olmamak üzere şunlardır:

Ölüm zararı	Bedensel zarar
Cenaze giderleri(gömme, ceset yıkama vb)	Tedavi giderleri(ameliyat parası vb)
Destekten yoksun kalmadan doğan kayıplar	Çalışma gücünün azalmasından ya da yitirilmesinden doğan kayıplar(tek gözün kör olması vb)
Tedavi giderleri(ölüm hemen gerçekleşmemiş ise)	Kazanç kaybı(çalışmaktan kaynaklı kazanç elde edilememesi vb)
Çalışma gücünün azalmasından ya da yitirilmesinden doğan kayıplar	Ekonomik geleceğin sarsılmasından doğan kayıplar(dansözün vücudunda bulunan bıçak izi vb)

CEVAP: C

ÇÖZÜM 45:

6098 sayılı TBK m.49 hükmüne göre, kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür. Buna göre, haksız fiil sorumluluğu için şu koşulların bir arada bulunması gerekir:

- Haksız eylem
- Zarar
- İllyet bağı
- Kusur

Kusur, kişinin eylemlerinden kaynaklı olarak kınanabilir olmasıdır. Türk borçlar hukukunda **kural, kusur sorumluluğu olsa da bazı hâllerde kişinin kusursuz sorumluluğuna gidilebilecektir.** Kusursuz sorumluluk hâllerini, düzenledikleri kanunlara göre şu şekilde ayırabiliriz:

Türk Borçlar Kanunu	Türk Medeni Kanunu	Karayolları Trafik Kanunu
Hayvan bulunduranın sorumluluğu	Ev başkanının sorumluluğu	Motorlu araç işletenin sorumluluğu
Adam çalıştıranın sorumluluğu	Taşınmaz malikinin sorumluluğu	
Yapı malikinin sorumluluğu		
Ayırt etme gücü olmayanların sorumluluğu		
Tehlikeli işletme faaliyetinden doğan sorumluluk		

Bu bilgiler ışığında, **taşınmaz malikinin kusursuz sorumluluğu Türk Borçlar Kanunu'nda değil ve fakat Türk Medeni Kanunu'nda düzenlenmiştir.**

CEVAP: E

ÇÖZÜM 46:

6098 sayılı TBK m.98 hükmüne göre; **karşılıklı borç yükleyen bir sözleşmede**, taraflardan birinin **borcunu ifada güçsüzlüğe düşmesi** ve özellikle iflas etmesi ya da hakkındaki haciz işleminin sonuçsuz kalması sebebiyle diğer tarafın hakkı tehlikeye düşerse bu taraf, **karşı edimin ifası güvence altına alınıncaya kadar kendi ediminin ifasından kaçınabilir.** Hakkı tehlikeye düşen taraf, **ayrıca uygun bir sürede istediği güvence verilmezse sözleşmeden dönebilir.** Tüm bu bilgiler ışığında, B acentesi ekonomik kriz yaşamış ve A üreticisi firması da teslim ettiği veya edeceği araçların ödemelerini alamama tehlikesi ile karşı karşıya kalmış olup, A üretici firması, B acentesinden uygun süre içinde teminat göstermesini istemesine rağmen bu istemi reddedilmiştir. İş bu sebeple A üretici firmasının araç tesliminden kaçınma hakkı ortaya çıkmış olup, B acentesinin bu sebeple açtığı dava haksızdır.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 47

6098 sayılı TBK m.90 hükmüne göre, **ifa zamanı taraflarca kararlaştırılmadıkça veya hukuki ilişkinin özelliğinden anlaşılmadıkça** her borç, doğumu anında muaccel olur. Mezkûr hükümden çıkan sonuç, **tarafların ifa zamanını kararlaştırmadıklarıdır.** Bazı hâllerde taraflar, ifa zamanını kararlaştırmış olsalar dahi mezkûr sürelerin yorumlanması gerekebilir. Buna göre, aşağıdaki bilgilerin bilinmesi faydalı olacaktır:

- **Ayın başı:** 1. gün anlaşılır.
- **Ayın ortası:** 15. gün anlaşılır.
- **Ayın sonu:** O ayın son günü anlaşılır.
- **Yarım ay:** 15 gün anlaşılır.
- **Gün belirtilmeden ay belirtilmiş ise:** O ayın son günü anlaşılır
- **Ay belirtilmeden yıl belirtilmiş ise:** O yılın son günü anlaşılır.
- **Gün olarak belirlenmiş süre:** Ertesi günden itibaren süre işlemeye başlar.
- **Hafta olarak belirlenmiş süre:** son haftanın sözleşmenin kurulduğu güne ismen uyan gününde dolmuş olur.
- **Ay olarak veya yıl, yarıyıl ve yılın dörtte biri gibi birden çok ayı içeren bir zaman olarak belirlenmiş süre:** sözleşmenin kurulduğu gün ayın kaçınıcı günü ise, son ayın bunu karşılayan gününde dolmuş olur.
- **Son ayda bunu karşılayan gün yok ise:** Süre, bu ayın son günü dolmuş sayılır.

- İfa zamanı veya sürenin son günü, kanunlarda tatil olarak kabul edilen bir güne rastlar ise: Süre, kendiliğinden bu günü izleyen ve tatil olmayan ilk güne geçer.

Tüm bunlar ile birlikte Şubat ayı, **4 yılda bir 29 gündür.** Buna göre, **ifa zamanı Şubat ayı için 4 ve 4'ün katı yıllarda 29 gün üzerinden, diğer yıllarda ise 28 gün üzerinden hesaplanır.** Buna göre, sözleşmenin kurulduğu 30.09.2021 tarihinden 5 ay ileri gidildiğinde **30.02.2022 tarihi bulunacaktır.** Ancak Şubat ayında böyle bir gün söz konusu olmadığı için **o ayın son günü, yani 28.02.2022 tarihi ifa tarihinin son günü olacaktır.**

CEVAP: C

ÇÖZÜM 48:

6098 sayılı TBK m.106/1 hükmüne göre, **yapma veya verme edimi gereği** gibi kendisine önerilen alacaklı, **haklı bir sebep olmaksızın onu kabulden veya borçlunun borcunu ifa edebilmesi için kendisi tarafından yapılması gereken hazırlık fiillerini yapmaktan kaçınır**sa, temerrüde düşmüş olur. Mezkûr hükme göre, alacaklının temerrüde düşmesi için şu koşulların bir arada bulunması gerekir:

- Borçlu, edime uygun ve zamanında ifa önerisinde bulunmalı
- Alacaklı, ya ifayı kabulden kaçınmalı ya da borçlunun ifasını gerçekleştirebilmesi için kendisi tarafından yapılması gereken hazırlık eylemlerinden kaçınmalı

Alacaklının temerrüdü sürekli değildir, **alacaklı ifayı sonradan kabul eder veya kabul için hazır duruma gelirse ya da ifa için gerekli hazırlık hareketlerini yapar ise temerrüt ortadan kalkar.** Alacaklı temerrüdünün genel ve özel sonuçları şunlardır:

Genel sonuçlar	Özel sonuçlar
Alacaklı, alacak hakkını kaybetmez.	Verme edimlerinde borçlu, tevdi ile borçtan kurtulur.
Borçlu, temerrüdü düşmez.	Yapma edimlerinde borçlu, sözleşmeden dönerek borcundan kurtulur.
İfa yarar ve hasarı alacaklıya geçer.	
Alacaklı, ödemezlik defi ileri süremez.	
Alacaklı, müteselsil borçlulardan birine karşı temerrüde düşerse, diğerlerine karşı da temerrüde düşmüş olur.	

CEVAP: B

ÇÖZÜM 49:

Cayma parası, sözleşme kurulurken verilen ve taraflara sözleşmeden cayma(dönme) hakkı tanıyan bir miktar paradır. Cayma parasına ilişkin olarak şu özelliklerin bilinmesi faydalı olacaktır:

- Sözleşme kurulurken verilir(**I. öncül doğrudur**).

- Sözleşmenin her iki tarafına da sözleşmeden cayma(dönme) hakkı sağlar(**II. öncül yanlıştır**).
- Cayma parasını veren cayarsa verdiği karşı tarafta bırakırken, cayma parasını alan cayarsa aldığı 2 katını geri verir.
- Asıl sözleşme ile birlikte veya asıl sözleşmeden ayrı olarak kararlaştırılabilir. Asıl sözleşmeden ayrı yapılacak ise asıl sözleşmenin şekil şartına tabi olarak yapılır.
- Asıl alacağa ferî bir haktır. Bu sebeple asıl sözleşme bir sebepten dolayı geçersiz ise cayma parası da geçersiz olur ve sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre geri istenebilir.
- Ceza koşulundakinin aksine, hâkim aşırı gördüğü cayma parasını kendiliğinden indiremez(**III. öncül yanlıştır**).

CEVAP: A

ÇÖZÜM 50

6098 sayılı TBK m.132 hükmüne göre, alacaklı ve borçlunun anlaşarak borçluyu borcundan tamamen veya kısmen kurtarmasına ilişkin yapılan sözleşmeye **ibra sözleşmesi** adı verilir. İbra sözleşmesi ile ilgili şu özelliklerin bilinmesi faydalı olacaktır:

- İbra tek taraflı bir hukuki işlem değildir. İbra, iki taraflı bir hukuki işlem, yani **sözleşmedir**.
- Alacaklı, tek taraflı olarak borçluyu ibra edemez. Borçlunun da **ibrada kabulü gerekir**.
- İbra ile borç tamamen veya kısmen ortadan kaldırılabilir. Yani **ibra borcu ve ferîlerini sona erdiren bir sebeptir**. Ancak **ferî borçlara ilişkin yapılan ibra, asıl borcu sona erdirmez**.
- İbra sözleşmesi şekle tabi değildir. Hatta borcu doğuran sözleşme şekle tabi olsa dahi mezkûr kural değişmez.
- İbra açık veya örtülü olarak yapılabilir:
- İbra bir **tasarruf işlemidir**.
- İbra koşula bağlı olarak yapılabilir.

CEVAP: A

ÇÖZÜM 51:

Ticari işlerde hem anapara hem de gecikme faiz oranı serbestçe belirlenir. Eğer faiz oranı belirlenmediyse o halde yasal faiz ile ilgili hükümler (3095 sayılı kanun), ilgili boşluğu dolduracaktır. Açıkça talep edilirse ve yalnızca temerrüt faizi için TCMB avans faiz oranı da talep edilebilir. Üç aydan aşağı olmamak üzere, faizin anaparaya eklenerek birlikte tekrar faiz yürütülmesi şartı, yalnız cari hesaplarla her iki taraf bakımından da ticari iş niteliğinde olan ödünç sözleşmelerinde geçerlidir. Şu şartla ki, bu fıkra, sözleşenleri tacir olmayanlara uygulanmaz. Kanun, devrelerin üç aydan az olmamasını ve her iki tarafın tacir olmasını da ayrıca şart koşmuştur.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 52:

- Tacir sıfatının nasıl kazanıldığını anlamak için, öncelikle tacirlerin üç ayrı sınıfta toplandığını bilmek gerekir. Bunlar; Gerçek kişi tacirler, tüzel kişi tacirler (Şirketler, dernek ve vakıflar, kamu iktisadi teşekkülleri) ve donatma iştirakidir
- İşletmesini açtığını duyurmuş veya tescil etmiş olmakla beraber henüz işletmeye başlamamış kişi de tacir sayılmaktadır.
- Küçük ve kısıtlılara ait ticari işletmeyi bunların adına işleten yasal temsilci, tacir sayılmaz. Tacir sıfatı, temsil edilene aittir. Ancak, yasal temsilci ceza hükümlerinin uygulanması yönünden tacir gibi sorumlu olur
- Ticaret şirketlerinde ortaklar değil, şirketin kendisi ticaret siciline tescil edilmekle tacir sıfatına sahip olur. Bu sebeple Limited şirkette ortaklar değil şirket tacirdir. (Adi şirkette ise tacir olma imkanı ortaklar bakımından mümkündür)

CEVAP: D

ÇÖZÜM 53:

- Kanunda aksine hüküm olmadıkça ticaret şirketlerine sermaye olarak;
  - a) Para, alacak, kıymetli evrak ve sermaye şirketlerine ait paylar,
  - b) Fikrî mülkiyet hakları,
  - c) Taşınır ve her çeşit taşınmaz,
  - d) Taşınır ve taşınmazların faydalanma ve kullanma hakları,
  - e) Kişisel emek,
  - f) Ticari itibar,
  - g) Ticari işletmeler,
  - h) Haklı olarak kullanılan devredilebilir elektronik ortamlar, alanlar, adlar ve işaretler gibi değerler,
- Her ne kadar alacaklar ticaret şirketlerine sermaye olarak getirilebilse de, cari hesap sözleşmesindeki bir alacak, sözleşme devam ettiği müddetçe devredilemez veya talep edilemez. Cari hesap sözleşmesi sona erene kadar bölünmezlik ilkesi gereği alacaklılık ve borçluluk sıfatları kalkar.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 54:

Bir şahıs şirketi ile (Kollektif – adi komandit) bir sermaye şirketi ya da kooperatif şirket birleşecek ise, Şahıs şirketi devrolan şirket olmak zorundadır. Bu sebeple Kollektif şirket ya başka bir kollektif şirketi ya da bir adi komandit şirketi devralabilir.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 55:

Çekinme kararına karşı üst mahkemeye başvurulabilir. Yasaklama sebebinin doğduğu tarihten itibaren, o hâkimin huzuru ile yapılan bütün işlemler, üst mahkemenin kararı ile iptal olunabilir. Hüküm ve kararlar ise herhâlde iptal olunur. Bu durumda, hâkim yargılama giderlerine mahkûm edilebilir. (HMK 35.md)

6100 sayılı Kanunda önce yürürlükte olan 1086 sayılı Kanunda hakkında yasaklılık sebebi bulunan hâkimin, ancak iki tarafın açık ve yazılı muvafakatleri ile davadan çekinmeyebileceği belirtilmesine karşın bu hüküm 6100 sayılı Kanunda öngörülmemiştir.

CEVAP : E**ÇÖZÜM 56:**

Bir yargılamanın konusu olan hak veya şey üzerinde kimsen ya da tamamen hak iddia eden üçüncü kişi, hüküm verilinceye kadar bu durumu ileri sürerek, yargılamanın taraflarına karşı aynı mahkemede dava açabilir. Asli müdahale davası ile asıl yargılama birlikte yürütülür ve karara bağlanır. (HMK 65.md)

Aslı müdahale, çelişkili kararların önüne geçmek, gerçeğin ortaya çıkartılması, usûl ekonomisi, hukukî dinlenilme hakkının tam gerçekleştirilmesi, muvazaalı yargılamaların önüne geçmek gibi amaçlara hizmet eden bir kurumdur.

Fer'î müdahale çekişmesiz yargıda mümkün değilken, aslı müdahale çekişmesiz yargıda da mümkündür ve aslı müdahalede bulunulmasıyla çekişmesiz yargı işi kural olarak çekişmeli yargıya dönüşür.

Aslı müdahale şartları oluşsa da hak iddiasında bulunan üçüncü kişi, yetkili ve görevli olmak kaydıyla ilgili mahkemede ilk davanın taraflarına karşı bağımsız bir dava da açabilir. Yani, aslı müdahale bir zorunluluk değil, üçüncü kişiyi tanınan bir imkândır.

CEVAP : C**ÇÖZÜM 57:**

İnşai dava, yeni bir hukukî durumun yaratılmasını, mevcut bir hukukî durumun içeriğinin değiştirilmesini ya da onun tümüyle ortadan kaldırılmasını hedefleyen bir dava çeşididir.

CEVAP : C**ÇÖZÜM 58:**

İlamlar ile düzenleme şeklindeki noter senetleri, sahteliği ispat olunmadıkça kesin delil sayılırlar. İlgililerin beyanına dayanılarak noterlerin tasdik ettikleri senetlerle diğer yetkili memurların görevleri içinde usûlüne uygun olarak düzenledikleri belgeler, aksi ispatlanıncaya kadar kesin delil sayılırlar. (HMK 204.md) Örneğin, mahkeme huzurunda yapılan sulhler, resmî vasiyetname düzenlenmesi ve tereke tespiti gibi resmî belgeler de resmî senet kuvvetine sahiptir.

Mahkeme huzurunda ikrar olunan veya mahkemece inkâr edenden sadır olduğu kabul edilen adi senetler, aksi ispat edilmedikçe kesin delil sayılırlar. Usûlüne göre güvenli elektronik imza ile oluşturulan elektronik veriler de senet hükmündedir. (HMK 205.md)

CEVAP : E**ÇÖZÜM 59:**

Hüküm yeterince açık değilse veya icrasında tereddüt uyandırıyor yahut birbirine aykırı fıkralar içeriyorsa, icrası tamamlanıncaya kadar taraflardan her biri hükmün açıklanmasını veya tereddüt ya da aykırılığın giderilmesini isteyebilir. (HMK 305.md) Buna hükmün tavzihinin istenilmesi denir.

Hüküm fıkrasında taraflara tanınan haklar ve yüklenen borçlar, tavzih yolu ile sınırlandırılmaz, genişletilemez ve değiştirilemez. (HMK 305.md) B'dir

CEVAP : B**ÇÖZÜM 60:**

(1) İlk derece mahkemelerinin aşağıdaki kararlarına karşı istinaf yoluna başvurulabilir:

- Nihai kararlar
- İhtiyati haciz ve ihtiyati tedbir taleplerinin reddi kararları, karşı tarafın yüzüne karşı verilen ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararları, karşı tarafın yokluğunda verilen ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararlarına karşı yapılan itiraz üzerine verilen kararlar

(2) Manevi tazminat davalarında verilen kararlara karşı, miktar veya değere bakılmaksızın istinaf yoluna başvurulabilir. (HMK 341.md)

2020 Temmuzda yapılan değişiklikle, Kanunun istinaf yoluna başvurulabilen kararları düzenleyen 341'inci maddesinin (1) nolu fıkrasında değişiklikler yapılarak istinafın kapsamı genişletilmiştir. Yapılan değişiklikle özetle, aleyhine ihtiyati tedbir veya ihtiyati haciz kararı verilen taraf; bu karar yüzüne karşı verilmişse doğrudan istinaf kanun yoluna başvurabilecek; yokluğunda verilmişse öncelikle kararı veren mahkemeye itiraz edebilecek ve itirazın reddi durumunda istinaf kanun yoluna başvurabilecektir.

CEVAP : D**ÇÖZÜM 61:**

Zaman bakımından uygulamada;

işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanuna göre suç sayılmayan bir fiilden dolayı kimseye ceza verilmez. Bununla birlikte fiil işlendikten sonra yürürlüğe giren ve failin lehine olan ceza kanunu geçmişe uygulanır. Yargılamanın yapıldığı zaman yürürlüğe giren kanun tarafından suç olmaktan çıkarılan fiil yönünden "Lehe kanun geçmişe uygulanır." ilkesi geçerlidir ve suç olmaktan çıkarılan bir fiil nedeniyle artık fail yargılanamaz. Ancak İnfaz rejimine ilişkin hükümler derhal uygulanır. Bu hükümler bakımından lehe olan kanun araştırması yapılamaz. infaz rejimine ilişkin bu kurallın kanunda 3 tane istisnası vardır: *Hapis cezasının ertelenmesi, koşullu salıverilme ve tekerrürle ilgili olan infaz rejimine ilişkin hükümler ancak sanığın lehine ise derhal uygulanabilecektir* (TCK md. 7/3). Bu bakımdan koşullu salıverilme ilgili olan infaz rejimine ilişkin hükümler ancak sanık lehine ise derhal uygulanır.

CEVAP : B

ÇÖZÜM 62:

İşlemeyi amaçladığı bir suçun icra hareketlerine başlayan failin kendi iradesi veya çabasıyla hareketlere son vermesi veya suçun meydana gelmesini engellemesidir (TCK md. 36).

Gönüllü vazgeçmenin şartları şunlardır:

- Öncelikle kasıtlı bir suçun işlenmesine yönelik olarak icra hareketlerine başlanmalı,
- Suç tamamlanmadan önce vazgeçme gerçekleşmeli,
- Vazgeçmenin konusu; icra hareketinin devamına, suçun tamamlanmasına ya da sonucun gerçekleşmesine yönelik bulunmalı yani sanık suçun icra hareketlerinden vazgeçmeli ya da kendi çabalarıyla suçun tamamlanmasını veya sonucun gerçekleşmesini önlemeli,
- Vazgeçme gönüllü olmalı yani fail suçun icra hareketlerini isteyerek terk etmeli ya da suçun tamamlanmasını veya sonucun gerçekleşmesini isteyerek önlemeli,
- Suçun tamamlanmasının önlenmesi veya sonucun gerçekleşmesinin engellenmesi, failin çabalarıyla meydana gelmelidir.
- Gönüllü vazgeçmenin şartlarından ve kanun maddesinden de anlaşıldığı gibi teşebbüsten sorumlu tutulabilmek elinde olmayan nedenlerle tamamlanmaması ile gerçekleşir. Ancak gönüllü vazgeçmede iradi olarak söz konusu eylemin gerçekleştirilmemesi ya da tamamlanmasının gerçekleşmesinin önlenmesi gerekir.

CEVAP : D

ÇÖZÜM 63:

Bileşik suç: Biri diğerinin unsurunu veya ağırlaştırıcı nedenini oluşturması dolayısıyla tek fiil sayılan suçta denir. Bir suçun, diğerinin işlenmesinde yalnızca araç durumunda olması bileşik suçun varlığı için yeterli değildir. Bileşik suçta bahsedildiği şekilde birleşen suçlar birbirinden farklı suçlardır. Bu tür suçlarda içtima hükümleri uygulanmaz. Bileşik suçun unsuru ya da ağırlaştırıcı nedeni olan suçun tamamlanması; ancak asıl suçun teşebbüs aşamasında kalması durumunda, faile teşebbüs hükümlerine göre ceza verilecektir. Örneğin fail başkasının konutuna girdikten sonra cebir kullanmasına karşın malı alamamışsa, bu durumda konutta yağma suçunun ağırlaştırıcı nedeni olan konut dokunulmazlığını ihlali suçu tamamlanmış; ancak asıl suç olan yağma suçu teşebbüs aşamasında kalmıştır.

CEVAP : A

ÇÖZÜM 64:

Müsadere, işlenen bir suç ile ilgili belirli bazı eşya veya kazançların mülkiyetinin devlet hazinesine aktarılması olarak tanımlanabilir. Ceza hukukunda suç işleyen kişinin tüm

malvarlığının devlete geçirilmesi anlamında "genel müsadere" anayasamızca yasaklanmıştır. (Anayasa md 38) Suçta kullanılan eşya üzerinde paydaşlık söz konusu ise sadece suç ile bağı olan ilgili paydaşın payı müsadere edilir. Bu sayede müsadere işlemi yapılırken üçüncü şahıslar mağdur edilmemeye çalışılır. Bir eşyanın müsadere edilebilmesi için, öncelikle müsadere edilecek eşyanın KASTEN işlenen bir suç ile ilgisinin olması gerekir. Taksirle işlenen suçlarda müsadere hükümlerinin uygulanması mümkün değildir. Bu sebeple C seçeneği dışındaki ifadelerin hepsi doğrudur.

CEVAP : C

ÇÖZÜM 65:

Yakalama, suç şüphesi altında bulunan kimsenin hakim kararı olmaksızın yetkili kişilerce özgürlüğünden alıkonulması halidir. Aşağıda belirtilen hâllerde, herkes tarafından geçici olarak yakalama yapılabilir:

- Kişiyi suçu işlerken rastlanması.
- Suçüstü bir fiilden dolayı izlenen kişinin kaçması olasılığının bulunması veya hemen kimliğini belirleme olanağının bulunmaması.
- Kolluk görevlileri, tutuklama kararı veya yakalama emri düzenlenmesini gerektiren ve gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde; Cumhuriyet savcısına veya âmirlerine derhâl başvurma olanağı bulunmadığı takdirde, yakalama yetkisine sahiptirler.
- Soruşturma ve kovuşturması şikâyete bağlı olmakla birlikte, çocuklara, beden veya akıl hastalığı, malûllük veya güçsüzlükleri nedeniyle kendilerini idareden aciz bulunanlara karşı işlenen **suçüstü hallerinde kişinin yakalanması şikâyete bağlı değildir.** Bu bilgi ışığında II numaralı öncül hatalıdır.
- Kolluk, yakalandığı sırada kaçmasını, kendisine veya başkalarına zarar vermesini önleyecek tedbirleri aldıktan sonra, yakalanan kişiye kanunî haklarını derhal bildirir.
- Yakalanıp kolluğa teslim edilen veya ikinci fıkra uyarınca görevlilerce yakalanan kişi ve olay hakkında Cumhuriyet savcısına hemen bilgi verilerek, emri doğrultusunda işlem yapılır.
- Yakalama emrine konu işlemin yerine getirilmesi nedeniyle yakalama emrinin çıkarılma amacının ortadan kalkması durumunda mahkeme, hâkim veya Cumhuriyet savcısı tarafından yakalama emrinin derhâl iadesi istenir.

Tüm bu bilgiler ışığında II numaralı öncülde verilen ifade yanlıştır.

CEVAP : B

ÇÖZÜM 66:

Soruşturma evresinde şüphelinin tutuklanmasına Cumhuriyet savcısının istemi üzerine sulh ceza hakimi tarafından, kovuşturma evresinde sanığın tutuklanmasına Cumhuriyet savcısının istemi üzerine veya resen mahkemece karar verilir. Bu istemlerde mutlaka gerekçe gösterilir ve adli kontrol uygulamasının yetersiz kalacağını belirten hukuki ve fiili nedenlere yer verilir. Sonuç olarak hem soruşturma evresinde hem de kovuşturma evresinde tutuklama kararını mutlaka mahkeme vermektedir. Ayrıca **5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu 21. maddesi** gereği onbeş yaşını doldurmamış suçta sürüklenen çocuklar hakkında üst sınırı beş yılı geçmeyen hapis cezası gerektiren fiillerden dolayı **tutuklama kararı verilemez**. Diğer ifadeler doğrudur.

CEVAP : A**ÇÖZÜM 67:**

Fiili işlediği yolunda kuvvetli şüpheler bulunan şüpheli veya sanığın akıl hastası olup olmadığını, akıl hastası ise ne zamandan beri hasta olduğunu ve bunun, kişinin davranışları üzerindeki etkilerini saptamak için; uzman hekimin önerisi üzerine, Cumhuriyet savcısının ve müdafinin dinlenmesinden sonra resmî bir sağlık kurumunda gözlem altına alınmasına, soruşturma evresinde sulh ceza hakimi, kovuşturma evresinde mahkeme tarafından karar verilebilir.

Şüpheli veya sanığın müdafii yoksa hâkim veya mahkemenin istemi üzerine, baro tarafından bir müdafii görevlendirilir.

Gözlem süresi üç haftayı geçemez. Bu sürenin yetmeyeceği anlaşılırsa resmî sağlık kurumunun istemi üzerine, her seferinde üç haftayı geçmemek üzere ek süreler verilebilir; ancak sürelerin **toplamı üç ayı geçemez**.

Extra bilgi : Gözlem altına alınma kararına karşı itiraz yoluna gidilebilir; itiraz, kararın yerine getirilmesini durdurur.

CEVAP : E**ÇÖZÜM 68:**

Haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere hâkimler ve Cumhuriyet savcılarının verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir. Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan hâkimler ve Cumhuriyet savcılarına **bir yıl içinde rücu eder**.

CEVAP : C**ÇÖZÜM 69:**

Telif haklarının, müellifleri veya bunların kanuni mirasçıları tarafından kiralanmasından veya elden çıkarılmasından doğan kazançlar, serbest meslek kazancıdır. (GVK 70. md.

1.fıkranın 6.bendi)

CEVAP : E**ÇÖZÜM 70:**

Götürü gider usulü, safi iradın saptanması için gayrimenkul sermaye iradında kullanılan bir yöntemdir.

Yurt dışında inşaat, onarma, montaj, taşımacılık ve ihracat faaliyetinde bulunanlar için bu faaliyetlerden

dolayı elde ettikleri döviz kazancının binde 5'i götürü gider olarak düşülebiliyordu.

Ancak bu hüküm, 27.12.2023 tarihli kanun değişikliği ile yürürlükten kaldırılmıştır. Böylelikle

Türk vergi sistemimizde yer alan "Götürü Gider" usulü sadece gayrimenkul sermaye iradında kullanılan bir yöntem olarak kalmıştır.

CEVAP : A**ÇÖZÜM 71:**

5.12.2019 tarihli Kanun değişikliği ile GÜNCEL Gelir Vergisi oranları:

%15 - %20 - %27 - %35 - %40'tır.

CEVAP : E**ÇÖZÜM 72:**

Dar mükellefiyette, verilebilecek olan beyanname türleri şunlardır:

- Yıllık Beyanname: Dar mükellef kurumların, ticari ve zirai kazançları için verdiği beyannamelerdir.
- Özel Beyanname: Dar mükellef kurumların, diğer kazanç ve iratları için (telif, imtiyaz, ihtira, işletme, ticaret unvanı, marka ve benzeri gayri maddî hakların satışı, devir ve temlik karşılığında alınan bedeller hariç) verdiği beyannamelerdir.
- Muhtasar Beyanname: Dar mükellef kurumların, ticari, zirai ile diğer kazanç ve iratları dışında kalan gelirleri için verilen beyannamelerdir.

CEVAP : E**ÇÖZÜM 73:**

Yorum, kanun metninin uygulanmasında ihtilafa düşülmesi hâlinde başvurulacak olan, açıklama niteliğinde bir yoldur. Yorum yöntemleri ile yorum türleri (çeşitleri) birbirine karıştırılmamalıdır.

Vergi hukukunda aşağıda belirtilen Yorum Yöntemleri benimsenmiştir:

Lafzi (Deyimsel) Yorum: Kavramların ait oldukları hukuk dallarındaki anlamlarının

araştırılması sonucu yapılan yorumlamadır.

Tarihi Yorum: Kanun koyucunun, kanunun yapıldığı tarihte amacı esas alınarak

yapılan yorumdur. Bu yorumu yapabilmek için kanun metninden önce hazırlanan tasarı ve gerekçeleri araştırmak gerekir.

Amaçsal (Gai) Yorum: Kanun hükmüne kanun koyucunun öngördüğü amaçtan çok, söz konusu kanunun ekonomik ve sosyal gelişmeler ışığında günümüz şartlarında kazandığı anlam dikkate alınarak yapılan yorumlama yöntemidir.

Sistematiik Yorum: İlgili Kanun hükmünün, kanun içerisindeki yeri, diğere maddelerle bağlantısı ve ilgili diğere kanunlarla olan bağlantısı dikkate alınarak yapılan yorumlama yönetimidir.

Türk Vergi Hukukunda yukarıda belirtilen yorumlama yöntemlerinin hepsi kabul edilmiş olup, Ekonomik Yorumlama diye bir yorum yöntemi benimsenmemiştir.

CEVAP : B

ÇÖZÜM 74:

Gider pusulası: Fatura düzenlemek zorunda olanlar ile serbest meslek erbabının Vergi Usul Kanunu kapsamındaki belgeleri düzenleme zorunluluğu bulunmayanlara yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları mallar (gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçilerden satın aldıkları mallar hariç) için işi yapana veya malı satana imzalattıkları vesikadır.

Vergiden muaf esnaf için düzenlenen gider pusulası, bu kişiler tarafından verilmiş fatura hükmündedir.

Gider pusulası, malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami 7 (yedi) gün içinde düzenlenir. Bu süre içerisinde düzenlenmeyen gider pusulası hiç düzenlenmiş sayılır. (VUK 234.md.)

CEVAP : B

ÇÖZÜM 75:

Uzlaşma talebi ceza ihbarnamesinin tebliğ tarihinden itibaren otuz gün (30) içinde yapılır. (VUK Ek 1.md. 1.fikra)

CEVAP : D

ÇÖZÜM 76:

Cezayı gerektiren tek bir fiil ile vergi ziyai ve genel usulsüzlük birlikte işlenmiş olursa bunlara ait cezalardan sadece miktar itibarıyla en ağırı kesilir. (VUK 336.md.)

CEVAP : E

ÇÖZÜM 77:

Vergi incelemesi, ödenmesi gereken vergilerin doğruluğunu araştırmak, tespit etmek ve sağlamaktır. Diğere seçeneklerde belirtilenler ise yoklama memurunun yoklama kapsamında yapacağı işlerdendir.

CEVAP : E

ÇÖZÜM 78:

Vergi hataları şu yollarla meydana çıkarılabilir: (VUK 119.md.)

- İlgili memurun hatayı bulması veya görmesi ile
- Üst memurların yaptıkları incelemeler neticesinde hatanın görülmesi ile
- Hatanın teftiş sırasında meydana çıkarılması ile
- Hatanın vergi incelenmesi sırasında meydana çıkarılması ile
- Mükellefin müracaatı ile

CEVAP : E

ÇÖZÜM 79:

Mücbir sebeplerden herhangi birinin bulunması hâlinde bu sebep ortadan kalkıncaya kadar süreler işlemez. (VUK 15.md.) Ayrıca, vadesi mali tatile (1-20 Temmuz) rastlayan bir kısım vergisel işlemlerde süreler tatil bitiminden itibaren 7 gün uzar. Adli tatil ise sadece dava açma süresine ilişkin olup vergisel ödevlerin yerine getirilmesinde sürelere bir tesiri yoktur.

CEVAP : C

ÇÖZÜM 80:

Usulsüzlük (Genel Usulsüzlük) fiili re'sen takdiri gerektirirse, kanunda yazılı cezalar iki kat olarak kesilir. Genel Usulsüzlükler, I. derece usulsüzlükler ve II. derece usulsüzlüklerdir. (VUK 352.md.)

CEVAP : A

ÇÖZÜM 81:

İhtiyati haciz, ileride tahakkuk edecek olan amme alacağının tahsil güvenliğini sağlamak amacıyla yapılan, tedbir niteliğinde bir uygulamadır. Aşağıdaki hâllerin herhangi birinin mevcudiyeti hâlinde hiçbir müddetle sınırlı olmaksızın alacaklı kamu idaresinin mahalli en büyük memurunun kararıyla derhâl ihtiyati haciz tatbik olunur: (AATUHK 13.md.)

1. Teminat istenmesini gerektiren hâllerin mevcut olması
2. Borçlunun belli ikametgâhının olmaması
3. Borçlunun kaçmış olması veya kaçması, mallarını kaçırmaması ve hileli yollara sapması ihtimallerinin olması
4. Borçludan teminat göstermesi istendiği hâlde belli müddette teminat veya kefil gösterilmemesi yahut şahsi kefalet teklifinin veya gösterdiği kefilin kabul edilmemesi
5. Mal bildirimine çağrılan borçlunun belli müddet içinde mal bildiriminde bulunmaması veya noksan bildirimde bulunması
6. Hüküm verilmiş olsun ya da olmasın para cezasını gerektiren fiil dolayısıyla borçlu hakkında kamu davası açılmış olması

Buna göre, borçlunun borcunu ödememede ısrar etmesi, kanunda ihtiyati haciz sebebi olarak belirtilmemiştir.

CEVAP : B

ÇÖZÜM 82:

Aşağıdaki hallerde vergi mahkemesinde dava açma süresi duracaktır:

- **Adli tatil:** Dava açma süresine ilişkin son gün çalışmaya ara verme zamanına rastlaması halinde bu süre, ara vermenin sona erdiği günü izleyen tarihten itibaren yedi gün uzamış sayılır.
- **Mali tatil:** Mali tatilde dava açma süreleri işlemez. Mali tatilde geçen süre kadar süre mali tatili takip eden günden itibaren eklenir.

- **Uzlaşma başvurusu:** Uzlaşmaya başvurulması halinde dava açma süresi durur. Uzlaşmanın vaki olmaması hâlinde, uzlaşmanın vaki olmadığına dair tutanağın tebliğinden itibaren dava açılabilir. Bu takdirde, dava açma süresine 15 günde fazla var ise bu süre içinde, dava açma müddeti bitmiş veya 15 günden az kalmış ise tutanağın tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde dava açılabilir.
- **Hata düzeltme başvurusu:** Dava açma süresi içinde başvurulmuş olması kaydıyla vergi hatası olduğundan bahisle düzeltme başvurusu yapıldığından bu başvuru 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Hakkında Kanununun 11.maddesi kapsamında bir başvuru olarak değerlendirilir ve dava açma süresi durur.

Ancak, mücbir sebep halinden dava açma süreleri etkilenmez.

CEVAP : C

ÇÖZÜM 83:

İtalyan iktisatçı ve sosyolog Vilfredo Pareto'ya göre bir toplumda refahın optimum olduğu nokta; Bir bireyin doyumunu artırmanın en az bir diğer bireyin doyumunu azaltmadan sağlanamadığı noktadır. Bu noktada kaynaklar tam olarak kullanılmakta, yani daha yüksek refahı sağlayacak bir dağıtım söz konusu olmamaktadır. Pareto Optimumun sağlanması için gerekli koşullar; üretimde etkinlik, tüketimde etkinlik ve toplam etkinliktir.

Refah iktisadının birinci temel teorimi: Tam rekabet koşulları altında varılan rekabetçi denge aynı zamanda bir Pareto optimallik noktasıdır. Yani piyasaya hiç bir müdahalede bulunmadan, kaynakların tam kullanımı piyasa tarafından sağlanmaktadır.

Birinci en iyi teoriye göre; Pareto Optimallik tüm sektörlerde sağlanmakta ve marjinal maliyetler fiyatlara eşitlenmektedir.

Refah iktisadının ikinci temel teorimi: Piyasada eksik rekabet koşullarının varlığında devletin, kamu harcamaları ve vergiler yoluyla kaynakları yeniden dağıtarak Pareto optimal noktaya yaklaşmasıdır.

CEVAP : E

ÇÖZÜM 84:

Transfer harcamaları, cari dönem üretimine karşı doğrudan bir talep yaratmamakla birlikte bazı kaynakların devlet bütçesi aracılığıyla kişi ve kurumlar arası el değiştirmesi niteliği taşıyan kamu harcamalarıdır. Emeklilere, işsizlere, yaptığı sosyal amaçlı yardımlar bu tip giderler arasında yer alırlar.

Ülkemiz bütçesinde;

- Özel bütçeli idarelerinin açıklarının kapatılması
- Sosyal Güvenlik Kurumu'nun açıklarının (görev zararlarının) kapatılması
- Yerel idarelerin açıkların kapatılması
- KİT'lerin açıkların (görev zararlarının)

kapatılması ve Borç faiz ödenmesine yönelik aktarmalar transfer giderlerinin en önemli örneklerini oluşturmaktadır.

CEVAP : C

ÇÖZÜM 85:

Verginin Amortismanı: Herhangi bir menkul veya gayrimenkul malın üzerinde konulan vergilerin malın sermaye değerini düşürmesine denir.

CEVAP : E

ÇÖZÜM 86:

Mamelek geliri karşılığı olan kamu geliridir. Bu gelirler devletin kamu ve özel hukuk statüsündeki sahip olduğu taşınmaz ve taşınır mallar ile hakların işletilmesinden elde edilen gelirlerdir. Orman odunlarının satışından, denizde balık tutma ve karada avlanma hakkından, kamu emlakini işgal ve bu emlak üzerinde yerleşmeden elde edilen gelirler devletin mamelek gelirleridir. Zamanımızda mamelek gelirlerinin kapsamı genişlemiştir.

Devletin ekonomiye müdahalesi sonucu kurduğu ticari ve sınıai mahiyetteki teşebbüsler ile devletleştirme hareketleri sonucu işlettiği ticari ve sınıai mahiyetteki teşebbüslerden elde ettiği gelirler mamelek gelirleri kapsamı içine girmektedir.

CEVAP : B

ÇÖZÜM 87:

Gelir dağılımının türleri aşağıdaki gibi sıralanabilir:

Fonksiyonel gelir dağılımı; çeşitli üretim faktörlerinin üretime katılması sonucunda milli gelirden aldıkları pay olarak ifade edilebilir.

Buna göre, milli gelirin ücret, faiz, rant ve kar arasındaki dağılımı fonksiyonel gelir dağılımı olarak ifade edilmektedir.

Kişisel gelir dağılımı; milli gelirin kişiler arasındaki dağılımını ifade etmektedir.

Sektörel gelir dağılımı; çeşitli sektörlerin sosyal hasıladan aldıkları payları gösterir.

Bölgesel gelir dağılımı; bir ülkenin çeşitli bölgeleri arasındaki gelir dağılımını ifade etmektedir.

CEVAP : B

ÇÖZÜM 88:

Talep eğrisinin sağa kayması, tüketicinin aynı fiyat düzeyinde daha fazla mal talep etmesi anlamına gelir.

Talep Eğrisini sağa kaydıran unsurlar ise şunlardır.

- Tüketicinin gelirinin artması (üstün mallar için geçerlidir)
- Tüketicinin gelirinin düşmesi (düşük mallar için geçerlidir)
- İkame malların fiyatlarının artması
- Tamamlayıcı malların fiyatlarının düşmesi
- Zevk ve tercihlerin malın lehine değişmesi
- Malın fiyatının yükseleceği yönünde bir beklenti oluşması
- Gelirde bir artış beklentisi oluşması (normal ve üstün mallar için geçerlidir)
- Gelirde bir azalış beklentisi oluşması (düşük mallar için geçerlidir)

Uyarı: Bir malın fiyatındaki artış ya da azalış malın talep eğrisini sağa ya da sola kaydırmaz. Sadece eğri üzerinde hareket yaratır. Çünkü fiyat talep eğrisi için eksenlerdeki bir unsurdur ve iktisatta eksenlerdeki unsurlar ait oldukları eğrileri sağa ya da sola kaydırmaz sadece eğri üzerinde hareket yaratır.

CEVAP : A

ÇÖZÜM 89:

Vergi Yansıması, kişinin ödediği vergiyi fiyat mekanizmasını kullanarak üçüncü kişilere tamamen ya da kısmen aktarması ve böylelikle uğradığı gelir kaybını telafi etmesidir. Fiyatı oluşturan unsurlardan biri de vergidir. Bu nedenle vergideki artış fiyatın da artması anlamına gelir.

Not: Burada geçen vergi gelir üzerinden alınan dolaysız vergi değil, tüketim üzerinden alınan dolaylı vergidir.

Örneklendirelim;

Görüldüğü üzere vergide meydana gelen 4 liralık artış malın fiyatını da arttırmıştır.

Burada vergi artışı yüzünden fiyatta oluşan yükselmenin piyasa şartlarında mümkün olup olmadığını belirleyen unsurlardan biri de "esneklik" tir. Arz ve talep esneklikleri verginin üreticinin mi, yoksa tüketicinin mi üzerinde kalacağını belirler.

Verginin kimin üzerinde kalacağını belirlemenin en basit yolu taraflardan hangisinin üstün olduğunu bulmaktır. Buna göre, üstün olan taraf tüketici ise vergi zor yansır. Buna karşın, üstün olan taraf üretici ise vergi kolay yansır.

Tablolaştırılalım;

Talebin Fiyat Esnekliği < 1 Vergi büyük ölçüde tüketiciye yansır

Talebin Fiyat Esnekliği > 1 Vergi büyük ölçüde üreticiye yansır

Arz Esnekliği < 1 Vergi büyük ölçüde üreticiye yansır

Arz Esnekliği > 1 Vergi büyük ölçüde tüketiciye yansır

Talebin Fiyat Esnekliği = 0

(Arz Esnekliği = Sonsuz) Verginin tamamı tüketiciye yansır

Arz Esnekliği = 0

(Talep Esnekliği = Sonsuz) Verginin tamamı üreticiye yansır

Kısaca, esnekliği küçük olan taraf vergiyi öder.

CEVAP : E

ÇÖZÜM 90:

Devletin yaptığı harcamalar kamu harcamaları olarak ifade edilir.

Kamu harcamalarının sınıflandırılması temelde şöyledir;

- Cari Harcamalar: Personel maaşları ile mal ve hizmet alımlarından oluşur. Dönemlik harcama olarak da bilinen cari harcamaların faydaları bir yıl ile sınırlıdır.

- Yatırım Harcamaları: Ülkenin sabit sermaye stokuna ilave anlamına gelen alt yapı yatırımlarından oluşur. Yatırım harcamalarının faydaları yıllara yayılır.

- Transfer Harcamaları: Devletin karşılıksız olarak yaptığı harcamalardır. Yani bu harcamalardan yararlananlar karşılık olarak devlete bir şey vermek zorunda değildir. Üç alt başlıkta incelenir.

1. Sosyal Transferler: Burslar, emekli aylıkları, dul ve yetim aylıklarıdır.

2. İktisadi Transferler: Özel sektörü teşvik amaçlı harcamalar olup en bilinen örneği sübvansiyonlardır.

3. Mali Transferler: Devletin kurumları arasında yaptığı transferlerdir

CEVAP : B

ÇÖZÜM 91:

Toplam talep (AD) eğrisi, her fiyat düzeyinde para ve mal piyasalarının dengede olduğu hasıla seviyelerini gösterir. Toplam talep eğrileri IS – LM ve toplam harcama – gelir yönteminden elde edilebilir. Fiyatlar genel düzeyi ile reel gelir arasındaki negatif yönlü ilişkiyi gösteren toplam talep eğrisinin negatif eğimli olma sebepleri şöyle sıralanabilir;

1. Refah Etkisi (Pigou Etkisi) (Reel Balans Etkisi): Fiyatlar genel düzeyindeki düşüş satın alma gücünü artırır. Satın alma gücündeki artış talebi artırır, talepteki artış mal ve hizmet arzında dolayısıyla da reel gelirden bir artış yaratır. Yani fiyatlar genel düzeyindeki düşüş reel geliri artırır.
2. Faiz Etkisi (Keynes Etkisi): Fiyatlar genel düzeyindeki düşüş, reel para arzını artırır ve LM eğrisini sağa kaydırarak faiz oranını düşürür. Faizlerdeki düşüş yatırımları ve toplam talebi artırarak reel gelirden bir artış yaratır. Yani fiyatlar genel düzeyindeki düşüş reel geliri artırır.
3. Açık Ekonomi Etkisi (Uluslararası İkame Etkisi): Yurtdışında fiyatların düşmesi bir yandan ithalatı azaltırken diğer yandan ihracatı artırır. Net ihracattaki artış da reel gelirden bir artış anlamına gelir. Yani fiyatlar genel düzeyindeki düşüş reel geliri artırır.

CEVAP : A

ÇÖZÜM 92:

- Monetarizm kavramı ilk defa K.Brunner tarafından kullanılmış ve M. Friedman tarafından geliştirilmiştir.
- Monetaristler, para arzındaki değişimlere önem vermişler ve para politikasının etkinliğini savunmuşlardır.
- Özel sektör istikrarlıdır, devlet ekonomiye müdahale etmemelidir.
- Ücret ve fiyatlar esnek, kısa dönemde eksik istihdam oluşsa bile uzun dönemde tam istihdam sağlanır. Yani, görünmez el çalışır.
- Para talebi istikrarlıdır. Para arzı istikrarsız olursa, iktisadi dalgalanmalar yaşanır.

- Para arzındaki değişimin kısa ve uzun dönemdeki etkileri farklıdır. Kısa dönemde para yanlıdır ve para arzı üretim ve istihdamı etkiler. Para arzı artışı kısa dönemde aynı oranda enflasyon yaratır. Uzun dönemde ise daha fazla enflasyona sebep olur.
- Para uzun dönemde yansızdır. Para arzındaki artışlar, ekonomi tam istihdamda olduğundan üretimi ve istihdamı etkilemez, sadece fiyatları arttırır.
- Para lüks bir maldır ve gelir esnekliği 1'den büyüktür.
- Para, toplam harcamaları doğrudan etkiler ve para arzı arttığında mallara yönelik toplam harcamalar da artar.
- Toplam talepteki dalgalanmaların etkisi nispeten daha düşüktür.
- Paranın dolaşım hızı istikrarlıdır ve öngörülebilir.
- Para politikası, maliye politikasına göre daha etkilidir.
- Para arzı kurala göre arttırılmalıdır. Buna göre her yıl sabit bir oranda artış sağlanmalıdır. Bu sabit oran yıllık reel büyüme kadar olmalıdır.
- Devletin elindeki mali araçlar sınırlıdır. Bu araçlara ilişkin önceden sabit kurallar belirlenmelidir.
- Emek arzı beklenen reel ücretin, emek talebi ise gerçekleşen reel ücretin fonksiyonudur.
- Bütçe dengesinin sağlanması, vergi gelirlerinin sınırlı tutulmasının anayasal zeminedir.
- Artan kamu harcamalarının vergi ya da borçlanma ile finanse edilmesi durumunda özel yatırımlar azalır. Bu durum dışlama etkisi (Crowding out etkisi) olarak adlandırılır.
- Tüketim harcamaları sürekli gelire bağlıdır ve istikrarlıdır.

CEVAP : D**ÇÖZÜM 93:**

Çevresel etki değerlendirmesi: Gerçekleştirilmesi plânlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmaları ifade eder.

CEVAP: B**ÇÖZÜM 94:**

Çevre Kanunu ve bu Kanun uyarınca yayımlanan yönetmeliklere aykırı davranışlara söz konusu aykırı faaliyeti düzeltmek üzere Bakanlıkça ya denetim yetkisinin devredildiği kurum ve merciler tarafından bir defaya mahsus olmak üzere esasları yönetmelikle belirlenen ve bir yılı aşmamak üzere süre verilebilir.

Faaliyet; süre verilmemesi halinde derhal, süre verilmesi durumunda, bu süre sonunda aykırılık düzeltilmez ise Bakanlıkça ya da denetim yetkisinin devredildiği kurum ve merciler tarafından kısmen veya tamamen, süreli veya süresiz olarak durdurulur. Çevre ve insan sağlığı yönünden tehlike yaratan faaliyetler ile çevre izni veya çevre izin ve lisansı olmayan faaliyetler süre verilmeksizin durdurulur.

Çevresel Etki Değerlendirmesi incelemesi yapılmaksızın başlanan faaliyetler Bakanlıkça, proje tanıtım dosyası ha-

zırlanmaksızın başlanan faaliyetler ise mahallin en büyük mülki amiri tarafından süre verilmeksizin durdurulur.

CEVAP: C**ÇÖZÜM 95:**

Son nüfus sayımında, nüfusu 10.000'i aşan yerleşmelerin imar planlarının yaptırılmaları mecburidir. Son nüfus sayımında nüfus 10.000'i aşmayan yerleşmelerde, imar planı yapılması gerekli olup olmadığına belediye meclisi karar verir.

CEVAP: B**ÇÖZÜM 96:**

Yapı ruhsatı almak için belediye, valilik bürolarına yapı sahipleri veya kanuni vekillerince dilekçe ile müracaat edilir. Dilekçeye sadece tapu (istisnai hallerde tapu senedi yerine geçecek belge), mimari proje, statik proje, elektrik ve tesisat projeleri, resim ve hesapları, röperli veya yoksa, ebatlı kroki eklenmesi gereklidir.

Belediyeler veya valiliklerce ruhsat ve ekleri incelenerek eksik ve yanlış bulunmuyorsa müracaat tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde yapı ruhsatı verilir.

Eksik veya yanlış olduğu takdirde; müracaat tarihinden itibaren onbeş gün içinde müracaatçıya ilgili bütün eksik ve yanlışları yazı ile bildirilir. Eksik ve yanlışlar giderildikten sonra yapılacak müracaattan itibaren en geç onbeş gün içinde yapı ruhsatı verilir.

CEVAP: C**ÇÖZÜM 97:**

Roma'da geçerli olan hukuka, "Ius Civile" (Yurttaşlar Hukuku) adı verilmektedir. Çünkü bu hukuk, Roma şehir devletinde yurttaş statüsüne sahip olan kişilere uygulanan bir hukuk niteliğindedir.

CEVAP: D**ÇÖZÜM 98:**

Comte, pozitivizmin sosyolojik versiyonunu geliştiren ve sosyoloji terimini ilk kez kullanan düşünürdür.

CEVAP: B**ÇÖZÜM 99:**

İradeci hukuksal pozitivizmin önemli temsilcilerinden biri John Austin'dir. Austin'e göre hukuk, egemenin yaptırıma bağlanmış buyruklardır. Bu hukuk tanımının içerisinde üç unsur vardır. Bunlar; egemen, yaptırım ve buyruktur.

CEVAP: C**ÇÖZÜM 100:**

Austin'e göre egemenin özellikleri şunlardır:

- 1) Bağımlı değildir: Egemene yasama yetkisi bir kanunla verilemez ve bu yasama yetkisi kanunla kaldırılmaz.
- 2) Sınırsızdır: Egemenin yasama yetkisi hukuken sınırlanamaz ve egemen yasama yetkisini kullanırken herhangi bir hukuki yükümlülüğün muhatabı olamaz.
- 3) Tektir: Her hukuk sistemi için bağımsız ve sınırlanamaz yasama yetkisine sahip tek bir egemen bulunabilir.
- 4) Bölünemezdir: Yasama yetkisi bir tek kişinin ya da bir grubun elindedir.

CEVAP: E

ÇÖZÜM -3

ÇÖZÜM 1:

A seçeneği yanlıştır: Devamsızlık nedeniyle milletvekilinin milletvekilliğinin düşürülmesi için yapılan oylamada gizli oylama şartı aranmaz.

B seçeneği yanlıştır: Milletvekilliği ile bağdaşmayan bir görevi sürdürmekte ısrar eden milletvekilinin milletvekilliğinin düşürülebilmesi için Anayasa'da özel bir çoğunluk öngörülmemiştir. (Bu oylamada gizli oylama şartı olduğuna dikkat edilmelidir.)

C seçeneği yanlıştır: İstifa eden milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesi, istifanın geçerli olduğu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanınca tespit edildikten sonra, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca kararlaştırılır.

D seçeneği yanlıştır: Milletvekilliğinin kesin hüküm giyme veya kısıtlanma halinde düşmesi, bu husustaki kesin mahkeme kararının Genel Kurula bildirilmesiyle olur.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 2:

Olağanüstü hallerde Cumhurbaşkanı, olağanüstü halin gerekli kıldığı konularda, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir. Kanun hükmündeki bu kararnameler Resmî Gazete yayımlanır, aynı gün Meclis onayına sunulur. (Anayasa m. 119)

Olağanüstü hallerde Cumhurbaşkanı, olağanüstü halin gerekli kıldığı konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir.

OHAL döneminde çıkarılan bu kararnameler kanun hükmündedir.

Bu kararnameler ile (çekirdek haklar hariç) tüm temel hak ve hürriyetler düzenlenebilir.¹¹

OHAL Cumhurbaşkanlığı kararnamesi Resmî Gazetede yayımlanır ve aynı gün TBMM onayına sunulur.

Savaş ve mücbir sebeplerle Türkiye Büyük Millet Meclisinin toplanamaması hâli hariç olmak üzere; olağanüstü hal sırasında çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnameleri üç (3) ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülür ve karara bağlanır. Aksi halde olağanüstü hallerde çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamesi kendiliğinden **YÜRÜRLÜKTEN KALKAR**

Olağanüstü hallerde ve savaş hallerinde çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin şekil ve esas bakımından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla, Anayasa Mahkemesinde dava açılmaz. Diğer bir deyişle OHAL Cumhurbaşkanlığı kararnameleri Anayasa Mahkemesi tarafından denetlenemez.

Kararnameler, yayımdan sonraki bir tarih belirtilmediyse, yayımlandıkları tarihte yürürlüğe girerler.

MÜESSİR DENEMELERİ

MÜESSİR DENEMELERİ

OLAĞAN DÖNEM VE OHAL CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMELERİ KARŞILAŞTIRMA	
Olağan dönem Cumhurbaşkanlığı kararnamesi	OHAL Cumhurbaşkanlığı kararnamesi
Cumhurbaşkanı, yürütme yetkisine ilişkin konularda çıkarabilir.	Olağanüstü halin gerekli kıldığı konularda, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir.
→ Anayasada münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılmaz. → Kanunda açıkça düzenlenen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılmaz. → Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kanunlarda farklı hükümler bulunması halinde, kanun hükümleri uygulanır. → Türkiye Büyük Millet Meclisinin aynı konuda kanun çıkarması durumunda, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümsüz hale gelir.	Kanun hükmündedir.
Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle dördüncü bölümde yer alan siyasi haklar ve ödevler Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle DÜZENLENEMEZ. Yani sadece sosyal ve ekonomik haklar ve ödevler düzenlenebilir.	Çekirdek haklar hariç, temel hak ve hürriyetler düzenlenebilir
Anayasa Mahkemesi'nin denetimine tabidir.	Anayasa Mahkemesince denetlenemez.
Resmî Gazete yayımlanır.	Resmî Gazete'de yayımlanır.
TBMM'nin onayına sunulmaz.	→ Resmî Gazete'de yayımlandığı gün TBMM'nin onayına sunulur. → Savaş ve mücbir sebeplerle Türkiye Büyük Millet Meclisinin toplanamaması hâli hariç olmak üzere; olağanüstü hal sırasında çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnameleri üç ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülür ve karara bağlanır. Aksi halde olağanüstü hallerde çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamesi kendiliğinden yürürlükten kalkar.

CEVAP: D

11 Olağanüstü hallerde çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnameleri Anayasanın 104 üncü maddenin onyedinci fıkrasının ikinci cümlesinde belirtilen sınırlamalara tabi değildir.

ÇÖZÜM 3:

1982 Anayasası'na göre;

Kişinin Hakları ve Ödevleri
(Negatif Statü Hakları)

- Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı
- Zorla çalıştırma yasağı
- Kişi hürriyeti ve güvenliği
- Özel hayatın gizliliği
- **Konut dokunulmazlığı**
- Haberleşme hürriyeti
- Yerleşme ve seyahat hürriyeti
- Din ve vicdan hürriyeti
- Düşünce ve kanaat hürriyeti
- Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti
- Bilim ve sanat hürriyeti
- Basın hürriyeti
- Süreli ve süresiz yayın hakkı
- **Basın araçlarının korunması**
- Kamu tüzel kişilerinin elindeki basın dışı kitle haberleşme araçlardan yararlanma hakkı
- Düzeltilme ve cevap hakkı
- Dernek kurma hürriyeti
- Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı
- Mülkiyet hakkı
- Hak arama hürriyeti
- Kanuni hâkim güvencesi
- Suç ve cezalara ilişkin esaslar
- İşpat hakkı
- Temel hak ve hürriyetlerin korunması

Toprak mülkiyeti, 1982 Anayasası'nda sosyal ve ekonomik haklar ve ödevler bölümünde düzenlenmiştir.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 4:

1982 Anayasası, 12 Eylül 1980 darbesi sonrasında hazırlanmıştır.

Kurucu Meclis tarafından hazırlanmıştır.

Kurucu Meclis tarafından hazırlanmıştır.

1982 Anayasası'nın Kurucu Meclisi iki kanatlıdır.

Kurucu Meclisin görevi; i) yeni anayasayı ve siyasi partiler ve seçim kanunlarını hazırlamak ii) TBMM kurulana kadar yasama görevi yerine getirmektir.

Konsey, Danışma Meclisinden gelen kanun tasarılarını aynen veya değiştirerek kabul edebilir veya reddedebilir. Yani asıl yetkili olan Milli Güvenlik Konseyidir.

Milli Güvenlik Konseyi
(Askeri Kanat)

Danışma Meclisi
(Sivil Kanat)

Genelkurmay Başkanı, Kara Kuvvetleri Komutanı, Hava Kuvvetleri Komutanı, Deniz Kuvvetleri Komutanı ve Jandarmanın Genel Komutanından oluşmuştur.	Her ilin valisinin tespit ve teklif ettiği adaylar arasından, Milli Güvenlik Konseyince seçilen 120 üye ve Konsey tarafından doğrudan atanan 40 üye olmak üzere toplam 160 üyeden oluşmuştur. Diğer bir deyişle üyelerinin tamamı Milli Güvenlik Konseyince atanmıştır.
--	---

1961 ve 1982 ANAYASALARININ KURUCU MECLİSLERİ

1961 ANAYASASI	1982 ANAYASASI
→ Milli Birlik Komitesi (Askeri kanat)	→ Milli Güvenlik Konseyi (askeri kanat)
→ Temsilciler Meclisi (Sivil kanat)	→ Danışma Meclisi (Sivil kanat)

CEVAP: B

ÇÖZÜM 5:

Anayasa'ya göre;

- Siyasi parti grupları, en az yirmi üyeden meydana gelir. (m. 95)
- Siyasi parti grupları Cumhurbaşkanlığına aday gösterebilirler. (m. 101)
- RTÜK üyeleri, Siyasi parti gruplarının üye sayısı oranında belirlenecek üye sayısının ikişer katı olarak gösterecekleri adaylar arasından, her siyasi parti grubuna düşen üye sayısı esas alınmak suretiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca seçilir. (m. 133)
- Türkiye Büyük Millet Meclisinde en fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubu Anayasa Mahkemesinde iptal davası açma hakkına sahiptir. (m. 150) (Bunların "Anayasa değişikliğine" ve "kanunlara şekil bakımından" iptal davası açamadığına dikkat etmek gerekir.)
- İttüyük hükümleri, siyasi parti gruplarının, Meclisin bütün faaliyetlerine üye sayısı oranında katılmalarını sağlayacak yolda düzenlenir. (m. 95)
- Başkanlık Divanı, Meclisteki siyasi parti gruplarının üye sayısı oranında Divana katılmalarını sağlayacak şekilde kurulur. (m. 94)
- Siyasi parti grupları Başkanlık için aday göstermezler. (m. 94)
- Türkiye Büyük Millet Meclisindeki siyasi parti gruplarınınca, yasama dokunulmazlığı ile ilgili **GÖRÜŞME YAPILAMAZ VE KARAR ALINAMAZ.** (m. 83)

CEVAP: C

ÇÖZÜM 6:

1982 Anayasası'na göre,

Hâkimler ve Savcılar Kurulu 13 üyeden oluşur; iki daire halinde çalışır.

Kurulun Başkanı Adalet Bakanıdır. Adalet Bakanlığı Müsteşarı Kurulun tabii üyesidir. Kurulun, üç üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş adli yargı hâkim ve savcılar arasından, bir üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idarî yargı hâkim ve savcılar arasından Cumhurbaşkanınca; üç üyesi Yargıtay üyeleri, bir üyesi Danıştay üyeleri, üç üyesi nitelikleri kanunda belirtilen yükseköğretim kurumlarının hukuk dallarında görev yapan öğretim üyeleri ile avukatlar arasından Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilir. Öğretim üyeleri ile avukatlar arasından seçilen üyelere, en az birinin öğretim üyesi ve en az birinin de avukat olması zorunludur.

Oluşumu bir tablo üzerinden inceleyelim:

HAKİMLER VE SAVCILAR KURULUNUN KURULUŞU		
Üye Sayısı	Nitelik	Kim seçer?
4 Üye	3 üye	CUMHURBAŞKANI
	1 üye	
7 Üye	3 Üye	TBMM
	1 Üye	
	3 Üye	

DİKKAT!

Öğretim üyeleri ve avukatlar arasından seçilen üyelere, en az birinin öğretim üyesi ve en az birinin de avukat olması zorunludur.

Hakimler ve Savcılar Kurulu Kanunu'na göre, Kurul; Adalet Bakanı, Adalet Bakanlığı ilgili bakan yardımcısı ile Cumhurbaşkanınca seçilen 4 ve Türkiye Büyük Millet Meclisince seçilen 7 üyeden oluşur.

Görüldüğü üzere üst kademe kamu yöneticilerinin Hakimler ve Savcılar Kuruluna seçilme imkanı yoktur.

CEVAP: A

ÇÖZÜM 7:

1982 Anayasası'na göre, milletvekilliğinin Meclis tarafından düşürülmesine ilişkin, Meclis Genel Kurulu kararının alındığı tarihten başlayarak **7 GÜN İÇERİSİNDE** ilgili milletvekili veya bir diğer milletvekili, kararın, Anayasaya, kanuna veya içtüzüğe aykırılığı iddiasıyla iptali için Anayasa Mahkemesine başvurabilir.

Anayasa Mahkemesi, iptal istemini **15 gün içerisinde kesin karara bağlar.**

CEVAP: C

ÇÖZÜM 8:

1982 Anayasası'na göre;

- Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri beş yılda bir aynı günde yapılır (Anayasa m. 77/1)
- Türkiye Büyük Millet Meclisi, **üye tamsayısının beşte üç çoğunluğuyla (360)** seçimlerin yenilenmesine karar verebilir. Bu halde Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi ile Cumhurbaşkanlığı seçimi birlikte yapılır (Anayasa m. 116/1).
- Cumhurbaşkanının seçimlerin yenilenmesine karar vermesi halinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi ile Cumhurbaşkanlığı seçimi birlikte yapılır (Anayasa m. 116/2).
- Cumhurbaşkanının ikinci döneminde Meclis tarafından seçimlerin yenilenmesine karar verilmesi halinde, Cumhurbaşkanı bir defa daha aday olabilir (Anayasa m. 116/3).
- Seçimlerinin birlikte yenilenmesine karar verilen Meclisin ve Cumhurbaşkanının yetki ve görevleri, yeni Meclisin ve Cumhurbaşkanının göreve başlamasına kadar devam eder (Anayasa m. 116/4).
- Bu şekilde seçilen Meclis ve Cumhurbaşkanının görev süreleri de beş yıldır (Anayasa m. 116/5).

6271 sayılı Cumhurbaşkanlığı Seçim Kanununa göre;

- Seçimlerin yenilenmesine karar verilmesi hâlinde bu karar 48 saat içinde Resmî Gazete'de yayımlanarak ilân olunur.
- Bu kararın verildiği günden sonra gelen 60. günü takip eden ilk Pazar günü Cumhurbaşkanı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi birlikte yapılır.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 9:

1982 Anayasası'na göre;

- Kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar.
- Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak BİR YILI GEÇEMEZ.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 10:

1982 Anayasası'na göre;

"Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından, ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir. Başvuruda bulunabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması şarttır.

Bireysel başvuruda, kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlarda inceleme yapılamaz.

Bireysel başvuruya ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir."

6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanuna göre;

Yasama işlemleri ile düzenleyici idari işlemler aleyhine doğrudan bireysel başvuru yapılamaz. Bununla birlikte Anayasa Mahkemesi kararları ile anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler de bireysel başvurunun konusu olamaz.

Bireysel Başvuru Hakkına Sahip Olanlar:

- Güncel ve kişisel bir hakkı doğrudan etkilenenler bireysel başvuruda bulunabilir.
- Kamu tüzel kişileri bireysel başvuru yapamaz. Özel hukuk tüzel kişileri ise sadece tüzel kişiliğe ait haklarının ihlal edildiği gerekçesiyle bireysel başvuruda bulunabilir.
- Yalnızca Türk vatandaşlarına tanınan haklarla ilgili olarak yabancılar bireysel başvuru yapamaz.
- Bireysel başvuru, başvuru yollarının tüketildiği tarihten; başvuru yolu öngörülmemişse ihlalin öğrenildiği tarihten itibaren 30 gün içinde yapılması gerekir.

Görüldüğü üzere, özel hukuk tüzel kişileri sadece tüzel kişiliğe ait haklarının ihlal edildiği gerekçesiyle bireysel başvuru yapabilirler.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 11:

Mahalli idareler il özel idaresi, belediye ve köydür. Bunların organlarını aşağıdaki tabloda inceleyelim:

İl özel idaresi	→ İl genel meclisi → İl encümeni → Vali
Belediye	→ Belediye meclisi → Belediye encümeni → Belediye başkanı
Köy	→ İhtiyar heyeti → Köy derneği → Muhtar

İl idare kurulu ise, mahalli idare organı değil, il genel idaresinin bir organıdır.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 12:

Mahalli idareler, Cumhurbaşkanının izniyle kendi aralarında birlik kurabilirler.

CEVAP: A

ÇÖZÜM 13:

1982 Anayasası'na göre,

"İdarenin hukuka uygunluğunun, düzenli ve verimli şekilde yürütülmesinin ve geliştirilmesinin sağlanması amacıyla, Cumhurbaşkanlığına bağlı olarak kurulan Devlet Denetleme Kurulu, Cumhurbaşkanının isteği üzerine, tüm kamu kurum ve kuruluşlarında ve sermayesinin yarısından fazlasına bu kurum ve kuruluşların katıldığı her türlü kuruluşta, kamu kurumu niteliğinde olan meslek kuruluşlarında, her düzeydeki işçi ve işveren meslek kuruluşlarında, kamuya yararlı derneklerle vakıflarda, her türlü idari soruşturma, inceleme, araştırma ve denetlemeleri yapar.

Yargı organları, Devlet Denetleme Kurulunun görev alanı dışındadır.

Devlet Denetleme Kurulunun Başkan ve üyeleri, Cumhurbaşkanınca atanır.

Devlet Denetleme Kurulunun işleyişi, üyelerinin görev süresi ve diğer özlük işleri, Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir."

DİKKAT

Devlet Denetleme Kurulu Anayasal bir kuruluştur. Kurul Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulmamıştır Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle Kurulun işleyişi (çalışma usulleri), üyelerin görev süresi ve diğer özlük işleri düzenlenmiştir.

DİKKAT

2017 yılı Anayasa değişikliği ile Devlet Denetleme Kurulu'na idari soruşturma yetkisi verilmiştir. Bununla birlikte "Silahlı Kuvvetler" Devlet Denetleme Kurulunun denetim kapsamına alınmıştır.

CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİNE GÖRE;

Devlet Denetleme Kurulunun Oluşumu

Devlet Denetleme Kurulu, Cumhurbaşkanlığına bağlı üst denetleme organıdır.

Kurul; Başkan ve 8 üyeden oluşur.

Kurul; Başkan ve 8 üyeden oluşan Kurul Karar Organı ile denetim ve soruşturma grupları, Kurul Sekreterliği ve ona bağlı idari birimlerden oluşur.

Kurul, Cumhurbaşkanlığına bağlıdır.

Kurul Başkan ve üyeleri Cumhurbaşkanına karşı sorumludur.

Kurul Başkanı ve üyeleri, **yükseköğrenimlerini bitirdikten sonra en az 12 yıl devlet hizmetinde** başarıyla çalışmış ve temayüz etmiş olan kişiler arasından Cumhurbaşkanınca atanır.

Başkan ve üyeler Cumhurbaşkanına karşı sorumludur. Devlet Denetleme Kurulu başkan ve üyelerinin görev süreleri Cumhurbaşkanının görev süresini geçemez.

Devlet denetleme Kurulu'na 5 sayılı Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile verilen görevden uzaklaştırma yetkisi, Anayasa Mahkemesince iptal edilmiştir.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 14:

İdari kolluk, kamu düzenini korumak amacıyla, kamu düzeni bozulmadan önce gerekli tedbirleri alma faaliyetidir. Suç işlenmeden önce olduğu için idari kolluk, önleyici (proaktif) kolluk olarak da adlandırılır.

Adli kolluk ise, suç işlenip kamu düzeni bozulduktan sonra kamu düzeninin yeniden sağlanmasına yönelik kolluk faaliyetleridir. (Suçu ve suç delillerini ortaya çıkarma, suçu işleyenleri yakalayıp adli makamlara teslim etmeye yönelik faaliyetler.)

İdari kolluk her yerde bulunur.

İdari kolluk, idari makamların emri altında faaliyette bulunur ve bu faaliyetlerden doğan uyuşmazlıklar idari yargıda çözümlenir.

İdari kolluk görevlilerinin, görevleri sebebiyle işledikleri suçların kovuşturulması 4483 sayılı Memurların ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümlerine tabi iken; adli kolluk görevlilerinin işledikleri görev suçları ise doğrudan Cumhuriyet Savcısı tarafından kovuşturulur.

İdari kolluk makamları (Cumhurbaşkanı, İçişleri Bakanı, vali ve kaymakam) kolluk alanında düzenleyici işlemler yapabilirler.

İdari kolluk Devlet ya da mahalli adına ifa edilir.

İdari kolluk ve adli kolluk karşılaştırmasını bir tablo üzerinde incelenmesinde fayda bulunmaktadır.

TABLO: İDARİ KOLLUK – ADLİ KOLLUK

İDARİ KOLLUK	ADLİ KOLLUK
İdari makamların emrinde faaliyet gösterir.	Adli Makamların emrinde faaliyet gösterir.
İdare hukukuna tabidir.	Ceza hukukuna tabidir.
Bu faaliyetlerden doğan uyuşmazlıklar idari yargıda çözümlenir.	Doğan uyuşmazlıklar adli yargıda çözümlenir.
İdari kolluk görevlileri, görevlerinden dolayı işledikleri suçlarda 4483 sayılı Memurlar ve diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Hükümlerine göre kovuşturulurlar.	Adli kolluk görevlileri, görevlerinden dolayı işledikleri suçlardan ötürü doğrudan Cumhuriyet savcısı tarafından kovuşturulurlar.
İdari kolluk her yerde bulunur.	Adli kolluk tam teşekküllü karakolların bulunduğu yerlerde oluşturulur. Karakol bu düzeyde değilse personelin bir kısmı veya tamamı bu göreve ayrılabilir.
Önleyici nitelikte faaliyet gösterir.	Bastırıcı nitelikte faaliyet gösterir.
Devlet ve mahalli idareler adına ifa edilir.	Sadece Devlet tüzel kişiliği adına ifa edilir.
İdari makamların emrinde. Cumhuriyet Savcısı idari kolluğa emir ve talimat verebilir.	Adli makamların emrindedir. Cumhuriyet savcısı ve Sulh Hakimleri.
İdari kolluk yönetmelik, genel emir, genelge gibi düzenleyici işlemler yapabilir.	Düzenleyici işlemler yapamaz. Sadece kolluk işlem ve faaliyetlerinde bulunur.

DİKKAT!

Adli kolluk, Adalet Bakanlığı bünyesinde ÖRGÜTLENMİŞTİR.

CEVAP: B

ÇÖZÜM 15:

Memurluğa ilk defa atananlar ilk önce aday memur statüsü kazanırlar.

- **Adaylık süresi en az 1 yıl, en çok 2 yıldır.**
- Aday memurun başka kurumlara nakli yapılamaz.
- Aday olarak atanan memurların önce bütün memurların ortak vasıfları ile ilgili temel eğitime, bilhassa sınıfları ile ilgili hazırlayıcı eğitime ve staja tabi tutulmaları ve Devlet memuru olarak atanabilmeleri için başarılı olmaları şarttır.

- Aday memurların temel eğitimleri ile hazırlayıcı eğitimleri aynı kurumda yapılır.
- Adaylık süresi içinde temel ve hazırlayıcı eğitim ve staj devrelerinin her birinde başarısız olanlarla adaylık süresi içinde hal ve hareketlerinde memuriyetle bağdaşmayacak durumları, göreve devamsızlıkları tespit edilenlerin disiplin amirlerinin teklifi ve atamaya yetkili amirin onayı ile ilişkileri kesilir.
- Adaylık süresi içinde aylıktan kesme veya kademe ilerlemesinin durdurulması cezası alanların disiplin amirlerinin teklifi ve atamaya yetkili amirin onayı ile ilişkileri kesilir.
- Adaylık süresi içinde veya sonunda, ilişkileri kesilenler (sağlık nedenleri hariç) 3 yıl süre ile Devlet memurluğuna alınmazlar.

Eğitim süreleri, programları, değerlendirme esasları ve hangi kurumların sorumluluğunda yapılacağı ve diğer hususlar Cumhurbaşkanınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Aday memurlara, asaletleri tasdik edilinceye kadar kademe ilerlemesi uygulanmaz (657 sayılı Kanun, m. 158)
Adaylık süresi sonunda 657 sayılı Kanun hükümlerine göre asıl memurluğa atananların adaylıkta geçirdikleri süreler, kademe ilerlemelerinde ve derece yükselmelerinde değerlendirilir (657 sayılı Kanun, m. 159)

CEVAP: A

ÇÖZÜM 16:

Yetkili merci, soruşturma izni konusundaki kararını **SUÇUN ÖĞRENİLMESİNDEN İTİBAREN ÖN İNCELEME DAHİL EN GEÇ 30 GÜN İÇİNDE** VERİR. Bu kararın gerekçeli olması zorunludur.

Bu süre, zorunlu hallerde 15 günü geçmemek üzere bir defa uzatılabilir.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 17:

A SEÇENEĞİ YANLIŞTIR: İldeki seçmenler tarafından seçilmiş üyelerden oluşur. Doğal üye bulunmaz.

B SEÇENEĞİ YANLIŞTIR: İl genel meclisi başkanı, meclisin kendi içinden seçtiği üyedir. Vali, il genel meclisinin başkanı değildir.

C SEÇENEĞİ YANLIŞTIR: İl genel meclisi, kendisinin belirlediği bir aylık tatil hariç **her ayın ilk haftası toplanır.**

D SEÇENEĞİ YANLIŞTIR: İL GENEL MECLİSİ BAŞKANI, acil durumlarda lüzum görmesi halinde il genel meclisini bir yılda 3 defadan fazla olmamak üzere olağanüstü toplantıya çağırabilir. Valinin, meclisi olağanüstü toplama yetkisi yoktur.

12 Ancak beklenen doğum tarihinden sekiz hafta öncesine kadar sağlık durumunun çalışmaya uygun olduğunu tabip raporuyla belgeleyen kadın memur, isteği hâlinde doğumdan önceki üç haftaya kadar kurumunda çalışabilir. Bu durumda, doğum öncesinde bu rapora dayanarak fiilen çalıştığı süreler doğum sonrası analık izni süresine eklenir. Doğumun erken gerçekleşmesi sebebiyle, doğum öncesi analık izninin kullanılmayan bölümü de doğum sonrası analık izni süresine ilave edilir. (Ek cümle: 29/1/2016 - 6663/6 md.) Doğum öncesi analık izninin başlaması gereken tarihten önce gerçekleşen doğumlarda ise doğum tarihi ile analık izninin başlaması gereken tarih arasındaki süre doğum sonrası analık iznine ilave edilir.

E SEÇENEĞİ DOĞRUDUR: İl genel meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve katılanların salt çoğunluğuyla karar alır.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 18:

Kadın memura doğumdan önce 8 hafta; doğumdan sonra 8 hafta toplam 16 hafta izin verilir. 12 Çoğul gebelik durumunda, doğum öncesi sekiz haftalık analık izni süresi-ne 2 hafta eklenir.

Dolayısıyla çoğul gebelik halinde doğum öncesi 10 hafta, doğum sonrası ise 8 hafta olmak üzere kadın memura analık izni verilir.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 19:

Disiplin soruşturmalarında memura savunmasını yapması için en az 7 gün süre verilir.

Soruşturmayı yapanın veya yetkili disiplin kurulunun 7 gündenden az olmamak üzere verdiği süre içinde veya belirtilen bir tarihte savunmasını yapmayan memur, savunma hakkından vazgeçmiş sayılır.

CEVAP: B

ÇÖZÜM 20:

3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele Kanunu'na göre;

"3628 sayılı Mal Bildiriminde bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele Kanunu ve 18.6.1999 tarihli ve 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nda yazılı suçlarla, İRTİKÂP, RÜŞ-VET, BASİT VE NİTELİKLİ ZİMMET, GÖREV SIRASINDA VEYA GÖREVİNDEN DOLAYI KAÇAKÇILIK, RESMÎ İHALE VE ALIM VE SATIMLARA FESAT KARIŞTIRMA, DEVLET SIRLARININ AÇIKLANMASI VEYA AÇIKLANMASINA SEBEBİYET VERME suçlarından veya bu suçlara iştirak etmekten sanıklar hakkında 2.12.1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanmaz."

CEVAP: E

ÇÖZÜM 21:

A seçeneği yanlıştır: 1982 Anayasası'na göre İLLERİN idaresi yetki genişliğine dayanır. İlçelerin yetki genişliği yoktur.

B seçeneği doğrudur: 1982 Anayasası "il"den açıkça söz etmesine rağmen, "ilçe" Anayasa'da yer almaz.

C seçeneği yanlıştır: 5442 sayılı Kanun'a göre; il ve ilçe kurulması, kaldırılması, merkezlerinin belirtilmesi, adlarının değiştirilmesi, bir ilçenin başka bir ile bağlanması **KANUN** ile olur.

D seçeneği yanlıştır: Bir ilçenin başka bir ile bağlanması **KANUN** ile olur.

E seçeneği yanlıştır: 1982 Anayasası'na göre, "Kamu hizmetlerinin görülmesinde verim ve uyum sağlamak amacıyla, birden çok ili içine alan merkezi idare teşkilatı kurulabilir. Bu teşkilatın görev ve yetkileri **kanunla** düzenlenir."

CEVAP: B

ÇÖZÜM 22:

Sayıştay Kanunu'na göre Sayıştay Başkanı ve üyeleri, Ön Seçim Geçici Komisyonunca belirlenecek iki aday arasından **TBMM Genel Kurulunca** gizli oyla seçilir. Bu seçimde basit çoğunluk yeterlidir.

Sayıştay Başkanı seçilebilmek için Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının dörtte birinin bir fazlasından az olmamak kaydıyla, toplantıya katılanların salt çoğunluğunun oyu aranır.

DİKKAT!

Sayıştay Anayasal bir organdır. Ancak, Sayıştay başkan ve üyelerinin TBMM tarafından seçileceği Anayasa'da değil, Kanunda düzenlenmiştir.

CEVAP: B

ÇÖZÜM 23:

Kamu tüzel kişiliğini Anayasa'dan alanlar şunlardır:

- İl özel idaresi
- Belediye
- Köy
- Üniversiteler
- TRT (Radyo ve Televizyon Kurumu)
- Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu
- Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları

Kamu Denetçiliği Kurumu, Yüksek Öğretim Kurulu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) Anayasal kuruluşlar olmalarına rağmen, tüzel kişilikleri Anayasa'da belirtilmemiştir. Bunların tüzel kişilikleri kendi kuruluş mevzuatlarından kaynaklanır.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 24:

1982 Anayasası'na göre, görevleri ile ilgili bir suç sebebi ile hakkında soruşturma veya kovuşturma açılan mahalli idare organları veya bu organların üyelerini, **İçişleri Bakanı**, geçici bir tedbir olarak, kesin hükme kadar uzaklaştırabilir.

Belediye başkanı hakkında soruşturma başlatılmış olması görevini sona erdirmez.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 25:

Kamu iktisadi teşebbüsleri 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile düzenlenmiştir. Buna göre;

- Kamu iktisadi teşebbüsleri, Cumhurbaşkanınca kurulur.
- Yeni bir teşebbüsün kurulmasında ve mevcut bir müessese veya bağlı ortaklığın teşebbüs haline getirilmesinde, ekonomik ihtiyaçlar gözetilir.
- Teşebbüsler, anonim şirket şeklinde de kurulabilir. Anonim şirket şeklinde kurulan teşebbüslerde genel kurul bulunmaz.
- Teşebbüsün merkezi, Koordinasyon Kurulunca tesbit edilir ve değiştirilebilir.
- Teşebbüsler tüzelkişiliğe sahiptir.
- Teşebbüsler, bu Kanun Hükmünde Kararname ile saklı tutulan hususlar dışında özel hukuk hükümlerine tabidir.
- Teşebbüsler, Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi değildir.
- Teşebbüslerin sorumlulukları sermayeleri ile sınırlıdır. Teşebbüslerin sermayesi, ilgili bakanlığın talebi üzerine Koordinasyon Kurulunca tespit edilir.
- Teşebbüs organları, yönetim kurulu ve genel müdürlüktür.
- Yönetim Kurulu, teşebbüsün en yüksek seviyede yetkili ve sorumlu karar organıdır.
- Genel Müdürlük, teşebbüsün yetkili ve sorumlu yürütme organıdır.

Kamu iktisadi teşebbüsleri, Kamu İhale Kanunu'na tabidirler.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 26:

Yerinden yönetim kuruluşları genel kabul gören ayrıma göre kendi içinde "mahalli idareler (yerel yönetimler)" ve "hizmet yerinden yönetimler" olmak üzere ikiye ayrılır. İl özel idaresi, belediye ve köyler bilindiği üzere mahalli idarelerdir. Dolayısıyla Çankaya Belediyesi bir hizmet yerinden yönetim değil mahalli idaredir.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 27:

İdari yargı kolunda Danıştay, Bölge İdare Mahkemesi, İdare Mahkemesi ve Vergi Mahkemesi olmak üzere 4 tane yargı yeri bulunmaktadır. Bir idari davanın bu mahkemelerden hangisinde açılması gerektiği **görev** kuraları ile belirlenmektedir. Görev, bir uyuşmazlığın **konusu itibarıyla** hangi mahkeme tarafından çözümlenebileceğini belirleyen usul kuralıdır.

Bu yargı yerlerinden Danıştay ile vergi mahkemesi **özel görevli ilk derece** mahkemeleridir. Yani hangi idari davala-

rın bu mahkemelerin görev alanına girdiği ilgili mevzuatta **sınırlı bir şekilde** sayılmıştır. Dolayısı ile Danıştay ve vergi mahkemesinin, kanunda sayılan davalar dışında başka bir idari davaya bakması mümkün değildir. İdari yargı kolunda yer alan bir diğer mahkeme olan idare mahkemesi ise **genel görevli ilk derece mahkemesi** olup Danıştay ve vergi mahkemesinin görev alanına girmeyen bütün idari davalar idare mahkemesinin görev alanına girmektedir.

Buna göre Samsun 1. İdare Mahkemesi ile Samsun 1. Vergi Mahkemesi arasında görev uyuşmazlığı çıkması mümkündür.

Bir davanın doğru mahkemede açılabilmesi için görevli mahkemenin tespit edilmiş olması yeterli değildir. Bunun yanında bu davanın **hangi yerdeki** görevli mahkemede açılması gerektiğinin de tespit edilmesi gerekmektedir. Zira coğrafi olarak ülke genelinde teşkilatlanmış birçok idare ve vergi mahkemesi yer almaktadır. İşte bir davanın **coğrafi olarak hangi yerdeki** görevli mahkemede açılması gerektiğini belirleyen usul kurallarına **yetki** denilmektedir. Yani örneğin bir davanın idare mahkemesinde mi yoksa vergi mahkemesinde mi açılması gerektiği **görev** kuralları ile tespit edilirken idare mahkemesinde açılması gerektiği belirlenen bir davanın Samsun İdare Mahkemesi'nde mi yoksa Ankara İdare Mahkemesi'nde mi açılması gerektiği **yetki** kuralları ile tespit edilmektedir.

Görevli ve yetkili mahkemenin tespitine ilişkin bu araştırma yapılırken **önce görevli mahkemenin sonra yetkili mahkemenin** tespit edilmesi gerekmektedir. Çünkü bir davaya bakmaya görevli olmayan bir mahkemenin yetkili olması mümkün değildir. Bundan dolayı farklı dava türlerine bakmakla görevli olan mahkemeler arasında sadece görev uyuşmazlığı çıkabilir, bu mahkemeler arasında yetki uyuşmazlığının çıkması mümkün değildir. Yetki uyuşmazlığı sadece türden mahkemeler (örneğin İstanbul İdare Mahkemesi ile Gaziantep İdare Mahkemesi) arasında çıkabilir.

Buna göre farklı türden idari davalara bakmakla görevli olan Samsun 1. İdare Mahkemesi ile Samsun 1. Mahkemesi arasında sadece görev uyuşmazlığı çıkabilip yetki uyuşmazlığının çıkması mümkün değildir.

DİKKAT:

AYNI YARGI KOLUNDA KOL KIRILIR YEN İÇİNDE KALIR!

Görev uyuşmazlıkları aynı yargı kolunda yer alan mahkemeler (örneğin idare mahkemeleri ile vergi mahkemeleri) arasında çıkabileceği gibi farklı yargı kolunda yer alan mahkemeler (örneğin idare mahkemeleri ile asliye hukuk mahkemeleri) arasında da çıkabilir. Farklı yargı kolundaki mahkemeler arasında çıkan görev uyuşmazlıkları Uyuşmazlık Mahkemesi tarafından karara bağlanırken aynı yargı kolundaki mahkemeler arasında çıkan görev uyuşmazlıkları o yargı kolunun kendi içindeki üst mahkemeler tarafından karara bağlanır.

İdari yargı kolunda yer alan mahkemeler arasında çıkan görev/yetki uyuşmazlıkları şu şekilde karara bağlanır: **Aralarında görev/yetki uyuşmazlığı çıkan mahkemeler aynı bölge idare mahkemesinin yargı çevresinde yer**

alıyorsa uyuşmazlık o bölge idare mahkemesi, farklı bölge idare mahkemelerinin yargı çevresinde yer alan mahkemeler arasında ise Danıştay tarafından karara bağlanır.

Buna göre aynı bölge idare mahkemesinin (Samsun Bölge İdare Mahkemesi) yargı çevresinde yer alan Samsun 1. İdare Mahkemesi ile Samsun 1. Vergi Mahkemesi arasında çıkan bir görev uyuşmazlığı Danıştay tarafından değil Samsun Bölge İdare Mahkemesi tarafından karara bağlanacaktır.

CEVAP: A

ÇÖZÜM 28:

İdari dava dilekçeleri üzerinde mahkemeler tarafından yapılacak olan ilk inceleme üzerine hangi kararların verilmesi gerektiği 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre;

- davanın adli yargı kolunda açılması gereken bir dava olduğunun,
- davanın dava açma ehliyeti olmayan bir kişi tarafından açıldığının,
- İdari davaya konu olacak kesin ve yürütülmesi gereken bir işlem olmadığının,
- davanın süresinde açılmadığının

Tespit edilmesi halinde mahkeme davanın reddine karar verir.

Açılan davada idari merci tecavüzü olduğunun tespit edilmesi halinde mahkeme dilekçenin reddine değil dilekçenin görevli idare merciine tevdiine karar verir. Davanın yanlış hasım gösterilerek açıldığının tespit edilmesi halinde ise mahkeme dava dilekçesinin tespit edilecek gerçek hasma tebliğine karar verecektir.

CEVAP: B

ÇÖZÜM 29:

Soruda dolaylı olarak hangi davaların ivedi yargılama usulüne tabi olduğu sorulmaktadır. Zira ivedi yargılama usulüne tabi davalarda yürütmenin durdurulması talebinde bulunulabilirse de yürütmenin durdurulması talebine ilişkin mahkemeler tarafından verilen kararlar kesin olup bu kararlara karşı itiraz edilmesi mümkün değildir.

İvedi yargılama usulüne tabi davaların neler olduğu ve bu yargılama usulünün özellikleri 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 20/A maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre ivedi yargılama usulüne tabi uyuşmazlıklar şunlardır:

- İhaleden yasaklama kararları hariç ihale işlemleri.
- Acele kamulaştırma işlemleri.
- Özelleştirme Yüksek Kurulu kararları.
- 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu uyarınca yapılan satış, tahsis ve kiralama işlemleri.
- 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca, idari yaptırım kararları hariç çevresel etki değerlendirilmesi sonucu alınan kararlar.
- 16/5/2012 tarihli ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun uyarınca alınan Cumhurbaşkanlığı kararları

Bu düzenlemeye göre kamu görevlilerinin naklen atanması işlemlerine karşı açılan davalar ile ihaleden yasaklanma işlemlerine karşı açılan davalar ivedi değil olağan yargılama usulüne tabi olup bu davalarda verilen yürütmenin durdurulması talebine ilişkin kararlara karşı, kararın tebliğini izleyen günden itibaren 7 gün içinde (İYUM m.27) itiraz edilebilir.

CEVAP: B

ÇÖZÜM 30:

Duruşma, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 17, 18 ve 19. maddelerinde düzenlenmiştir. Kanunun 17. maddesine göre; "Danıştay ile idare ve vergi mahkemelerinde açılan **iptal** ve yirmibeşbin Türk Lirasını aşan tam yargı davaları ile tarh edilen vergi, resim ve harçlarla benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları toplamı yirmibeşbin Türk Lirasını aşan vergi davalarında, **tarafardan birinin isteği üzerine** duruşma yapılır.

2. Temyiz ve istinaflarda duruşma yapılması tarafların istemine ve Danıştay veya ilgili bölge idare mahkemesi kararına bağlıdır.

3. **Duruşma talebi, dava dilekçesi ile cevap ve savunmalarda yapılabilir.**

4. 1 ve 2 nci fıkralarda yer alan kayıtlara bağlı olmaksızın Danıştay, mahkeme ve hakim kendiliğinden duruşma yapılmasına karar verebilir.

5. **Duruşma davetiyeleri duruşma gününden en az otuz gün önce** taraflara gönderilir."

Kanunun 19. maddesine göre ise; "Duruşma yapıldıktan sonra **en geç onbeş gün içinde** karar verilir. Ara kararı verilen hallerde, bu kararın yerine getirilmesi üzerine, dosyalar öncelikle incelenir."

Bu düzenlemelere göre öncülde yer alan ifadelerin hepsi doğrudur.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 31:

Hiyerarşik denetim, vesayet denetimi, siyasi denetim yolları, bilgi edinme hakkı, dilekçe hakkı, yargı yolu vb. yollar idarenin denetlenmesinde kullanılan yöntemler arasındadır.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 32:

İdari yargıda "iptal" ve "tam yargı" olmak üzere 2 dava türü vardır. Vatandaş, binanın yıkılması için idarenin bir işlem yapmasını istemektedir. İdari işlemlerin hukuka aykırılığı nedeniyle iptali için iptal davası açılır. Burada idari bir eylem bulunmamaktadır. İdareden, bir eylemde bulunması için yapılan başvurunun reddinin iptali için dava açılmaktadır. Eylemlere karşı zaten iptal davası değil sadece tam yargı davası açılabilir.

CEVAP: B

ÇÖZÜM 33:

İdari işlemin unsurlarından olan yetki, şekil, sebep, konu ve maksat unsurundaki sakatlıklar esasa girdikten sonra değerlendirilecek hususlar arasındadır. Yetkili mahkeme ile yetki sakatlığı birbirine karıştırılmamalıdır.

CEVAP: A

ÇÖZÜM 34:

İdari yargılama usulüne göre, kararlar yeterince açık değilse veya çelişkili hükümler içeriyorsa, taraflardan herhangi biri kararın açıklanmasını isteyebilir. Bu istek, açıklama istemi olarak adlandırılır.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 35:

Kendisine yasal danışman atanmış kişiler sınırlı ehliyetlidir. Sınırlı ehliyetliler vakıf kurma ve rekabet yasağı sözleşmesi işlemlerini onay almadan yapabilir. Bu işlemler sınırlı ehliyetsiz için yasak işlem olmasına rağmen sınırlı ehliyetli kişilerin tek başına yapabileceği işlemlerdir.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 36:

Erkek veya kadın onyediyi yaşını doldurmadıkça evlenemez. Ancak, hâkim olağanüstü durumlarda ve pek önemli bir sebeple onaltı yaşını doldurmuş olan erkek veya kadının evlenmesine izin verebilir. Olanak bulundukça karardan önce ana ve baba veya vasi dinlenir. Dolayısıyla yasal temsilcinin olağanüstü evlenmede izni değil görüşü alınır. Evlenme kişiyi ergin kılar.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 37:

Mutlak boşanma sebebi, hakimin takdirinde olmayan, vicdani kanaat getirdiğinde boşanma kararı vermesi zorunlu olan sebeplerdir. Zina, hayata kast, pek kötü veya onur kırıcı davranış, terk, anlaşmalı boşanma, müşterek hayatın yeniden kurulamaması mutlak boşanma sebebi iken; suç işleme veya haysiyetsiz hayat sürme, akıl hastalığı, evlilik birliğinin sarsılması ise hakimin takdirinin geçerli olduğu nispi boşanma sebepleridir.

CEVAP: B

ÇÖZÜM 38:

Aşağıda sayılanlar, kanun gereğince kişisel maldır:

- Eşlerden birinin yalnız kişisel kullanımına yarayan eşya,
- Mal rejiminin başlangıcında eşlerden birine ait bulunan veya bir eşin sonradan miras yoluyla ya da herhangi bir şekilde karşılıksız kazanma yoluyla elde ettiği malvarlığı değerleri,
- Manevî tazminat alacakları,

- Kişisel mallar yerine geçen değerler.

Kişisel malların gelirleri ise kanunen edinilmiş mallar arasında yer alır ancak eşler sözleşmeyle edinilmiş mal sayılmayacağını kararlaştırabilirler.

CEVAP: A

ÇÖZÜM 39:

Eklenti, asıl şey malikinin anlaşılabilen arzusuna veya yerel âdetlere göre, işletilmesi, korunması veya yarar sağlaması için asıl şeye sürekli olarak özgülünen ve kullanılması birleştirme, takma veya başka bir biçimde asıl şeye bağlı kılınan taşınır maldır. Eklenti, asıl şeyden geçici olarak ayrılmakla bu niteliğini kaybetmez. Asıl şeye zilyet olan kimsenin sadece geçici olarak kullanması veya tüketmesi için özgülünen ya da asıl şeyin özel niteliği ile herhangi bir ilişkisi bulunmadan sadece korunmak, satılmak veya kiraya verilmek üzere onunla birleştirilen şeyler eklenti sayılmaz. A, B, C seçeneklerinde yer alanlar bütünlüycü parça niteliğindeki; D seçeneğindeki şal ise eklenti sayılmayanlar arasındadır.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 40:

Hakların kazanılmasını geçerli olan ilke iyiniyet ilkesidir. Kanunun iyiniyete hukukî bir sonuç bağladığı durumlarda, asıl olan iyiniyetin varlığıdır. Ancak, durumun gereklerine göre kendisinden beklenen özeni göstermeyen kimse iyiniyet iddiasında bulunamaz. İyiniyet aynı hakkın kazanılmasını sağlıyorsa tam koruyucu etki sağlar. Zamanaşımıyla taşınır mülkiyetinin kazanılmasında aynı hak kazanıldığından tam koruyucu etki vardır.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 41:

Mirasbırakan, mirasının tamamı veya belli bir oranı için bir veya birden çok kişiyi mirasçı atayabilir. Bir kişinin, mirasın tamamını veya belli bir oranını almasını içeren her tasarruf, mirasçı atanması sayılır. Terekenin borçlarından yasal mirasçılarla birlikte 5 yıl müteselsilen sorumludur. Gerçek veya tüzel kişi olabilir. Vasiyetname veya miras sözleşmesi ile atanabilir. Miras ortaklığına dahildir. Saklı paylı mirasçı olmadığı için tenkis davası açamaz.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 42:

Somut olayda X'in birinci zümre mirasçısı olmadığı görülmektedir. Bu durumda ikinci zümrenin kök başı olan anne T, baba hayatta olmadığı için onun payı için baba bir kardeşi K ve eşi Z mirası paylaşacaktır. Babasının ve ölen oğlunun evlatlıkları mirasçı olamaz çünkü evlatlık sadece kendisini evlat edinene mirasçı olabilir. Söz konusu durumda ikinci zümre ile eş mirasçı olacaktır ve bu durumda mirasın ½'sini eş ½'sini ikinci zümre alacaktır. Eş 180.000 TL, anne T ve kardeş K ise 90.000'er TL alacaklardır.

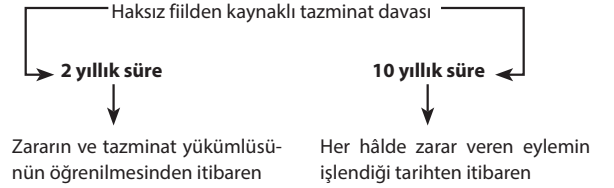
CEVAP: D

ÇÖZÜM 43:

6098 sayılı TBK m.49/1 hükmüne göre, kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür. Buna göre, haksız fiil sorumluluğu için şu koşulların bir arada bulunması gerekir:

- Haksız eylem
- Zarar
- İlliyet bağı
- Kusur

Zarar gören, uğradığı zararı ve zarar verenin kusurunu ispat ederek uğradığı zararlarının tazminini zarar verenden isteyebilir. **Zarar görenin açacağı tazminat davası 2 ve 10 yıllık zamanaşımı sürelerine tabidir:**

CEVAP: D

ÇÖZÜM 44:

6098 sayılı TBK m.77/1 hükmüne göre, haklı bir sebep olmaksızın, bir başkasının malvarlığından veya emeğinden zenginleşen, bu zenginleşmeyi geri vermekle yükümlüdür. Sebepsiz zenginleşmenin oluşabilmesi için şu koşulların varlığı gerekir:

- Bir zenginleşme olması
- Bu zenginleşme bir başkasının emeğinden veya mal varlığından kaynaklanmalı
- Uygun bir illiyet bağı olması
- Zenginleşmeyi haklı gösterecek bir neden olmamalı

Bazı ifalar sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre geri istenebilirken bazı ifalar ise sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre geri istenemez:

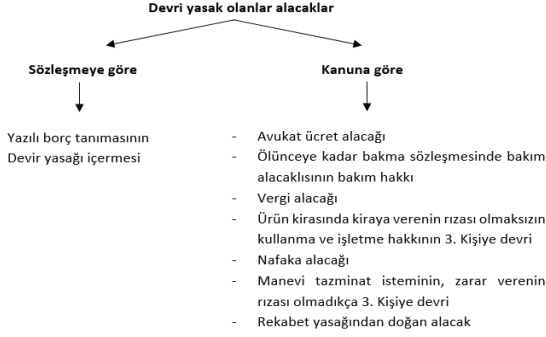
Sebepsiz zenginleşmenin kapsamı	
Geri istenebilecek hâller	Geri istenemeyecek hâller
Borçlanılmayan edimin borçlu sanılarak ödenmesi	Eksik borçların ifası
Hukuki işlemin geçersiz olması	Hukuka ve ahlaka aykırı amaç ile yapılan ifa

Bu bilgiler ışığında, **Aliço ayırt etme gücüne sahip olmayan biridir. 6098 sayılı TBK m.27 hükmüne göre, ehliyetsiz bir kişi ile yapılan sözleşme kesin hükümsüzdür, yani geçersizdir. Bu sebeple ortada zenginleşmeyi haklı kılacak bir sebep olmadığı için 200 TL'nin iadesi sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre istenebilir.**

CEVAP: C

ÇÖZÜM 45

Bir borç ilişkisinde alacaklı, borçludan olan alacağını 3.kişiye devredebilir. Buna alacağın devri, devir sözleşmesine de **alacağın devri sözleşmesi** adı verilir. Kural olarak her türlü alacağın devri mümkünken, bazı hâllerde alacağın devri mümkün değildir:

CEVAP: B

ÇÖZÜM 46:

Borç ilişkisinden doğan haklar **kural olarak sadece alacaklı ve borçlu arasında sonuç doğurur**. Alacaklı, bu hakkını yalnızca borçluya karşı ileri sürebilir. Bunu sağlayan borçlar hukuki ilkesi **nispilik ilkesidir**. Ancak, nispilik ilkesinin bazı istisnaları vardır. Bunlar:

- Tapuya şerh verilmiş şahsi haklar
- Tam üçüncü kişi yararına sözleşmeler
- Üçüncü kişiyi koruyucu etkili sözleşmeler
- **Halefiyet**
- Şahsi edim niteliği taşımayan borçların üçüncü kişilerce ifası
- Aile konutuna ilişkin kira sözleşmesine taraf olmayan eşin, kiralayana yapacağı bildirim ile taraf hâline gelmesi

CEVAP: E

ÇÖZÜM 47:

6098 sayılı TBK m.133/1 hükmüne göre, yeni bir borçla mevcut bir borcun sona erdirilmesi, ancak tarafların bu yöndeki açık iradesi ile olur. Mezkûr işleme **yenileme(tec-dit)** adı verilir. Yenileme yolu ile borcun ve ferilerinin sona erebilmesi için şu koşulların bir arada bulunması gerekir:

- Mevcut ve geçerli bir borç olacak(eski borç)
- Eski borç sona erdirilip yeni bir borç doğurulacak
- Taraflar bu konuda açık bir şekilde anlaşacak

Tarafların açık irade beyanının bulunmadığı hâllerde, borcun yenilenmiş sayılmayacağı ve yenilenmiş sayılacağı hâlleri tablo şeklinde görmek faydalı olacaktır:

Yenileme sayılmayan hâller	Yenileme sayılan hâller
Mevcut bir borç için kambyo taahhüdünde bulunulması	İpotekli borç senedi düzenlenmesi
Mevcut bir borç için alacak senedi düzenlenmesi	İrat senedi düzenlenmesi
Mevcut bir borç için kefalet senedi düzenlenmesi	Kesilen cari hesap sonucunun(bakiye) diğer tarafça kabul edilmesi
Çeşitli kalemlerin cari hesaba kaydedilmesi	

Bu bilgiler ışığında, **irat senedi düzenlenmesi, borcun yenilediği anlamına gelmektedir.**

CEVAP: B

ÇÖZÜM 48:

6098 sayılı TBK m.100 hükmüne uyarınca,

- Borçlu, **faiz veya giderleri ödemede gecikmemiş ise**, kısmen yaptığı ödemeyi **ana borçtan düşme hakkına sahiptir. Aksine anlaşma yapılamaz.**
- Alacaklı, alacağın bir kısmı için **kefalet, rehin veya başka bir güvence almış ise**, borçlu **kısmen yaptığı ödemeyi, güvence altına alınan veya güvencesi daha iyi olan kısma mahsup etme hakkına sahip değildir.**

Yine 6098 sayılı TBK m.103 hükmüne göre, borcu ödeyen borçlu, **bir makbuz ve borcun tamamı ödenmişse, buna ilişkin borç senedinin geri verilmesini veya iptalini isteyebilir.** Yine alacaklı **anaparanın tamamı için makbuz vermişse, faizlerini de almış olduğu kabul edilir.** Yine alacaklı, borç senedini **kaybettiğini iddia ederse**, borçlunun **istemi üzerine**, borcu ödeme sırasında, kendisine borç senedinin **iptalini ve borcun sona ermiş olduğunu gösteren resmen düzenlenmiş veya usulüne göre onaylanmış bir belge vermek zorundadır.**

CEVAP: B

ÇÖZÜM 49:

Mezkûr soru, edim türleri özelinde ifa yerine ilişkin bir sorudur. **Taraflar, ifa yerini serbestçe kararlaştırabilir.** Ancak tarafların böyle bir belirleme yapmamları hâlinde **yedek hukuk kuralları**(özelinde tamamlayıcı hukuk kuralları) devreye girecek ve 6098 sayılı TBK m.89 hükmü uygulanacaktır. Buna göre:

Bu noktada parça, cins ve sınırlı cins borcuna ilişkin hatırlatmada bulunmak faydalı olacaktır:

Cins borcunda edim sadece cinsi ile/nev'i ile/türü ile belirtilip, başkaca ayırıcı hiçbir özelliği belirtilmez. Aynı özellikte sayılamayacak kadar çok ürün vardır. **Parça borcunda** ise edim, onu diğerlerinden ayıracak özellikleri ile belirtilmiştir. Mezkûr edim **tekleştirilmiş, özelleştirilmiş, yeganeleştirilmiş, biricik hâle** getirilmiştir. **Sınırlı cins ediminde** ise edim, ne cins edimi kadar çok sayıda ne de parça edimi kadar özelleştirilmiştir. Sınırlı cins ediminde bir **stok, kota, sınır, limit, kontenjan** bulunmaktadır. Bu bilgiler ışığında, **mezkûr soruda 20.000 TL ödenmesi borcu vardır. Mezkûr borcun alacaklısı ise ödeme zamanındaki yerleşim yeri İstanbul olan Fatih'tir.**

CEVAP: A

ÇÖZÜM 50:

6098 sayılı TBK'ye göre takas, borcu ve ferilerini sona erdiren bir sebeptir. Buna göre, takas ile ilgili olarak şu özelliklerin bilinmesi faydalı olacaktır:

- Takas, tek taraflı bir irade beyanıdır.
- **Takas için herhangi bir şekil şartı yoktur(I. öncül doğrudur).**
- **Takas, bozucu yenilik doğuran haktır.**
- **Takas hakkında önceden feragat edilebilir(IV. öncül doğrudur.)**
- **Takas, bir tasarruf işlemidir.** Bu sebeple takas beyanında bulunacak kişinin tasarruf yetkisinin bulunması gerekir.
- **Takas yapılacak alacaklar için ifa yerinin bir önemi yoktur**
- Takasa konu alacakların çekişmesiz olması gerekmez. Yani alacak çekişmeli olsa da olmasa da takasın koşulları var ise takas mümkündür(**II. öncül yanlıştır**).
- **Kısmi takas mümkündür.** Zira takas ile borç, az olan miktar kadarı ile sona erer(**III. öncül yanlıştır**).
- Takas yapılabilmesi için şu koşulların bir arada bulunması gerekir:
  - Karşılıklı alacaklar olmalı
  - Karşılıklı alacaklar aynı cinsten olmalı
  - Karşılıklı alacaklar muaccel olmalı

CEVAP: C

ÇÖZÜM 51:

- Türk Ticaret Kanununda düzenlenen hususlarla bir ticari işletmeyi ilgilendiren bütün işlem ve fiiller ticari işlerdendir.
- Hangi kanunda olursa olsun bir ticari işletmeyi ilgilendiren iş, işlem ve fiiller ticari işlerdir.
- Taraflardan yalnız biri için ticari iş niteliğinde olan sözleşmeler, Kanunda aksine hüküm bulunmadıkça, diğeri için de ticari iş sayılır". Eğer arada bir sözleşme var ise o halde iş, her iki taraf içinde ticari sayılır. Eğer arada sözleşmeye dayalı bir ilişki yok ise örneğin bir haksız fiil ya da sebepsiz zenginleşme gibi durumlar söz konusu ise, bir taraf için ticari sayılan iş diğer taraf için ticari olmayacaktır.

- Tüzel kişi tacirlerin istisnasız tüm işleri ticari işlerdir. Gerçek kişi tacir işlem yapıldığı sırada, işin ticari olmadığını karşı tarafa açıkça söyler ise veya işin ticari sayılması durum gereği zaten elverişsiz ise, söz konusu işi ticari saymak mümkün olmayacaktır.
- Bir tacirin borçlarının ticari olması asıldır. Ancak, gerçek kişi olan bir tacir, işlemi yaptığı anda bunun ticari işletmesiyle ilgili olmadığını diğer tarafa açıkça bildirdiği veya işin ticari sayılmasına durum elverişli olmadığı takdirde borç adi sayılır. Bu sebeple Yunus'un Burak'tan elektrik süpürgesi ödünç alması adi iş kapsamında değerlendirilecektir.

CEVAP : D

ÇÖZÜM 52:

- Ticari mümessil, bir ticari işletmenin işlerini idare etmek, taciri temsil etmek ve tacir adına imza atmak üzere atanan kişidir. Ticari işletmenin gayesine dahil her türlü hukuki tasarrufu işletme sahibi olan tacir adına yapabilir. Diğer bir ifade ile ticari mümessil, işletmenin amacına ulaşabilmesi için faaliyet konusuna giren her türlü işlemi yapabilir
- Ticari temsilcinin yapabileceği işlemleri aşağıdaki şekilde ikiye ayırabiliriz;
  - 1- Özel yetkiye gerek kalmayan işlemler : kambiyo taahhüdünde bulunma (poliçe, çek ve bono imzalamak), kredi (borç) alıp verme, her türlü kiralama ve şerh işlemleri, gayrimenkul alımı (dikkat satım değil), şube açma, merkezi değiştirme, ticari vekil atama, hammadde satın alma, üretilen malları satma, fiyat belirleme, tacir adına kefalet verme, hizmet sözleşmesi yapma, davalarda temsil, sulh, ibra, yemin, tahkim, feragat, kabul, red ve icra takibi işlemleri
  - 2- Ancak özel yetki alarak yapabileceği işler : İşletmenin devri, "İşletmenin rehni", faaliyet konusuna girmedikçe taşınmaz devri ve aynı hakla sınırlama, ortak kabul etme ve çıkarma, unvanı değiştirme, iflas ve konkordato kararları, ticari mümessil atama

CEVAP : A

ÇÖZÜM 53:

- Esas sözleşmenin değiştirilmesi,
- Yönetim kurulu üyelerinin seçimi, görev süreleri, ücretleri, huzur hakkı, ikramiye ve prim gibi haklarının belirlenmesi,
- Yönetim kurulu üyelerinin ibraları ve görevden alınmaları,
- Denetçi seçimi ve görevden alınması,
- Finansal tabloların, yıllık raporların, kar-zarar ve kazancın dağıtılması tekliflerinin, yedek akçenin ve dağıtılacak karın karara bağlanması,
- Şirketin feshi ve önemli miktarda şirket varlığının toptan satışı genel kurulun devredilmez yetkileri arasındadır.
- Yıllık faaliyet raporlarının hazırlanması, yönetim kurulunun görevidir.

CEVAP : C

ÇÖZÜM 54:

Anonim şirkette toplantı ve karar yeter sayıları şu şekildedir;

- Esas sözleşmede aksine nisap öngörülmüş haller hariç sermayenin dörtte biriyle toplanır.
- Bilanço zararlarının kapatılması için yükümlülük (taahhüt arttıran) ve ikincil yükümlülük koyan kararlar ile şirketin merkezinin yurtdışına taşınmasına (tabiyet-uyrukluk değişimi) oy birliği(%100) ile karar verilir. Nisaba ulaşılamazsa toplantı ertelenir ve ikinci toplantıda ve karar aşamasında da aynı nisap aranır
- Ayrıca konunun tamamen değiştirilmesi, imtiyazlı pay oluşturulması, nama yazılı payların devrinin sınırlandırılması, şirketin feshi kararı, önemli miktarda aktif satışı, her tür borçlanma senedi ve menkul kıymetler çıkarılması, tescilden itibaren iki yıl içinde işletme veya ayın devralınması veya kiralanması ile ilgili değerlendirme raporunun onayı ile sermaye azaltılması kararlarında, %75 olumlu oy aranır
- Son olarak, sermaye artırımında haklı sebeplerle rüçhan (ön alım) hakkının sınırlanması veya kaldırılması ve şirketin dolan süresinin uzatılıp devam edilmesi kararlarında %60 olumlu oy aranır.

CEVAP : E**ÇÖZÜM 55:**

Aşağıdaki davalarda, ölen kimsenin son yerleşim yeri mahkemesi kesin yetkilidir: (HMK 11.md)

- Terekenin paylaşılmasına, yapılan paylaşma sözleşmesinin geçersizliğine, ölüme bağlı tasarrufların iptali ve tenkisine, miras sebebiyle istihkaka ilişkin davalar ile mirasçılar arasında terekenin yönetiminden kaynaklanan davalar.
- Terekenin kesin paylaşımına kadar mirasçılara karşı açılacak tüm davalar.

Terekede bulunan bir mal hakkında açılmak istenen istihkak davası, terekenin yazımı ve tespiti zamanında mal nerede bulunuyorsa, orada da açılabilir.

Mirasçılık belgesinin iptali ve yeni mirasçılık belgesi verilmesine ilişkin davalarda, mirasçıların her birinin oturduğu yer mahkemesi de yetkilidir.

CEVAP : E**ÇÖZÜM 56:**

Davaya vekâlet, kanunda özel yetki verilmesini gerektiren hususlar saklı kalmak üzere, hüküm kesinleşinceye kadar, vekilin davanın takibi için gereken bütün işlemleri yapmasına, hükmün yerine getirilmesine, yargılama giderlerinin tahsili ile buna ilişkin makbuz vermesine ve bu işlemlerin tamamının kendisine karşı da yapılabilmesine ilişkin yetkiyi kapsar. (HMK 73 md)

Açıkça yetki verilmemiş ise vekil; sulh olamaz, hâkimi reddedemez, davanın tamamını ıslah edemez, yemin teklif edemez, yemini kabul, iade veya reddedemez, başkasını tevkil edemez, haczi kaldıramaz, müvekkilinin iflasını isteyemez, tahkim ve hakem sözleşmesi yapamaz, konkordato veya sermaye şirketleri ve kooperatiflerin uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırılması teklifinde bulunamaz ve bunlara muvafakat veremez, alternatif uyuşmazlık çözüm yollarına başvuramaz, davadan veya kanun yollarından feragat edemez, karşı tarafı ibra ve davasını kabul edemez, yargılamanın iadesi yoluna gidemez, hâkimlerin fiilleri sebebiyle Devlet aleyhine tazminat davası açamaz, hangileri hakkında yetki verildiği açıklanmadıkça kişiye sıkı sıkıya bağlı haklarla ilgili davaları açamaz ve takip edemez. (HMK 74 md)

CEVAP : B**ÇÖZÜM 57:**

Davacı, cevaba cevap dilekçesi ile serbestçe iddialarını genişletebilir yahut değiştirebilir. Diğer bir ifadeyle, Kanun'da belirtilen istisnalar dışında davacı, CEVABA CEVAP dilekçesini verdikten sonra davasını genişletemez veya değiştiremez. (HMK 141. md)

Temmuz 2020 değişikliği ile; ön inceleme duruşmasına taraflardan birinin mazeretsiz olarak gelmemesi halinde, gelen tarafın, gelmeyen tarafın muvafakati olmaksızın iddia veya savunmasını genişletebileceği yahut değiştirebileceği hususu 6100 sayılı Kanun'dan çıkarılmıştır.

CEVAP : C**ÇÖZÜM 58:**

Yeminin konusu, davanın çözümü bakımından önem taşıyan, çekişmeli olan ve kişinin kendisinden kaynaklanan vakialardır. Bir kimsenin bir hususu bilmesi onun kendisinden kaynaklanan vakia sayılır. (HMK 225.md) Ancak, Tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edemeyeceği vakialar yeminin konusuna girmez.

CEVAP : D**ÇÖZÜM 59:**

Zorunlu nedenlerle sadece hüküm sonucunun tefhim edildiği hâllerde, gerekçeli kararın tefhim tarihinden başlayarak bir ay içinde yazılması gerekir. (HMK 294.md)

CEVAP : D**ÇÖZÜM 60:**

Bölge adliye mahkemesi hukuk dairelerinde karşı dava açamaz, davaya müdahale talebinde bulunamaz, davanın ıslahı ve aynı yargı çevresinde yer alan aynı düzey ve sıfattaki hukuk mahkemelerinde açılmış davalar için yapılacak olan davaların birleştirilmesi haricinde davaların birleştirilmesi istenemez, bölge adliye mahkemesince resen göz önünde tutulacaklar dışında, ilk derece mahkemesinde

ileri sürülmeyen iddia ve savunmalar dinlenemez, yeni delillere dayanılmaz. Bölge adliye mahkemeleri için yetki sözleşmesi yapılamaz. İlk derece mahkemesinde usûlüne uygun olarak gösterildiği hâlde incelenmeden reddedilen veya mücbir bir sebeple gösterilmesine olanak bulunmayan deliller bölge adliye mahkemesince incelenebilir. (HMK 357.md) İstinaf incelemesi ilk derece mahkemesi kararını denetleyerek ondan sonra yapılan yargılama özelliği taşımaktadır. Bununla beraber, kamu düzenini ilgilendiren hususlarda bölge adliye mahkemesi istemle bağlı olmaksızın re'sen inceleme yapar. Örneğin, kamu düzenini ilgilendiren görev kuralına aykırılık bölge adliye mahkemesince re'sen incelenebileceği gibi ilk derece mahkemesinde ileri sürülmesi bile itiraz üzerine de incelenebilir.

CEVAP : B

ÇÖZÜM 61:

Türkiye vatandaşı olan bir kimsenin, yabancı bir ülkede veya başka bir ülkenin egemenlik sahası olmasa bile yurtdışı sayılan bir yerde (örn, açık denizlerde) suç işlemesi halinde Türkiye'de yargılanabilmesi için şu şartların bir arada gerçekleşmesi gerekir (TCK md.11):

- Suç, yabancı bir ülkenin egemenlik sahasında veya Türkiye'nin egemenlik sahasının dışında olan herhangi bir yerde işlenmelidir.
- Suç işleyen kişi, suçu işlediği tarihte Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmalıdır.
- Yargılanacak kişi Türkiye'de bulunmalı ve işlenen suçun kovuşturulabilir olması gerekir.

Bazen suçun Türkiye'de kovuşturulabilmesi; dava zamanaşımı, genel af, şikâyet vb. nedenlerle mümkün olmayabilir.

- Türkiye vatandaşının yurtdışında işlediği bir suç ile ilgili yabancı ülkede hakkında yargılama yapılarak hüküm verilmemiş olması şarttır.
- Türkiye kanunlarına göre aşağı sınırı bir yıldan az olmayan hapis cezasını gerektiren bir suçu yabancı ülkede işleyen vatandaş Türkiye'de yargılanır (TCK md.11/1). Vatandaşın Türkiye dışında işleyip de sadece adli para cezası gerektiren suçlar hakkında Türkiye'de yargılama yapılması mümkün değildir. Suç, aşağı sınırı bir yıldan az hapis cezasını gerektirdiğinde yargılama yapılması zarar görenin veya yabancı hükûmetin şikâyetine bağlıdır. Bu durumda şikâyet, vatandaşın Türkiye'ye girdiği tarihten itibaren altı ay içinde yapılmalıdır (TCK md.11/2).

Devletin egemenlik işaretlerine ve organlarının saygınlığına karşı suçlar, devletin güvenliğine karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar, işkence suçu, çevrenin kasten kirlenmesi suçu, uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma suçları, fuhuş suçu, deniz, demiryolu veya havayolu ulaşım araçlarının kaçırılması veya alıkonulması veya bu araçlara karşı işlenen zarar verme suçları hakkında da ceza miktarına bakılmaksızın Adalet Bakanının talep etmesi şartıyla Türkiye'de yargılama yapılır.

CEVAP : B

ÇÖZÜM 62:

Fail, icra hareketlerine başlamış, ancak elinde olmayan nedenlerle icra hareketleri yarıda kalmış ise suça teşebbüs edilmiş olur. Örneğin, hırsızlık yapmak için bir eve ayaklı merdiven dayadığı sırada ev sahibinin görmesi üzerine kaçan kişinin fiili yarıda kaldığından hırsızlık suçu teşebbüs aşamasında kalmıştır. Teşebbüsten sorumlu ceza hukukumuz bakımından sorumlu tutulabilmesi için ;"Kişi, işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur". (TCK m. 35/1). Kanun maddesinden de anlaşıldığı gibi teşebbüsten sorumlu tutulabilmek elinde olmayan nedenlerle tamamlanmaması ile gerçekleşir.

Suçta teşebbüsün bazı şartları vardır. Bunlar:

- Suçun kasten işlenen suçlardan olması gerekir.
- Harekete elverişliliğin mevcut olması gerekli
- Kastedilen suçun doğrudan doğruya icrasına başlanması gerekir
- Suçun failin elinde olmayan nedenlerle tamamlanamaması gerekir. (Kendisi vazgeçerse bu teşebbüs değil, gönüllü vazgeçmedir KARIŞTIRMAYINIZ.)

Görüldüğü üzere, failin akıl sağlığı ile ilgili bir şart bulunmamaktadır.

CEVAP : C

ÇÖZÜM 63:

5237 sayılı TCK'ya göre ceza sorumluluğunun temeli, kast ve taksire dayanan kusur sorumluluğudur. Kanun, suçlar nedeniyle kusur sorumluluğunu iki kategoride dört farklı şekilde düzenlemiştir:

Kasta Dayanan Kusur Sorumluluğu: Doğrudan kast ve olası kast

Taksire Dayanan Kusur Sorumluluğu: Bilinçsiz taksir ve bilinçli taksir

Doğrudan kast; bilerek ve isteyerek suçun kanuni tanımındaki fiilin işlenmesidir ve doğrudan kast halinde fail, ilgili suçun kanundaki cezası ile cezalandırılır.

Olası kast; suçun kanuni tanımındaki fiilin gerçekleşebileceğinin mümkün veya muhtemel bir şekilde "öngörülmesine" rağmen, sonucun meydana gelmesinin göze alınması, adeta "olursa olsun" biçimindeki bir düşünceyle fiilin işlenmesidir

Olası kast ile işlenen fiillerde fail; ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda müebbet hapis cezasına, müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda 20 yıldan 25 yıla kadar hapis cezasına hükmolunur; diğer suçlarda ise temel ceza üçte birden yarısına kadar indirilir.

Bilinçsiz taksir; failin öngörülebilir bir neticeyi "öngörmeden" dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı bir hareketle fiili işlemesidir. Basit taksir için "basit taksir", "adi taksir" gibi ifadeler de kullanılmaktadır.

Bilinçli taksir; failin "öngördüğü" neticeyi istememesine rağmen, kural ihlali yaparak veya şans, kişisel yetenek vb. etkenlere güvenerek hareket etmesi ile fiili işlemesidir.

Taksirli suç ihmali yada icrai hareketle meydana gelebilmektedir önemli olan, yapılan hareketle illiyet bağının (nedensellik) kopmamasıdır.

CEVAP : E

ÇÖZÜM 64:

TCK'ya göre, Suç karşılığında uygulanan yaptırım olarak cezalar, hapis ve adli para cezalarıdır.

Hapis cezaları

- Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası.
- Müebbet hapis cezası.
- Sürelili hapis cezası (Hükmedilen bir yıl

veya daha az süreli hapis cezası, kısa süreli hapis cezasıdır, bir yıldan fazla cezalar ise uzun süreli hapis cezasıdır) buna göre idari para cezası ceza hukuku açısından yaptırım kabul edilmemektedir.

CEVAP : B

ÇÖZÜM 65:

Yakalanan kişi, Cumhuriyet Savcılığınca bırakılmazsa, soruşturmanın tamamlanması için gözaltına alınmasına karar verilebilir. Gözaltı süresi, yakalama yerine en yakın hâkim veya mahkemeye gönderilmesi için zorunlu süre hariç, yakalama anından itibaren **yirmidört** saati geçmez. Yakalama yerine en yakın hâkim veya mahkemeye gönderilme için zorunlu süre **oniki** saatten fazla olamaz.

Gözaltına alma, bu tedbirin soruşturma yönünden zorunlu olmasına ve kişinin bir suçu işlediği şüphesini gösteren somut delillerin varlığına bağlıdır.

Toplu olarak işlenen suçlarda, delillerin toplanmasındaki güçlük veya şüpheli sayısının çokluğu nedeniyle; Cumhuriyet savcısı gözaltı süresinin, her defasında bir günü geçmemek üzere, üç gün süreyle uzatılmasına yazılı olarak emir verebilir. Gözaltı süresinin uzatılması emri gözaltına alınana derhâl tebliğ edilir.

CEVAP : D

ÇÖZÜM 66:

Tanıklık, bir kimsenin hukuki bir sorunu mahkeme sahasına taşıyan olaylarla ilgili beş duyusuyla elde ettiği bilgi ve görgüyü "mahkeme huzurunda" anlatmasıdır. Mahkeme huzurunda olmayan kolluk ya da savcılık makamında alınan beyanlar tanıklık olarak değerlendirilmez.

- Dinlenme sırasında onbeş yaşını doldurmamış olanlar.
- Soruşturma veya kovuşturma konusu suçlara iştiraktan veya bu suçlar nedeniyle suçluyu kayırmaktan ya da suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirmekten şüpheli, sanık veya hükümlü olanlar
- Ayırt etme gücüne sahip olmamaları nedeniyle yemini niteliği ve önemini kavrayamayanlar **YEMİNSİZ**

OLARAK DİNLENİRLER.

Tanık, yasal olarak yemin etmemesi gereken tanıklardan olup da yemin verdirilmişse, bu şekilde alınan beyan uygulamada yeminsiz tanığın beyanı olarak değerlendirilmektedir. Ancak, yemin, beyanı etkileyen bir unsur olduğundan tanığın tekrar dinlenmesini talep etmek gerekir. CMK 45. maddeye göre, tanıklıktan çekinme hakkı olanlara yemin verip vermemek mahkemenin takdirindedir. Tanık, CMK 45. maddeye göre sanığın yakınlarından biriye "yemin etmekten çekinme" hakkı hatırlatılmalıdır. Tanık, isterse yemin etmekten çekinme suretiyle tanıklık yapabilir.

Okuma ve yazma bilen sağır veya dilsizler yemin biçimini yazarak ve imzalarını koyarak yemin ederler. Okuma ve yazma bilmeyen sağır veya dilsizler işaretlerinden anlayan bir tercüman aracılığıyla ve işaretlerle yemin ederler.

CEVAP : E

ÇÖZÜM 67:

Toplu olarak işlenen suçlarda, delillerin toplanmasındaki güçlük veya şüpheli sayısının çokluğu nedeniyle; Cumhuriyet savcısı gözaltı süresinin, her defasında bir günü geçmemek üzere, **üç gün süreyle uzatılmasına yazılı olarak emir verebilir.**

CEVAP : E

ÇÖZÜM 68:

Yüklenen fiil ile ilgili bir hukuka uygunluk nedeni bulunması halinde fail hakkında, hukuka uygunluk nedeni bulunması gerekçesiyle beraat kararı verilmesi gerekir. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu madde 223/2-d bendinde sayılan hukuka uygunluk nedenleri şunlardır:

- 1- Kanunun Hükümünü Yerine Getirme
- 2- Meşru Savunma
- 3- Hakkın Kullanılması
- 4- İlgilinin Rızası:

Ceza verilmesine yer olmadığına dair kararlar ise şu hallerde verilir ;

- Yüklenen suçla bağlantılı olarak yaş küçüklüğü, akıl hastalığı veya sağır ve dilsizlik hali ya da geçici nedenlerin bulunması,
- Yüklenen suçun hukuka aykırı fakat bağlayıcı emrin yerine getirilmesi suretiyle veya zorunluluk hali ya da cebir veya tehdit etkisiyle işlenmesi,
- Meşru savunmada sınırın heyecan, korku ve telaş nedeniyle aşılması,
- Kusurluluğu ortadan kaldıran hataya düşülmesi,
- Hallerinde, kusurunun bulunmaması dolayısıyla ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilir.

Dikkat !

Aşağıdaki durumlarda ise İşlenen fiilin suç olma özelliğini devam ettirmesine rağmen;

- Etkin pişmanlık,
- Şahsi cezasızlık sebebinin varlığı,
- Karşılıklı hakaret,
- İşlenen fiilin haksızlık içeriğinin azlığı, Dolayısıyla, faile ceza verilmemesi hallerinde, ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilir.

ÇÖZÜM 69:

Kollektif ortaklıklarda, zirai faaliyetle uğraşılsa bile ortakların, ortaklık kârından aldıkları paylar şahsi ticari kazanç hükmündedir. (GVK 37.md.)

CEVAP : A**ÇÖZÜM 70:**

Gelir Vergisi Kanunu'na göre sadece Ticari kazanç sahipleri (Birden fazla takvim yılına sirayet eden inşaat ve onarma işleri kapsamına giren kazançlar geçici vergiye tabi değildir.) ile serbest meslek erbabı (noterlik görevini ifa edenler hariç)ve kurumlar vergisi mükellefleri geçici vergi öderler.2021 yılında yapılan değişiklikle ticari kazançları basit usulde tespit edilen mükelleflerin ticari kazançları, gelir vergisinden istisna edildiği için kazançları basit usulde tespit edilen mükellefler geçici vergi de ödemeyecektir.

CEVAP : D**ÇÖZÜM 71:**

Ticari kazançlar iki şekilde tespit edilir: 1. Gerçek usul, 2. Basit usul Gerçek usul ile basit usule tabi olmanın en önemli kriteri yıllık iş hacimleridir. Basit usule tabi olanlar, 2.sınıf tüccarlardır. Buna göre taksicilik, dolmuşçuluk, bakkallık gibi küçük çaplı iş yapanların vergisi basit usulde tespit edilebilir. Aşağıda yazılı kişiler ise basit usulden yararlanamazlar: (GVK 51.md.)

- Kollektif şirket ortakları ile komandit şirketlerin komandite ortakları
- İkrizat (ödünç para verme) işleriyle uğraşanlar
- Sarraflar ile kıymetli maden ve mücevherat alım satımı ile uğraşanlar
- İnşaat ve onarma işini taahhüt edenler ile bu mükelleflere karşı derece derece taahhütte bulunanlar
- Sigorta üreticileri
- Her türlü ilan ve reklam işleriyle uğraşanlar veya bu işlere ta vasut edenler
- Gayrimenkul ve gemi alım satımı ile uğraşanlar
- Komisyoncu ve tellal gibi aracılık yapanlar
- Maden işletmeleri, taş ve kireç ocakları, kum ve çakıl istihsal yerleri, tuğla ve kiremit harmanları işletenler
- Şehirlerarası yük ve yolcu taşımacılığı yapanlar ile treyler, çekici ve benzerlerinin sahip veya işleticileri

• Hazine ve Maliye Bakanlığınca önerilip Cumhurbaşkanı tarafından kararlaştırılan işlerde çalışanlar
Buna göre, taksicilik, dolmuşçuluk, bakkallık, berberlik, fotoğrafçılık, dayıbaşılık gibi küçük çaplı iş yapanların kazançları basit usulde tespit edilebilir. D'dir.

CEVAP : D**ÇÖZÜM 72:**

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre, safi kurum kazancının tespitinde, 193

sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nda yer alan ticari kazançla ilişkin hükümler uygulanır.

CEVAP : A**ÇÖZÜM 73:**

Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muafık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Cumhurbaşkanına verilebilir. (Anayasa 73.md.) Verginin konusu ise ancak kanunla belirlenir, değiştirilir veya kaldırılır.

CEVAP : A**ÇÖZÜM 74:**

Re'sen vergi tarhı, vergi matrahının tamamen veya kısmen defter, kayıt ve belgelere veya kanuni ölçülere dayanılarak tespitine imkân bulunmayan hâllerde takdir komisyonları tarafından takdir edilen veya vergi incelemesi yapmaya yetkili olanlarca düzenlenmiş vergi inceleme raporlarında belirtilen matrah veya matrah kısmı üzerinden vergi tarh olunmasıdır.

Tutulması zorunlu olan defterlerin veya verilen beyannamelerin gerçek durumu yansıtmadığına dair delil bulunması re'sen tarh sebebidir.

CEVAP : A**ÇÖZÜM 75:**

Mükellefçe pişmanlık dilekçesi ile verilen ve ödeme süresi geçmiş bulunan vergilerin, ödemenin geciktiği her ay ve kesri için, gecikme zammı oranında bir zamla (pişmanlık zammı) birlikte pişmanlık dilekçesi tarihinden başlayarak 15 gün içinde ödenmesi gerekir.

CEVAP : B**ÇÖZÜM 76:**

Cezalar için gecikme faizi hesaplanmazken, vadesinde ödenmeyen vergi ziyai cezası için gecikme zammı uygulanır. Diğer cezalar için ise hem gecikme faizi hem de gecikme zammı uygulanmaz.

CEVAP : E**ÇÖZÜM 77:**

Yoklama ve denetimde görevli memurların görevlerini ifa sırasında, güvenliklerinin sağlanmasına ilişkin esaslar Cumhurbaşkanınca belirlenir. (VUK 127.md.)

CEVAP : E

MÜESSİR DENEMELERİ

MÜESSİR DENEMELERİ

ÇÖZÜM 78:

Ölen kişinin vergi aslına bağlı olan gecikme faizi ve gecikme zammı da mirası reddetmeyen mirasçılara payları oranında geçerken, vergi cezaları "cezaların şahsiliği" ilkesi gereği düşer, diğer bir ifadeyle mirasçılara geçmez.

CEVAP : B

ÇÖZÜM 79:

Vergi Değeri: Bina ve arazinin Emlâk Vergisi Kanununun 29'uncu maddesine göre tespit edilen değeridir.

CEVAP : C

ÇÖZÜM 80:

Vergi ziyasına sebebiyet veren ve vergi ziyai cezası gerektiği haller şunlardır:

1. Verginin hiç tahakkuk ettirilmemesi
2. Verginin zamanında tahakkuk ettirilmemesi
3. Verginin eksik tahakkuk ettirilmesi
4. Verginin haksız yere geri verilmesi

CEVAP : D

ÇÖZÜM 81:

Kendisine ödeme emri tebliğ olunan şahıs, tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde ödeme emrine karşı vergi mahkemesinde dava açabilir. Ancak, hukuka aykırılık iddiaları Kanun'da sınırlandırılmıştır. Bu iddialar;

- Böyle bir borcunun olmadığı
- Borcunu kısmen veya tamamen ödemediği
- Borcun zamanaşımına uğradığıdır.

Ancak, ihbarnamelerde hata yapıldığı iddiası, ödeme emrine karşı açılacak davalarda değil, ihbarnameye (tarhiyata) karşı açılacak davalarda ileri sürülebilir.

CEVAP : D

ÇÖZÜM 82:

Esasen mükelleflerin kendi beyanları üzerine tarh edilen vergiler ile kesilen cezalar için dava açılmaz. Ancak bu kuralın iki temel istisnası vardır. Bunlar:

1. Mükellefin söz konusu beyannameyi ihtirazi kayıtlı vermiş olması
2. İhtirazi kayıtlı beyan edilmemiş bile olsa vergi hatası yapılmış olması

Bu durumlarda mükellef kendi beyan etmiş dahi olsa uyumsuzluğu dava konusu edebilir.

CEVAP : B

ÇÖZÜM 83:

Tam kamusal mal ve hizmetlerin özellikleri şunlardır:

- Faydaları bölünemez, yani bireysel olarak kime ne kadar fayda sağladığı tespit edilemez.
- Faydasından kimse mahrum bırakılamaz, yani kimse dışlanamaz, tüketimi engellenemez.
- Bu mallarda bedavacılık sorunu yaşanmaktadır.
- Fayda bölünemediği için fiyatlandırılmazlar.
- Finansmanları vergiler ile sağlanır.
- Ortak tüketilen mal ve hizmetlerdir.
- Tüketiminde rekabet olmayan mal ve hizmetlerdir.
- Piyasada alınıp satılmazlar ve pazarlanamazlar.
- Bu mal ve hizmetlere adalet, ulusal savunma, iç ve dış güvenlik hizmetleri, genel idari hizmetler, diplomasi örnek gösterilebilir.

Yarı kamusal mal ve hizmetlerin özellikleri şunlardır:

- Bireysel fayda bölünebilir, topluma sağladığı sosyal fayda bölünemez.
- Kısmen fiyatlandırılabilirler.
- Üretiminde ve tüketiminde rekabet vardır
- Pozitif dışsallığa sahiptir. Bireylere özel fayda sağlarken, topluma sosyal fayda sağlarlar.
- Kısmen dışlanılabilen mallardır.
- Hem özel kesim hem de kamu kesimi tarafından üretilirler.

CEVAP : E

ÇÖZÜM 84:

Hizmeti yapan birimin değil yapılan hizmetin esas alınarak yapılan sınıflandırmaya fonksiyonel sınıflandırma denir. Diğer bir adı işlevsel sınıflandırmadır.

Bu sınıflandırmada:

- Harcamanın hangi hizmete gittiği bilinir.
- Hizmetin, birim maliyeti kolay hesaplanır.
- Birim maliyetlerden yola çıkarak toplam maliyete ulaşılabilir.
- Toplam maliyet ile elde edilen fayda arasında karşılaştırma yapılarak sosyal faydası yüksek olan hizmetler tespit edilebilir.
- Hizmetlerin seçiminde fayda-maliyet analizlerinden yararlanarak, etkinlik ve verimlilik artırılabilir.
- Eğitim, sağlık ve savunma gibi hizmetlere yönelik yapılan harcamalar fonksiyonel sınıflandırmaya örnektir.

CEVAP : A

ÇÖZÜM 85:

Verginin şahsileştirilmesinde kullanılan uygulamalar şunlardır:

1. Ayırma kuramı: Bu ilkeye göre emek gelirleri ile sermaye gelirleri arasında nitelik yönünden bir ayırım yapılmakta, farklı ödeme gücünün temsil ettikleri düşüncesiyle sermaye gelirlerinin emek gelirlerine göre daha yüksek oran ve miktarlarla vergilendirilmesi gerektiğini ileri sürmektedir. Bu ilkenin tersine "Dual Vergileme" denir.

2. En az Geçim İndirimi (Asgari Geçim İndirimi): Kişilerin geçinmesi için belirli bir tutara kadar olan gelirin vergi dışı bırakılmasına asgari geçim indirimi veya en az geçim indirimi denir. En Az Geçim indirimi uygulama şekilleri:

- Matrahtan indirim sistemi
- Vergiden indirim sistemi (Dekot Sistemi)
- Bölme sistemi
- Katsayı Yöntemi

1. Artan Oranlılık: Artan oranlılık, vergi matrahının artmasına paralel olarak matrahın artan dilimlerine uygulanan vergi oranlarının da artması demektir.

2. İstisna ve Muafiyet Uygulamaları: Vergi muafiyeti, vergilendirilmesi gereken kişilerin kanun hükmü ile vergi dışı bırakılmasıdır.

Vergi istisnası, verginin konusunun kanun hükmü ile vergi dışı bırakılmasıdır. Muafiyet ve istisna uygulamaları düşük gelir gruplarına yönelik olduğunda ödeme gücüne ulaşmak için kullanılan bir teknik olma özelliğine kavuşur.

CEVAP : D**ÇÖZÜM 86:**

Parafiskal kurumlar kendi üyelerine ya da hizmetlerinden yararlananlara yönelik hizmet sunmaktadırlar ve kendi üyelerinden ya da hizmetlerinden yararlananlardan topladıkları aidat, prim vb. gelirlerle mevcut hizmetlerini finanse etmektedirler.

Mesleki Parafiskal Kurumlar: Belli meslek gruplarının yardımlaşma, dayanışma, mesleği geliştirme gibi amaçlarla kurdukları kurumlardır. Örneğin, ticaret odaları ve sanayi odaları, deniz ticaret odaları

Sosyal Parafiskal Kurumlar: Sosyal güvenliğin sağlanması ve geliştirilmesi amacıyla kamu kurumu niteliğinde kurulmuş sosyal sigorta kurumlarıdır. Örneğin, İş Kur, SGK Ekonomik

Parafiskal Kurumlar: Ekonomik faaliyetlerin toplum yararına düzenlenmesi ve bu alandaki ihtiyaçların karşılanması amacıyla kurulmaktadır.

CEVAP : D**ÇÖZÜM 87:**

Öncülüğünü Milton Friedman'ın yaptığı monetarist yaklaşım 1970'lerde yaşanan petrol krizleriyle birlikte önem kazanmıştır.

• Ekonomideki istikrarsızlıkların nedeni olarak kötü para politikası ve para arzındaki dalgalanmalar olduğunu ifade etmişlerdir.

• Tüketime ve milli gelirin belirleyicisi sürekli gelirdir.

• Ekonomide doğal işsizlik vardır ve bu nedenle philips eğrisi uzun dönemde diktir.

• Faiz oranı değil, para arzı önemlidir.

• Para arzı sabit bir oranda arttırılmalıdır.

Bu da ekonomik büyümeye göre belirlenmelidir.

• Kamu harcamaları, kişi ve firmalardan borçlanma yoluyla finanse ediliyorsa faizlerdeki yükselme özel sektör üzerinde dışlama etkisi yaratacaktır.

• Özel sektör istikrarlıdır.

• Fiyat ve ücretler esnekler.

• Ekonomiye yapılan müdahaleler ekonomiye yansımaları zaman alır, ekonomide gecikme vardır.

• Maliye ve para politikaları ile ekonomiye yansımaları istikrarsızlığa neden olur, kontrollü para politikası uygulanabilir.

• Para politikası sabitken maliye politikası ile milli gelir etkilenemez.

CEVAP : B**ÇÖZÜM 88:**

Arz eğrisinin sağa kayması, üreticinin aynı fiyat düzeyinden daha fazla mal arz etmesi anlamına gelir.

Arz eğrisini sağa kaydıran unsurlar şunlardır:

- Teknoloji düzeyinin iyileşmesi
- Verimlilik artışı
- Olumlu beklentiler
- Maliyetlerin düşmesi
  - Girdi fiyatlarının düşmesi
  - Vergilerin düşmesi
  - Sübvansiyonların artması
  - Ücretlerin düşmesi vb.

Talep eğrisinde olduğu gibi arz eğrisinde de fiyatlardaki değişim eğrinin eğimini ve konumunu etkilemez sadece eğri, üzerinde bir hareket yaratır.

CEVAP : E**ÇÖZÜM 89:**

Tam rekabet piyasasında çok sayıda alıcı/satıcı ve malların homojenliği özellikleri, piyasadaki firmaların fiyatı etkileyemeyeceğini gösterir. Yani fiyat, firmalar için veridir. Dolayısıyla firma kendi başına fiyatı değiştiremez.

Fiyatı temsil eden eğri aynı zamanda talep, ortalama hasılat ve marjinal hasılat eğrilerini de temsil eder. Bu eğri sonsuz esnekliğe sahip, diğer bir ifade ile miktar eksenine paralel bir eğridir.

CEVAP : A

ÇÖZÜM 90:

Belli bir zaman diliminde (gün, ay, yıl) meydana gelen değişimleri gösteren değişkenlere akım değişkeni denir.

Örneğin;

- Ulusal Gelir
- Tüketim
- Yatırım
- Faiz oranı
- İhracat
- İthalat
- Bütçe Açığı – Fazlası
- Dış Ticaret Açığı – Fazlası
- Devlet Faiz Ödemeleri
- İşsizlik Oranı vs.

Belli bir andaki durumu gösteren değişkenlere stok değişkeni denir.

Örneğin;

- Servet
- Sermaye Birikimi
- İşgücü Arzı
- Para Arzı
- Devlet Borç Miktarı

CEVAP : A

ÇÖZÜM 91:

Nisbi Gelir Hipotezi Duesenberry tarafından ortaya atılmıştır. Buna göre bireylerin tüketim davranışları birbirine bağlıdır ve tüketim ilişkileri tersine döndürülemez.

Gelir istikrarsız olsa bile bireylerin tüketim harcamaları istikrarlıdır. Çünkü; bireyler ulaştıkları tüketimi ne olursa olsun sürdürme eğilimi içindedirler.

Toplumda ortalamanın üzerinde olan kişilerin Tüketim / Gelir (C / Y) oranı düşük iken ortalamanın altında olan kişilerin (Tüketim / Gelir) C / Y oranı yüksektir. Çünkü, tüketim harcamaları çevresel faktörlere bağlıdır.

Kişilerin tüketim harcamaları onların içinde yer aldıkları nisbi gelir grubuna bağlıdır.

Toplumda kişiler "alt", "orta" ve "üst" gelir grubuna ayrılabilir ve her grubun kendine özgü harcama modeli vardır. Bu bakımdan aynı grupta yer alan kişiler birbirini etkilerler.

Bu yüzden mutlak gelir arttıkça tüketim eğilimleri değişmez. Ancak kişilerin gelir dağılımındaki yeri değiştiğinde tüketim eğilimleri değişir.

Tüketim, sadece cari dönem gelirine değil aynı zamanda önceki dönemin en yüksek gelirine bağlı olarak değişir.

Gelir azalınca tüketimde meydana gelen azalma, gelir arttığındaki tüketim artışından küçüktür. Buna "Mandal, Tatchet Etkisi" denir.

CEVAP : C

ÇÖZÜM 92:

Soğuk Hindi(Cold Turkey – Şok politika): Yüksek seyreden enflasyonu baskı altına alabilmek için fiyatların aniden ve bir kereye özgü olmak üzere düşürülmesidir.Şok politika uygulamasında halk politika değişikliğini daha net algılar ve buna bağlı olarak da izlenen politikanın sürdürüleceğine ve başarılı olacağına daha fazla inanır.(tedrici-ımlı politikaya göre)

Hollanda Hastalığı, ani zenginleşme kaynağına kavuşan bir ekonomide mevcut üretim faktörlerinin diğer üretim alanlarından çekilip yeni kaynağa yönelmesi sonucunda toplam üretimin azalmasına denir. İlk olarak 1960'lı yıllarda Hollanda'da doğal gaz bulunması sonucunda gözlemlendiği için Hollanda Hastalığı adını almıştır.

Meltzer Gecikmesi, üretim artışı ile gelir artışı arasında yaşanan gecikmeye denir.

Massetme Yaklaşımı: 1952 yılında Sidney S. Alexander'ın Devalüasyonun Ticaret Bilançosu üzerindeki etkileri isimli makalesinde ortaya konulmuş olan bir yaklaşımdır. Massetme yaklaşımı, bir ekonomide dış denkleğin nasıl sağlanabileceği ile ilgilidir. Buna toplam harcama yaklaşımı da denilmektedir.

Alexander, iç denkleği bir politika meselesi olarak ihmal etmekte ve dış denklik üzerinde durmaktadır. Makro kavramlarla çalışan bu yaklaşımın başlangıç noktası ticaret bilançosunun milli gelirle toplam harcama arasındaki farka eşit olduğu görüşüdür.

CEVAP : C

ÇÖZÜM 93:

Çevre kirliliğinin önlenmesi, çevrenin iyileştirilmesi ve çevre ile ilgili yatırımların desteklenmesi amacıyla;

- a) İthaline izin verilen kontrole tâbi yakıt ve atıkların CIF bedelinin yüzde biri ile hurdaların CIF bedelinin binde beşi oranında alınacak miktar,
- b) Büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idarelerince tahsil edilen su ve kullanılmış suları uzaklaştırma bedelinin yüzde biri,

çevre katkı payı olarak tahsil edilir. Tahsil edilen bu tutarlar, ilgililerce en geç ertesi ayın 15'ine kadar ilgili mal saymanlıkları hesaplarına aktarılır ve bütçeye gelir kaydedilir.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 94:

Bu Kanunda belirtilen idarî para cezaları, bu cezaların verilmesini gerektiren fiillerin işlenmesinden itibaren üç yıl içinde birinci tekrarında bir kat, ikinci ve müteakip tekrarında iki kat artırılarak verilir.

CEVAP: B

ÇÖZÜM 95:

İmar planları onay tarihinden itibaren belediye başkanlığınca tespit edilen ilan yerlerinde ve ilgili idarelerin internet sayfalarında bir ay süreyle eş zamanlı olarak ilan edilir. Bir aylık ilan süresi içinde planlara itiraz edilebilir. Belediye başkanlığınca belediye meclisine gönderilen itirazlar ve planları belediye meclisi on beş gün içinde inceleyerek kesin karara bağlar.

CEVAP: B**ÇÖZÜM 96:**

İl çevre düzeni planında açıkça belirtilmediği takdirde, ihtiyaç duyulması hâlinde, köyün gelişme potansiyeli ve gelişme düzeyi de dikkate alınarak köy yerleşik alan sınırları ve özel kanunlara ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla bu alanlarda yapılaşma kararı ve ifraz şartları belediye sınırı il sınırı olan yerlerde büyükşehir belediye meclisi, diğer yerlerde il genel meclisi kararı ile belirlenir.

CEVAP: E**ÇÖZÜM 97:**

Antik Yunan'da başlangıçları bilinmeyen yasalara "thesmoi" (sözlü yasa); bu düzenlemelerin de toplumsal barışı ve düzeni sağlamada yeterince etkin olmadığına görülmesi üzerine inan eseri olarak ortaya çıkan yasalara ise "nomoi" (yazılı yasa) adı verilmiştir.

CEVAP: D**ÇÖZÜM 98:**

Durkheim'e göre, insanlar bencildir ve arzuları sınırsızdır. İnsanların dürtü ve arzuları onu köle yapacak düzeyde güçlü olabilir. Bu arzular ancak toplum tarafından denetim altına alınabilir. Toplum insan arzuları üzerinde sınırlamalar getirir. Arzuları bu şekilde toplumca sınırlanan bireyler özgürleşecektir. İnsanları sınırlayan, kontrol altına alan önemli güç ortak ahlaktır. Bu nedenle Durkheim, toplum düzenini sağlamak ve kolektif çıkarları korumak için kurallar oluşturulmasını önermekte ve bunu "ahlâki kod" olarak adlandırmaktadır. Toplumsal işbölümü çalışması Durkheim'in sosyolojik çalışmaları arasında önemli bir yere sahiptir. Durkheim'a göre bireyin toplumla olan bağları, işbölümü olgusunda gerçekleşmektedir.

CEVAP: C**ÇÖZÜM 99:**

Sosyal sözleşmecî doğal hukukçular şunlardır:

- Thomas Hobbes
- Jonh Locke
- Montesquieu
- Jean Jacques Rousseau
- David Hume
- İmmanuel Kant

CEVAP: E**ÇÖZÜM 100:**

İbn-i Haldun'a göre siyaset türleri şunlardır:

- 1) Aklî Siyaset: Mülkün düzeni için herkes tarafından kabul edilen ve hükümlerine boyun eğilen kanunlar, akıllı kişiler, devlet büyükleri ve işlerinde basiret sahibi olmuş kişiler tarafından ortaya konmuş ise aklî siyaset söz konusu olur.
- 2) Dinî Siyaset: Bunlar, Allah tarafından tanzim edilmişse dini siyaset, söz konusu olur.
- 3) Mülkî Siyaset: Siyasi mülk ise, dünyevi işleri yerine getirmek ve zararların giderilmesi hususunda, akli düşüncenin icapları dahilinde tüm halkı sevk ve idare etmek anlamına gelir.

CEVAP: B

ÇÖZÜM -4

ÇÖZÜM 1:

1921 Anayasasının genel özellikleri şunlardır:

- 21 Ocak 1921 tarihinde ilan edilmiştir.
- 23 maddeden oluşmuştur.
- **Yumuşak ve çerçeve nitelikli ilk ve tek anayasadır.**
- Kanun-i esasiyi yürürlükten kaldırmamıştır.
- Kurucu Meclis tarafından hazırlanmıştır. (1961, 1982 Anayasaları da Kurucu Meclis tarafından hazırlanmıştır.)
- **Kuvvetler birliği sistemi uygulanmıştır.**
- **Meclis Hükümeti sistemi benimsenmiştir.**
- **MİLLİ EGEMENLİK İLKESİ BENİMSENMİŞTİR.** (Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.) (ilk kez)
- Devlet başkanı yoktur.
- Çift dereceli seçim sistemi benimsenmiştir.
- Meclis seçimleri 2 yılda bir yapılacaktır.
- Ülke vilayetlere, vilayetler kazalara, kazalar da nahiyelere ayrılmıştır. Vilayetler manevi şahsiyet ve muhtariyete (özerklik) sahiptir.¹³
- Umumi Müfettişlikler düzenlenmiştir. Bu oluşum vilayetlerarası ve vilayetler üstü bir denetim kurumudur. Umumi Müfettişliklerin görevi, genel olarak asayişin sağlanması, bütün dairelerin işlemlerinin denetlenmesi, vilayetlerin ortak işlerinde uyumun sağlanmasıdır.¹⁴ Umumi müfettişler devletin genel görevleri ile yerel yönetimlere ait görevlerin yerine getirilişini ve alınan kararları sürekli denetlerler.
- Yerinden yönetim ilkesi benimsenmiştir.
- Yargıdan söz etmeyen tek anayasadır.
- Temel hak ve hürriyetlerden söz etmemiştir.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 2:

Vatandaşların haklarının Anayasa ve kanunlar tarafından güvence altına alındığı ve **devletin eylem ve işlemlerinin hukuka uygunluğunun yargı denetimi altında olduğu** devlet düzenine hukuk devleti denir.

Hukuk Devletinin İlke ve Esasları:

- Devlet gücünün hukukla sınırlanması
- Temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alınması
- Kuvvetler ayrılığının benimsenmiş olması
- Yargının bağımsız olması
- Yürütmenin yargısal denetime tabi olması

13 Evkaf (vakıflar), medreseler, maarif (eğitim), sağlık, iktisat, tarım, bayındırlık ve sosyal yardımlaşma işlerinin düzenlenmesi ve yürütülmesi Büyük Millet Meclisinin koyacağı kanunlar çerçevesinde "vilayet şuraları"nın yetkisindedir. İç ve dış siyaset, şer'îye, adliye ve askeriye ile ilgili konular, uluslararası ekonomik ilişkiler ve birçok vilayeti ilgilendiren hususlar ise merkezi yönetimin yetki alanındadır. (Bülent Tanör, s. 263)

14 Bülent Tanör, s. 265

- İdarenin işlemlerinin yargısal denetime tabi olması
- Yasama işlemlerinin yargısal denetime tabi olması
- Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı
- Hak arama özgürlüğü
- Adil yargılanma hakkı
- Kanuni hakim güvencesi
- Hukukun genel ilkelerinin geçerliliği
- Demokrasi
- Kanun önünde eşitlik
- İdarenin kanuniliği
- İdarenin faaliyetlerinin önceden bilinebilir / öngörülebilir olması
- İdarenin mali sorumluluğu

Devlet şeklinin Cumhuriyet olmasının hukuk devleti ile doğrudan bir ilgisi bulunmaz.

CEVAP: A

ÇÖZÜM 3:

- Merkezi yönetim kesinhesap kanunu teklifi, ilgili olduğu mali yılın sonundan başlayarak **en geç 6 ay sonra Cumhurbaşkanı tarafından** TBMM'ye sunulur.
- Cumhurbaşkanı tarafından kesin hesap kanun teklifinin verilmesinden başlayarak Sayıştay en geç 75 gün içinde "Genel Uygunluk Bildirimi"ni TBMM'ye sunar.
- Kesin hesap kanun teklifi, yeni yıl bütçe kanun teklifiyle birlikte görüşülür ve karara bağlanır.
- **Kesinhesap kanunu teklifi ve genel uygunluk bildirimini TBMM'ye verilmiş olması, ilgili yıla ait Sayıştayca sonuçlandırılmamış denetim ve hesap yargılamasını önlemez ve bunların karara bağlandığı anlamına gelmez.**

DİKKAT!

Bütçe ve kesinhesapla ilgili hükümler Anayasa'da Anayasa'nın 161. maddesiyle "ekonomik ve mali hükümler" kısmında, "mali hükümler" bölümünde düzenlenmiştir.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 4:

1982 Anayasası'na göre, **SAVAŞ** sebebiyle yeni seçimlerin yapılmasına imkân görülmezse, Türkiye Büyük Millet Meclisi, seçimlerin **BİR YIL** geriye bırakılmasına karar verebilir.

Geri bırakma sebebi ortadan kalkmamışsa, erteleme kararındaki usule göre bu işlem tekrarlanabilir.

CEVAP: A

ÇÖZÜM 5:

1982 Anayasası'na göre, olağanüstü hal, Cumhurbaşkanı'nın talebiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından **her defasında dört ayı geçmemek üzere** süreyi uzatabilir.

DİKKAT!

Savaş hallerinde bu dört aylık süre aranmaz. Yani savaş halinde 4 ay fazla bir süre için uzatılabilir.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 6:

Anayasaya göre, Hâkimler ve Savcılar Kurulu 13 üyeden oluşur.

Kurulun, üç üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş adli yargı hâkim ve savcılarının arasından, bir üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idarî yargı hâkim ve savcılarının arasından Cumhurbaşkanı'nca; üç üyesi Yargıtay üyeleri, bir üyesi Danıştay üyeleri, üç üyesi nitelikleri kanunda belirtilen yükseköğretim kurumlarının hukuk dallarında görev yapan öğretim üyeleri ile avukatlar arasından Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilir.

HSK üyelerinin TBMM tarafından seçimi şu şekildedir:

a) Başvuru ve komisyon aşaması

Anayasa'ya göre,

- Kurul'un TBMM tarafından seçilecek üyeliklerine ilişkin başvurular, Meclis Başkanlığı'na yapılır.
- Başkanlık, başvuruları **Anayasa ve Adalet Komisyonları üyelerinden kurulu Karma Komisyona gönderir.**
- Komisyon her bir üyelik için üç adayı, üye tamsayısının üçte iki çoğunluğuyla belirler. Birinci oylamada aday belirleme işleminin sonuçlandırılmaması halinde ikinci oylamada üye tamsayısının beşte üç çoğunluğu aranır. Bu oylamada da aday belirlenmediği takdirde, her bir üyelik için en çok oyu alan iki aday arasında ad çekme usulü ile aday belirleme işlemi tamamlanır.

b) TBMM Genel Kurulunda seçim aşaması

TBMM, komisyon tarafından belirlenen adaylar arasından, her bir üye için ayrı ayrı GİZLİ OYLA seçim yapar.

- Birinci oylamada üye tam sayısının 2/3 çoğunluğu (400) aranır. Bu oylamada seçimin sonuçlandırılmaması halinde,
- İkinci oylamada üye tam sayısının 3/5 çoğunluğu (360) aranır.
- İkinci oylamada da üye seçilemediği takdirde en çok oyu alan iki aday arasında ad çekme usulü ile üye seçimi tamamlanır.

Soruda Genel Kurul'a 480 milletvekilinin katıldığı öncül olarak verilmiştir. Ancak yukarıda görüldüğü üzere Genel Kurula katılan milletvekili sayısı önemli değildir. Gerek birinci oylamada gerekse de ikinci oylamada üye tam sayısı (600) baz alınmalıdır.

Dolayısıyla Genel Kurula katılan milletvekili sayısı kaç olursa olsun, TBMM'nin hakimler ve Savcılar Kuruluna üye seçiminde ilk turda seçimi tamamlayabilmesi için en az 400 oy gereklidir.

CEVAP: A

ÇÖZÜM 7:

"Mahkemelerin bağımsızlığı", Anayasa'da 138. maddede düzenlenmiştir. Buna göre;

- Hakimler, görevlerinde bağımsızdır. Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre hüküm verirler.
- Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez, genelge gönderemez, tavsiye ve telkinde bulunamaz.
- Görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisi'nde (TBMM'de) yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz.
- Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir surette değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez.

C seçeneğinde verilen ifade Anayasa'nın 139. maddesinde "hakimlik ve savcılık teminatı" başlığı altında düzenlenmektedir.

Hakimlik ve savcılık teminatı (m. 139)

Hakimler ve savcılar azlolunamaz, kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen yaştan önce emekliye ayrılamaz; bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa, aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun kılınamaz.

Meslekten çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı hüküm giymiş olanlar, görevini sağlık bakımından yerine getiremeyeceği kesin olarak anlaşılanlar veya meslekte kalmalarının uygun olmadığına karar verilenler hakkında kanundaki istisnalar saklıdır.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 8:

Siyasi Partilerin Uycakları Esaslar (Anayasa m. 69)

- Siyasi partilerin faaliyetleri, parti içi düzenlemeleri ve çalışmaları demokrasi ilkelerine uygun olur. Bu ilkelerin uygulanması kanunla düzenlenir.
- Siyasi partiler, ticari faaliyetlere girişemezler.
- Siyasi partilerin gelir ve giderlerinin amaçlarına uygun olması gereklidir. Bu kuralın uygulanması

kanunla düzenlenir. Anayasa Mahkemesince siyasi partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin kanuna uygunluğunun tespiti, bu hususun denetim yöntemleri ve aykırılık halinde uygulanacak yaptırımlar kanunda gösterilir. Anayasa Mahkemesi, bu denetim görevini yerine getirirken Sayıştay'dan yardım sağlar. Anayasa Mahkemesinin bu denetim sonunda vereceği kararlar kesindir.

Siyasi Partilerin Kapatılması (Siyasi Partilerin Uyacakları Esaslar Başlığı Altında) (m. 69)

- Siyasi partilerin kapatılması, YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISININ AÇACAĞI DAVA ÜZERİNE ANAYASA MAHKEMESİNCE KESİN OLARAK KARARA BAĞLANIR.
- Bir siyasi partinin tüzüğü ve programının 68 inci maddenin dördüncü fıkrası hükümlerine aykırı bulunması halinde temelli kapatma kararı verilir.

Anayasa m. 68/4: Siyasi partilerin tüzük ve programları ile eylemleri, Devletin bağımsızlığına, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, insan haklarına, eşitlik ve hukuk devleti ilkelerine, millet egemenliğine, demokratik ve laik Cumhuriyet ilkelerine aykırı olamaz; sınıf veya zümre diktatörlüğünü veya herhangi bir tür diktatörlüğü savunmayı ve yerleştirmeyi amaçlayamaz; suç işlenmesini teşvik edemez.

- Bir siyasi partinin 68 inci maddenin dördüncü fıkrası hükümlerine aykırı eylemlerinden ötürü temelli kapatılmasına, ancak, onun bu nitelikteki fiillerin işlendiği bir **odak haline geldiğinin Anayasa Mahkemesince tespit edilmesi halinde** karar verilir.
- Bir siyasi parti, bu nitelikteki fiiller o partinin üyelerince yoğun bir şekilde işlendiği ve bu durum o partinin **büyük kongre** veya **genel başkan** veya **merkez karar veya yönetim organları** veya **Türkiye Büyük Millet Meclisindeki grup genel kurulu** veya **grup yönetim kurulunca** zımnen veya açıkça benimsendiği yahut bu fiiller doğrudan doğruya anılan parti organlarınınca kararlılık içinde işlendiği takdirde, söz konusu fiillerin odağı haline gelmiş sayılır. (2001 yılı Anayasa değişikliği ile eklenmiştir.)
- ANAYASA MAHKEMESİ, YUKARIDAKİ FIKRALARA GÖRE TEMELLİ KAPATMA YERİNE, DAVA KONUSU FİİLLERİN AĞIRLIĞINA GÖRE İLGİLİ SİYASİ PARTİNİN DEVLET YARDIMINDAN KISMEN VEYA TAMAMEN YOKSUN BIRAKILMASINA KARAR VEREBİLİR. (2001 yılı Anayasa değişikliği ile eklenmiştir.)
- **Temelli kapatılan bir parti bir başka ad altında kurulamaz.**
- Bir siyasi partinin temelli kapatılmasına beyan veya faaliyetleriyle sebep olan kurucuları dahil üyeleri, Anayasa Mahkemesinin temelli kapatmaya ilişkin

kesin kararının Resmî Gazetede gerekçeli olarak yayımlanmasından başlayarak 5 yıl süreyle bir başka partinin kurucusu, üyesi, yöneticisi ve deneticisi olamazlar.

- **YABANCI DEVLETLERDEN, ULUSLARARASI KURULUŞLARDAN VE TÜRK UYUKLUĞUNDA OLMAYAN GERÇEK VE TÜZEL KİŞİLERDEN MADDİ YARDIM ALAN SİYASİ PARTİLER TEMELLİ OLARAK KAPATILIR.**
- Siyasi partilerin kuruluş ve çalışmaları, denetlenmeleri, kapatılmaları ya da Devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılmaları ile siyasi partilerin ve adayların seçim harcamaları ve usulleri yukarıdaki esaslar çerçevesinde kanunla düzenlenir. (2001 yılı Anayasa değişikliği ile eklenmiştir.)

DİKKAT

ANAYASA'DA SİYASİ PARTİ KAPATMA İÇİN SAYILAN SEBEP- LER ŞUNLARDIR:

- Siyasi parti tüzüğü ve programının Anayasanın 68. maddesinin 4. fıkrası hükümlerine aykırı olması,

Anayasa Mahkemesi, yukarıdaki fıkralara göre temelli kapatma yerine, dava konusu fiillerin ağırlığına göre ilgili siyasi partinin Devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılmasına karar verebilir.

- Siyasi partinin yabancılardan maddi yardım alması

(Yabancı devlet, kişi ya da kuruluşlardan yardım alan siyasi parti temelli kapatılır. Bu durumda Anayasa Mahkemesinin başka bir karar veremediğine dikkat etmek gerekir.)

Şu hususların özetlenmesinde fayda vardır:

- Siyasi partilerin kapatılması davasını Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı açar.
- Dava, Anayasa Mahkemesince **kesin olarak** karara bağlanır.
- Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu, siyasi parti kapatma veya Devlet yardımından kısmen ya da tamamen yoksun bırakmaya toplantıya katılanların üçte iki çoğunluğu ile karar verir.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 9:

1982 Anayasası'na göre,

Anayasa Mahkemesi Cumhurbaşkanını, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanını, Cumhurbaşkanı yardımcılarını, bakanları, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay Başkan ve üyelerini, Başsavcılarını, Cumhuriyet Başsavcivekilini, Hakimler ve Savcılar Kurulu ve Sayıştay Başkan ve üyelerini

görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divan sıfatıyla yargılar (Anayasa m. 148/6).

Genelkurmay Başkanı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları da görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divanda yargılanırlar (Anayasa, m. 148/7).

Yüce Divanda Yargılanacaklar

- Cumhurbaşkanı
- TBMM Başkanını (2010 yılı Değişikliği ile eklenmiştir.)
- Cumhurbaşkanı yardımcılarını (2107 yılı Değişikliği ile eklenmiştir.)
- Bakanlar
- Anayasa Mahkemesi Başkan ve üyeleri
- Yargıtay Başkan ve üyeleri
- Cumhuriyet Başsavcısı ve Başsavcivekili¹⁵
- Danıştay Başkan ve üyeleri
- Danıştay Başsavcısı
- Hakimler ve Savcılar Kurulu Başkan ve üyeleri
- Sayıştay Başkan ve üyeleri
- Genelkurmay Başkanı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlarını (2010 Değişikliği ile eklenmiştir.)

Yüce Divanda savcılık görevini Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı veya Cumhuriyet Başsavcivekili yapar.

Yüce Divan kararlarına karşı yeniden inceleme başvurusu (hükümün açıklanmasından itibaren 15 gün içinde) yapılabilir. Anayasa Mahkemesi Genel Kurulunun yeniden inceleme sonucu verdiği karar kesindir. (2010 yılı Anayasa değişikliği) (2010 yılına kadar itiraz yolu kapalıydı.)

(Buradaki 15 günlük süre Anayasa'da değil Kanunda düzenlenmiştir.)

DİKKAT!

- TBMM Başkanı, Genelkurmay Başkanı ve Kuvvet Komutanları Yüce Divan'da yargılanacaklar arasına 2010 Anayasa değişikliği ile eklenmiştir.
- 2010 yılında eklenen Jandarma Genel Komutanı 2017 yılı değişikliği ile Yüce Divan'da yargılanacaklar arasından çıkarılmıştır.
- Anayasa Mahkemesi'nin Yüce Divan sıfatıyla milletvekillerini yargılayamadığına dikkat etmek gerekir.
- Askeri Yargıtay ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi kaldırdığı için bunların başkan ve üyeleri de Yüce Divanda yargılanacaklar listesinden 2017 yılında çıkarılmıştır.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 10:

Anayasa Mahkemesi, **Genel Kurul ve iki bölüm** halinde çalışır.¹⁶

6216 sayılı Kanun'a göre; Genel Kurul 15 üyeden, bölümler ise bir başkanvekilinin başkanlığında altı üyeden oluşur.

Genel Kurul ise, Mahkeme Başkanının veya başkanın belirleyeceği başkanvekilinin başkanlığında **en az 10 üye** ile toplanır.

Bölümler, başkanvekili başkanlığında 4 üyenin katılımıyla toplanır.

Bireysel başvuruların kabul edilebilirlik incelemesi için komisyonlar oluşturulabilir.

	GENEL KURUL	BÖLÜMLER
OLUŞUMU	15 üyeden oluşur.	Bir başkanvekilinin başkanlığında 6 üyeden oluşur.
TOPLANMA	Mahkeme Başkanının veya başkanın belirleyeceği başkanvekilinin başkanlığında en az 10 üye ile toplanır.	Başkanvekili başkanlığında 4 üyenin katılımıyla toplanır.
GÖREV	Bireysel başvuru dışındaki işlere bakar.	Bireysel başvurulara bakar.

KARAR YETER SAYILARI

- Bölümler ve Genel Kurul, kararlarını salt çoğunlukla alır.
- **Anayasa değişikliğinde iptale, siyasi partilerin kapatılmasına¹⁷ ya da Devlet yardımından yoksun bırakılmasına¹⁸ karar verilebilmesi için toplantıya katılan üyelerin 2/3 çoğunluğunun oyu şarttır.**

6216 SAYILI KANUN'A GÖRE

- Genel Kurul ve bölümler kararlarını katılanların salt çoğunluğuyla alır.
- Oyların eşitliği hâlinde başkanın bulunduğu tarafın görüşü doğrultusunda karar verilmiş olur.
- Oylamaya en kıdemsiz üyeden başlanır.

Toplantıya katılanların üçte ikisi ile aldığı kararlar	Üye tam sayısının salt çoğunluğu ile aldığı kararlar
--	--

15 Anayasanın buradaki kastı Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcivekilidir.

16 Anayasa mahkemesinin bölüm ve Genel Kurul halinde çalışma usulü ile bireysel başvuru hakkı ilk kez 2010 yılı Anayasa değişikliği ile getirilmiştir.

17 Anayasa değişikliğinde iptal ve siyasi partilerin kapatılmasına karar vermede 2010 Anayasa değişikliğinden önce beşte üç çoğunlukla karar verilirken, 2010 Anayasa değişikliği ile bunlara da üçte iki çoğunlukla karar verilebileceği hükme bağlanmıştır.

18 Devlet yardımından yoksun bırakmaya üçte iki çoğunlukla karar verilebilmesi 2010 Anayasa değişikliği ile düzenlenmiştir.

→ Anayasa değişikliğinde iptal	→ Anayasa Mahkemesi'nin başkanı ve başkanvekillerinin seçilmesi.
→ Siyasi partilerin kapatılması veya Devlet yardımından yoksun bırakılmasına	→ Sağlık nedeniyle bir üyenin üyeliğinin düşürülmesi ¹⁹
	→ Uyuşmazlık Mahkemesi'nin başkan ve başkan vekilini seçmesi ²⁰

DETAY BİLGİ

Üyelikten çekilmeye davet edilme cezasına karar verilebilmesi için Genel Kurulun üçte iki oy çokluğu aranır (6216 sayılı Kanun).

CEVAP: B

ÇÖZÜM 11:

1982 Anayasası'nın 127. maddesine göre;

- Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları **kanunda** belirtilen ve **KARAR ORGANLARI SEÇMENLER TARAFINDAN SEÇİLEREK OLUŞTURULAN** kamu tüzelkişileridir.
- Mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, **YERİNDEN YÖNETİM İLKESİNE UYGUN OLARAK KANUNLA** düzenlenir.
- Mahalli idarelerin seçimleri, 67 nci maddedeki esaslara göre 5 yılda bir yapılır.
- Kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir.
- Mahalli idarelerin seçilmiş organlarının, organik sıfatını kazanmalarına ilişkin itirazların çözümü ve kaybetmeleri, konusundaki denetim yargı yolu ile olur. Ancak, görevleri ile ilgili bir suç sebebi ile hakkında soruşturma veya kovuşturma açılan mahalli idare organları veya bu organların üyelerini, **İçişleri Bakanı**, geçici bir tedbir olarak, kesin hükme kadar uzaklaştırabilir.
- Merkezi idare, mahalli idareler üzerinde, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahiptir.
- Mahalli idarelerin belirli kamu hizmetlerinin görülmesi amacı ile, kendi aralarında Cumhurbaşkanının izni ile birlik kurmaları, görevleri, yetkileri, maliye ve kolluk işleri ve merkezi idare ile karşılıklı bağ ve ilgileri kanunla düzenlenir. Bu idarelere, görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanır.

CEVAP: B

¹⁹ Kanunda düzenlenmiştir.

²⁰ Kanunda düzenlenmiştir.

ÇÖZÜM 12:

Cumhurbaşkanlığına bağlı kurum ve kuruluşlar şunlardır:

- Devlet Arşivleri Başkanlığı
- Devlet Denetleme Kurulu
- Diyanet İşleri Başkanlığı
- İletişim Başkanlığı
- Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği
- Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı
- Milli Saraylar İdaresi Başkanlığı
- Savunma Sanayi Başkanlığı
- Strateji ve Bütçe Başkanlığı
- Türkiye Varlık Fonu

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Anayasa'ya göre Cumhurbaşkanın belirleyeceği bakana bağlıdır (Anayasa m. 134).

15.07.2018 tarihli 2018/1 sayılı Cumhurbaşkanlığı genelgesine göre Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlıdır.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 13:

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'na göre il encümeninin görev ve yetkileri şunlardır:

- Bütçe ve kesin hesabı inceleyip il genel meclisine görüş bildirmek.
- **Kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak.**
- Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.
- Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve **miktarı beşmilyar Türk Lirasına kadar olan ihtilafların sulhen halline karar vermek.**
- Belediye sınırları dışındaki umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek..
- Öngörülmeven giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek.
- Taşınmaz mal satımına, trampa edilmesine ve tahsisine ilişkin kararları uygulamak, süresi 3 yılı geçmemek üzere kiralınmasına karar vermek.
- Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak
- Vali tarafından havale edilen konularda görüş bildirmek.
- Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

A seçeneğinde yer alan "kanunlarda öngörülen cezaları vermek" yetkisi görüldüğü gibi il encümenine aittir. Diğer seçeneklerde yer alanlar ise valinin görev ve yetkileri arasında yer alır.

CEVAP: A

ÇÖZÜM 14:

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda yer alan ihale usuller şunlardır:

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu	4734 sayılı Kamu İhale Kanunu
<ul style="list-style-type: none"> • Kapalı teklif usulü • Belli istekliler arasında kapalı teklif usulü • Açık teklif usulü (açık artırma ve eksiltme usulü) • Pazarlık usulü • Yarışma usulü 	<ul style="list-style-type: none"> • Açık ihale usulü • Belli istekliler arasında ihale usulü • Pazarlık usulü • Doğrudan temin (Bu bir ihale usulü değildir. Alım usulüdür.) • Tasarım Yarışmaları (Bu bir ihale usulü değildir. Alım usulüdür.)

CEVAP: D**ÇÖZÜM 15:**

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na göre, kamulaştırma işleminin aşamaları idari ve adli olarak iki boyutta ele alınabilir. Kamulaştırma sürecinin temel aşamaları şunlardır:

İdari Aşamalar:

- Kamulaştırma bedeli için yeterli ödeneğin temin edilmesi
- Kamu yararı kararının alınması
- Kamu yararı kararının onaylanması
- Kamulaştırılacak olan taşınmazın belirlenmesi
- Kamulaştırma kararının alınması ve tabu siciline şerh verilmesi
- Satın alma usulünün uygulanması (denenmesi) (2001 değişikliği)

İdari aşamada kamulaştırmanın sonuçlanmaması halinde adli aşamalar başlar.

Adli Aşamalar:

- Kamulaştırma bedelinin tespiti için idare tarafından taşınmazın bulunduğu yerdeki asliye hukuk mahkemesine "bedel tespit davası" açılması (2001 değişikliği)
- Tebligat ve ilan
- Bedelin tespiti
- Bedelin idare tarafından bankaya yatırılması
- İdarece makbuzun ibrazı ve taşınmazın idare adına tescil ve bedelin hak sahibine ödenmesi kararı

DİKKAT!

Bu aşamaların sırayla izlenmesi gerekir. Sınavda da bu sıralamanın sorulma ihtimali çok yüksektir.

CEVAP: A**ÇÖZÜM 16:**

Disiplin cezasını gerektiren fiil ve hallerin işlendiği tarihten itibaren nihayet 2 yıl içinde disiplin cezası verilmediği takdirde ceza verme yetkisi zamanaşımına uğrar.

CEVAP: B**ÇÖZÜM 17:**

657 sayılı Kanun'a göre, çekilme isteği kabul edilen ve Devlet Memurları Kanunu'na uygun olarak memuriyetten çekilenler **6 ay** geçmeden devlet memurluğuna alınamazlar.

ÇEKİLME DURUMLARI	MEMURİYETE ALINMAMA SÜRESİ
Çekilme isteği kabul edilen ve DMK'ya uygun olarak memuriyetten çekilenler	6 ay geçmeden,
DMK'ya göre çekilmiş sayılanlar ile yerine atanan kişinin gelmesini beklemeden görevlerinden ayrılanlar	1 yıl geçmeden,
Devir teslimle yükümlü olup da bunu gerçekleştirmeden görevinden ayrılanlar	3 yıl geçmeden,
Olağanüstü hal, seferberlik ve savaş hallerinde veya genel hayata müessir afetlere uğrayan yerlerdeki Devlet memurları, çekilme istekleri kabul edilmedikçe veya yerine atanacaklar gelip işe başlamadıkça görevlerini bırakanlar	Hiçbir zaman

CEVAP: B**ÇÖZÜM 18:**

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, görevden uzaklaştırmaya yetkili olanlar şunlardır:

- Atamaya yetkili amirler;
- Bakanlık ve genel müdürlük müfettişleri;
- İllerde valiler;
- İlçelerde kaymakamlar (ilçe idare şube başkanları hakkında valinin muvafakati şarttır.)

DİKKAT!

- Görevden uzaklaştırma, Devlet kamu hizmetlerinin gerektirdiği hallerde, görevi başında kalmasında sakınca görülecek Devlet memurları hakkında alınan ihtiyati bir tedbirdir. (bir disiplin cezası DEĞİLDİR.)
- Görevden uzaklaştırma tedbiri, soruşturmanın herhangi bir safhasında da alınabilir.
- Valiler ve kaymakamlar tarafından alınan görevden uzaklaştırma tedbiri, memurun kurumuna derhal bildirilir.

5 sayılı Devlet denetleme Kurulu Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne göre, Devlet Denetleme Kurulu da görevden uzaklaştırma yetkisine sahiptir.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 19:

MEMUR OLMAYA ENGEL CEZALAR	
MEMUR OLMAYA ENGEL OLAN HAPİS CEZASI	<u>Kasten</u> işlenen bir suçtan dolayı <u>bir yıl veya daha fazla</u> süreyle hapis cezası
<p>AFFA UĞRAMIŞ OLSA MAHKÜMİYETİ DEVLET MEMURLUĞUNA ENGEL OLAN SUÇLAR</p> <p>(Bunlardan hüküm giyenler süresi ne olursa olsun devlet memuru olamazlar.)</p>	→ Devletin güvenliğine karşı suçlar,
	→ Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar,
	→ Zimmet,
	→ İrtikâp,
	→ Rüşvet,
	→ Hırsızlık,
	→ Dolandırıcılık,
	→ Sahtecilik,
	→ Güveni kötüye kullanma,
	→ Hileli iflas,
	→ İhaleye fesat karıştırma,
	→ Edimin ifasına fesat karıştırma,
	→ Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya
	→ Kaçakçılık

A kişinin henüz yargılaması devam etmektedir. Dolayısıyla hakkında verilmiş bir ceza hükmü bulunmamaktadır.

CEVAP: A

ÇÖZÜM 20:

Düzenleme ortaklık payları, düzenlemeye tabi tutulan arazi ve arsaların düzenlemeden önceki yüzölçümlerinin **YÜZDE KIRK BEŞİNİ** geçemez.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 21:

Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Adalet Bakanlığı ile ilişkilidir.

Kişisel Verileri Koruma Kurumu 9 üyeden oluşur. Bunların 5'i TBMM, 4'ü ise CB tarafından seçilir.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 22:

Valinin katılmadığı encümen toplantılarına genel sekreter başkanlık eder.

CEVAP: A

ÇÖZÜM 23:

1982 Anayasası'nın 126. maddesine göre;

"Türkiye, merkezi idare kuruluşu bakımından,

→ COĞRAFYA DURUMUNA,

→ EKONOMİK ŞARTLARA VE

→ KAMU HİZMETLERİNİN GEREKLERİNE GÖRE,

İLLERE; İLLER DE DİĞER KADEMELİ BÖLÜMLERE AYIRILIR.

İllerin idaresi yetki genişliği esasına dayanır.

Kamu hizmetlerinin görülmesinde verim ve uyum sağlamak amacıyla, birden çok ili içine alan merkezi idare teşkilatı kurulabilir. Bu teşkilatın görev ve yetkileri kanunla düzenlenir."

CEVAP: D

ÇÖZÜM 24:

Sayıştay Kanunu'na göre;

→ İlamlar gerekçeli olarak düzenlenir.

→ Sayıştay ilamları; sorumlulara, sorumluların bağlı olduğu kamu idarelerine, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için Hazine ve Maliye Bakanlığına, ilgili muhasebe birimine ve başsavcılığa tebliğ edilir.

→ Sayıştay ilamları kesinleştikten sonra 90 GÜN İÇERİSİNDE yerine getirilir.

→ İlam hükümlerinin yerine getirilmesinden, ilamların gönderildiği kamu idarelerinin üst yöneticileri sorumludur.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 25:

Millete ve devlete hizmeti geçmiş, bilgi ve birikim sahibi kişilerin bu kazanımlarından istifade edilebilmesi amacıyla Cumhurbaşkanlığı Yüksek İstişare Kurulu oluşturulmuştur.

Kurul üyeleri Cumhurbaşkanınca belirlenir.

Kurulun çalışma usul ve esasları ile Kurul üyelerine yapılabilecek ödemeler Cumhurbaşkanınca belirlenir.

CEVAP: B

ÇÖZÜM 26:

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine göre, bakan yardımcısı bakanlık teftiş kurulu hariç bakanlık kuruluşlarına gereken emirleri verir ve bunların uygulanmasını gözetir ve sağlar.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 27:

Hangi idari davaların ilk derece mahkemesi sıfatıyla Danıştay'ın görev alanına girdiği 2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun 24. maddesinde düzenlenmiştir:

- Cumhurbaşkanlığı kararlarına karşı açılan davalar;
- Cumhurbaşkanınca çıkarılan Cumhurbaşkanlığı karar-nameleri dışındaki düzenleyici işlemlere karşı açılan davalar;
- Bakanlıklar ile kamu kuruluşları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarınca çıkarılan ve ülke çapında uygulanacak düzenleyici işlemlere karşı açılan davalar;
- Danıştay İdari Dairesince veya İdari İşler Kurulunca verilen kararlar üzerine uygulanan eylem ve işlemlere karşı açılan davalar;
- Birden çok idare veya vergi mahkemesinin yetki alanına giren işler;
- Danıştay Yüksek Disiplin Kurulu kararları ile bu Kurulun görev alanı ile ilgili Danıştay Başkanlığı işlemleri;
- Tahkim yolu öngörülme-yen kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan idari davalar;
- Belediyeler ile il özel idarelerinin seçimle gelen organlarının organlık sıfatlarını kaybetmeleri hakkındaki istemler.

Bunların dışında başka özel kanunlarla da bazı davaların ilk derece mahkemesi sıfatıyla Danıştay'ın görev alanına girdiği düzenlenmiştir. Başka kanun hükümleri gereğince Danıştay'ın ilk derece mahkemesi olarak bakmakla görevli olduğu davalar ise şunlardır:

- Özelleştirme İdaresinin özelleştirmeye ilişkin kararlarına karşı açılan davalar,
- Hâkimler Savcılar Kurulu'nun meslekten ihraç kararlarına karşı açılan davalar,
- Türk Petrol Kanunu kapsamında verilen ruhsatlara ilişkin Bakanlık tarafından alınan kararlara karşı açılacak davalar.

Kamu kurum ve kuruluşları tarafından çıkarılan düzenleyici işlemlere karşı açılan bir davanın ilk derece mahkemesi sıfatıyla Danıştay'ın görev alanına girebilmesi için, bu düzenleyici işlemin ülke çapında uygulanacak bir düzenleyici işlem olması gerekmektedir. Bu kuralın tek istisnası ise Cumhurbaşkanı tarafından çıkarılan düzenleyici işlemlerdir. **Cumhurbaşkanı tarafından çıkarılan bir düzenleyici işleme karşı açılacak olan davalar, ülke çapında uygulanıp uygulanmadığına bakılmaksızın, ilk derece mahkemesi sıfatıyla Danıştay'ın görev alanına girmektedir.**

(NOT: Cumhurbaşkanı tarafından çıkarılan Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin yargısal denetimi Danıştay değil Anayasa Mahkemesi tarafından yapılır.)

Ankara Barosu tarafından çıkarılan bir düzenleyici işlem ülke çapında uygulanmayacağı için bu düzenleyici işleme karşı açılan dava Danıştay'ın değil Ankara İdare Mahkeme-

si'nin görev alanına girer. Cumhurbaşkanı tarafından çıkarılan düzenleyici işleme karşı açılan dava ise her halükârda Danıştay'ın görev alanına girecektir.

DİKKAT:

1982 Anayasası'nın 159. maddesine göre Hakimler ve Savcılar Kurulu'nun **meslekten çıkarma cezası dışında kalan kararlarına karşı yargı yolu kapalıdır.** Yani Hakimler ve Savcılar Kurulu tarafından verilen kararlardan sadece meslekten çıkarma cezalarına karşı dava açılabilir ve bu dava ilk derece mahkemesi sıfatıyla Danıştay'ın görev alanına girer. Ancak Hakimler ve Savcılar Kurumu'nun bir hâkimin başka şehre tayinine ilişkin kararına karşı dava açmak mümkün değildir.

CEVAP: E**ÇÖZÜM 28:**

İdari yargılama usulünde "iptal" ve "tam yargı" olmak üzere iki çeşit dava vardır. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesine göre idari dava türleri şunlardır:

İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için **menfaatleri ihlâl edilenler** tarafından açılan **iptal davaları,**

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı **kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar** tarafından açılan **tam yargı davaları,**

c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyumsuzluklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyumsuzluklara ilişkin davalar.

Bu düzenlemeye göre iptal davası açabilmek için bir menfaatin ihlâl edilmiş olması yeterli olup kişisel bir hakkın ihlâl edilmiş olmasına gerek yoktur. Kişisel bir hakkın ihlâl edilmiş olması şartı iptal davaları için değil tam yargı davaları için gerçekleşmesi gereken bir şarttır.

Tam yargı davaları hem idari işlem hem de idari eylemlerden kaynaklanan hak ihlallerine karşı açılabilirken **iptal davaları sadece idari işlemlere karşı açılabilir. Yani idari eylemlere karşı iptal davası açılması mümkün değildir.**

Tam yargı davalarına ilişkin esaslar 2577 sayılı Kanun'un 12 ve 13. maddelerinde düzenlenmiştir. İdari işlemlerden kaynaklanan tam yargı davalarını düzenleyen 12. maddeye göre; "İlgililer haklarını ihlâl eden bir **idari işlem** dolayısıyla Danıştaya ve idare ve vergi mahkemelerine **doğrudan doğruya tam yargı davası veya iptal ve tam yargı davalarını birlikte açabilecekleri gibi ilk önce iptal davası açarak bu davanın karara bağlanması üzerine, bu husustaki kararın veya kanun yollarına başvurulması halinde verilecek kararın tebliği veya bir işlemin icrası sebebiyle doğan zararlardan dolayı icra tarihinden itibaren dava süresi içinde tam yargı davası açabilirler."**

İdari eylemden kaynaklanan tam yargı davalarının düzenlendiği 13. maddeye göre ise; "**İdari eylemlerden hakları**

ihlal edilmiş olanların idari dava açmadan önce, bu eylemleri yazılı bildirim üzerine veya başka suretle öğrendikleri tarihten itibaren bir yıl ve her halde eylem tarihinden itibaren beş yıl içinde **ilgili idareye başvurarak** haklarının yerine getirilmesini istemeleri gereklidir. Bu isteklerin kısmen veya tamamen reddi halinde, bu konudaki işlemin tebliğini izleyen günden itibaren veya istek hakkında otuz gün içinde cevap verilmeyeceği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren, dava süresi içinde dava açılabilir."

Görüldüğü hakları bir idari işlem dolayısı ile ihlal edilen kişiler doğrudan doğruya tam yargı davası açabilirken idari eylem dolayısı ile ihlal edilen kişiler dava açmadan önce idareye başvurmak zorundadır.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 29:

Hangi uyuşmazlıkların ivedi yargılama usulüne tabi olduğu ve ivedi yargılama usulünün özellikleri 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 20/A maddesinde düzenlenmiştir. Maddede yer alan düzenlemeye göre ivedi yargılama usulüne tabi davalarda da yürütmenin durdurulması talebinde bulunulabilir ancak bu talebe ilişkin mahkemelerce verilen kararlar kesin olup bu kararlara karşı itiraz edilemez. Dolayısı ile E şıkkındaki ifade yanlıştır. İvedi yargılama usulüne ilişkin diğer şıklardaki bilgiler ise doğrudur.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 30:

2575 sayılı Kanuna göre Danıştay'ın 10 tane dairesi vardır. Ancak bugün fiilen 13 daire görev yapmaktadır. 1. Daire idari daire olup yargısal görevi yoktur. Kanun'da 3, 4, 7 ve 9 vergi dava dairesi olarak düzenlenmiş olsa da yine Kanun'un verdiği yetkiye dayanarak, Resmi Gazete'de yayınlanan, Danıştay Başkanlık Kurulu kararıyla 4. Daire idari dava dairesine dönüştürülmüştür. Bu durumda halen 3 adet vergi dava dairesi vardır.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 31:

Bir idari işleme karşı dava açmadan önce idareye başvuru yapılması ve işlemin düzeltilmesi, kaldırılması veya geri alınmasının talep edilmesi **idari başvuru** olarak adlandırılır. İdari başvuru yapılması, dava açma süresini **durdurur**.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 32:

Dilekçelerde şu hususlar yer almalıdır:

- Dilekçelerde mahkemeye hitap olmalı,
- Tarafların ve varsa vekillerinin veya temsilcilerinin ad ve soyadları veya unvanları, imzaları ve adresleri ile gerçek kişilere ait Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası,

- Davanın konusu ve sebepleri ile dayandığı deliller,
- Davaya konu olan idari işlemin yazılı bildirim tarihi,
- Vergi, davalarında uyuşmazlık konusu miktar, verginin veya vergi cezasının nevi ve yılı vb. gösterilir.

Davacının avukatının baro sicil numarası ise vekil ile dava açılması durumunda gereklidir.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 33:

Olağan kanun yolları şunlardan oluşur: İstinaf ve temyiz

Olağanüstü kanun yolları şunlardan oluşur: Yargılamanın yenilenmesi ve kanun yararına temyiz

Karar düzeltme yolu sadece Sayıştay kararları için söz konusudur.

CEVAP: B

ÇÖZÜM 34:

Kural olarak, hukuksal yanlışlıklar ancak temyiz, istinaf ve yargılamanın yenilenmesi yolları ile giderilebilir. Ancak "yanlışlıkların düzeltilmesi" talebi ile "maddi" yanlışlıklar dosyanın incelenmesi ile kolayca düzeltilir. İki tarafın adı, soyadı, sıfatı ile sav ve savunmaların sonuç istemlerine ilişkin yanlışlıklar ile hüküm fıkrasındaki hesap yanlışlıklarının düzeltilmesi istenebilir.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 35:

Kesin karine, aksi iddia ve ispat edilemeyen kanuni karinedir. Kesin karineler şunlardır:

- Analık karinesi
- Kanunların herkesçe bilindiği karinesi
- Tapu sicillerinin herkesçe bilindiği karinesi
- İcazet verilmişlik karinesi
- Yeni bir yerleşim yeri belirtilmedikçe eskisinin konduğu karinesi

CEVAP: B

ÇÖZÜM 36:

Davacı, hâkimden saldırı tehlikesinin önlenmesini, sürmekte olan saldırıya son verilmesini, sona ermiş olsa bile etkileri devam eden saldırının hukuka aykırılığının tespitini isteyebilir. Davacı bunlarla birlikte, düzeltmenin veya kararın üçüncü kişilere bildirilmesi ya da yayımlanması isteminde de bulunabilir. Davacının, maddî ve manevî tazminat istemleri ile hukuka aykırı saldırı dolayısıyla elde edilmiş olan kazancın vekâletsiz iş görme hükümlerine göre kendisine verilmesine ilişkin istemde bulunma hakkı saklıdır.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 37:

Tanıma, babanın, nüfus memuruna veya mahkemeye yazılı başvurusu ya da resmî senette veya vasiyetnamesinde yapacağı beyanla olur. Tanıma beyanında bulunan kimse

küçük veya kısıtlı ise, veli veya vasisinin de rızası gereklidir. Başka bir erkek ile soybağı bulunan çocuk, bu bağ geçersiz kılınmadıkça tanınmaz. Tanıma tek taraflı bir işlemdir bu nedenle sözleşme ile yapılmaz.

CEVAP: B

ÇÖZÜM 38:

Özel boşanma sebepleri arasında yer alan akıl hastalığı ve suç işleme veya haysiyetsiz hayat sürme halinde boşanma davası her zaman açılabilir yani süre sınırı yoktur.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 39:

İyiniyetle zilyedi bulunduğu şeyi, karineyle mevcut hakkına uygun şekilde kullanan veya ondan yararlanan zilyet, o şeyi geri vermekle yükümlü olduğu kimseye karşı bu yüzden herhangi bir tazminat ödemek zorunda değildir. İyiniyetli zilyet, şeyin kaybedilmesinden, yok olmasından veya hasara uğramasından sorumlu olmaz. İyiniyetli zilyet, geri vermeyi isteyen kimseden şey için yapmış olduğu zorunlu ve yararlı giderleri tazmin etmesini isteyebilir ve bu tazminat ödeninceye kadar şeyi geri vermekten kaçınabilir. İyiniyetli zilyet, diğer giderler için tazminat isteyemez. Ancak, şeyin geri verilmesinden önce kendisine bu giderler için bir tazminat önerilmezse, kendisi tarafından o şeyle birleştirilen ve zarsızca ayrılması mümkün bulunan eklemeleri o şeyi geri vermeden önce ayırıp alabilir. Zilyedin elde ettiği ürünler, yaptığı giderler sebebiyle doğan alacaklarına mahsup edilir. İyiniyetli olmayan zilyet, geri vermekle yükümlü olduğu şeyi haksız alıkoymuş olması yüzünden hak sahibine verdiği zararlar ve elde ettiği veya elde etmeyi ihmal eylediği ürünler karşılığında tazminat ödemek zorundadır. İyiniyetli olmayan zilyet, yaptığı giderlerden ancak hak sahibi için de zorunlu olanların tazmin edilmesini isteyebilir. İyiniyetli olmayan zilyet, şeyi kime geri vereceğini bilmediği sürece ancak kusuruyla verdiği zararlardan sorumlu olur. Kazandırıcı zama-naşımından yararlanma hakkına sahip olan zilyet, zilyetliği kendisine devreden aynı yetkiye sahip idiyse onun zilyetlik süresini kendi süresine ekleyebilir.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 40:

Taşınmaz rehnine hakim olan ilkeler şunlardır:

- Belirlilik ilkesi
- Teminat ilkesi
- Güvencenin bölünmezliği ilkesi
- Güvenin korunması ilkesi
- Sabit dereceler ilkesi

Öncelik ilkesi ise taşınır rehnine hakim olan ilkeler arasındadır.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 41:

Evlatlık ve alt soyu evlat edinene kan hısmı gibi birinci zümreden mirasçı olur. Evlat edinen ise evlatlığa mirasçı olamaz. Evlatlığın asıl ailesiyle olan mirasçılık ilişkisi de

devam eder. Evlatlık, evlat edinenin alt soyu gibi mirasçı olduğundan saklı payı olan birinci zümre mirasçıdır dolayısıyla tenkis davası da açılabilir.

CEVAP: A

ÇÖZÜM 42:

Aşağıdaki kimseler, mirasçı olamayacakları gibi; ölüme bağlı tasarrufla herhangi bir hak da edinemezler:

- Mirasbırakanı kasten ve hukuka aykırı olarak öldüren veya öldürmeye teşebbüs edenler,
- Mirasbırakanı kasten ve hukuka aykırı olarak sürekli şekilde ölüme bağlı tasarruf yapamayacak duruma getirenler,
- Mirasbırakanın ölüme bağlı bir tasarruf yapmasını veya böyle bir tasarruftan dönmesini aldatma, zorlama veya korkutma yoluyla sağlayanlar ve engelleyenler,
- Mirasbırakanın artık yeniden yapamayacağı bir durumda ve zamanda ölüme bağlı bir tasarrufu kasten ve hukuka aykırı olarak ortadan kaldıranlar veya bozanlar.

Mirastan yoksunluk, mirasbırakanın affıyla ortadan kalkar.

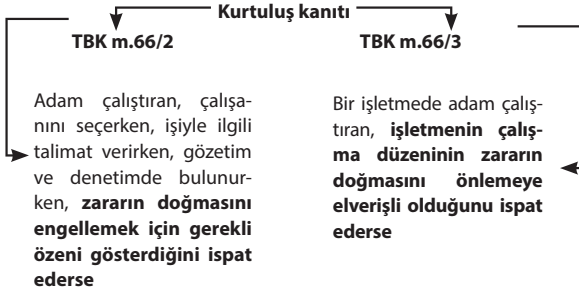
CEVAP: C

ÇÖZÜM 43:

6098 sayılı TBK m.66 hükmüne göre, adam çalıştıran, çalışanın, kendisine verilen işin yapılması sırasında başkalarına verdiği zararı gidermekle yükümlüdür. Adam çalıştıranın mezkûr sorumluluğu **kusursuz sorumluluk** hâlidir. Adam çalıştıranın sorumluluğuna gidilebilmesi için şu koşulların bir arada bulunması gerekir:

- Çalışan – çalıştıran ilişkisi bulunmalı: Mezkûr durum, **adam çalıştıran ile çalışan arasında mutlaka bir hizmet sözleşmesinin bulunması gerekir şeklinde anlaşılmalıdır.** Bu koşul, bir **bağlılık, bir hiyerarşiye tabi olarak çalışılan** her durumu kapsayacak şekilde yorumlanmalıdır. Örneğin, babasına kiraathanede yardımcı olan Ünal'ın, tuvalet ihtiyacını gidermek için kiraathaneye gelen 3.kişinin üzerine çay dökerek onu yaralaması böyledir.
- **Zarar, 3. kişiye verilmeli:** Eğer zarar sözleşme ilişkisi içinde bulunulan bir kişiye (bir nevi müşteriye) verilir ise burada yardımcı şahsın eyleminden doğan sorumluluk hükümleri gündeme gelir.
- **Zarar, işin görülmesi sırasında ve işin görülmesi sebebiyle verilmeli**
- **Adam çalıştıran, kurtuluş kanıtı getirememeli**

Adam çalıştıran, iki hâlde kurtuluş kanıtı getirerek sorumluluktan kurtulabilir:

Adam çalıştıran kurtuluş kanıtı getirebilirken, çalışan ise kurtuluş kanıtı getiremez. Çalışanın sorumluluktan kurtulabilmesi için;

- Kusursuzluğunu ispat etmesi ya da
- İlliyet bağının kesildiğini ispat etmesi gerekir.

Adam çalıştıran, 3.kişinin zararını karşıladıktan sonra çalışana **rücu edebilir**. Ancak bu hâlde çalışanın;

- Ayırt etme gücüne sahip olmalı yani kendisine kusur atfedilebilir olmalı
- Zarara da kusuru ile sebep olmalıdır.

CEVAP: B

ÇÖZÜM 44:

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun tazminat hükmünün değiştirilmesi başlıklı m.75 hükmüne göre, bedensel zararın kapsamı, karar verme sırasında tam olarak belirlenemiyorsa hâkim, **kararın kesinleşmesinden başlayarak 2 yıl içinde**, tazminat hükmünü değiştirme yetkisini saklı tutabilir.

CEVAP: B

ÇÖZÜM 45:

Muaccel olan bir borcun borçlusu, alacaklının ihtarı ile temerrüde düşer. Buna **borçlunun temerrüdü** adı verilir. Borçlunun temerrüde düşebilmesi için **alacaklının zararı gerekmediği** gibi **borçlunun kusurlu olması da gerekmez**. Ancak mezkûr durum, alacaklı zarara uğramayacak veya borçlu temerrüt de kusurlu olamaz gibi bir sonuca götürmez. Borçlunun temerrüdü hâlinde, **borçlunun temerrüde düşmekte kusurlu olup olmamasına göre değişik durumlar** söz konusu olur. Buna göre:

Borçlunun temerrüdünün sonuçları	
Kusursuz temerrüdün sonuçları	Kusurlu temerrüdün sonuçları
Aynen ifa yükümlülüğü	Aynen ifa yükümlülüğü
Temerrüt faizi ödeme yükümlülüğü	Gecikme tazminatı ödeme yükümlülüğü
	Beklenmedik hâlden sorumluluk
	Aşkın(munzam) zarardan sorumluluk

	Ani edimli borçlarda aynen ifadan vazgeçip müspet zarar isteme
	Ani edimli borçlarda sözleşmeden dönüp menfi zarar isteme
	İfasına başlanmış sürekli edimli borçlarda sözleşmeyi feshedip sözleşmenin süresinden önce sona ermesinden doğan zarar isteme

CEVAP: C

ÇÖZÜM 46:

Bir borç ilişkisinde alacaklı, borçludan olan alacağını 3.kişiyeye devredebilir. Buna alacağın devri, devir sözleşmesine de **alacağın devri sözleşmesi** adı verilir. Alacağın devri sözleşmesinin şu özelliklerinin bilinmesi faydalı olacaktır:

- **Alacağın devrinde borçlunun rızası aranmaz.** Ancak borçluya bildirim yapılması gerekir.
- Alacağın devri bir **tasarruf işlemidir**.
- Alacağın devri vaadi bir borçlandırıcı işlemidir.
- **Alacağın devri sözleşmesi adi yazılı şekle tabidir.**
- Alacağın devri vaadi sözleşmesi şekle tabi değildir.
- **Alacağın devrinde muacceliyet aranmaz.**
- Alacağın devri ile alacaklı taraf değişmez ve fakat alacaklı sıfatı(hak sahibi) değişir.
- Alacağın devri ile devreden kişiliğine özgü olanlar dışındaki öncelik hakları(örneğin, İİK m.206'daki imtiyazlı alacaklar) ile ferî haklar(örneğin, faiz ve ceza koşulu) da 3.kişiyeye geçer.
- Borçlu, devri öğrendiği sırada devredene karşı sahip olduğu savunmaları, **devralana karşı ileri sürebilir**.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 47:

6098 sayılı TBK m.20 hükmüne göre, genel işlem koşulları, bir sözleşme yapılırken **düzenleyenin, ileride çok sayıda ki benzer sözleşmede kullanmak amacıyla, önceden, tek başına hazırlayarak karşı tarafa sunduğu sözleşme hükümleridir**. Günümüzde en çok banka kredi açma sözleşmeleri, elektrik, su, doğalgaz, internet aboneliği, seyahat sözleşmelerinde kullanılmaktadır. Genel işlem koşullarının şu özelliklerinin bilinmesi faydalı olacaktır:

- Genel işlem koşullarının sözleşme metninde veya ekinde yer alması, kapsamı, yazı türü ve şekli, nitelendirilmede önem taşımaz(**A seçeneği yanlıştır**).
- **Aynı amaçla düzenlenen sözleşmelerin metninin özdeş olmaması, bu sözleşmelerin içerdiği hükümlerin, genel işlem koşulu sayılmasını engellemez(B seçeneği yanlıştır).**

- Genel işlem koşulları içeren sözleşmeye veya ayrı bir sözleşmeye konulan bu koşulların her birinin tartışılarak kabul edildiğine ilişkin kayıtlar, tek başına, onları genel işlem koşulu olmaktan çıkarmaz(**C seçeneği yanlıştır**).
- Genel işlem koşullarıyla ilgili hükümler, sundukları hizmetleri kanun veya yetkili makamlar tarafından verilen izinle yürütmekte olan kişi ve kuruluşların hazırladıkları sözleşmelere de, niteliklerine bakılmaksızın uygulanır.

6098 sayılı TBK m.21 hükmüne göre, genel işlem koşulları şu hâllerde **yazılmamış sayılır**:

- **Karşı tarafın menfaatine aykırı genel işlem koşullarında, sözleşmenin yapılması sırasında düzenleyenin karşı tarafa, bu koşulların varlığı hakkında açıkça bilgi vermemesi, bunların içeriğini öğrenme imkânı sağlamaması veya mezkûr hususlara riayet edilse dahi karşı tarafın bu koşulları kabul etmemesi(D seçeneği doğrudur).**
- **Sözleşmenin niteliğine ve işin özelliğine yabancı olması**
- Genel işlem koşullarının bulunduğu bir sözleşmede veya ayrı bir sözleşmede yer alan ve düzenleyene tek yanlı olarak karşı taraf aleyhine genel işlem koşulları içeren sözleşmenin bir hükmünün değiştirilmesi ya da yeni düzenleme getirilmesi yetkisi veren kayıtlar

6098 sayılı TBK m.22 hükmüne göre;

- Sözleşmenin **yazılmamış sayılan genel işlem koşulları dışındaki hükümleri geçerliliğini korur**. Bu durumda **düzenleyen, yazılmamış sayılan koşullar olmasaydı diğer hükümlerle sözleşmeyi yapmayacak olduğunu ileri süremez**.

6098 sayılı TBK m.23 hükmüne göre;

- Genel işlem koşullarında **yer alan bir hüküm, açık ve anlaşılır değilse veya birden çok anlama geliyorsa, düzenleyen aleyhine ve karşı tarafın lehine yorumlanır**.

6098 sayılı TBK m.25 hükmüne göre;

Genel işlem koşullarına, **dürüstlük kurallarına aykırı olarak, karşı tarafın aleyhine veya onun durumunu ağırlaştırıcı nitelikte hükümler konulamaz**. Mezkûr hüküm, genel işlem koşulu içeren hükümlere ilişkin **içerik denetimini kapsamaktadır(E seçeneği yanlıştır)**.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 48:

Zamanaşımı **asil borcu sona erdirmez ve fakat eksik borca dönüştürür**. Zamaşımı ile ilgili olarak şu özelliklerin bilinmesi faydalı olacaktır:

- Zamaşımının ileri sürülmesi kesin defidir. Bu sebeple taraflar ileri sürmedikçe hâkim tarafından kendiliğinden dikkate alınamaz(**D seçeneği**).
- Zamaşımından önceden feragat edilemez(**C seçeneği yanlıştır**).

- Müteselsil borçlulardan birinin feragat etmiş olması, diğerlerine karşı ileri sürülemez.
- Yine bölünemez bir borcun borçlularından birinin feragat etmiş olması diğerlerine karşı ileri sürülemez
- Asıl borçlunun zamaşımından feragati kefile karşı ileri sürülemez.
- Kanun koyucu tarafından belirlenen zamaşımı süreleri, sözleşme ile değiştirilemez(**E seçeneği**).
- Zamaşımı, alacağın muaccel olması ile başlar. Ancak, alacağın muaccel olması bir bildirimle bağlı ise, zamaşımı bu bildirim yapılabileceği günden işlemeye başlar(**A seçeneği**).
- Zamaşımı süreleri hesaplanırken, muaccel olunan ilk gün dikkate alınmaz. Yani, zamaşımı süreleri ertesi günden itibaren hesaplanır.
- Asıl alacak zamaşımına uğrar ise, ona bağlı faiz alacağı da zamaşımına uğrar(**B seçeneği**).
- Ömür boyu gelir ve benzeri dönemsel edimlerde, alacağın tamamı için zamaşımı, ifa edilmemiş ilk dönemsel edimin muaccel olduğu günde işlemeye başlar. Alacağın tamamı zamaşımına uğramış ise, ifa edilmemiş dönemsel edimler de zamaşımına uğramış olur.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 49:

Bir sözleşmenin hiç veya gereği gibi ifa edilmemesi durumu için bir ceza kararlaştırılmışsa, aksi sözleşmeden anlaşılmadıkça alacaklı, ya borcun ya da cezanın ifasını isteyebilir. Ceza koşulu ile ilgili olarak şu özelliklerin bilinmesi faydalı olacaktır:

- Sözleşme kurulurken verilmez. Sözleşmedeki edim hiç veya gereği gibi ifa edilmezse(yani sözleşme kurulduktan sonra) verilir.
- **Ceza koşulunun ekonomik bir değer**(örneğin para) içermesi gerekir. Manevi değerler ceza koşulu olarak kararlaştırılmaz.
- **Asıl alacağa feri bir hak**tır; asıl alacağın genişletilmesi(ifaya eklenen ceza koşulu) veya güvence altına alınması(seçimlik ceza koşulu) işlevi görür.
- Asıl alacağa ilişkin ifa yeri ve zamanı ceza koşuluna da uygulanır.
- Asıl sözleşme herhangi bir sebepten dolayı geçersiz ise ceza koşulu da geçersiz olur.
- Asıl sözleşme ile birlikte veya bağımsız olarak yapılabilir. **Asıl sözleşmeden ayrı olarak yapılacak ise asıl sözleşmenin şekline tabi olarak yapılır**.
- **Alacaklının zarara uğraması gerekmez**.
- **Borçlunun edimi hiç veya gereği gibi ifa edememesinde kusurlu olması gerekir**.
- Alacaklı, ceza koşulundan daha fazla zarar görmüş ise bu **aşkın zarardır**. Aşkın zararın alacaklı tarafından istenebilmesi için;
  - **Alacaklı**, aşkın zarara uğradığını ispat etmeli

- **Alacaklı**, borçlunun edimi hiç veya gereği gibi ifa edememe noktasında kusurlu olduğunu ispat etmeli
- Taraflar ceza koşulunu serbestçe belirleyebilir. Hâkim, aşırı gördüğü ceza koşulunu resen indirir. Ancak cezanın indirilebilmesi için henüz ödenmemiş olması gerekir.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 50:

Tarafların anlaşarak, sırf üçüncü kişiyi **aldatmak amacıyla** iradelerine uymayan bir işlemi gerçekleştirmelerine **muvazaa** denir. Muvazaalı işlemin ispatı, ispat edecek olan kişinin taraf veya 3. kişi olmasına göre değişir:

Muvazaanın ispatı	
Taraf ispatı	3. kişi ispatı
Görünürdeki işlem yazılı veya resmi şekil şartına tabi ise, belge ile ispat edebilir.	Senet, tanık, bilirkişi gibi her türlü delil ile ispat edebilir.
Saklı paylı mirasçılık dışında mirasçılar ve mirasbırakanın külli halefleri taraf sayılır.	Saklı paylı mirasçı, ön alım hakkı sahibi ve alacaklılar 3. kişi sayılır.

Bu bilgiler ışığında, **3. kişi muvazaayı her türlü delil ile ispat edebileceğinden 3 öncül de ispat aracı olarak kullanılabilir.**

CEVAP: E

ÇÖZÜM 51:

- Tacirler, sadece ticari borçları değil, her türlü borcu için iflasa tabidir. Gerçek kişi tacirler ticareti terk etmeler dahi , bir yıl daha iflas yolu ile takip edilebilirler.
- Ayrıca kararlaştırılmasa bile ücret ve verdiği avanslar için faiz istemek , bilmeseler bile ticari örf ve adetlerin kendileri hakkında uygulanması tacir sıfatının diğer sonuçlarına örnektir. Eğer biliyorlar ise veya bilmeleri gerekiyor ise tacir olmayanlar hakkında da ticari örf ve adet kuralları uygulanır. Tacirler marka veya işletme adı seçmek veya kullanmak zorunda değildirler.

CEVAP : A

ÇÖZÜM 52:

Fatura veya teyit mektubuna itiraz etme süresi, alındığı tarihten itibaren sekiz gündür. Eğer itiraz edilmez ise, itiraz edilmeyen hususlar kabul edilmiş sayılır.

CEVAP : C

ÇÖZÜM 53:

Anonim şirketlere, nakden değerlendirilebilen kullanma ve faydalanma hakları (örneğin sınırlı ayni haklar), fikri mülkiyet hakları ile sanal ortamlar dahil mal varlığı unsur-

ları sermaye olarak getirilebilir (üzerinde haciz, tedbir veya sınırlı ayni hak olmamalıdır). Pay taahhüdünün şirketin tescilinden önce devri, şirkete karşı geçerlidir ve hüküm ifade etmez. Şirkete getirilmesi taahhüt edilen toplam "nakit sermayenin" %25'i tescilden önce yani hemen, kalanı ise en geç yirmidört ay içinde getirilmelidir. Kanunda yapılan değişiklik ile bu hüküm, limited şirketler bakımından kıyasen uygulanmamaktadır. Anonim şirketler ile limited şirketlerde sermaye olarak emek, itibar, hizmet ve vadesi gelmemiş alacaklar getirilemez.

CEVAP : D

ÇÖZÜM 54:

Limited şirkette ortakların sorumluluğu taahhüt ettiği sermaye ile sınırlıdır. Ancak sözleşmeye hüküm koymak kaydıyla ortaklara sermaye taahhüdünün yanında, ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri konabilir. "Ayrıca bütün ortaklar, tahsil edilemeyen amme (kamu) alacağından hisseleri oranında doğrudan doğruya sorumludurlar".

CEVAP : A

ÇÖZÜM 55:

Tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edemeyecekleri konular ile kesin yetki hâllerinde, yetki sözleşmesi yapılamaz.

Yetki sözleşmesinin geçerli olabilmesi için yazılı olarak yapılması, uyumsuzluğun kaynaklandığı hukuki ilişkinin belirli veya belirlenebilir olması ve yetkili kılınan mahkeme veya mahkemelerin gösterilmesi şarttır. (HMK 18.md)

Tacirler veya kamu tüzel kişileri, aralarında doğmuş veya doğabilecek bir uyumsuzluk hakkında, bir veya birden fazla mahkemeyi sözleşmeyle yetkili kılabilirler. Taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça dava sadece sözleşmeyle belirlenen bu mahkemelerde açılır. (HMK 17.md) Buna göre, tacirler ve kamu tüzel kişilerinin kendi aralarında yetki sözleşmesi yapması halinde bile tarafların rızası olması durumunda kanunen yetkili kılınan mahkemelerde söz konusu davalar açılabilir.

CEVAP : E

ÇÖZÜM 56:

Hâkimin reddi sebebini bilen tarafın, ret talebini en geç ilk duruşmada ileri sürmesi gerekir. Taraf, ret sebebini davaya bakıldığı sırada öğrenmiş ise en geç öğrenmeden sonraki ilk duruşmada, yeni bir işlem yapılmadan önce bu talebini hemen bildirmek zorundadır. Belirtilen sürede yapılmayan ret talebi dinlenmez.

Hâkimin reddi, dilekçeyle talep edilir. Bu dilekçede, ret talebinin dayandığı sebepler ile delil veya emarelerin açıkça gösterilmesi ve varsa belgelerin eklenmesi gerekir. Hâkimin reddi dilekçesi, reddi istenen hâkimin mensup olduğu mahkemeye verilir. Ret talebi geri alınmaz.

Hâkimi reddeden taraf, dilekçesini karşı tarafa tebliğ ettirir. Karşı taraf bir hafta içinde cevap verebilir. Bu süre geçtik-

ten sonra yazı işleri müdürü tarafından ret dilekçesi, varsa karşı tarafın cevabı ve ekleri, dosya ile birlikte reddi istenen hâkime verilir. Hâkim bir hafta içinde dosyayı inceler ve ret sebeplerinin kanuna uygun olup olmadığı hakkındaki düşüncesini yazı ile bildirerek, dosyayı hemen merciine gönderilmek üzere yazı işleri müdürüne verir. Hâkimi çekilmeye davet, hâkimin reddi hükmündedir. (HMK 38.md)

Ret sebebi sabit olmasa bile, merci bunu muhtemel görürse, ret talebini kabul edebilir. Ret sebepleri hakkında yemin teklif olunamaz. (HMK 42.md) E'dir.

CEVAP : E

ÇÖZÜM 57:

Aşağıda sayılan hâllerde teminat istenemez:

- Davacının adli yardımdan yararlanması.
- Davacının, yurt içinde istenen teminatı karşılamaya yeterli taşınmaz malının veya aynı teminatla güvence altına alınmış bir alacağının bulunması.
- Davanın, sırf küçüğün menfaatlerini korumaya yönelik olarak açılmış olması.
- İlâma bağlı olacak için ilâmlı icra takibi yapılmış olması.

Sözü edilen muafiyetten ancak, ilâma bağlı olan alacaklar yararlanacak; ilâm niteliğinde belgeye bağlı alacaklar için ilâmli takip yapılması hâlinde ise belirtilen istisna işlerlik kazanamayacaktır.

CEVAP : B

ÇÖZÜM 58:

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na göre ilk itirazlar aşağıdakilerden ibarettir: (HMK 116.md)

- Kesin yetki kuralının bulunmadığı hâllerde yetki itirazı.
- Uyuşmazlığın tahkim yoluyla çözümlenmesi gerektiği itirazı.

CEVAP : D

ÇÖZÜM 59:

Feragat ve kabul, dilekçeyle veya yargılama sırasında sözlü olarak yapılır. Feragat ve kabulün hüküm ifade etmesi, karşı tarafın ve mahkemenin muvafakatine bağlı değildir. Kısmen feragat veya kabulde, feragat edilen veya kabul edilen kısmın, dilekçede yahut tutanakta açıkça gösterilmesi gerekir. Feragat ve kabul, kayıtsız ve şartsız olmalıdır. (HMK 308.md)

CEVAP : C

ÇÖZÜM 60:

İhtiyati tedbir kararının uygulanması, bu kararın, tedbir isteyen tarafa tebliğinden itibaren İKİ hafta içinde talep edilmek zorundadır. Aksi hâlde, kanuni süre içinde dava açılmış olsa dahi, tedbir kararı kendiliğinden kalkar. (HMK 393/1.md)

CEVAP : B

ÇÖZÜM 61:

5237 sayılı Türk Ceza kanunu madde 6'da;

- Vatandaş deyiminden; fiili işlediği sırada Türk vatandaşı olan kişi,
- Çocuk deyiminden; henüz onsekiz yaşını doldurmamış kişi,
- Kamu görevlisi teriminden; kamusal faaliyetin yürütülmesine atama veya seçilme yoluyla ya da herhangi bir surette sürekli, süreli veya geçici olarak katılan kişi,
- Yargı görevi yapan teriminden; yüksek mahkemeler ve adli, idarî ve askerî mahkemeler üye ve hâkimleri ile Cumhuriyet savcısı ve avukatlar,
- Gece vakti teriminden; güneşin batmasından bir saat sonra başlayan ve doğmasından bir saat evvel kadar devam eden zaman süresi,
- Silâh teriminden;
  - Ateşli silâhlar,
  - Patlayıcı maddeler,
  - Saldırı ve savunmada kullanılmak üzere yapılmış her türlü kesici, delici veya bereleyici alet,
  - Saldırı ve savunma amacıyla yapılmış olmasa bile fiilen saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli diğer şeyler,
  - Yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı, boğucu, zehirleyici, sürekli hastalığa yol açıcı nükleer, radyoaktif, kimyasal, biyolojik maddeler,
- Basın ve yayın yolu ile deyiminden; her türlü yazılı, görsel, işitsel ve elektronik kitle iletişim aracıyla yapılan yayınlar,
- İtihadî suçlu teriminden; kasıtlı bir suçun temel şeklini ya da daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekillerini bir yıl içinde ve farklı zamanlarda ikiden fazla işleyen kişi,
- Suçlu meslek edinen kişi teriminden; kısmen de olsa geçimini suçtan elde ettiği kazançla sağlamaya almış kişi,
- Örgüt mensubu suçlu teriminden; bir suç örgütünü kuran, yöneten, örgüte katılan veya örgüt adına diğerleriyle birlikte veya tek başına suç işleyen kişi anlaşılmaktadır.

Suçüstü terimi ise 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda geçmektedir.

CEVAP : C

ÇÖZÜM 62:

Suçta iştirak, bir kişi tarafından işlenebilecek bir suçun aralarında anlaşmak ve işbirliği yapmak iradesi ile birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesidir. Ancak kasten işlenen suçlar iştirak halinde işlenebilir, taksirle işlenen suçlara iştirak mümkün değildir. Suça iştirak için kasten ve hukuka aykırı işlenmiş bir fiilin varlığı yeterlidir. Suçun işlenişine iştirak eden her kişi, diğerinin cezalandırılmasını önleyen kişisel nedenler göz önünde bulundurulmaksızın kendi

kusurlu olduğu fiiline göre cezalandırılır. Diğer şıklardaki ifadelerin hepsi yanlıştır. Meşru savunma halinin sınırının telaşkorku ve heyecan sebebiyle aşılması halinde taksirli sorumluluk halleri saklıdır. D şıkkı dışındaki tüm ifadeler yanlıştır.

CEVAP : D

ÇÖZÜM 63:

Meşru müdafaa failin kendisine veya başkasına yöneltilmiş bir "haksız saldırı", zorunluluk halinde ise failin kendisine veya başkasına yöneltilmiş "ağır ve muhakkak bir tehlike" söz konusudur. Fail, tehlikeden kurtulma veya başkasını kurtarma zorunluluğu altında hareket etmektedir.

"Zorunluluk hali" değerlendirilmesi için tehlikeden söz edebilmek için şu durumlar gerçekleşmelidir:

1. Devam eden ağır ve muhakkak bir tehlike olmalıdır.
2. Tehlike bir hakka yönelik olmalıdır.
3. Tehlikeye bilerek neden olunmamalıdır.
4. Tehlikeden başka türlü kurtulma imkanı bulunmamalıdır.
5. Tehlikenin ağırlığı ile konu ve kullanılan vasıta arasında orantı bulunmalıdır.
6. Failin tehlikeye karşı koyma görevi bulunmamalıdır.

5237 sayılı TCK'da zorunluluk hali bir hukuka uygunluk sebebi şeklinde değil, kusurluluğu ortadan kaldıran bir sebep olarak düzenlenmiştir. Organ ve doku ticareti suçunda, organ ve dokularını satan kişinin "zorunluluk hali" içinde bulunarak bu eylemi gerçekleştirmesi halinde, hakkında ceza indirimi veya ceza verilmemesine karar verilebilir.

(TCK md 92). Bu şekilde üçüncü bir kişi yararına zorunluluk hali pekala mümkündür.

CEVAP : C

ÇÖZÜM 64:

Tekerrür, daha önce işlenen bir suçun cezası kesinleştikten belli bir süre sonra ikinci bir suç işlenmesidir. Suçta tekerrür, ancak ilk işlenen suç kesinleşmişse söz konusu olabilir. Tekerrüre dayalı hükümlerin işlerlik kazanması için, ceza mahkumiyetinin çekilip-çekilmemesi değil, kesinleşip-kesinleşmediği nazara alınır. Özel af öncelikle mahkumiyeti ortadan kaldırmadığından, böyle bir affa uğramış olan mahkumiyetler, tekerrüre esas olur. Cezanın ertelenmesi tekerrür hükümlerinin uygulanmasına engel değildir. Zaten cezanın ertelenmesi kurumu işlerlik kazandığını, belli bir süre yükümlülüklerine uygun, yasaların çizdiği ölçütlere uygun geçirilmesi halinde ceza infaz edilmiş sayılmakta, ortadan kalkmamaktadır (TCK m. 51/8). Türk Ceza kanunu md 58/4; Kasıtlı suçlarla taksirli suçlar ve sırf askerî suçlarla diğer suçlar arasında tekerrür hükümleri uygulanmaz. İlgili madde de belirtildiği gibi kasıtlı suçtan dolayı veri-

len mahkumiyetler, taksirli suçta tekerrüre ESAS OLMAZ. Tekerrür hükümlerinin uygulanabilmesi için ceza mahkumiyeti hükmünün kesinleşmesi yeterlidir; ayrıca cezanın infaz edilmiş olması gerekmez (TCK m. 58/1). Yabancı mahkemeler tarafından verilen bazı mahkumiyetler tekerrüre esas olur. Zira kasten öldürme, kasten yaralama, yağma, dolandırıcılık, uyuşturucu veya uyarıcı madde imalve ticareti ile parada veya kıymetli damgada sahtecilik suçlarından dolayı yabancı ülke mahkemelerinden verilen hükümler tekerrüre esas olur.

CEVAP : C

ÇÖZÜM 65:

Hakimin tarafsızlığını gölgeye düşürmemek için 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'muz 22. Maddesinde Hâkimin davaya bakamayacağı hâller sıralanmıştır.

Şayet hakim;

- Suçtan kendisi zarar görmüşse,
- Sonradan kalksa bile şüpheli, sanık veya mağdur ile aralarında evlilik, vesayet veya kayımlık ilişkisi bulunmuşsa,
- Şüpheli, sanık veya mağdurun kan veya kayın hısımlığından üstsoy veya altsoyundan biri ise,
- Şüpheli, sanık veya mağdur ile aralarında evlat edinme bağlantısı varsa,
- Şüpheli, sanık veya mağdur ile aralarında üçüncü derece dahil kan hısımlığı varsa,
- Evlilik sona ermiş olsa bile, şüpheli, sanık veya mağdur ile aralarında ikinci derece dahil kayın hısımlığı varsa,
- Aynı davada Cumhuriyet savcılığı, adli kolluk görevi, şüpheli veya sanık müdafiliği veya mağdur vekilliği yapmışsa,
- Aynı davada tanık veya bilirkişi sıfatıyla dinlenmişse Hakimlik görevini yapamaz.

Kanun hükmünden de anlaşılacağı üzere; evlilik birliği devam etmese de; "eski" (boşandığı) eşinin taraf olduğu davaya hakim bakamaz, tarafı fark etmeksizin "evlatlık" ilişkisi olması durumunda davaya bakamaz, üçüncü derece kan hısımlığı dahil olmak üzere akrabalık ilişkisi olanın davasına bakamaz, aynı davada cumhuriyet savcılığı yapması durumunda davaya bakamaz. Ancak komşuluk ilişkisi hakim tarafsızlığa gölge düşürmeyeceği için davaya bakmasında bir beis yoktur.

CEVAP : B

ÇÖZÜM 66:

Meslekleri ve sürekli uğraşları nedeniyle tanıklıktan çekilebilecekler ile çekinme konu ve koşulları şunlardır:

- a. Avukatlar veya stajyerleri veya yardımcılarının, bu sıfatları dolayısıyla veya yükledikleri yargı görevi sebebiyle öğrendikleri bilgiler.

b. Hekimler, diş hekimleri, eczacılar, ebeler ve bunların yardımcıları ve diğer bütün tıp meslek veya sanatları mensuplarının, bu sıfatları dolayısıyla hastaları ve bunların yakınları hakkında öğrendikleri bilgiler.

c. Malî işlerde görevlendirilmiş müşavirler ve noterlerin bu sıfatları dolayısıyla hizmet verdikleri kişiler hakkında öğrendikleri bilgiler.

Avukatlar veya stajyerleri veya yardımcılarını dışında kalan kişiler, ilgilinin rızasının varlığı halinde tanıklıktan çekilemez. (CMK 46). Diğer bir ifadeyle, Avukatlar veya stajyerleri veya yardımcılarını ilgilinin rızası varlığı halinde bile tanıklıktan çekilebilir.

CEVAP : E

ÇÖZÜM 67:

Soruşturma izni, ceza muhakemesine göre hukuki nitelik itibarıyla "soruşturma şartı" olarak kabul edilmektedir. Bu sebeple kamu görevlisi kavramına haiz kişinin göreviyle ilgili bir suç isnadı olması durumunda, savcılık soruşturma izni alınması gerekmektedir. Savcılık, fail ile ilgili idari kurumdan soruşturma izni almadan doğrudan soruşturma yapamayacaktır. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu madde 6/1-c'ye göre; kamu görevlisi kavramı memur kavramını da kapsayacak şekilde, "kamusal faaliyetin yürütülmesine atama veya seçilme yoluyla ya da herhangi bir surette sürekli, süreli veya geçici olarak katılan kişi" olarak tanımlanmıştır. Türk Ceza Kanunumuzdaki bu tanıma göre memurlar kamu görevlisi olduğu gibi, mahkemede tanıklık yapan tanık, adli rapor hazırlayan bilirkişi, savunma yapan avukat, sürekli, süreli veya geçici bir şekilde "kamusal faaliyet" yapan herkes kamu görevlisi olarak kabul edilmiştir.

Soruşturma izni alınması gereken suç memur ve diğer kamu görevlisinin "görevi sebebiyle" işlediği suçtur. Görev sebebiyle işlenen suç, memura ve diğer kamu görevlisine kanuni hükümlerle verilen görevlerinden doğan ve bu görevleriyle ilgili olan suç demektir. Ceza muhakemesi hukukunun birer kurumu olan muhakeme şartlarının mutlaka ceza muhakemesi kanunlarında yer alması gerekmektedir. Şikayet, izin, talep gibi muhakeme şartları Türk Ceza Kanunu'nda yer almaktadır.

Somut olayımız çerçevesinde bir avukat hakkında göreviyle ilgili işlediği bir suçtan dolayı soruşturma açılabilmesi, Adalet Bakanlığının olurluna, **İZNİNE** bağlıdır.

CEVAP : D

ÇÖZÜM 68:

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu madde 18 bağlamında sanık, yetkisizlik iddiasını, ilk derece mahkemelerinde **duruşmada kendi sorgusundan**, bölge adliye mahkemelerinde **incelemenin başlamasından**, duruşmalı işlerde ise **inceleme raporunun okunmasından önce** bildirir. Yani sanığın sorgusuna başlamadan önce sanığın yetkisizlik konusunda bir itirazı var ise bunu sorgusuna başlamadan önce yapması gerekir. **Yetkisizlik itirazı ilk itirazlardandır.**

Yetkisizlik itirazı süresinde yapılmış ve reddedilmişse bu karara karşı itiraz yoluna gidilebilir. Bu hususta verilecek karar aleyhine ancak esas hükümlerle temyiz yoluna başvurulurken diğer nedenlerle birlikte gidilir. Yetki kuralına uyulmamış olması **mutlak bozma nedenidir.**

CEVAP : A

ÇÖZÜM 69:

Ticari kazancın gerçek usulde tespitinde indirilebilecek olan vergiler şunlardır:

- İşletme ile ilgili olmak şartıyla; bina, arazi, gider, istihlak, damga, belediye vergileri, harçlar ve kaydiyeler gibi aynı vergi, resim ve harçlar
- Motorlu taşıtlar vergisine tabi olan II sayılı listede yer alan taşıtlara ait (panelvan, minibüs, kamyonet, kamyon) motorlu taşıtlar vergisi (1.1.2020 tarihinde yürürlüğe giren ve yeni bir vergi türü olan) Dijital hizmet vergisi

Ticari kazancın gerçek usulde tespitinde kural olarak indirimlemeyecek olan vergiler ise şunlardır:

- Motorlu taşıtlar vergisine tabi olan I sayılı listede yer alan taşıtlar (motosiklet, otomobil ve arazi taşıtları) ile IV sayılı listede yer alan taşıtlara (uçak, helikopter) ait motorlu taşıtlar vergisi
- Şans oyunları vergisi ve özel iletişim vergisi

CEVAP : E

ÇÖZÜM 70:

Serbest meslek faaliyeti; sermayeden ziyade şahsi mesaiye ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmayan işlerin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır. Buna göre, avukatlık, mühendislik, çevirmenlik, doktorluk, mali danışmanlık, muhasebecilik, veterinerlik, noterlik, rehberlik serbest meslek faaliyetine örnek olarak verilebilir. Ancak, eczacının, diş protezcinin elde ettiği gelir serbest meslek kazancı olarak değil ticari kazanç olarak vergilendirilmektedir.

CEVAP : C

ÇÖZÜM 71:

Tarh işlemine muhatap olacak kesimler; mükellefler, daimi temsilciler, kanuni temsilciler, tüzel kişiler ve vergi sorumlularıdır. Gelir vergisi kanununa göre dar mükellefiyette, mükellefin Türkiye'de daimi temsilcisi mevcutsa mükellef hesabına daimi temsilci, daimi temsilci mevcut değilse, kazanç ve iratları yabancı kişiye sağlayanlar tarhiyata muhatap olurlar.

CEVAP : E

ÇÖZÜM 72:

Kurumlar vergisinin kanuni oranı (genel oranı) %25'dir.

Ancak, aşağıdaki şirketler için kurumlar vergisi oranı %30 olarak belirlenmiştir:

- Bankalar
- 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu kapsamındaki şirketler
- Elektronik ödeme ve para kuruluşları
- Yetkili döviz müesseseleri
- Varlık yönetim şirketleri
- Sermaye piyasası kurumları
- Sigorta ve reasürans şirketleri
- Emeklilik şirketleri

Buna göre Demirören İnşaat, Sanayi ve Ticaret A.Ş. için uygulanan kurumlar vergisi oranı %25 iken diğer seçeneklerde verilen şirketler için %30'dur.

CEVAP : D

ÇÖZÜM 73:

Muhtasar beyanname, işverenler veya vergi tevkifatı yapan diğer kişiler tarafından kesilen vergilerin matrahları ile birlikte, toplu olarak vergi dairesine bildirilmesine mahsus beyannamelemdir.

CEVAP : C

ÇÖZÜM 74:

Vergi muafiyeti kalkanlar, muafıktan çıkma tarihinden başlayarak 10 gün içinde defterlerini tasdik ettirmeye mecburdur. (Buna göre, olayda kural olarak son gün 20.10.2024 olacaktır.)

Tasdik zamanına ilişkin diğer hususlar şunlardır: (VUK 221. md.)

- Öteden beri işe devam etmekte olanlar defterin kullanılacağı yıldan önce gelen son ayda
- Hesap dönemleri Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından tespit edilenler, defterin kullanılacağı hesap döneminden önce gelen son ayda
- Yeniden işe başlayanlar, sınıf değiştirenler ve yeni bir mükellefiyete girenler, işe başlama, sınıf değiştirme ve yeni mükellefiyete girme tarihinden önce
- Tasdike tabi defterlerin dolması dolayısıyla veya sair sebeplerle yıl içinde yeni defter kullanmaya mecbur olanlar, bunları kullanmaya başlamadan önce defterlerini tasdik ettirmeye mecburdurlar.

CEVAP : C

ÇÖZÜM 75:

İzaha davet yazısının tebliğ tarihinden itibaren en fazla 30 günlük süre içerisinde izahta bulunulması gerekir.

CEVAP : D

ÇÖZÜM 76:

Mücbir sebeplerden herhangi birinin bulunması halinde bu sebep ortadan kalkıncaya kadar süreler işlemez. Mücbir sebep hali ortadan kalkıncaya kadar süreler işlemez. Müc-

bir sebebin varlığı halinde tarh zamanaşımı durur. Mücbir sebebin varlığı halinde sürelerle uyulmadığından bahisle mükellefe ceza kesilmez.

Ancak, mücbir sebebin varlığı halinde dahi dava açma süreleri durmaz, işlemeye devam eder.

CEVAP : C

ÇÖZÜM 77:

Arama neticesinde alınan defter ve vesikalar üzerinde yapılan inceleme en geç 3 ay içinde bitirilerek sahibine bir tutanakla geri verilir. İncelemelerin haklı sebeplere binaen 3 ay içinde bitirilmesine imkan olmayan hallerde sulh yargıcının vereceği karar üzerine bu süre uzatılabilir. (VUK 145.md.)

CEVAP : C

ÇÖZÜM 78:

Her yıl temmuz ayının birinden yirmisine kadar (yirmisi dahil) mali tatil uygulanır.

(Mali Tatil İhdas Edilmesi Hakkında Kanun 1.md.)

CEVAP : A

ÇÖZÜM 79:

Boş arazi ve boş arsalar amortismanına tabi değildir. Ancak:

1. Tarım işletmelerinde vücuda getirilen meyvelik, dutluk, fındıklık, zeytinlik ve güllüklerle incir bahçeleri ve bağlar gibi tarım tesisleri;
2. İşletmede inşa edilmiş olan her nevi yollar ve harklar; amortismana tabi tutulur.

CEVAP : A

ÇÖZÜM 80:

Aşağıdaki durumlarda ilgiliye vergi ziyayı cezası kesilmez:

- **YANILMA ve GÖRÜŞ DEĞİŞİKLİĞİ** halinde yetkili makamların mükellefin kendisine yazı ile yanlış izahat vermiş olmaları veya bir hükmün uygulanma tarzına ilişkin bir içtihadın değişmiş olması halinde vergi cezası hiç kesilmez ve gecikme faizi hesaplanmaz.
- **PİŞMANLIK** halinde, vergi ziyayı cezasını gerektiren bir fiil işlenmiştir. Ancak kanunda yazılı şartların varlığı halinde pişmanlık dilekçesi verildiğinde vergi ziyayı cezası kesilmez.
- **MÜCBİR SEBEP** halinde, kanunda yazılı mücbir sebeplerden herhangi birinin vukua geldiği biliniyor ise veya tevsik ve ispat olunursa vergi ziyayı cezası kesilmez.
- **CEZA KESMEDE ZAMANAŞIMI** halinde zamanaşımından sonraki bir tarihte ceza kesilemez.
- **ÖLÜM** halinde, ölen kişi adına ölüm tarihinden sonra yeni bir ceza kesilemez, ölen kişi adına daha önce kesilen vergi ziyayı cezası varislerinden istenemez.
- **İZAHA DAVET** halinde ise izahı yeterli görülen mükellef adına ceza kesilmez.

CEVAP : E

ÇÖZÜM 81:

Kamu alacaklarının tahsilinde, borçlunun iflası veya mallarının haczi durumunda, kamunun diğer alacaklılar karşısındaki önceliğine rüçhan hakkı denir. (AATUHK 21.md.)

CEVAP : E**ÇÖZÜM 82:**

Dava açma süresi, özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hâllerde Danıştay'da ve idare mahkemelerinde 60 ve vergi mahkemelerinde 30 gündür. (İYUK 7.md.)

CEVAP : B**ÇÖZÜM 83:**

İktisadi Yaklaşım: İktisadi yaklaşım kamu maliyesi yerine kamu ekonomisi deyimini kullanmakta, maliyeyi iktisadi bir kimliğe sokmaktadır. İktisadi yaklaşım, devlet faaliyetlerinin kamu hukuku ile olan ilişkisini bir tarafa bırakarak sadece ekonomik yönünü ele almaktadır. Devletin vergi ve vergi benzeri nitelikteki kamusal mali yük uygulamaları ve borçlanma aracılığıyla yarattığı ekonomik etkileri ön planda tutmaktadır.

Söz konusu uygulamaların satın alma gücü, tüketim, tasarruf, yatırım, gelir ve servet dağılımı, makroekonomik istikrar ve büyüme üzerindeki etkilerini incelemektedir.

CEVAP : A**ÇÖZÜM 84:**

Topluma götürülen hizmetlerde bir değişiklik olmamasına karşın harcama rakamlarında artış meydana gelmesi kamu harcamalarının görünüşte artışıdır.

Kamu harcamalarının görünüşte artış nedenleri şunlardır:

- Para değerinin düşmesi
- Bütçe usulünün değişmesi
- Ülke sınırlarının büyümesi
- Nüfus artışı
- Para ekonomisinin yaygınlaşması

Kamu harcamalarının gerçekte artış nedenleri ise şunlardır:

- Ekonomik nedenler (kalkınma amaçlı yapılan harcamalar)
- Askeri nedenler
- Teknolojik nedenler
- Siyasi nedenler (devlet anlayışının değişmesi gibi)
- Sosyal nedenler

CEVAP : C**ÇÖZÜM 85:**

Verginin amaçları fiskal (mali) amaçlar ve ekstra fiskal (mali olmayan) amaçlar olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Verginin kamu giderlerini finanse etmek amacıyla kullanılmasını ifade eden fiskal amaç klasik maliyeciler tarafından savunulurken, verginin ekonomik ve sosyal hayata müdahale amacıyla alınmasını ifade eden ekstra fiskal amaç modern maliyeciler tarafından savunulmaktadır.

Verginin ekstra fiskal (mali olmayan)

amaçları şunlardır:

- Gelir dağılımında adaleti sağlamak
- Ekonomik büyümeyi ve kalkınmayı sağlamak
- Ekonomik istikrarı sağlamak
- Çevre sorunlarına çözüm bulmak
- Kaynak dağılımı ve kullanımında etkinliği sağlamak
- Nüfus politikalarının amacına ulaşmasını sağlamak

CEVAP : A**ÇÖZÜM 86:**

Vergi, egemenlik gücüne dayanılarak alınan (cebri), Devlet ya da tahsil yetkisi verilen diğer kamu kuruluşlarınca tahsil edilen, mali, sosyal ve ekonomik amaçlarla ödeme gücüne göre alınan, parasal olarak tahsil edilen, kanuni ve karşılıksız kamu gelirleridir.

Harçlar ise;

- Egemenlik gücüne dayanılarak alınan (cebri)
- Kişilerin yararlandıkları kamu hizmetleri karşılığında (karşılıklı) devlete ödedikleri bedeldir.

Dolayısıyla vergileri harçlardan ayıran temel fark, vergi karşılıksız bir ödeme olduğu halde harçta bir karşılığın söz konusu olmasıdır.

CEVAP : A**ÇÖZÜM 87:**

Maliye politikasının başarısını etkileyen temel faktörler ve kısıtlar şunlardır:

- Makro ekonomik sınırlar
- İşlemsel sınırlar
- Ekonomik sınırlar
- Beşeri sınırlar
- Siyasi sınırlar
- Psikolojik ve sosyolojik sınırlar
- Zamansal sınırlar
- Yapısal sorunlar

Fakat coğrafi sınırlar maliye politikasının başarısını sınırlayan etmenlerden biri değildir.

CEVAP : E

ÇÖZÜM 88:

Eksik (Aksak) rekabet piyasalarının ortaya çıkışı, tam rekabetin şartlarından en az birinin (homojenlik, tam bilgi, şeffaflık, Atomisite, Mobilite) ihlal edilmesi ile gerçekleşir. Bu nedenleri temel olarak şöyle sınıflandırabiliriz,

1. Piyasaya Giriş Engelleri

- Maliyet avantajı (ölçek ekonomileri)
- Doğal Monopoller
- Sermaye avantajları
- Yasal engeller
- Firmalar arası anlaşmalar

2. Hukuki Nedenler

- Patent anlaşmaları
- Lisanslar
- İmtiyazlar vb.

3. Heterojen mallar

4. Asimetrik bilgi

CEVAP : A

ÇÖZÜM 89:

Joan Robinson ve Edward Chamberlin tarafından ortaya atılan tekeller (monopolcü) rekabet piyasası, çok sayıda firma tarafından üretilen ve ikamesi kolay olan malların birbirinden farklı gibi gösterilmesi yani, mal farklılaştırması sonucu her firmanın belli bir alıcı kitlesi üzerinde monopol gücü sağlaması sonucu oluşan piyasa türüdür.

Monopolcü rekabet piyasası ile tam rekabet piyasası iki yönden benzer:

- Piyasaya girişin ve piyasadan çıkışın serbest olması
- Piyasada alıcı ve satıcı sayısının çok olmasıdır.

İki piyasa arasındaki farklılıklar ise;

- Tam rekabette mal homojen iken, tekeller rekabette heterojendir
- Tam rekabette firmalar yatay eksene paralel talep eğrileri nedeniyle fiyat kabullenici iken, tekeller rekabet piyasasında firmaların talep eğrisi (monopolde olduğu gibi) negatif eğimlidir ve firmalar fiyat belirleyicidir.
- Tam rekabet piyasasında aktörler tam bilgiye sahipken, tekeller rekabet piyasasında tüketiciler mallar farklılaştırıldığı için tam bilgi sahibi olamazlar.

CEVAP : C

ÇÖZÜM 90:

Bir değer için para işlevlerini yerine getirebilmesi için taşıması gereken bazı özellikler bulunmaktadır:

1. Paranın kolaylıkla standardize edilebilmesi, değerinin saptanmasını basitleştirir.
2. Paranın ekonomik işlemlerde kullanılabilmesi herkes tarafından kabul edilmesine bağlıdır.

3. Para en küçük birimdeki alışverişlerde dahi kullanılacağından, küçük parçalara bölünebilmelidir.
4. İyi bir paranın taraflar arasında zahmetsizce el değiştirebilmesi, kolayca taşınabilir olmasına bağlıdır.
5. Fiziksel kullanım için tasarlanan paranın uzun süre kullanılacak nitelikte dayanıklı maddelerden yapılması gerekir.
6. Para kolayca taklit edilememelidir.
7. Para olarak kullanılacak değer doğada yeterli miktarda olmalıdır.
8. Para olarak kabul edilen değerlerin tamamının homojen olması

CEVAP : C

ÇÖZÜM 91:

Temelde tüketicinin tüketimini belirleyen unsurları şöyle sıralayabiliriz;

- Kullanılabilir gelir (Yd)
- Servet
- Beklentiler: Gelecekte fiyatların ve gelirin artacağı beklentisi kişilerin bugünkü tüketimlerini arttırmalarına neden olur.
- Demografik unsurlar
- Toplam gelir dağılımı
- Tasarruf düzeyi

Ancak bunun yanında şu unsurlar da tüketimi etkiler;

Faiz Oranı: Faiz oranındaki artış, kişinin bugünkü tüketimini azaltabilir. Ancak bu durum belli bir gelir seviyesinde olanlar için geçerlidir.

Para Aldanması: Kişiler gelirlerindeki nominal artışı reel artış yani, satın alma güçlerinin arttığı yönünde değerlendirir ve tüketimlerini arttırmalar.

Gelir Dağılımı: Kişilerin gelirden aldığı pay adaletli hale geldikçe tüketimleri artar.

Finansal Aktifler: Finansal aktiflerin reel değerindeki artışlar kişilerin tüketim harcamalarını arttırır.

Vergi İndirimleri: İki tür argüman vardır;

- Vergi indirimleri tüketim harcamalarını arttırır.
- Vergi indirimleri faiz oranını yükselteceğinden tasarrufları arttırır.

Diğer Faktörler:

- Kredi ve taksit koşulları
- Toplam harcanabilir gelirin büyüme oranıyla nüfusun büyüme oranı arasındaki fark
- Savaş durumunda kamu harcamalarının artması
- Kurumsal değişiklikler
- Sosyal sigorta, hayat sigortası, ipotek gibi uzun vadeli tasarruf taahhütlerinin yaygınlaşması.

Maliyet avantajları gibi unsurlar tüketimin değil daha çok üretimin belirleyicileridir.

CEVAP : E

ÇÖZÜM 92:**Yüksek (Dört Nala) Enflasyon:**

- Yıllık çift (bazen üç) haneli enflasyondur
- Ekonomiyi zarar uğrattır.
- Piyasa işleyişini çarpıtır.
- Geleceğe dair belirsizliği artırır.
- Paranın değer biriktirme aracı olma fonksiyonu bozulur.
- Latin enflasyonu olarak da bilinir.
- Sürünen Enflasyon
- Yıllık tek haneli enflasyondur.
- Ekonomik birimlerde enflasyon beklentisi oluşturmaz.
- Konjonktürün canlanma döneminde görünür.
- Paranın "değişim aracı" ve "değer biriktirme aracı" olma fonksiyonları bozulmaz.
- Enflasyon oranı faiz oranının altında kalırsa spekülatif davranışa sebep olmaz.

Hiper Enflasyon

- Philip Cagan tarafından ortaya atılmıştır.
- Fiyatlar çok hızlı yükselir. (Günlük, hatta saatlik!)
- Yerli paradan kaçış başlar ve para sistemi çöker.
- Para ikamesi başlar

CEVAP : D**ÇÖZÜM 93:**

Stratejik çevresel değerlendirme: Onaya tâbi plân ya da programın onayından önce plânlama veya programlama sürecinin başlangıcından itibaren, çevresel değerlerin plân ve programa entegre edilmesini sağlamak, plân ya da programın olası çevresel etkilerini en aza indirmek ve karar vericilere yardımcı olmak üzere katılımcı bir yaklaşımla sürdürülen ve yazılı bir raporla içeren çevresel değerlendirme çalışmalarını ifade eder.

CEVAP:D**ÇÖZÜM 94:**

Sulak alanların doğal yapılarının ve ekolojik dengelerinin korunması esastır. Sulak alanların doldurulması ve kurutulması yolu ile arazi kazanılamaz. Bu hükme aykırı olarak arazi kazanılması halinde söz konusu alan faaliyet sahibince eski haline getirilir.

Sulak alanların korunması ve yönetimine ilişkin usûl ve esaslar ilgili kurum ve kuruluşların görüşü alınarak Tarım ve Orman Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

CEVAP: D**ÇÖZÜM 95:**

İmar planları ve bu planlardaki değişikliklerin nerede askıya çıktığına dair bilgilendirme ilanı, askı süresi ile eş zamanlı olarak ilgili muhtarlıkların panosunda duyurulur. Ayrıca plan değişikliği hakkında, değişikliğe konu alanda görülebilir bir şekilde en az 2 adet tabela ile 30 gün süreyle bilgilendirme yapılır.

CEVAP: D**ÇÖZÜM 96:**

Uygulama İmar Planı; tasdikli halihazır haritalar üzerine varsa kadastral durumu işlenmiş olarak nazım imar planı esaslarına göre çizilen ve çeşitli bölgelerin yapı adalarını, bunların yoğunluk ve düzenini, yolları ve uygulama için gerekli imar uygulama programlarına esas olacak uygulama etaplarını ve diğer bilgileri ayrıntıları ile gösteren plandır.

CEVAP: D**ÇÖZÜM 97:**

Bir toplumsal grubun veya toplumun üretim yapısının, kurumlarının ve değerlerinin birbirleriyle tutarlı olması ve sürdürümsüz işlemesine toplumsal bütünleşme denir.

CEVAP: B**ÇÖZÜM 98:**

Hukukun tarihsel süreçte baz aldığı bir takım toplumsal normlar vardır ve bunlar şu şekildedir:

- Örf ve adetler
- Teamüller
- Ahlak kuralları
- Din kuralları
- Görgü ve nezaket kuralları
- Moda

CEVAP: D**ÇÖZÜM 99:**

Yönelindikleri alana göre yasalar, üç/dört başlık altında sınıflandırılabilir:

- 1) Siyasal Yasalar/Anayasalar: İlki, siyasal yasalardır ve bunlar da anayasalardır. Sistemler, anayasalarla etiketlenirler.
- 2) Toplumsal Yasalar: İkinci tür yasalar, toplumsal yasalardır ve bu yasalarla bireyin diğer bireylerle ve devletle olan ilişkileri düzenlenir.
- 3) Ceza Yasaları: Üçüncü tür yasalar ise, ceza yasalarıdır. Bu yasalarla, genel olarak yaptırım kavramı düzenlenmektedir.
- 4) Ahlak Yasaları: Bunlara ek olarak Rousseau, doğal hukuk geleneğine uyarak, insanların kalbinde yer eden ahlak yasalarının da dördüncü bir tür yasa kabul edilebileceğini belirtmektedir.

CEVAP: B**ÇÖZÜM 100:**

Faydacı hukuk okulları kendi arasında Teolojik Faydacılık, Bireyci Faydacılık, Yarırcı Pozitivizmi, Sosyal Faydacılık ve Yarırcı Amerikan Okulları şeklinde kategorize edilebilir.

CEVAP: E

ÇÖZÜM -5

ÇÖZÜM 1:

1982 Anayasası'na göre,

- Yargıtay, adliye mahkemelerince verilen ve kanunun başka bir adli yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir. Kanunla gösterilen belli davalara da ilk ve son derece mahkemesi olarak bakar.
- Yargıtay üyeleri, birinci sınıfa ayrılmış adli yargı hakim ve Cumhuriyet savcıları ile bu meslekten sayılanlar arasından Hakimler ve Savcılar Kurulunca üye tamsayısının salt çoğunluğu ile ve gizli oyla seçilir.
- Yargıtay Birinci Başkanı, birinci başkanvekilleri ve daire başkanları kendi üyeleri arasından Yargıtay Genel Kurulunca üye tamsayısının salt çoğunluğu ve gizli oyla 4 yıl için seçilirler; süresi bitenler yeniden seçilebilirler.
- Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Cumhuriyet Başsavcivekili, Yargıtay Genel Kurulunun kendi üyeleri arasından gizli oyla belirleyeceği beşer aday arasından Cumhurbaşkanı tarafından 4 yıl için seçilirler. Süresi bitenler yeniden seçilebilirler.
- Yargıtay'ın kuruluşu, işleyişi, Başkan, başkanvekilleri, daire başkanları ve üyeleri ile Cumhuriyet Başsavcısı ve Cumhuriyet Başsavcivekilinin nitelikleri ve seçim usulleri, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenir.

- **Yargıtay üyelerinin tamamının Hakimler ve Savcılar Kurulunca seçildiğine dikkat etmek gerekir.**
- **Yargıtay üyelerinin görev süresi 12 yıldır. Tekrar seçilemezler.** (Bu hüküm Anayasa'da değil, Yargıtay Kanunu'nda düzenlenmektedir.)

CEVAP: E

ÇÖZÜM 2:

1982 Anayasası'na göre, Anayasa değişiklik teklifinin kabulü **MECLİSİN ÜYE TAMSAYISININ BEŞTE ÜÇ ÇOĞUNLUĞUNUN** (360) gizli oyuyla mümkündür.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 3:

Yasama dokunulmazlığının kaldırılması için Anayasa'da özel bir çoğunluk belirtilmemiştir. Dolayısıyla 151'den az olmak şartıyla toplantıya katılanların salt çoğunun oyu ile milletvekili dokunulmazlığının kaldırılması mümkündür.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 4:

Anayasa'ya göre; Seçim kanunlarında yapılan değişiklikler, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapılacak seçimlerde uygulanmaz (Anayasa m. 67/7).

Seçim kanunları, temsilde adalet ve yönetimde istikrar ilkelerini bağdaştıracak biçimde düzenlenir. (Anayasa m. 67/6)

Bu hükümler Anayasada "Seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakları" başlığı altında düzenlenmiştir.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 5:

1982 Anayasasına göre kararnameler ve yönetmelikler, yayımdan sonraki bir tarih belirlenmemişse, **RESMÎ GAZETE-DE YAYIMLANDIKLARI GÜN** yürürlüğe girer.

CEVAP: A

ÇÖZÜM 6:

Daha önce konulmuş hiçbir hukuk kuralına uymak zorunda olmaksızın, bir anayasaya ilk kez ya da yeniden yapan iktidara asli kurucu iktidar denir.²¹

Asli Kurucu İktidar	Tali Kurucu İktidar
→ Daha önce konulmuş hiçbir hukuk kuralına uymak zorunda olmaksızın, bir anayasaya ilk kez ya da yeniden yapan iktidardır.	→ Bir anayasayı, o anayasada belirtilen usul ve esaslara göre değiştirebilme iktidardır.
→ Asli kurucu iktidarlarda genellikle yeni bir devlet kurulması veya darbe, devrim gibi durumlarda meydana gelir.	→ Hukuken sınırlı bir iktidardır.
→ Bir hukuk boşluğu durumu söz konusudur.	→ Tali kurucu iktidar, Anayasa'yı değiştirirken Anayasa'da ve ilgili mevzuatta öngörülen değiştirme usulleriyle bağlıdır.
→ Asli kurucu iktidar hukuktan çok siyaset biliminin konusudur.	→ Bazı kuralların tali kurucu iktidar tarafından değiştirilmesi yasaklanmış olabilir. ²²
	→ Tali kurucu iktidar Anayasanın değiştirime biçimini (usul ve esasları) yine Anayasa'da ve ilgili mevzuatta yer alan kurallara göre değiştirebilir.

CEVAP: D

21 Erdoğan Teziç, Anayasa Hukuku, 24. Baskı, Beta Yayınları, 2020, İstanbul, s. 178

22 Teziç, a.g.e., s. 201

ÇÖZÜM 7:

1982 Anayasası'na göre, Yargıtay üyeleri, birinci sınıfa ayrılmış adli yargı hakim ve Cumhuriyet savcıları ile bu meslekte sayılanlar arasından Hakimler ve Savcılar Kurulunca üye tamsayısının salt çoğunluğu ile ve gizli oyla seçilir (m. 154/2).

Yargıtay üyelerinin görev süresi 12 yıldır. Tekrar seçilemezler. (Bu hüküm Anayasa'da değil, Yargıtay Kanunu'nda düzenlenmektedir.)

CEVAP: B**ÇÖZÜM 8:**

Anayasanın 5. maddesi "Devletin temel amaç ve görevleri" başlığını taşımaktadır. Bu maddeye göre devletin temel amaç ve görevleri şunlardır:

- Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü korumak
- Ülkenin bölünmezliğini korumak
- Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak
- Kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak
- Kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya çalışmak
- İnsanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak

Görüldüğü üzere D seçeneğinde verilen hukukun üstünlüğünü korumak devletin temel amaç ve görevleri arasında sayılmamıştır.

CEVAP: D**ÇÖZÜM 9:**

Somut norm denetimi, Anayasaya aykırılığın bir davaya bakan mahkeme tarafından öner sürülmesidir. Anayasaya göre, bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır.

Mahkeme, Anayasaya aykırılık iddiasını ciddi görmezse bu iddia, temyiz merciince esas hükümle birlikte karara bağlanır.

Anayasa Mahkemesi, işin kendisine gelişinden başlamak üzere beş ay içinde kararını verir ve açıklar. Bu süre içinde karar verilmezse mahkeme davayı yürürlükteki kanun hükümlerine göre sonuçlandırır. Ancak, Anayasa Mahkemesinin kararı, esas hakkındaki karar kesinleşinceye kadar gelirse, mahkeme buna uymak zorundadır.

Anayasa Mahkemesinin işin esasına girerek verdiği red kararının Resmî Gazetede yayımlanmasından sonra **10 yıl** geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasaya aykırılığı iddiasıyla tekrar başvuruda bulunulamaz.

CEVAP: D**ÇÖZÜM 10:**

Yüce Divan kararlarına karşı yeniden inceleme başvurusu (hükmün açıklanmasından itibaren 15 gün içinde) yapılabilir. Anayasa Mahkemesi Genel Kurulunun yeniden inceleme sonucu verdiği karar kesindir. (2010 yılı Anayasa değişikliği) (2010 yılına kadar itiraz yolu kapalıydı.)

(Buradaki 15 günlük süre Anayasa'da değil Kanunda düzenlenmiştir.)

CEVAP: D**ÇÖZÜM 11:**

1982 Anayasası'na göre;

"Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile **KANUNLA KURULAN** ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleridir.

Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüslerinde asli ve sürekli görevlerde çalışanların meslek kuruluşlarına girme mecburiyeti aranmaz.

Bu meslek kuruluşları, kuruluş amaçları dışında faaliyette bulunamazlar.

Bu meslek kuruluşları ve üst kuruluşları organlarının seçimlerinde siyasi partiler aday gösteremezler.

Bu meslek kuruluşları üzerinde Devletin idari ve mali denetimine ilişkin kurallar kanunla düzenlenir.

Amaçları dışında faaliyet gösteren meslek kuruluşlarının sorumlu organlarının görevine, kanunun belirlediği merciin veya Cumhuriyet savcısının istemi üzerine mahkeme kararıyla son verilir ve yerlerine yenileri seçtirilir.

Ancak, milli güvenliğin, kamu düzeninin, suç işlenmesini veya suçun devamını önlemenin yahut yakalamanın gerektirdiği hallerde gecikmede sakınca varsa, kanunla bir merci, meslek kuruluşlarını veya üst kuruluşlarını faaliyetten men ile yetkilendirilebilir. Bu merciin kararı, yirmidört saat içerisinde görevli hakimın onayına sunulur. Hakim, kararını kırksekiz saat içinde açıklar; aksi halde, bu idari karar kendiliğinden yürürlükten kalkar." (Anayasa m. 135)

CEVAP: A**ÇÖZÜM 12:**

Büyükşehir belediye başkanları, il ve ilçe belediye başkanları; büyükşehir, il ve ilçe belediye meclisi üyeleri ile il genel meclisi üyeleri hakkında soruşturma izni vermeye yetkili makam İçişleri Bakanı'dır.

Soruşturma İzni vermeye yetkili makam ve itiraz merciilerine aşağıdaki tablodan inceleyebilirsiniz:

KAMU GÖREVLİSİ	SORUŞTURMA İZİNİ VEREN	İTİRAZ (10 GÜN)
İlçede	Kaymakam	BİM
İlde ve merkez ilçede	Vali	BİM
Bölge teşkilatlarında	Görev yaptıklarını ilin valisi	BİM
Kaymakam	Vali	BİM
Cumhurbaşkanına veya Cumhurbaşkanlığına bağlı, ilgili veya ilişkili kuruluşlar	Kuruluşun en üst amiri	BİM
Bakanlıkların merkez ve bağlı veya ilgili kuruluşlarında görev yapan	Kuruluşun en üst amiri	BİM
Cumhurbaşkanı kararıyla atananlar	Cumhurbaşkanı veya ilgili bakan	Danıştay (CB Hariç)
TBMM'de	TBMM Genel Sekreteri	Danıştay
TBMM Genel Sekreteri ve Yardımcıları	TBMM Başkanı	Danıştay
Cumhurbaşkanlığında	Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı	Danıştay
Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı	Cumhurbaşkanı	-
SEÇİMLE GELENLER HAKKINDA		
Büyükşehir Belediye Başkanı ve Belediye Meclis Üyesi	İçişleri Bakanı	Danıştay
İl Belediye Başkanı ve Meclis Üyesi		
İlçe Belediye Başkanı ve Meclis Üyesi		
İl Genel Meclisi Üyeleri	İçişleri Bakanı	Danıştay
İlçelerdeki Belde Belediye Başkanları ve Meclis Üyeleri	Kaymakam	BİM
Merkez İlçelerdeki Belde Belediye Başkanları ve Meclis Üyeleri	Vali	BİM
Köy ve Mahalle Muhtarları	İlçede: Kaymakam İlde: Vali	BİM

CEVAP: A

ÇÖZÜM 13:

442 sayılı Köy Kanunu'na göre, köyün imamı ile öğretmeni veya başöğretmeni ihtiyar meclisinin her zaman üyesidir (m. 23).

CEVAP: B

ÇÖZÜM 14:

5018 sayılı Kanun'un III sayılı cetvelinde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumlar şunlardır:

- Sermaye Piyasası Kurulu (SPK)
- Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK)
- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu BDDK
- Rekabet Kurumu (RK)
- Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK)
- Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK)
- Kamu İhale Kurumu (KİK)
- Kamu Gözetim, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu
- Nükleer Düzenleme Kurulu
- Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu

CEVAP: C

ÇÖZÜM 15:

Birel işlem ve düzenleyici işlemin özelliklerini aşağıdaki tabloda inceleyelim:

DÜZENLEYİCİ İŞLEM – BİREL İŞLEM KARŞILAŞTIRMA	
DÜZENLEYİCİ İŞLEM	BİREL (BİREYSEL) İŞLEM
→ Kural koyma özelliği taşır.	→ Kural koyma niteliği bulunmaz.
→ Kişilik dışıdır. Yani soyuttur.	→ Kişiyi özgüdür. Dolayısıyla somuttur.
→ Süreklidir.	→ Kural olarak ilgisine tebliğ ile yürürlüğe girer.
→ Kural olarak yayım ile yürürlüğe girer.	→ Kural olarak ilgisine tebliğ ile yürürlüğe girer.
→ İcraidir.	→ İcraidir.
→ Tek yanlıdır.	→ Tek yanlıdır.
→ Hukuka uygunluk karinesinden yararlanır.	→ Hukuka uygunluk karinesinden yararlanır.
→ Resmi Gazete'de yayımlanabilir.	→ Resmi Gazete'de yayımlanabilir.

Görüldüğü gibi A, B, C ve D seçeneklerinde verilenler her ikisi için ortak özelliklerdir. Ancak süreklilik sadece düzenleyici işlem açısından geçerlidir.

CEVAP: E

MÜESSİR DENEMELERİ

MÜESSİR DENEMELERİ

ÇÖZÜM 16:

1982 Anayasası'na göre, **kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz verilirken Danıştay'ın düşüncesinin alınması zorunludur.**

CEVAP: A**DİKKAT!**

Danıştay imtiyaz şartlaşma ve sözleşmeleri hakkındaki düşüncesini **İKİ AY** İÇİNDE bildirmek zorundadır.

ÇÖZÜM 17:

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 30. Maddesine göre;

- İçişleri Bakanlığının güvenlik gerekçesiyle ihtiyaç duyduğu, kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ve il özel idareleri dâhil mahalli idareler ve diğer kamu tüzel kişilerine ait taşınmazlar, kaynak veya irtifak hakları, **Cumhurbaşkanı kararıyla** resen Hazine adına tescil ve İçişleri Bakanlığına tahsis edilir.
- Taşınmazın bedeli, tescil işleminden itibaren 60 gün içinde bu Kamulaştırma Kanununun ilgili maddesinde (11 inci maddesinde) belirtilen kriterler de dikkate alınmak suretiyle **valiliklerce resen tespit edilir.**
- Bedele ilişkin itirazlar Danıştay'a yapılır.
- İtirazlar tescil işlemini durdurmaz.
- Mahkemelerce ihtiyati tedbir ve yürütmenin durdurulması kararları verilemez.
- Bu taşınmazlara ilişkin olarak ihtiyaç duyulan imar planı değişiklikleri Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca resen yapılır veya yaptırılır.

Bu hükümler Kanun'a 2018 yılında eklenmiştir.

CEVAP: C**ÇÖZÜM 18:**

4734 sayılı Kanunu'na göre; İhalelerde, teklif edilen bedelin % 3'ünden az olmamak üzere, istekli tarafından verilecek tutarda geçici teminat alınır.

DETAY BİLGİ

İhale dokümanında belirtilmesi şartıyla, danışmanlık hizmeti ihalelerinde geçici teminat alınması zorunlu değildir.

Teminat olarak kabul edilecek değerler şunlardır:

- a) Tedavüldeki Türk Parası.
- b) Teminat mektupları.
- c) Hazine Müsteşarlığınca ihraç edilen Devlet İç Borçlanma Senetleri ve bu senetler yerine düzenlenen belgeler.

DİKKAT!

Kesin teminat bedeli ise ihale bedelinin **yüzde 6'sıdır.**

CEVAP: B**ÇÖZÜM 19:**

A ve B seçeneklerinde yer alan sakatlıklar konu bakımından yetkisizlikken, D seçeneği yer bakımından yetkisizlik, E seçeneği ise zaman bakımından yetkisizlik halidir.

C seçeneğinde verilen durum ise kişi yönünden yetkisizlik halidir.

CEVAP: C**ÇÖZÜM 20:**

Aylıktan kesme cezası ile tecziye edilenler **5 yıl**, kademe ilerlemesinin durdurulması cezası ile tecziye edilenler 10 yıl boyunca şu kadrolara atanamazlar:

- Daire başkanı kadrolarına,
- Daire başkanı kadrosunun dengi ve daha üstü kadrolara,
- Bölge ve il teşkilatlarının en üst yönetici kadrolarına (bölge müdürlüğü, il müdürlüğü gibi),
- Düzenleyici ve denetleyici kurumların başkanlık ve üyeliklerine,
- Vali
- Büyükelçi

CEVAP: C**ÇÖZÜM 21:**

Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Mahalli idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görev ve hizmetleri yapmak, takip etmek, sonuçlandırmak ve geliştirmek,
- b) Mahalli idare yatırım ve hizmetlerinin kalkınma planları ile yıllık programlara uygun şekilde yapılmasını gözetmek,
- c) Mahalli idarelerin geliştirilmesi amacıyla araştırmalar yapmak, istatistiki bilgileri toplamak, değerlendirmek ve yayımlamak,
- ç) Mahalli idareler personelinin hizmet içi eğitimini planlamak ve uygulanmasını takip etmek,
- d) Mahalli idarelerin teşkilat, araç ve kadro standartlarını tespit etmek,
- e) (**Ek:RG-16/10/2023**) Mahalli idarelerin altyapı sistemleri ile ilgili genel planlama, programlama, fizibilite, projelendirme, işletme, finansman ihtiyacı ve yatırım önceliklerine; teknik altyapı tesislerinin mekânsal strateji planları ile çevre düzeni ve imar planlarına uygun olarak planlanmasına, projelendirilmesine ve yapılmasına ilişkin usul ve esaslar ile bu konulardaki her türlü etüt, proje, yapı ruhsatı ve yapı kullanma iznine ilişkin usul ve esasları belirlemek,
- f) (**Ek:RG-16/10/2023**) Teknik altyapı tesisleri ve altyapı birlikleri kurulması konusunda mahalli idareler arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak, rehberlikte bulunmak ve teknik altyapı tesislerine ilişkin envanteri tutmak,

MÜESSİR DENEMELERİ

MÜESSİR DENEMELERİ

ğ) Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

"Mahalli idarelerin seçilmiş veya tayin edilmiş organları ve bunların üyeleriyle diğer kamu görevlileri hakkında inceleme, araştırma ve soruşturma yapmak" İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığının görev ve yetkilerindedir.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 22:

Çok Taraflı Siyasi İşler Genel Müdürlüğü'nün görevleri, sorumlu oldukları görev alanları Bakan onayı ile belirlenen **3 adet** Çok Taraflı Siyasi İşler Genel Müdürlüğü tarafından yerine getirilir.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 23:

Personel ve Prensipier Genel Müdürlüğü'nün görevleri şunlardır:

- Devlet Teşkilatının düzenli ve etkin bir şekilde işlemini sağlayıcı prensiplerin tespit edilmesi, direktiflerin verilmesi, önlemler alınması ve koordinasyonun sağlanması için gerekli işlemleri yapmak,
- Cumhurbaşkanına vekâlet işlemlerini yapmak,**
- Cumhurbaşkanı yardımcılarını ile bakan atanmaları ve görevden alınma işlemleri ile vekâlet işlemlerini yapmak,
- Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin dokunulmazlıklarının kaldırılmasına ait işlemleri yapmak,**
- TBMM seçimlerinin yenilenmesine ilişkin işlemleri yürütmek,**
- Üst kademe kamu yöneticilerinin atamaları ile Cumhurbaşkanınca yapılacak diğer atama ve seçme işlemlerini Anayasa, kanunlar, Cumhurbaşkanlığı kararname ve hukukun genel ilkeleri açısından inceleyerek gerekli işlemleri yapmak,
- Devletin sevk ve idaresinde görevli üst kademe yöneticileri hakkında,** sicil özetlerini ve biyografilerini tutmak,
- Üst kademe yöneticilerinin hizmet içi eğitimiyle ilgili işlemleri yapmak,
- Kamu yönetiminin geliştirilmesi ile ilgili hedeflerin, politikaların ve tedbirlerin tespiti için inceleme ve araştırmalar yapmak, yaptırmak ve bunları değerlendirme amacıyla gerekli çalışmaları yapmak,**
- Bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların Cumhurbaşkanlığı veya bakanlıklarla ilgilendirilmelerine dair işlemleri yapmak,**
- Kamu personeli ile ilgili mevzuat çalışmalarının koordinasyonunu sağlamak,**
- Cumhurbaşkanı tarafından belirlenen temel hedef ve amaçlar çerçevesinde; memur ve diğer kamu görev-

lilerinin tabi olacakları personel rejimlerinin temel ilke ve esaslarının belirlenmesine, hukuki ve mali statülerinin ve uygulama esaslarının tespit edilmesine, düzenlenmesine, geliştirilmesine, personel rejimleri arasında uyum, denge ve koordinasyonun sağlanmasına ilişkin iş ve işlemleri ilgili mevzuat çerçevesinde yürütmek **(2021)**

- Memur ve diğer kamu görevlilerine ilişkin mevzuat hükümlerinin uygulanmasını izlemek, uygulama birliğini sağlayıcı tedbirleri almak, uygulamayı yönlendirmek ve ortaya çıkacak tereddütleri gidermek **(2021)**
- Kamu personel istihdam planlaması ile personel alım ve yerleştirilmesinde uygulanacak usul ve esasların belirlenmesine ilişkin iş ve işlemleri yürütmek **(2021)**
- 2 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde kamu kurum ve kuruluşlarının kadro, pozisyon, atama izni ve açıktan alım izinlerine ilişkin olarak öngörülen iş ve işlemleri yapmak, uygulamaları izlemek ve yönlendirmek **(2021)**
- Kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıklarının personeli ile kadro ve pozisyonlarına ilişkin iş ve işlemleri yapmak, uygulamaları izlemek ve yönlendirmek **(2021)**
- Kamu kurum ve kuruluşlarının kadro ve unvan standardizasyonu, iş analizleri ve görev tanımları ile ilgili çalışmalar yapmak ve bu konularda gerekli koordinasyonu sağlamak **(2021)**
- Kamu personelinin yurtiçinde ve yurtdışında eğitim ve yetiştirilmeleri ile ilgili çalışmaları yapmak, uygulamayı izlemek, değerlendirmek ve denetlemek **(2021)**
- İç ve dış seyahat yevmiyeleriyle sürekli görevle yabancı memleketlerde bulunan memurların maaşlarına tatbik edilecek ödeme misillerinin tespitine ilişkin iş ve işlemleri ilgili mevzuat çerçevesinde yürütmek **(2021)**
- Cumhurbaşkanının özlük işlerini yürütmek,** Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatının personel politikasına yönelik önerilerde bulunmak ve tespit edilen politikaları uygulamak, personelin tayin, nakil, özlük ve emeklilikleriyle ilgili işleri yapmak ve personelin yetiştirilmesi için gerekli çalışmaları yapmak,
- Devlet protokolünün belirlenmesi için gerekli iş ve işlemleri yapmak,**
- Makamca verilen benzeri görevleri yapmak.

Türkiye'nin insan kaynakları envanterini çıkarmak ve ihtiyaç duyulan alanlarda yetenek gelişim faaliyetlerini yürütmek, İnsan Kaynakları Ofisinin görevleri arasındadır.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 24:

Politika kurullarının başkanı, Cumhurbaşkanındır.

CEVAP: A

ÇÖZÜM 25:

RTÜK üyelerinin tamamı ve Kişisel Verileri Koruma Kurumunun 5 üyesi Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilir.

Kişisel Verileri Koruma Kurumuna TBMM 5 üye, Cumhurbaşkanına 4 üye seçer.

RTÜK ve Kişisel Verileri Koruma dışında kalan düzenleyici ve denetleyici kurumların üyeleri Cumhurbaşkanınca seçilir.

CEVAP: B**ÇÖZÜM 26:**

Büyükşehir belediye başkanı, hukuka aykırı gördüğü belediye meclisi kararlarını, **7 (YEDİ) GÜN** İÇİNDE gerekçesini de belirterek yeniden görüşülmek üzere belediye meclisine iade edebilir.

CEVAP: C**ÇÖZÜM 27:**

1982 Anayasası'nın 158'inci maddesine göre; Uyuşmazlık Mahkemesi, **adli ve idari yargı** mercileri arasındaki **görev** ve **hüküm** uyuşmazlıklarını **kesin olarak** çözümlenmeye yetkilidir. Buna göre; bir görev veya hüküm uyuşmazlığının Uyuşmazlık Mahkemesi tarafından karara bağlanabilmesi için, uyuşmazlığın farklı yargı kollarında yer alan mahkemeler arasında çıkması gerekmektedir. **Aynı yargı kolu içindeki mahkemeler arasında meydana gelen görev ve hüküm uyuşmazlıkları**, Uyuşmazlık Mahkemesi tarafından değil, o yargı kolu içinde yer alan mahkemeler tarafından karara bağlanır.

1982 Anayasası'nın 158/3. maddesine göre ise "Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesinin kararı esas alınır." Bu hükme göre Anayasa Mahkemesi ile diğer mahkemeler arasında, Uyuşmazlık Mahkemesi tarafından karara bağlanabilecek bir görev veya hüküm uyuşmazlığının çıkması mümkün değildir. Buna göre;

Farklı yargı kollarında yer alan idare mahkemesi ile asliye hukuk mahkemesi arasındaki bir hüküm uyuşmazlığı Uyuşmazlık Mahkemesi tarafından karara bağlanır.

Anayasa Mahkemesi ile diğer mahkemeler arasındaki görev uyuşmazlıklarında ise Anayasa Mahkemesi kararı esas alınacağı için Uyuşmazlık Mahkemesi tarafından karara bağlanması gereken bir uyuşmazlıktan bahsedilemez.

Danıştay ile vergi mahkemesinin her ikisi de aynı yargı kolunda (idari yargı kolunda) yer aldığı için bu mahkemeler arasındaki görev uyuşmazlığı da Uyuşmazlık Mahkemesi tarafından değil idari yargı kolunun kendi içinde karara bağlanır. İdari yargı kolundaki mahkemeler arasında meydana gelen görev ve yetki uyuşmazlıklarının nasıl çözümleneceği 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 43. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre;

"1. İdare ve vergi mahkemeleri, idari yargının görev alanı-

na giren bir davada görevsizlik veya yetkisizlik sebebiyle davanın reddine karar verirse dosyayı Danıştaya veya görevli ve yetkili idare veya vergi mahkemesine gönderirler.

a) Görevsizlik sebebiyle gönderilen dosyalarda Danıştay, davayı görevi içinde görmezse dosyanın yetkili ve görevli mahkemeye gönderilmesine karar verir.

b) Görevsizlik veya yetkisizlik sebebiyle dosyanın gönderildiği mahkeme kendisini görevsiz veya yetkisiz gördüğü takdirde, söz konusu mahkeme ile ilk görevsizlik veya yetkisizlik kararını veren mahkeme aynı bölge idare mahkemesinin yargı çevresinde ise, uyuşmazlık bölge idare mahkemesince, aksi halde Danıştayca çözümlenir.

2. Görev ve yetki uyuşmazlıklarında Danıştay ve bölge idare mahkemesince verilen kararlar ilgili mahkemelere bildirilir ve bu husus taraflara tebliğ olunur.

3. Danıştay ve bölge idare mahkemesince görev ve yetki uyuşmazlıkları ile ilgili olarak verilen kararlar kesindir."

CEVAP: A**ÇÖZÜM 28:**

İdari yargı kolunda açılan bir davanın adli yargı kolunda açılması halinde ne yapılması gerektiği 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 9. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre; "Çözümlemesi Danıştayın, idare ve vergi mahkemelerinin görevlerine girdiği halde, adli yargı yerlerine açılmış bulunan davaların görev noktasından reddi halinde, bu husustaki kararların **kesinleşmesini izleyen günden itibaren otuz gün içinde** görevli mahkemede dava açılabilir. Görevsiz yargı merciine başvurma tarihi, Danıştaya, idare ve vergi mahkemelerine başvurma tarihi olarak kabul edilir."

İdari yargı kolunda açılması gereken bir davanın adli yargı kolundaki bir mahkemede açılması halinde mahkeme, görevsizlik nedeniyle davanın reddine karar vererek davadan elini çeker, yani kendiliğinden dava dosyasını görevli yargı koluna göndermez. Görevsizlik kararından sonra davacının görevli yargı kolundaki mahkemede davasını yeniden açması gerekmektedir. Ancak davacı görevli yargı kolunda açacağı bu ikinci davasını, görevsizlik kararının tebliğinden itibaren değil **kesinleştiği tarihten itibaren** 30 gün içinde açmalıdır.

Uyuşmazlık Mahkemesi tarafından çözümlenmesi gereken olumsuz bir görev uyuşmazlığından bahsedilebilmesi için farklı yargı kollarındaki mahkemelerden ikisinin de davayı görev yönünden reddetmesi gerekmektedir. Olayda ise sadece asliye hukuk mahkemesi tarafından verilen bir görevsizlik kararı söz konusudur. Dolayısı ile ortada henüz Uyuşmazlık Mahkemesi tarafından karara bağlanması gereken bir görev uyuşmazlığı mevcut değildir.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 29:

2577 sayılı kanunun 31'inci maddesi Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu ile Vergi Usul Kanununun uygulanacağı halleri sıralamaktadır: "Bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda;

- Hakim davaya bakmaktan memnuiyeti ve reddi,
- Ehliyet,
- Üçüncü şahısların davaya katılması,
- Davanın ihbarı,
- Tarafların vekilleri,
- Dosyanın taraflar ve ilgililerce incelenmesi,
- Feragat ve kabul,
- Teminat,
- Mukabil dava,
- Bilirkişi,
- Keşif,
- Delillerin tespiti,
- Yargılama giderleri,
- Adli yardım halleri
- Duruşma sırasında tarafların mahkemenin sukununu ve inzibatını bozacak hareketlerine karşı yapılacak işlemler,
- Elektronik işlemler ile ses ve görüntü nakledilmesi yoluyla duruşma icrası"

Dava açma süresine ilişkin esaslar 2577 sayılı Kanun'da ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiş olup bu konuda Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na atıf yapılmamıştır.

CEVAP: D**ÇÖZÜM 30:**

Olağan yargılama usulüne tabi davalarda istinaf ve temyiz süresi 30 gündür. Ancak ivedi yargılama usulüne tabi davalarda istinaf kanun yoluna başvurmak mümkün olmayıp bu davalarda sadece temyiz kanun yoluna başvurulabilir. İvedi yargılama usulüne tabi davalarda temyiz süresi 15 gündür.

Hem olağan yargılama usulüne tabi davalarda hem de ivedi yargılama usulüne tabi davalarda yürütmenin durdurulması talebinde bulunulabilir. Ancak yürütmenin durdurulması talebine ilişkin olarak; olağan yargılama usulüne tabi davalarda verilen kararlara karşı 7 gün içinde itiraz edilebilirken ivedi yargılama usulüne tabi davalarda verilen kararlar kesin olup bu kararlara itiraz edilmesi mümkün değildir.

İlk inceleme sürelerine ilişkin III numaralı öncüldeki ifade doğrudur.

CEVAP: A**ÇÖZÜM 31:**

Vergi davalarına vergi mahkemeleri bakar. Ülke çapında uygulanan yönetmeliklerin iptali davalarında Danıştay ilk derece mahkemesi olarak görevli olsa da belediye vb. kurumların yaptığı ve vergi ile ilgili olmayan yönetmeliklerin iptali için açılan davalar idare mahkemelerinde görülür.

CEVAP: E**ÇÖZÜM 32:**

İdari Yargılama Usulü Kanunu'na göre, idare mahkemelelerinde ve Danıştay'da iptal davalarında dava açma süresi, özel kanunlarda ayrı bir süre belirtilmemişse 60 gündür. Danıştay'da açılacak davanın vergi davası olması bu durumu değiştirmez. Eğer vergi mahkemesi olsaydı süre 30 gün olacaktı.

CEVAP: D**ÇÖZÜM 33:**

Resen araştırma ilkesi gereğince mahkeme, idari davalarda gerekli gördüğü her türlü araştırmayı yapabilir. Buna tarafların sunduğu belge ve deliller dışında bilgi ve belge isteme, keşif yapma, bilirkişi incelemesi yaptırma ve duruşma yapma dahildir. İdari yargıda yazılı yargılama usulü esastır yani "tanık dinleme" deliline başvurulamaz. Yürütmeyi durdurma talebi ise ancak ilgili tarafın talebi halinde mümkündür, resen karar veremez mahkeme.

CEVAP: B**ÇÖZÜM 34:**

5.000 (2024 yılı için 31.000) TL'yi aşan davalar ve ivedi yargılama usullerine tabi davalar hariç idare ve vergi mahkemelerinde görülen tüm davalar için istinaf yolu açıktır. Bu davalardan büyük çoğunluğu istinaf aşamasında kesinleşirken İYUK m.46'da sayılan bazı davalar için istinafın ardından temyiz yolu da açıktır. ÖSYM ve Millî Eğitim Bakanlığının yaptığı merkezi ve ortak sınavlara ilişkin davalar 10 gün içinde açılabilir ve karara karşı istinaf olmaz doğrudan Danıştay'da temyiz yoluna başvurulabilir.

CEVAP: D**ÇÖZÜM 35:**

Ölüm tehlikesi içinde kaybolan veya kendisinden uzun zamandan beri haber alınamayan bir kimsenin ölümü hakkında kuvvetli olasılık varsa, hakları bu ölüme bağlı olanların başvurusu üzerine mahkeme bu kişinin gaipliğine karar verebilir. Yetkili mahkeme, kişinin Türkiye'deki son yerleşim yeri; eğer Türkiye'de hiç yerleşmemişse nüfus sicilinde kayıtlı olduğu yer; böyle bir kayıt da yoksa anasının veya babasının kayıtlı bulunduğu yer mahkemesidir. Gaiplik kararının istenebilmesi için, ölüm tehlikesinin üzerinden en az bir yıl veya son haber tarihinin üzerinden en az

beş yıl geçmiş olması gerekir. Mahkeme, gaipliğine karar verilecek kişi hakkında bilgisi bulunan kimseleri, belirli bir sürede bilgi vermeleri için usulüne göre yapılan iki ilânla çağırır. Bu süre, ilk ilânın yapıldığı günden başlayarak en az altı aydır. İkinci ilandan sonra ise herhangi bir bekleme süresi yoktur.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 36:

Kişi, eşinin ailesiyle, eşiyle aynı tür ve dereceden hısımdır. T'nin kardeşi K'nin kızı H üçüncü dereceden yan soy hısımdır. Dolayısıyla A'nın da üçüncü derece, yan soy, kayın hısımlı olacaktır.

CEVAP: B

ÇÖZÜM 37:

Aşağıdaki hâllerde evlenme mutlak butlanla batıldır:

- Eşlerden birinin evlenme sırasında evli bulunması,
- Eşlerden birinin evlenme sırasında sürekli bir sebeple ayırt etme gücünden yoksun bulunması,
- Eşlerden birinde evlenmeye engel olacak derecede akıl hastalığı bulunması,
- Eşler arasında evlenmeye engel olacak derecede hısımlığın bulunması.

Aşağıdaki hâllerde ise evlilik için nispi butlan yaptırım söz konusu olur:

- Yanılma
- Aldatma
- Korkutma
- Ayırt etme gücünden geçici yoksunluk
- Yasal temsilcinin izninin alınmaması

Kadının bekleme süresi dolmadan evlenmesi ve evlenmenin yetkili memur önünde yapıлып diğer şekil şartlarına uyulmaması ise butlanı gerektirmez.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 38:

Evlilik devam ederken veya evliliğin sona ermesinden başlayarak üçyüz gün içinde doğan çocuğun babası kocadır. Bu süre geçtikten sonra doğan çocuğun kocaya bağlanması, ananın evlilik sırasında gebe kaldığının ispatıyla mümkündür. Kocanın gaipliğine karar verilmesi hâlinde üçyüz günlük süre, ölüm tehlikesi veya son haber tarihinden işlemeye başlar. Çocuk evlilik içinde ana rahmine düşmüşse davacı, kocanın baba olmadığını ispat etmek zorundadır. Evlenmeden başlayarak en az yüzseksen gün geçtikten sonra ve evliliğin sona ermesinden başlayarak en fazla üçyüz gün içinde doğan çocuk evlilik içinde ana rahmine düşmüş sayılır. Çocuk evliliğin sona ermesinden başlayarak üçyüz gün içinde doğmuş ve ana da bu arada yeniden evlenmiş olursa, ikinci evlilikteki koca baba sayılır. Bu karine çürütülürse ilk evlilikteki koca baba sayılır.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 39:

Geçerli bir hukukî sebep olmaksızın tapu kütüğüne malik olarak yazılan kişi, taşınmaz üzerindeki zilyetliğini davasız ve aralıksız olarak on yıl süreyle ve iyiniyetle sürdürürse, onun bu yolla kazanmış olduğu mülkiyet hakkına itiraz edilemez.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 40:

Tapu sicilindeki ana siciller şunlardır:

- Tapu kütüğü
- Kat mülkiyeti kütüğü
- Plan
- Resmî belgeler
- Yevmiye defteri

Tapu envanter defteri ise yardımcı siciller arasında yer alır.

CEVAP: A

ÇÖZÜM 41:

Yasal ve atanmış mirasçılar mirası reddedebilirler. Ölümü tarihinde mirasbırakanın ödemedi aczi açıkça belli veya resmen tespit edilmiş ise, miras reddedilmiş sayılır. Miras, üç ay içinde reddolunabilir. Bu süre, yasal mirasçılar için mirasçı olduklarını daha sonra öğrendikleri ispat edilmedikçe mirasbırakanın ölümünü öğrendikleri; vasiyetname ile atanmış mirasçılar için mirasbırakanın tasarrufunun kendilerine resmen bildirildiği tarihten işlemeye başlar. Mirasın reddi, mirasçılar tarafından sulh mahkemesine sözlü veya yazılı beyanla yapılır. Reddin kayıtsız ve şartsız olması gerekir. Mirası reddetmeden ölen mirasçının ret hakkı kendi mirasçılarına geçer. Mirası reddeden atanmış mirasçının payı, mirasbırakanın ölüme bağlı tasarrufundan arzusunun başka türlü olduğu anlaşılmadıkça, mirasbırakanın en yakın yasal mirasçılarına kalır.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 42:

Fiiil ehliyeti bulunmayanlar, bir ceza mahkemesi kararıyla kamu hizmetinden yasaklılar, okur yazar olmayanlar, mirasbırakanın eşi, üstsoy ve altsoy kan hısımları, kardeşleri ve bu kişilerin eşleri, resmî vasiyetnamenin düzenlenmesine memur veya tanık olarak katılamazlar. Resmî vasiyetnamenin düzenlenmesine katılan memura ve tanıklara, bunların üstsoy ve altsoy kan hısımlarına, kardeşlerine ve bu kişilerin eşlerine o vasiyetname ile kazandırmada bulunulamaz.

CEVAP: A

ÇÖZÜM 43:

Bir borç ilişkisinde, borcu sona erdirecek ifanın edime uygun olarak yapılması gerekir. Yani, bir **borç ilişkisinde borçlu neyi borçlanmış ise onu ifa etmek zorundadır**. Borçlu ve alacaklının borçlanılan edimle bağlılığını gösteren bu durum **edime uygun ifa ilkesinden** kaynaklanır. Borçlunun, **sözleşmede kararlaştırılan edimden farklı bir edimin ifasını gerçekleştirmesi ile oluşan hukuki durum kural olarak aliud(yanlış) ifadır**. Bu bilgiler ışığında, bir adet telefon teslimi yerine, bir adet tablet teslim olması durumu, taraflarca ayrıca anlaşılmamış olmasına rağmen sözleşmeyle kararlaştırılan şeyden başka bir şeyin ifa olarak teslim edilmiş olması hâlini yani aliud(yanlış) ifayı oluşturur.

CEVAP: C

ÇÖZÜM 44:

Türk borçlar hukukunda kural, borcun tam ifasıdır. Borcun kısmi ifası ise istisnadır. Buna göre, alacaklının kısmi ifayı reddetme hakkının olabilmesi için:

- Alacağın tamamı belli olmalı(I. öncül)
- Alacak, bir bütün şeklinde ifası gereken bir alacak olmalı
- Alacağın tamamı muaccel olmalı(IV. öncül)
- Alacağın tamamı çekişmesiz olmalı

CEVAP: B

DİKKAT!

Şu hâllerde alacaklının, kısmi ifayı kabul zorunluluğu vardır:

- Sözleşmeye kısmi ifanın kabul edileceği yönünde hüküm konulmuş ise
- Edimin tek seferde ifası mümkün değil ise
- Dürüstlük kuralı kısmi ifayı kabul zorunluluğu gerektirir ise
- Ticari örf ve adet kısmi ifanın kabul zorunluluğunu gerektirir ise
- Borcun bir kısmına itiraz edilmiş ve fakat çekişmesiz olan kısmın ifası önerilmiş ise
- İİK'ye hükmüne göre, koşulların varlığı hâlinde hacizde taksit sözleşmesi yapılmış ise
- TTK'ye göre poliçe bedelini kısmen kabul eden muhataptan tarafından, ödeme önerilmiş ise

ÇÖZÜM 45:

Tarafların anlaşarak, sırf üçüncü kişiyi **aldatmak amacıyla** iradelerine uymayan bir işlemi gerçekleştirmelerine **muvazaa** denir. Muvazaa kendi içinde ikiye ayrılır:

Muvazaa	
Mutlak muvazaa	Nispi muvazaa
Görünürdeki işlem + muvazaa anlaşması + aldatma kastı	Görünürdeki işlem + muvazaa anlaşması + aldatma kastı + gizli işlem
Görünürdeki işlem , sırf 3. kişiyi aldatmak için aslında tarafların istemedikleri işlem olup kesin hükümsüzdür .	Görünürdeki işlem , sırf 3. kişiyi aldatmak için aslında tarafların istemedikleri işlem olup kesin hükümsüzdür . Gizli işlem , tarafların asıl yapmak istedikleri, iradelerine uyan işlemidir. Gizli işlem, şekil şartı yoksa veya şekle uygun yapılmış ise geçerli, aksi hâlde kesin hükümsüzdür.

Muvazaalı işlemin ispatı, ispat edecek olan kişinin taraf veya 3. kişi olmasına göre değişir:

Muvazaanın ispatı	
Taraf ispatı	3. kişi ispatı
<ul style="list-style-type: none"> • Görünürdeki işlem yazılı veya resmi şekil şartına tabi ise, belge ile ispat edebilir. • Saklı paylı mirasçılık dışında mirasçılar ve mirasbırakanın külli halefleri taraf sayılır. 	<ul style="list-style-type: none"> • Senet, tanık, bilirkişi gibi her türlü delil ile ispat edebilir. • Saklı paylı mirasçı, ön alım hakkı sahibi ve alacaklılar 3. kişi sayılır.

Muvazaa iddiası, kural olarak 3. kişilere karşı ileri sürülebilir. Ancak şu hâllerde muvazaa iddiası 3. kişilere karşı ileri sürülemez:

- Tapu siciline iyi niyetle güvenerek aynı hak kazanan 3. kişiler
- Emin sıfatıyla zilyede iyi niyetle güvenerek aynı hak kazanan 3. kişiler
- **Borç tanınmasına güvenerek alacağı kazanmış olan 3. kişiler**

Tüm bu bilgiler ışığında, E seçeneğindeki ifadenin aksine, **muvazaa iddiası, yazılı bir borç tanınmasına güvenerek alacak hakkı kazanan 3. kişiye karşı da ileri sürülemez.**

CEVAP: E

ÇÖZÜM 46:

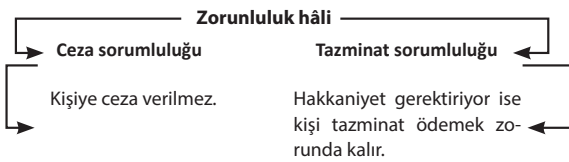
6098 sayılı TBK m.158 hükmüne göre; dava veya def'i; mahkemenin yetkili veya görevli olmaması ya da düzeltilebilecek bir yanlışlık yapılması yahut vaktinden önce açılmış olması nedeniyle reddedilmiş olup da o arada zamanaşımı veya hak düşürücü süre dolmuşsa, **alacaklı 60 günlük ek süre içinde haklarını kullanabilir.**

CEVAP: D**ÇÖZÜM 47:**

6098 sayılı TBK m.64/2 hükmüne göre; kendisini veya başkasını açık ya da yakın bir zarar tehlikesinden korumak için diğer bir kişinin mallarına zarar verilmesi **zorunluluk(iztirar) hâlidir. Zorunluluk hâli bir hukuka uygun hâli** olup, mevcut olabilmesi için şu koşulların bir arada bulunması gerekir:

- Zarar tehlikesi(insan eylemleri hayvan eylemleri veya doğa olayları gibi) olmalı
- Zarar tehlikesi kişinin kendisine veya 3. kişiye yönelik olmalı
- Zarar tehlikesinin kaynağı malına zarar verilen kişi olmamalı
- Zarar tehlikesi herhangi bir hakka yönelik olmalı
- Zarar tehlikesine kişinin kendisi bilerek sebep olmamalı
- **Zarar tehlikesi sebebiyle 3. kişinin yalnızca mal varlığına zarar verilmiş olmalı**
- Tehlike, zarardan büyük olmalı
- Zaruret hâli olmalı

Zorunluluk hâlinin tüm koşullarının bulunması, kişiyi mutlak olarak sorumluluktan kurtarmaz:

Bu bilgiler ışığında, **D seçeneğindeki ifadenin aksine zorunluluk hâlinde 3. Kişinin yalnızca mal varlığı değerlerine zarar verilebilir.**

CEVAP: C**ÇÖZÜM 48:**

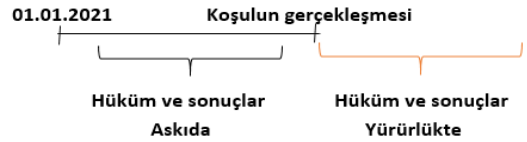
Mezkûr soru, sözleşmenin kesin hükümsüz ile geçersiz olmasına ilişkin bir sorudur. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu m.27/1 hükmüne göre, **bir sözleşmenin konusu imkânsız ise o sözleşme kesin hükümsüzdür.** Mezkûr maddedeki imkânsızlık ile anlatılmak istenen **başlangıçtaki, objektif ve süreklilik arz eden imkânsızlıktır.** Mezkûr soruya bakıldığında, **parça borcu niteliğindeki yarış atı sözleşme kurulmadan önce ölmüştür.** Bu durum, sözleşmenin **başlangıcında var olan, sözleşme boyunca**

devam eden ve borçlu Yamaç dışındaki birinin de ifa edemeyeceği bir imkânsızlıktır. Bu bilgiler ışığında, mezkûr sorudaki **satış sözleşmesi konusunun imkânsız olması sebebiyle kesin hükümsüzdür.**

CEVAP: B**ÇÖZÜM 49:**

Bir sözleşmenin hüküm ifa etmesi veya ortadan kalkması, ileride gerçekleşip gerçekleşmeyeceği belirsiz bir olguya bırakılmış ise, **sözleşme koşula bağlanmış olur.** Mezkûr soru geciktirici koşula ilişkin olduğundan, şu özelliklerin bilinmesi faydalı olacaktır:

- Bir sözleşmenin hüküm ifade etmesi, ileride gerçekleşip gerçekleşmeyeceği bilinmeyen bir olguya bırakılmıştır. **Örneğin**, hâkimlik sınavını kazanırsan sana 100.000 TL bağışlarım koşulu böyledir.
- Sözleşme hüküm ve sonuçlarını koşulun gerçekleşmesiyle doğurur. Mezkûr koşul gerçekleşene kadar sözleşme askıdadır:

- Şartın gerçekleşmesiyle borç muaccel olur ve zamanaşımı işlemeye başlar.
- Koşul, taraflardan birinin bizzat yerine getirmesi gerekli bir davranış değilse, o tarafın ölümü hâlinde mirasçısı onun yerine geçebilir.
- Koşul gerçekleşinceye kadar borçlu, borcun gereği gibi ifasını engelleyecek her türlü davranıştan kaçınmakla yükümlüdür. Örneğin, sözleşmeye konu malı bir başka kişiye de satmaktan, devir ve teslimden kaçınmalı, malı tahrip etmemelidir.
- Taraflardan biri, koşulun gerçekleşmesine dürüstlük kurallarına aykırı olarak engel olursa, koşul gerçekleşmiş sayılır.
- Taraflardan biri, koşulun gerçekleşmesini dürüstlük kurallarına aykırı biçimde sağlarsa, koşul gerçekleşmiş sayılır.
- Koşula bağlı hakkı tehlikeye düşürülen alacaklı, alacağı koşula bağlı olmayan alacaklıların haklarını korumak üzere başvurabilecekleri önlemleri alabilir. Örneğin, ihtiyati tedbir, ihtiyati haciz, tapu siciline şerh verilmesi.
- Koşulun gerçekleşmesinden önce yapılan tasarruflar, koşulun hükümlerini zedelediği oranda geçersiz olur.
- Borcun konusunu oluşturan şey, koşulun gerçekleşmesinden önce kendisine verilen alacaklı, koşul gerçekleşirse, koşulun gerçekleşmesine kadar elde ettiği yararların sahibi olur. Koşul gerçekleşmezse alacaklı, elde ettiği yararları geri vermekle yükümlüdür.

MÜESSİR DENEMELERİ

MÜESSİR DENEMELERİ

- Şart gerçekleşmeden alacak devredilebilir, rehnedilebilir, haczedilebilir, kefil olunabilir ve fakat takas edilemez.

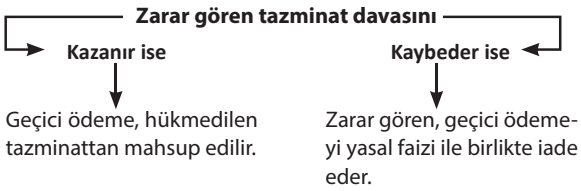
CEVAP: C

ÇÖZÜM 50:

Geçici ödemeler, **ilk kez 6098 sayılı TBK ile düzenlenmiştir**. Geçici ödemeler, zarar görenin açtığı tazminat davası devam ederken kişinin **ekonomik olarak zora(dara) düşmesinin önüne geçilmesini** amaçlar. Ancak geçici ödemeye karar verilebilmesi için şu koşulların bir arada bulunması gerekir:

- Zarar gören, **haklılığını yaklaşık olarak ispatlamalı**, yani haklılığını gösteren deliller sunmalı
- Zarar görenin ekonomik durumu **geçici ödemeyi gerektirecek olmalı**
- Zarar gören, geçici ödemeyi hâkimden istemeli, yani **hâkim resen geçici ödemeye hükmedemez**.

Geçici ödemeler, çoğunlukla haksız fiilden kaynaklı tazminat davalarında istense de sözleşme aykırılıktan doğan tazminat davalarında da istenebilmesine hukuki bir engel yoktur. Yine, zarar görenin hâkimden istediği **geçici ödeme, tazminat davasında talep edilen tutarı aşamaz**. Hâkim, istem üzerine geçici ödemeye karar verir ise, tazminat davasının sonucuna göre iadesi söz konusu olabilir:

Tüm bu bilgiler ışığında II. öncül, hâkimin geçici ödemeye resen karar verememesi; III. öncül ise geçici ödemelerin sözleşmeye aykırılıktan doğan tazminat davalarında da istenebilmesi sebebi ile yanlıştır.

CEVAP: E

ÇÖZÜM 51:

Sicil müdürünün kararlarına karşı sekiz gün içinde Asliye Ticaret Mahkemesine itiraz edilebilir. Mahkemenin kararına karşı ise iki hafta içinde istinaf, akabinde yine iki hafta içinde temyiz yolu açıktır.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 52:

- Her tacir, ticari defterleri tutmak zorundadır. Tacir sıfatının yitirilmesi ile bu yükümlülük sona erecektir. Fiziki ortamda tutulan ticari defterlerin açılış onayları, kuruluş sırasında ve kullanılmaya başlanmadan önce noter tarafından yapılır. Ancak anonim ve limited şirketlerin ticaret siciline tescili sırasında defterlerin açılış onayları ticaret sicili müdürlükleri tarafından yapılır. Ticari defterlerin elektronik ortamda tutulması hâlinde bu defterlerin açılışlarında ve yevmiye defteri ile yönetim kurulu karar defterinin kapanışında noter veya ticaret sicili müdürlüğü onayı aranmaz.
- Fiziki ortamda veya elektronik ortamda tutulan ticari defterlerin nasıl tutulacağı, defterlere kayıt zamanı, onay yenileme ile açılış ve kapanış onaylarının şekli ve esasları Ticaret Bakanlığı ile Maliye Bakanlığınca müştereken çıkarılan tebliğle belirlenir
- Gerçek veya tüzel her tacirin tutmakla yükümlü olduğu ticari defterler şu şekildedir;
  - 1- Günlük defter (yevmiye defteri)
  - 2- Envanter defteri
  - 3- Defter-i kebir (büyük defter)

Tüzel kişi tacirler için ayrıca zorunlu tutulan defterler ise şu şekildedir;

- 1- Genel kurul toplantı ve müzakere defteri
  - 2- Yönetim Kurulu (veya müdürler) karar defteri
  - 3- Pay defteri (sermayesi paylara bölünmüş şirketler için)
- Defter tutma yükümlülüğünün bir eki olarak belgelerin de saklanması gerekir ancak belgelerin saklanmamış olması, defterlerin delil olma niteliğini ortadan kaldırmaz.

CEVAP: D

ÇÖZÜM 53:

- Anonim şirketin esas sözleşme yazılı olmalı, bütün kurucuların imzaları onaylanmalıdır. Daha sonra şirket en geç 30 gün içinde ticaret siciline tescil edilmelidir.
- Şirketin esas sözleşmesinde;
- Şirketin unvanı, merkezi ve açıkça belirtilmiş konusu,
- Şirket sermayesi, payın itibarı değeri, ödeme şekil ve şartları, nama veya hamiline olacak paylar ile varsa imtiyazlı paylar,
- Nama yazılı paylar ile ilgili varsa devir sınırlamaları,
- Paradan başka sermaye olarak konan hak ve ayınlar, bunların mahkemenin atadığı bilirkişi tarafından biçilen değerleri,
- Kuruculara veya diğer kimselere şirket karından sağlanacak menfaatler,

- Yönetim kurulu üyelerinin sayıları ve imzaya yetkili olanlar,
- Toplantıya çağrı usulleri ve oy hakları,
- Varsa şirketin süresi,
- İlanların nasıl yapılacağı,
- Taahhüt edilen payların türü ve miktarı ve
- Şirketin hesap dönemi mutlaka yer almalıdır.

CEVAP : E

ÇÖZÜM 54:

Genel kurulun devredilemez yetkileri şunlardır:

- Şirket sözleşmesinin değiştirilmesi
- Müdürlerin atanmaları ve görevden alınmaları
- Topluluk denetçisi ile denetçilerin atanmaları ve görevden alınmaları
- Yılsonu finansal tablolarının ve yıllık faaliyet raporunun onaylanması, kâr payı hakkında karar verilmesi, kazanç paylarının belirlenmesi
- Müdürlerin ücretlerinin belirlenmesi ve ibraları
- Esas sermaye paylarının devirlerinin onaylanması
- Bir ortağın şirketten çıkarılması için mahkemeden istemde bulunulması
- Müdürün, şirketin kendi paylarını iktisabı konusunda yetkilendirilmesi veya böyle bir iktisabın onaylanması
- Şirketin feshi ve genel kurulun kanun veya şirket sözleşmesi ile yetkilendirildiği ya da müdürlerin genel kurula sunduğu konularda karar verilmesi

"Şirketin idare ve temsil organı Müdürler kurulumdur"

CEVAP : B

ÇÖZÜM 55:

Yetkinin kesin olduğu davalarda, mahkeme yetkili olup olmadığını, davanın sonuna kadar kendiliğinden araştırmak zorundadır; taraflar da mahkemenin yetkisiz olduğunu her zaman ileri sürebilir.

Yetkinin kesin olmadığı davalarda, yetki itirazının, cevap dilekçesinde ileri sürülmesi gerekir. Yetki itirazında bulunan taraf, yetkili mahkemeyi; birden fazla yetkili mahkeme varsa seçtiği mahkemeyi bildirir. Aksi takdirde yetki itirazı dikkate alınmaz.

Mahkeme, yetkisizlik kararında yetkili mahkemeyi de gösterir.

Yetkinin kesin olmadığı davalarda, davalı, süresi içinde ve usûlüne uygun olarak yetki itirazında bulunmazsa, davanın açıldığı mahkeme yetkili hâle gelir. (HMK 19.md)

Buna göre, yetkinin kesin olmadığı davalarda, yetki itirazı her zaman ileri sürülemez; cevap dilekçesinde ileri sürülmesi gerekir.

CEVAP : C

ÇÖZÜM 56:

Hâkim tarafından belirlenen kesin süre içinde teminat gösterilmezse, dava usûlden reddedilir. Müdahale talebinde bulunan kişi, kesin süre içinde istenen teminatı vermezse, müdahale talebinden vazgeçmiş sayılmasına karar verilir. (HMK 88.md)

CEVAP : D

ÇÖZÜM 57:

İlk itirazların hepsi cevap dilekçesinde ileri sürülmek zorundadır; aksi hâlde dinlenemez. İlk itirazlar, dava şartlarından sonra incelenir. İlk itirazlar, ön sorunlar gibi incelenir ve karara bağlanır. (HMK 117.md)

CEVAP : C

ÇÖZÜM 58:

Dosyası işlemde kaldırılmış olan dava, işlemde kaldırıldığı tarihten başlayarak üç ay içinde taraflardan birinin dilekçe ile başvurusu üzerine yenilenebilir. (HMK 150. md)

CEVAP : E

ÇÖZÜM 59:

Sulh, ilgili bulunduğu davayı sona erdirir ve kesin hüküm gibi hukuki sonuç doğurur. Mahkeme, taraflar sulhe göre karar verilmesini isterlerse, sulh sözleşmesine göre; sulhe göre karar verilmesini istemezlerse, karar verilmesine yer olmadığına karar verir. İrade bozukluğu ya da aşırı yararlanma hâllerinde sulhun iptali istenebilir. (HMK 315.md) Buna göre, sulh sözleşmesine ilişkin irade beyanları, hata, hile veya ikrah sebeplerinden biriyle sakatlanmış ise beyanda bulunan taraf, borçlar hukuku kuralları çerçevesinde, iradeyi sakatlayan sebebi ispat etmek şartıyla, sulhun iptali için dava açabilir.

CEVAP : E

ÇÖZÜM 60:

İhtiyati tedbir kararı dava açılmasından önce verilmişse, tedbir talep eden, bu kararın uygulanmasını talep ettiği tarihten itibaren iki hafta içinde esas hakkındaki davasını açmak ve dava açtığına ilişkin evrakı, kararı uygulayan memura ibrazla dosyaya koydurmak ve karşılığında bir belge almak zorundadır. Aksi hâlde tedbir kendiliğinden kalkar. (HMK 397.md)

CEVAP : B

ÇÖZÜM 61:

Soyut tehlike suçları, fiilin cezalandırılabilmesi için somut bir tehlikenin varlığının aranmadığı, kanundaki hareketin yapılmasının yeterli görüldüğü suçlardır.

Bu suçun cezalandırılabilmesi için, kişilerin hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından tehlike oluşturması şart değildir. Türk Ceza Kanunu md.170/2'ye göre soyut tehlike oluşturarak genel güvenliği kasten tehlikeye düşürme suçu şu şekillerde oluşur:

- Yangın "tehlikesine" neden olma,
- Bina çökmesi "tehlikesine" neden olma,
- Toprak kayması "tehlikesine" neden olma,
- Çiğ düşmesi "tehlikesine" neden olma,
- Sel veya taşkın "tehlikesine" neden olma.

Dikkat edilmelidir ki yapılan eylem oluşabilecek bir olumsuzluğun tehlikesine neden olma fiili ile suç meydana getirmekte.

Somut tehlike suçlarında ise fiilin cezalandırılabilmesi için somut bir tehlike meydana getirmesi, oluşturması şarttır. TCK m.170/1'e göre somut tehlike oluşturma, genel güvenliği kasten tehlikeye düşürme suçu, kişilerin hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından tehlikeli olacak biçimde ya da kişilerde korku, kaygı veya panik yaratabilecek tarzda aşağıdaki seçimlik hareketlerin yapılmasıyla vücut bulur: Örneğin, yangın çıkarma, bina çökmesine, toprak kaymasına, çığ düşmesine, sel veya taşkına neden olma, silahla ateş etme veya izinsiz patlayıcı madde kullanma.

CEVAP : D

ÇÖZÜM 62:

Kanun neticeyi meydana getirecek hareketler arasında bir ayırım yapar ve ayırımı da bir sonuca bağlar. Suç neticesine giden olaylar bir dizgi haline getirildiğinde, suç en sağda tamamlanmış olur. Sol tarafta kalanların hepsi "HAZIRLIK HAREKETLERİ"olarak isimlendirilir. İşte suç, hazırlık hareketlerinin sona erdiği İCRA HAREKETİNİN başladığı an işlenmiş olur. Öğretide genel kabul gören görüş budur.

CEVAP : A

ÇÖZÜM 63:

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na göre; "Ceza sorumluluğunu kaldıran veya azaltan nedenlere ait koşulların gerçekleştiği hususunda kaçınılmaz bir hataya düşen kişi, bu hatasından yararlanır." Failin bu hükümden yararlanabilmesi için, içerisinde bulunduğu şartlar bakımından hatasının kaçınılmaz / önlenemez olması gerekmektedir.

Örneğin, okulda çıkan kavgada oğlunun yaralandığını duyan bir baba, okula koşarak geldiğinde hiç araştırmadan üzerinde kan olduğunu gördüğü bir öğrenciyi saldırması ancak o kişinin oğlunun arkadaşı olması ve oğlunu korumak için kavganın diğer tarafındaki kişiye ait kan lekesinin gömleğinde bulunması durumunda fail, kaçınılmaz bir hata hali içerisinde ve bu hatasından yararlanır.

CEVAP : B

ÇÖZÜM 64:

Tamamlanmış suçlarla ilgili dava zamanaşımı süresi suçun işlendiği andan itibaren başlar ve hüküm kesinleşinceye kadar da devam eder. Devam eden dava süreci içinde hüküm verilememesi halinde davanın düşmesine karar verilir. Dava zamanaşımını kesen birden fazla neden varsa bu süresi söz konusu zamanaşımı süresinin en fazla yarısı kadar uzayabilir (örneğin dava zamanaşımı süresi otuz yıl ise ve daha fazla zamanaşımı süresini kesen birden fazla neden fazla süre en fazla on beş yıl daha uzayacaktır bu suretimde toplamda süre en fazla kırk beş yıl olacaktır). Dava zamanaşımı süresinin belirlenmesinde dosyadaki mevcut deliller itibarıyla suçun daha ağır cezayı gerektiren nitelikli halleri de göz önünde bulundurulur yani yargılama devam ederken suçun nitelikli halliyle işlendiği ortaya çıkarsa bu durumda zamanaşımı süresi temel hal üzerinden değil, nitelikli hal üzerinden hesaplanacaktır.

Ceza zamanaşımı mahkemenin verdiği kesin hükmün infaz edilmesine engel teşkil eder dolayısıyla kesin hükmü ortadan kaldırmaz. İki suç arasında tekerrür hükümlerinin uygulanabilmesi için de cezanın infaz edilmiş olması şartı aranmadığı için ceza zamanaşımı tekerrüre esas oluşturur.

CEVAP : E

ÇÖZÜM 65:

Ceza Muhakemesi Kanunu madde 253'de uzlaştırma kavramına yer verilmiştir. Uzlaştırma, ceza soruşturması ve davasında tarafsız bir kimsenin kontrolünde uyuşmazlığın çözülmesi için suçun mağduru ve failinin bu konuda eğitim almış olan uzlaştırmacı eşliğinde iletişim kurduğu süreçtir. - Şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar gören gerçek veya özel hukuk tüzel kişininin uzlaştırılması girişimi **uzlaştırma** olarak isimlendirilir.

CEVAP : D

ÇÖZÜM 66:

Soruşturma evresinde şüphelinin tutukevinde bulunduğu süre içinde ve en geç 30 günlük süreler itibarıyla tutukluluk halinin devamının gerekip gerekmediği hususunda Cumhuriyet savcısının istemi üzerine Sulh ceza hakimi tarafından CMK 100. madde hükümleri göz önünde bulundurulur, şüpheli ve müdafii dinlenilmek suretiyle yeniden değerlendirilir. Yasanın amir hükmü gereği özgürlüğü kısıtlayıcı bir koruma tedbiri olan tutuklama, gereksiz ve cezalandırmaya yönelik bir hâl almaması için her 30 günlük periyotta tekrar değerlendirmeye tutulur.

CEVAP : D

ÇÖZÜM 67:

Hukuk sistemimizde adil ve tarafsız olan mahkemelerce verilmiş olan kesinleşmiş kararlara karşı **olağanüstü kanun yollarına**, kesinleşmemiş kararlara karşı ise **olağan kanun yollarına** gidebilmektedir. Bu ikisi arasındaki ayrım dikkat edilmesi gereken bir diğer husus; olağan yasa yollarına gidilmeden, olağanüstü yasa yollarına **gidilemez**. Kesinleşmemiş kararlara karşı gidilen kanun yolları **itiraz, istinaf ve temyiz** olup bunlar olağan kanun yollarıdır. Buna karşılık kesinleşmiş kararlara karşı olağanüstü kanun yolları ise, **Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın itirazı, kanun yararına bozma ve yargılamanın yenilenmesidir**. Sorumuzda verilen öncüllerden sadece Temyiz olağan kanun yollarından bir tanesidir.

CEVAP : D**ÇÖZÜM 68:**

Bir suç sebebiyle yürütülen soruşturmada, CMK 100 maddede belirtilen tutuklama sebeplerinin varlığı halinde, şüphelinin tutuklanması yerine adli kontrol altına alınmasına karar verilebilir. Adli kontrol kararı, tutuklama sebeplerinin varlığına rağmen şüpheli veya sanığın denetim altına alınarak tutuklama kararı yerine uygulanan bir ceza muhakemesi uygulamasıdır.

Adli kontrol, şüphelinin aşağıda gösterilen bir veya birden fazla yükümlülüğe tabi tutulmasını içerir

- Yurt dışına çıkamamak.
- Hâkim tarafından belirlenen yerlere, belirtilen süreler içinde düzenli olarak başvurmak.
- Hâkimin belirttiği merci veya kişilerin çağrılarına ve gerektiğinde meslekî uğraşlarına ilişkin veya eğitime devam konularındaki kontrol tedbirlerine uymak.
- Her türlü taşıtları veya bunlardan bazılarını kullanamamak ve gerektiğinde kaleme, makbuz karşılığında sürecü belgesini teslim etmek.
- Özellikle uyuşturucu, uyarıcı veya uçuşu maddeler ile alkol bağımlılığından arınmak amacıyla, hastaneye yatmak dahil, tedavi veya muayene tedbirlerine tâbi olmak ve bunları kabul etmek.
- Şüphelinin parasal durumu göz önünde bulundurularak, miktarı ve bir defada veya birden çok taksitlerle ödeme süreleri, Cumhuriyet savcısının isteği üzerine hâkimce belirlenecek bir güvence miktarını yatırmak.
- Silâh bulunduramamak veya taşıyamamak, gerektiğinde sahip olunan silâhları makbuz karşılığında adli emanete teslim etmek.
- Cumhuriyet savcısının istemi üzerine hâkim tarafından miktarı ve ödeme süresi belirlenecek parayı suç mağdurunun haklarını güvence altına almak üzere aynı veya kişisel güvenceye bağlamak.
- Aile yükümlülüklerini yerine getireceğine ve adli kararlar gereğince ödemeye mahkûm edildiği nafakayı düzenli olarak ödeyeceğine dair güvence vermek.
- Konutunu terk etmemek.

- Belirli bir yerleşim bölgesini terk etmemek.
- Belirlenen yer veya bölgelere gitmemek.

Bu bilgiler ışığında C şıkında verilen " ayağa pranga takmak" eylemi kanunen verilebilecek adli kontrol hükümlüklerinden birisi olamaz.

CEVAP : C**ÇÖZÜM 69:**

Gelir Vergisi Kanunu'nda öngörülen TİCARİ kazanç istisnaları şunlardır:

- PTT acentalarında kazanç istisnası
- Kreş ve gündüz bakımevleri ile eğitim ve öğretim işletmelerinde kazanç istisnası
- Sergi ve panayırarda kazanç istisnası
- İhracat istisnası
- Genç girişimcilerde kazanç istisnası
- Basit usulde ticari kazanç istisnası (2021 yılı değişikliği)
- Sosyal içerik üreticiliği, internet ve benzeri elektronik ortamlar üzerinden sunulan hizmetler ile mobil cihazlar için uygulama geliştiriciliğinde kazanç istisnası (2021 yılı değişikliği)
- Tarımsal destekleme ödemelerinde kazanç istisnası (2021 yılı değişikliği)

Telif kazançları istisnası ise serbest meslek kazancına yönelik istisnalardan biridir.

CEVAP : D**ÇÖZÜM 70:**

Faaliyetini bırakan bir mali müşavirin, önceden hesaplarını denetlediği bir şirketten alamadığı ücretini tahsil etmesi durumunda, elde ettiği bu kazanç arızı kazançtır. Gelir Vergisi Kanunu'na göre arızı kazançlar şunlardır: (GVK 82. md.)

1. Arızı olarak ticari faaliyetlerin icrasından veya bu nitelikteki faaliyetlere aracılıktan elde edilen kazançlar
2. Ticarî veya zirai bir işletmenin faaliyeti ile serbest meslek faaliyetinin durdurulması veya terk edilmesi, henüz başlamamış olan böyle bir faaliyete hiç girişilmemesi, ihale, artırma ve eksiltmelere iştirak edilmemesi karşılığında elde edilen hâsılat
3. Gayrimenkullerin tahliyesi veya kiracılık hakkının devri karşılığında alınan tazminatlar ile peştemallıklar
4. Arızı olarak yapılan serbest meslek faaliyetleri dolayısıyla tahsil edilen hâsılat
5. Gerçek usulde vergiye tabi mükelleflerin terk ettikleri işleri ile ilgili olarak sonradan elde ettikleri kazançlar
6. Dar mükellefiyete tabi olanların Türkiye ile yabancı memleketler arasında yaptıkları ulaştırma işlerini arızı olarak yapmalarından elde ettikleri kazançlar C'dir

CEVAP : C

ÇÖZÜM 71:

Zirai kazanç kapsamında vergiye tabi olan mükellefler;

- Genç girişimciler istisnasından yararlanabilir.
- Engellilik indiriminden yararlanamaz.
- Geçici vergi ödeme yükümlülüğü bulunmamaktadır.

CEVAP : C

ÇÖZÜM 72:

Kurumlar vergisi, dolaysız, objektif, nispi, advalorem nitelikte bir vergidir. Kurumlar vergisinde tam mükellefler için şahsilik ilkesi, dar mükellefler için ise mülk ilkesi uygulanır.

CEVAP : B

ÇÖZÜM 73:

Tahakkuku tahsile bağlı olan vergilerde tahsilat ile beraber vergi tarh, tebliğ ve tahakkuk etmiş olur. Örneğin:

- Damga vergisi (Basılı damga konulması suretiyle alındığında)
- Eğlence Vergisi
- Harçlar

Kendiliğinden tarh ve tahakkuk eden vergilerde ise her bütçe yılının başında vergiler otomatik olarak tahakkuk etmiş olur, bu vergilerde de tarh tebliğ ve tahakkuk işlemleri aynı anda gerçekleşmiş olur. Örneğin:

- Emlak vergisi
- Motorlu taşıtlar vergisi

CEVAP : C

ÇÖZÜM 74:

Kısmi incelemede ek süre verilmeksizin maksimum süre 6 aydır. Bu durumda incelemenin en geç 12.10.2024 tarihinde sonlandırılması gerekir.

CEVAP : B

ÇÖZÜM 75:

İlgili idareye başvurmak suretiyle cezada indirimden yararlanmanın şartları:

1. İkmalen, resen veya idarece tarh edilen bir vergi olmalı (yani, beyan üzerine tahakkuklara ilişkin cezalarda cezada indirim olmaz)
2. Mükellef ihbarnamelerin tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde ilgili vergi dairesine başvurmalı
3. Bu başvuruda, ikmalen, resen veya idarece tarh edilen vergiyi veya vergi farkının TAMAMINI ve vergi ziyayı, usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarının YARISINI vadesinde ödeyeceğini bildirmeli veya 6183 sayılı Kanunda belirtilen türden teminat göstererek vadenin bitmesinden itibaren 3 ay içinde ödeyeceğini bildirmeli,

Bu durumda, vergi ziyayı cezasının, özel usulsüzlük cezasının ve usulsüzlük cezasının YARISI indirilir.

CEVAP : D

ÇÖZÜM 76:

Vergi miktarında hata: Vergi oran ve tarifelerinin yanlış uygulanması, mahsupların yapılmamış veya yanlış yapılmış olması suretiyle verginin eksik veya fazla hesaplanmış veya gösterilmiş olmasıdır. (VUK 117.md.)

CEVAP : B

ÇÖZÜM 77:

Gider pusulası, malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami 7 gün içinde düzenlenir. Bu süre içerisinde düzenlenmeyen gider pusulası hiç düzenlenmemiş sayılır.

CEVAP : C

ÇÖZÜM 78:

Uzlaşma talebi vergi ihbarnamesinin tebliğ tarihinden itibaren otuz gün (30) içinde yapılır. Her yıl temmuz ayının birinden yirmisine kadar (yirmisi dahil) mali tatil uygulanır ve tarh edilen vergilere ve/veya kesilen cezalara karşı uzlaşma talep etme veya cezada indirim hükümlerinden yararlanmak amacıyla yapılacak başvurulara ilişkin sürelerin son günü mali tatile rastlarsa süre, tatilin son gününü izleyen tarihten itibaren yedi gün uzamış sayılır.

Bu durumda, kendisine 10 Haziran 2019'da tebliğ yapılan mükellefin uzlaşmaya gidebileceği son tarih 10 Temmuz 2019'dır. Ancak, bu süre mali tatile rastladığından süre mali tatilin bitiminden itibaren 7 gün uzayacaktır. Buna göre, mükellefin uzlaşmaya gidebileceği son tarih 27 Temmuz 2019 olacaktır.

CEVAP : D

ÇÖZÜM 79:

- Vergi ziyayı cezasında cezayı gerektiren tek bir fiil ile başka türden birkaç vergi ziyaya uğramış olursa her vergi bakımından ayrı ayrı vergi ziyayı cezası kesilir.
- Tek bir fiil ile vergi ziyayı ve özel usulsüzlük birlikte işlenmiş olursa, burada içtima olmaz hem vergi ziyayı cezası hem de özel usulsüzlük cezası kesilir.

CEVAP : E

ÇÖZÜM 80:

Vergi Usul Kanunu'na göre aşağıdaki eylemler kaçakçılık olarak nitelendirilmiştir:

(VUK 359.md.)

- Defter ve kayıtlarda hesap ve muhasebe hilesi yapmak
- Gerçek olmayan veya kayda konu işlemlerle ilgisi bu-

lunmayan kişiler adına hesap açmak

- Defterlere kaydı gereken hesap ve işlemleri vergi matrahının azalması sonucunu doğuracak şekilde tamamen veya kısmen başka defter, belge veya diğer kayıt ortamlarına kaydetmek
- Defter, kayıt ve belgeleri tahrif etmek veya gizlemek
- Muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenlemek veya bu belgeleri kullanmak
- Vergi kanunları uyarınca tutulan veya düzenlenen ve saklama ve ibraz mecburiyeti bulunan defter, kayıt ve belgeleri yok etmek
- Defter sahifelerini yok ederek yerine başka yapraklar koymak veya hiç yaprak koymamak
- Belgelerin asıl veya suretlerini tamamen veya kısmen sahte olarak düzenlemek veya bu belgeleri kullanmak
- Hazine ve Maliye Bakanlığı ile anlaşması bulunan kişilerin basabileceği belgeleri, Bakanlık ile anlaşması olmadığı hâlde basmak veya bilerek kullanmak A, B, D ve E seçeneklerinde verilen eylemler ise kaçakçılık olarak değil, özel usulsüzlük olarak nitelendirilmiştir.

CEVAP : C

ÇÖZÜM 81:

Mal bildiriminde, malı olmadığını gösteren veyahut borca yetecek kadar mal göstermemiş olan borçlu, sonradan edindiği malları ve gelirindeki artmaları, edinme ve artma tarihinden başlayarak 15 gün içinde tahsil dairesine bildirmeye mecburdur. (AATUHK 61.md.)

CEVAP : C

ÇÖZÜM 82:

Danıştay'da, idare ve vergi mahkemelerinde dava açılması dava edilen idari işlemin yürütülmesini durdurmaz. Ancak, vergi mahkemelerinde, vergi uyuşmazlıklarından doğan davaların açılması, tarh edilen vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümlerin ve bunların zam ve cezalarının dava konusu edilen bölümünün tahsil işlemlerini durdurur. Ancak, gösterilen adreste tebligat yapılamaması nedeniyle işlemde kaldırılan vergi davası dosyalarında tahsil işlemi devam eder. Bu şekilde işlemde kaldırılan dosyanın yeniden işleme konulması ile ihtirazi kayıtle verilen beyannameye karşı, ödeme emrine karşı, haciz işlemine karşı, hata düzeltme başvurusuna verilen olumsuz cevaba karşı açılan davalarda ve verilen mahkeme kararı üzerine istinaf veya temyiz yoluna başvurulması hâlinde verginin tahakkuku ve tahsili kendiliğinden durmaz, yargı mercii tarafından ayrıca yürütmeyi durdurma kararı verilmelidir.

CEVAP : C

ÇÖZÜM 83:

Tarafsız maliye görüşü klasik liberal görüş tarafından savunulmuştur. Klasik liberal yaklaşımda görünmez el varsayımı altında devletin piyasalara müdahalesinin gereksiz olduğu, piyasaların arz ve talep koşulları altında kendiliğ-

den dengeye geleceği ve devletin faaliyet alanının en aza indirilmesi gerektiği savunulmuştur.

A.Smith, D.Ricardo, J.S.Mill, Malthus gibi önemli iktisatçılar tarafından literatüre kazandırılmıştır.

CEVAP : E

ÇÖZÜM 84:

Kamu harcamalarının özelliklerini aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür:

- Kamu harcamaları kamu gelirlerinden önce gelir; devlet önce yapacağı harcamaları belirler, sonra bunu ne ile finanse edeceğini düşünür. Devlet finansmanını sağlayamadığı gerekçesi ile kamusal mal üretmekten geri duramaz. İşte bu nedenledir ki, önce yapması gereken harcamaları belirler.
- Kamu harcamaları gerçekleştirilirken temel amaç toplam sosyal faydayı maksimize etmektir.
- Kamu harcamaları ile bölünebilir nitelikteki mal ve hizmetlerin yanı sıra, bölünemez nitelikteki mal ve hizmetlerin üretimi de gerçekleştirilir.
- Gerçekleştirilecek kamu giderleri ve söz konusu giderlerle ulaşılmaya çalışılacak amaçlar siyasi karar alma sürecinde belirlenmektedir.
- Kamu harcamalarının finansmanı, temel olarak, vergi ve benzerleri gibi egemenlik gücüne dayanan gelirlerle yapılmaktadır.
- Kamu giderleri genellikle nakdi olarak karşılanmaktadır.
- Kamu harcamaları ile kamusal ihtiyaçlara cevap vermeye çalışılmaktadır.
- Kamu giderleri ancak bütçe kanunu ile yetki verilen kişiler aracılığıyla gerçekleştirilebilecektir.
- Kamu harcamaları çok büyük miktarlardadır.
- Kamu harcamaları sürekli artma eğilimindedir.

CEVAP : B

ÇÖZÜM 85:

Olivera-Tanzi etkisi enflasyon dönemlerinde, verginin tarhi ile tahsili arasındaki sürenin uzaması dolayısıyla vergi gelirlerinde meydana gelecek azalışı ifade eder.

Enflasyonist dönemlerde mal ve hizmetlerin fiyatları yükselecek ve paranın satın alma gücü azalacaktır. İşte bu durumda verginin tarh ve tahsili arasındaki süre açıldıkça devletin vergi gelirleri aşınıp azalacaktır.

Olivera – Tanzi etkisi ile mücadele etmenin yolu enflasyonist dönemlerde tarh ve tahsil arasında geçen süreyi kısaltmaktır.

Kaynakta kesinti yoluyla vergi tahsili veya geçici vergi uygulaması enflasyonun aşındırıcı etkilerini en aza indirecektir.

CEVAP : C

ÇÖZÜM 86:

Yansıma, birbirini takip eden dört aşamadan meydana gelen bir süreçtir: Ödeme, vurgu (impact), aktarma ve yerleşme.

- Verginin ödenmesi; Vergi yükümlüsü vergiyi öder. Verginin yansıtılmasında söz edebilmek için öncelikle bu aşamanın yerine getirilmiş olması gerekir.
- Verginin vurgulanması; Kanuni mükellefin başkasına yansıtacağı vergiyi algılaması ve karar verme aşamasıdır. Kendi üzerinde yaratılan vergi baskısından dolayı ileriye ya da geriye doğru yapacağı vergiye karar verir.
- Verginin aktarılması; Verginin vurgulanması aşamasından sonra verginin bir başkasına aktarılması aşamasıdır. Eğer piyasa verginin yansıtılmasına müsait bir yapıdaysa bu aşama kolaylaşacaktır.
- Verginin yerleşmesi; Bu aşamada vergi 3. kişinin üzerine yerleşmiştir. Vergiyi ödeyen kişi genellikle nihai tüketicidir. Bu kişiye fiili mükellef, taşıyıcı veya yüklenici de denir.

CEVAP : C

ÇÖZÜM 87:

İngiliz iktisatçı A. W. Phillips 1958 senesinde, Orijinal Phillips eğrisi olarak adlandırılan, parasal ücretler ile işsizlik haddi arasında ücretler ile işsizlik haddi arasında ters yönlü bir ilişki olduğunu savunan bir çalışma öne sürmüştür.

Buna göre, işsizlik oranlarının düşük olduğunu bir ekonomide parasal ücretlerin işsizlik oranlarının yüksek olduğu bir ekonomiye göre daha hızlı ve fazla yükselecektir.

Sonuçta dikey ekseninde parasal ücretlerin, yatay ekseninde ise işsizlik haddinin yer aldığını Orijinal Phillips eğrisinde, parasal ücretler ile işsizlik arasında ters yönlü bir ilişkinin olduğunu ve çizilecek eğrinin de negatif eğimli bir eğri olduğunu ifade etmiştir. Buna göre, işsizlik haddi %5.5 olunca ücret ve enflasyon haddinin sıfır olacağı öngörülmüştür. Phillips Eğrisi analizini, 1960'lı yıllarda Samuelson ve Solow'un ortak yaptıkları bir araştırmayla yeniden ele almıştır. Samuelson ve Solow enflasyon enflasyon ile işsizlik haddi arasında ters yönlü bir ilişkinin olduğunu ve bu eğrinin kısa dönemde negatif eğimli olduğunu savunmuşlardır.

CEVAP : B

ÇÖZÜM 88:

Bir malın talep eğrisi sola kayıyorsa talebi azalıyor ve arz eğrisi sağa kayıyorsa arzı artıyor demektir. Bir malın arzı ve talebi artıyorsa denge fiyatı belirsiz denge miktarı ise artacaktır.

Bir malın arzı ve talebi azalıyorsa denge fiyatı belirsiz denge miktarı ise azalacaktır.

Bir malın arzı artarken ve talebi azalıyorsa denge miktarı belirsiz denge fiyatı ise azalacaktır.

Bir malın arzı azalırken ve talebi artıyorsa denge miktarı belirsiz denge fiyatı ise artacaktır.

Bir malın arzı ve talebi eşit miktarlarda azalıyorsa denge miktarı azalırken denge fiyatı sabit olacaktır.

Bir malın arzı ve talebi eşit miktarlarda artıyorsa denge miktarı artarken denge fiyatı sabit olacaktır.

CEVAP : D

ÇÖZÜM 89:

Tam rekabet piyasasında uzun dönemde firmaların başa baş durumunda olmalarının sebebi, piyasaya giriş ve çıkışların serbest olmasıdır. Tam rekabet piyasasının bu özelliğine mobilite adı verilmektedir.

CEVAP : A

ÇÖZÜM 90:

IS eğrisi, bir ekonomideki yatırım (I), tasarruf (S) eşitliğinin sağlandığı faiz (i) ve reel gelir (Y) bileşimlerinin gösterir. Diğer bir ifade ile mal piyasasındaki denge IS eğrisi üzerinden incelenir. Eğrinin sağa kayması ise aynı faiz düzeyinde daha yüksek reel gelir elde edilmesini ifade eder. Buradan hareketle IS eğrisini sağa kaydıran unsurları şöyle sıralayabiliriz;

- Otonom tüketimin artması
- Otonom yatırımın artması
- Kamu harcamalarındaki artış
- Vergilerdeki azalış
- Tasarruflardaki azalış
- Yatırımlardaki artış
- Enflasyon beklentisindeki artış
- İhracattaki artış, ithalattaki azalış
- Döviz kurundaki artış (Yerli paranın değer kaybetmesi nedeniyle ülkenin ihracatı artar!)
- Olumlu beklentiler
- Transfer harcamalarındaki artış
- Bütçenin denk olması

Not: Denk bütçe çarpanına göre yapılan kamu harcamaları kendisi kadar gelir artışı yaratır.

• Diğer ülkelerin reel GSYİH'sindeki artış (Ülkenin ihracatını arttıran bir faktördür!)

Mikro iktisatta olduğu gibi makro iktisatta da eksenlerdeki unsurlardaki değişim, eğrileri sağa ya da sola kaydırmaz sadece eğri üzerinde hareket yaratır.

CEVAP : E

ÇÖZÜM 91:**Yapısal İşsizlik**

- Uyumsuzluk işsizliği olarak da bilinir.
- İşlerin gerektirdiği beceriler ve coğrafi dağılım açısından, işgücü istemi ile tam olarak uyuşmamasından kaynaklanır.
- Az gelişmiş ülkelerde sermaye yetersizliği sebebiyle oluşur ve giderilmesi oldukça güçtür.
- Ekonominin yapısındaki temel değişimlerden kaynaklanır ve teknolojik değişiklikler etkilidir.

Gizli İşsizlik

- Çalışıyor görünen ama üretime katkısı olmayan kişilerin sebep olduğu işsizliktir.
- Marjinal verimliliği sıfır olan çalışanın durumudur.
- Tarım ve kötü yönetilen kamu sektöründe yaygındır.

Friksiyonel İşsizlik

- Yasal zorunluluklar, kurumsal gecikmeler, yer ve meslek değiştirmeler, yeni mezun olma gibi nedenlerle ortaya çıkan işsizliktir.
- Geçici ve/veya arızı işsizlik olarak da bilinir.
- Ekonomi tam istihdamda olsa bile bu tür işsizliğin kaldırılması mümkün değildir.

Gönüllü (İradi) İşsizlik

- Mevcut şartlarda çalışması için bir engel olmayan ancak çalışmak istemeyenlerin oluşturduğu işsizliktir.

Mevsimsel İşsizlik

- Tarım, turizm ve inşaat gibi çalışmanın mevsime bağlı olduğu sektörlerde görülen işsizliktir.

CEVAP : C**ÇÖZÜM 92:**

Devalüasyon, sabit kur sistemlerinde ödemeler dengesi açık veren ülkenin ulusal parasının dış satın alma gücünün, hükümetçe alınan bir kararla düşürülmesidir. Başka bir deyişle devalüasyon, bir devletin resmi para biriminin diğer ülke dövizleri karşısında değer kaybettirilmesidir.

Revalüasyon, sabit kur sistemlerinde ödemeler dengesi fazla veren ülkenin ulusal parasının dış satın alma gücünün, hükümetçe alınan bir kararla arttırılmasıdır. Başka bir deyişle revalüasyon, bir devletin resmi para biriminin diğer ülke dövizleri karşısında değer kazandırılması yani devalüasyonun tersidir.

Stagflasyon, resesyon ile enflasyonun aynı anda görüldüğü durumdur. Bu durumda ekonomideki işsizlik oranı artarken fiyatlar da hızla yükselmektedir. 1970 yılında İngiltere'de stantant ile inflation kelimelerinin birleşmesinden türetilmiştir.

Stagnasyon, Gayri safi millî hasıla hızının ortalamadan daha düşük bir hızda büyümesi anlamını taşır. Ekonomide durgunluk belirtir. Enflasyonla birleşmesi sonucu Stagflasyon oluşur.

Resesyon, makroekonomide geleneksel olarak reel gayri safi yurt içi hasılanın (GSYİH) iki veya daha fazla çeyrek

yıllık periyotta arka arkaya negatif büyüme göstermesi durumudur. Ekonomide durgunluk olarak da adlandırılabilir.

CEVAP : A**ÇÖZÜM 93:**

Gerçekleştirmeyi plânladıkları faaliyetleri sonucu çevre sorunlarına yol açabilecek kurum, kuruluş ve işletmeler, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu veya proje tanıtım dosyası hazırlamakla yükümlüdürler.

Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili onay, izin, teşvik, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez; proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez.

CEVAP : A**ÇÖZÜM 94:**

Çevresel Etki Değerlendirmesi süreci tamamlamadan inşaaata başlayan ya da faaliyete geçenlere proje bedelinin yüzde ikisi oranında idarî para cezası verilir. Cezaya konu olan durumlarda yatırımcı faaliyet alanını eski hale getirmekle yükümlüdür.

CEVAP : D**ÇÖZÜM 95:**

Kesinleşen imar planları veya parselasyon planlarına karşı kesinleşme tarihinden itibaren her halde beş yıl içinde dava açılabilir.

CEVAP : D**ÇÖZÜM 96:**

Kesinleşen imar planlarının bir kopyası, Bakanlıkça oluşturulan elektronik ortamdaki Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi Altyapısı üzerinden, ilgili idaresi tarafından, arşivlenmek üzere Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına gönderilir.

CEVAP : D**ÇÖZÜM 97:**

Yaptırımları, içeriklerine ve uygulanış biçimlerine göre ayrı ayrı sınıflandırabiliriz.

İçeriklerine göre yaptırımlar:

- Fizikî yaptırımlar
- Ekonomik yaptırımlar
- Toplumsal yaptırımlar

Uygulanış biçimlerine göre yaptırımlar:

- Hukuksal yaptırımlar
- Yaygın toplumsal yaptırımlar
- Psikolojik yaptırımlar

CEVAP : C

ÇÖZÜM 98:

Modern hukukun oluşumunda nihai söz sahibi olan güç devlettir. Modern hukukta, hükümetler tarafından konan ve uygulanan açık kuralların varlığı söz konusudur. Modernite koşullarında hukuk, toplumsal yaşam içinde kendiliğinden oluşmaktan ziyade, hükümetler tarafından empoze edilir.

CEVAP: C**ÇÖZÜM 99:**

Tarihsel Hukuk Okulu'nun temel görüşlerini şöyle özetleyebiliriz:

- Hukukun temel kaynağı örf ve âdetlerdir. Hukuk, daha sonra içtihatlarla gelişir.
- Yasa koyucu, toplumsal gelişmeye uyduğu ölçüde gerçek hukuku ifade eder.
- Kodifikasyon veya yasalaştırma hareketi gereksizdir. Çünkü hukuk, tarihsel süreç içerisinde kendiliğinden meydana gelir.
- Hukuk, halkın ruhundan doğarak örf ve âdet kuralları şeklinde kendini ortaya koyar.

CEVAP: C**ÇÖZÜM 100:**

Aydınlanma çağı akılcılığıyla, deneycilik (amprizm) arasında idealist bir düzlemde bağdaştırıcı bir tutumu gerçekleştiren Hegel (**akılcılık + deneycilik = felsefi idealizm**), doğa, tarih ve sosyoloji anlayışlarına derin bir idealist temel kurmuştur. Hegelcilik, sistem olarak esasında rasyonalisttir; tüm gerçekliklerin akılca kavranabileceğini savunur. **"Rasyonel olan şey reeldir; reel olan şey rasyo-neldir."** Tarihçi Hukuk Ekolü görüşlerinin arka planını hazırlayan, bu okulun düşünsel mimarı Georg Wilhelm Friedrich Hegel'dir.

CEVAP: B